

RASUL

TERJEMAHAN SINODAL

Dhaptar Isi

Karya Para Rasul Suci, wiwitan [1A](#) [1B](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#)
[14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21A](#) [21B](#) [22](#) [23](#) [24](#) [25](#) [26](#) [27](#) [28](#) [29](#) [30](#)
[31](#) [32](#) [33](#) [34](#) [35](#) [36](#) [37](#) [38](#) [39](#) [40A](#) [40B](#) [40C](#) [41](#) [42](#) [43](#) [44](#) [45](#) [46](#)
[47](#) [48](#) [49](#) [50A](#) [51A](#)

Surat Yakobus, diwiwiti ing [50B](#) [51B](#) [52](#) [53](#) [54](#) [55](#) [56](#) [57A](#) [57B](#)

Surat Kapisan Petrus, wiwitan [58A](#) [58B](#) [58C](#) [58D](#) [59](#) [60](#) [61](#) [62](#) [63](#)

Surat kapindho Petrus, diwiwiti [64](#) [65](#) [66](#) [67](#) [68A](#)

1 Yohanes, wiwitan [68B](#) [69](#) [70](#) [71](#) [72](#) [73A](#) [73B](#) [73C](#) [74A](#) [74B](#)

Surat kapindho saka Yohanes, diwiwiti saka ayat [75](#)

Surat Katelu Yohanes, diwiwiti saka [76](#)

Surat Yudas, diwiwiti saka [77](#) [78](#)

Surat marang wong Roma, wiwitan [79a](#) [79B](#) [80](#) [81A](#) [81B](#) [82](#) [83](#) [84](#) [85](#) [86](#)
[87](#) [88A](#) [88B](#) [89](#) [90](#) [91](#) [92](#) [93](#) [94](#) [95](#) [96A](#) [96B](#) [96C](#) [97](#) [98](#) [99](#) [100](#)
[101](#) [102](#) [103](#) [104](#) [105](#) [106](#) [107](#) [108](#) [109](#) [110](#) [111](#) [112](#) [113](#) [114](#) [115](#)
[116](#) [117](#) [118](#) [119](#) [120](#) [121A](#) [121B](#)

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan [122](#) [123](#) [124](#) [125A](#) [125B](#)
[125C](#) [126](#) [127](#) [128](#) [129](#) [130A](#) [130B](#) [131](#) [132](#) [133](#) [134](#) [135](#) [136](#) [137](#)
[138](#) [139](#) [140](#) [141](#) [142](#) [143A](#) [143B](#) [143C](#) [144](#) [145](#) [146](#) [147](#) [148](#) [149](#)
[150](#) [151](#) [152](#) [153](#) [154A](#) [154B](#) [155](#) [156](#) [157](#) [158](#) [159](#) [160](#) [161](#) [162](#)
[163](#) [164](#) [165](#) [166](#)

Surat kapindho marang wong Korinta, wiwitan [167A](#) [167B](#) [168](#) [169](#) [170](#)
[171](#) [172](#) [173](#) [174](#) [175](#) [176](#) [177](#) [178](#) [179](#) [180](#) [181](#) [182A](#) [182B](#) [183](#)
[184](#) [185](#) [186](#) [187](#) [188](#) [189](#) [190](#) [191](#) [192](#) [193](#) [194](#) [195](#) [196](#) [197](#)

Surat marang wong Galatia, wiwitan [198](#) [199](#) [200](#) [201](#) [202](#) [203](#) [204](#) [205](#)
[206](#) [207](#) [208A](#) [208B](#) [209](#) [210A](#) [210B](#) [210C](#) [211](#) [212](#) [213](#) [214](#) [215A](#)
[215B](#)

Surat marang wong Efesus, wiwitan [216](#) [217](#) [218](#) [219](#) [220A](#) [220B](#) [221](#) [222](#)
[223](#) [224A](#) [224B](#) [225](#) [226](#) [227](#) [228](#) [229](#) [230A](#) [230B](#) [231](#) [232](#) [233](#) [234](#)

Surat marang wong Filipi, diwiwiti ing [235](#) [236](#) [237](#) [238](#) [239](#) [240](#) [241](#) [242](#)
[243](#) [244](#) [245](#) [246](#) [247](#) [248](#)

Surat marang wong Kolose, wiwitan [249A](#) [249B](#) [250](#) [251](#) [252](#) [253](#) [254](#) [255](#)
[256](#) [257](#) [258](#) [259](#) [260A](#) [260B](#) [261](#)

Surat Kapisan marang wong Tesalonika, diwiwiti [262](#) [263](#) [264](#) [265](#) [266](#) [267](#)
[268](#) [269](#) [270](#) [271](#) [272](#) [273](#)

Surat kapindho marang wong Tesalonika, wiwitan [274A](#) [274B](#) [275](#) [276](#) [277](#)

1 Timotius, bagean [278](#) [279](#) [280A](#) [280B](#) [281](#) [282](#) [283](#) [284](#) [285A](#) [285B](#) [285C](#)
[286](#) [287](#) [288](#) [289](#)

Surat kapindho marang Timotius, diwiwiti ing [290A](#) [290B](#) [291](#) [292](#) [293](#) [294](#)
[295](#) [296](#) [297](#) [298](#) [299](#)

Surat kanggo Titus, diwiwiti ing [300A](#) [300B](#) [301](#) [302A](#) [302B](#)

Surat marang Filemon, diwiwiti ing [302C](#)

Surat kanggo wong Ibrani, wiwitan [303](#) [304](#) [305](#) [306](#) [307](#) [308](#) [309](#) [310](#)

[311A](#) [311B](#) [312](#) [313](#) [314](#) [315](#) [316](#) [317](#) [318A](#) [318B](#) [319](#) [320](#) [321A](#)
[321B](#) [322](#) [323](#) [324](#) [325](#) [326](#) [327](#) [328](#) [329A](#) [329B](#) [330](#) [331A](#) [331B](#)
[332](#) [333A](#) [333B](#) [334](#) [335](#)

Lampiran

Urutan bacaan saka Epistel:

Kanggo kabeh minggu	152
Sajrone Prapaskah Agung	167

Prokeimen lan Alleluia:

Minggu	173
Dina-dina ing minggu.....	176

Kumpulan kanggo rolas wulan:

[September](#) [October](#) [November](#) [December](#) [January](#) [February](#)
[Maret](#) [April](#) [Mei](#) [Juni](#) [Juli](#) [Agustus](#)

Prokimena, Alleluia lan Para Rasul:

Bebarengan kanggo Para Kudus	231
Kanggo macem-macem kahanan	236

PRASTHAWA PARA RASUL SUCI

Kisah Para Rasul Suci, wiwitan 1A

Aku wis nulis buku kapisan kanggo kowe, Teofilus, babagan kabèh sing ditindakake lan diwulangaké Yésus wiwit wiwitan nganti dina Panjenengané kakandhakaké menyang swarga, sawisé maringi dhawuh lumantar Roh Suci marang para Rasul sing wis dipilih, marang wong-wong mau uga Panjenengané wis ngetokaké awaké urip sawisé sangsara, kanthi akèh pratandha sing cetha, katon marang wong-wong mau sajrone patang puluh dina lan ngandika bab Kratoné Allah. Lan sawisé padha nglumpuk, Panjenengané maringi dhawuh: 'Aja lunga saka Yerusalem, nanging enteni janji Sang Rama sing wis kowe krungu saka Aku; awit Yohanes mbaptis nganggo banyu, nanging kowe bakal dibaptis nganggo Roh Suci sawisé sawetara dina.' Mula padha kumpul lan padha takon marang Panjenengané, kandha, 'Gusti, apa saiki wektuné Panjenengan mulihaké kratoné Israel?' Nanging Panjenengané kandha marang wong-wong mau, 'Kowe ora perlu ngerti wektu utawa tanggal sing wis ditemtokaké Rama miturut panguwasané dhéwé; nanging kowe bakal nampa kuwasa nalika Roh Suci teka ing kowe, lan kowe bakal dadi seksi-Ku ing Yerusalem, lan ing saindenging Yudea lan Samaria, lan nganti pungkasaning bumi.'

Kisah Para Rasul 1:1-8
Kebangkitan Mulya Kristus

Karya Para Rasul Suci, wiwitan 1B

Ing buku pisananku, Teofilus, aku wis nulis cathetan babagan kabèh sing ditindakake lan diwulangaké Yésus wiwit wiwitan banget nganti dina Panjenengané kaklèkaké menyang swarga, sawisé maringi dhawuh lumantar Roh Suci marang para rasul sing wis dipilih Panjenengané, marang wong-wong mau uga Panjenengané wis ngetokaké awaké urip sawisé sangsara, kanthi akèh pratandha, muncul marang wong-wong mau sajrone patang puluh dina lan ngandika bab Kratoné Allah. Lan nalika padha lungguh dhahar, Panjenengané maringi dhawuh marang wong-wong mau supaya aja lunga saka Yerusalem, nanging padha ngenteni apa sing wis dijanjèkaké Rama, 'sing wis kowe krungu saka Aku. Amarga Yohanes mbaptis nganggo banyu, nanging kowe bakal dibaptis nganggo Roh Suci sawisé sawetara dina iki.' Mula, nalika padha kumpul, padha takon marang Panjenengané, 'Gusti, apa wektu iki Panjenengané mbalèkaké Karajan marang Israel?' Panjenengané banjur ngandika marang wong-wong mau, 'Kowe ora pantes mangertèni jaman utawa tanggal sing wis ditemtokaké Rama miturut panguwasané dhéwé. Nanging kowe bakal nampa kuwasa nalika Roh Suci rawuh ing kowe, lan kowe bakal dadi seksi-Ku ing Yerusalem, ing saindenging Yudea lan Samaria, nganti tekan pucuking bumi.' Lan sawise ngendika mangkono, nalika padha ndelok, Panjenengané diunggahaké, lan méga nglènèhaké Panjenengané saka pandelengé. Lan nalika mripaté padha katuju marang langit nalika Panjenengané digawa munggah, ana loro priya nganggo busana putih sing ngadeg ing sacedhaké lan kandha, 'He wong-wong Galilea, kenapa kowe padha ngadeg ndelok munggah marang langit? Gusti Yesus iki, sing wis digawa munggah saka kowe menyang swarga, bakal bali kanthi cara sing padha kaya kowe padha weruh Panjenengané munggah menyang swarga.' Banjur padha mulih menyang Yerusalem saka gunung sing diarani Gunung Zaitun, sing cedhak Yerusalem, jaraké sak dina lelungan sabat.

Kisah Para Rasul 1:1-12
Pangungahané Gusti

Karya Para Rasul Suci, Bab 2

Ing dina-dina kuwi para Rasul bali menyang Yerusalem saka Gunung Zaitun, sing cedhak Yerusalem, jaraké sak perjalanan dina Sabat. Lan nalika padha tekan, padha munggah menyang kamar ndhuwur, ing ngendi padha manggon: Petrus lan Yakobus, Yohanes lan Andreas, Filipus lan Tomas, Bartolomeus lan Matius, Yakobus putrané Alfeus lan Simon si Semangat, lan Yudas, seduluré Yakobus. Kabèh mau tansah nglakoni pandonga, bebarengan karo sawatara wanita lan Maria, ibuné Yesus, lan karo sedulur-seduluré. Lan ing dina-dina kuwi Petrus ngadeg ing tengah-tengah para murid lan kandha (awit ana watara satus rong puluh wong padha kumpul): 'Para sedulur! Wajib yèn ramalan ing Kitab Suci, kang diucapaké Roh Suci lumantar cangkemé Daud bab Yehuda—sing dadi pamimpin wong-wong sing nangkep Yesus—kudu kanyata; dhèwèké kalebu ing antarané kita lan nampa, lot pelayanan iki.' 'Mula saka iku perlu, supaya salah siji saka wong-wong sing wis bebarengan karo kita sakwisé Yohanes mbaptis nganti dina Gusti kita munggah saka kita, dadi seksi bebarengan karo kita bab munggahé.' Lan padha ngajokaké loro priya: Yusuf, sing diarani Barsabas, uga dikenal minangka Yustus, lan Matias; banjur padha ndedonga lan kandha: 'Gusti, Panjenengan sing ngerti manahé kabèh, paringana pratandha marang kita saka loro wong iki, sapa sing Panjenengan pilih kanggo njupuk pelayanan lan kenabian sing ditinggalaké Yudas, supaya dhèwèké bisa njupuk panggonané.' Lan padha ngundhi undian kanggo wong-wong mau, lan undiané tiba marang Matthias, lan dhèwèké diétang kalebu salah siji saka sewu rasul.

Kisah Para Rasul 1:12–17; 21–26
Senèn Minggu Padhang

Kisah Para Rasul Suci, Bab 3

Ing dina-dinane, nalika dina Pentakosta wis teka, kabèh Rasul padha kumpul bebarengan ing sawijining panggonan. Dumadakan ana swara saka swarga, kaya angin kenceng sing nggerubug, lan swara kuwi ngisi kabèh omah panggonané padha lungguh. Lan ana lidah-lidah geni kang katon marang wong-wong mau, sumebar ing antarané wong-wong mau, lan siji ana ing saben wong. Lan kabèh padha kebak Roh Suci lan wiwit ngandika nganggo basa liya, miturut pituduh Roh marang wong-wong mau. Ing wektu kuwi ana wong Yahudi ing Yerusalem, wong-wong saleh saka saben bangsa ing sangisore langit. Nalika swara kuwi muni, wong akèh padha kumpul lan gumun, amarga saben wong krungu padha ngandika nganggo basa ibune, basa panggonané. Lan kabèh padha gumun lan kaget, padha kandha siji lan sijiné, 'Apa kabèh wong sing padha ngomong iki dudu wong Galilea? Kepiye kok kita padha krungu padha ngomong nganggo basa ibuné dhéwé-dhéwé, basa sing kita lair? Wong Partia, Medi, Elam, lan sing manggon ing Mesopotamia, Yahudi lan wong Kapadokia, Pontus lan Asia, Frigia lan Pamfilya, Mesir lan saka panggonan-panggonan ing Libia cedhak Krenia, uga para tamu saka Roma—Yahudi lan wong sing wis mlebu agama Yahudi, Krete lan Arab—kita krungu padha ngomong ing basa kita dhéwé-dhéwé bab pakaryan agungé Gusti Allah?

Kisah Para Rasul 2:1–11
Minggu Pentakosta

Karya Para Rasul Suci, Bab 4

Ing dina-dina kuwi Petrus, ngadeg bebarengan karo Sepuluh, ngangkat swarane lan ngandika marang wong-wong mau: 'Para wong Yahudi, lan kabèh sing manggon ing Yerusalem! Kowe padha mangertèni iki, lan rungokna tembungku: wong-wong iki ora mabuk, kaya sing kok kira, amarga saiki jam telu awan; nanging iki sing wis dipratandha déning nabi Yoel: 'Ing dina-dina pungkasan,' pangandikane Gusti, 'Aku bakal ngucurake Rohku marang kabèh wong. Para putramu lan putrimu bakal ngandharake ramalan, para mudamu bakal ndeleng panglihatan, lan para tuwamu bakal ngimpi. Malah marang para abdi lan para abdi wadon ing dina-dina kuwi Aku bakal ngucurake Rohku, lan padha bakal ngandharake ramalan. Lan Aku bakal nampilake kaajaiban ing langit lan pratandha ing bumi: getih, geni, lan mega asap. Srengéngé bakal dadi peteng lan rembulan dadi getih sadurunge

Dina Agung lan kamulyaning Gusti rawuh. Lan bakal kelakon sapa waé sing nyebut asmané Gusti bakal slamet.

Kisah Para Rasul 2:14–21
Selasa Minggu Padhang

Karya Para Rasul Suci, Bab 5

Ing dina-dina kuwi Petrus ngandika marang wong-wong: 'Para wong Israel, rungokna tembung iki: Yesus saka Nazaret, sawijining manungsa sing wis diparingi pratandha marang kowe dening Gusti Allah lumantar pakaryan-pakaryan sing kuwasa, kaajaiban lan pratandha-pratandha, sing ditindakake Gusti Allah lumantar Panjenengané ing antaramu, kaya sing wis kowe kabèh ngerti, Manungsa iki, sing diserahake manut marang paugeran lan pangawikaning Gusti Allah sing wis mesthi, kowe padha nyekel lan, kanthi tangan wong-wong sing ora nduwé hukum, padha nancepake ing kayu salib lan matèni; nanging Gusti Allah nguripake Panjenengané manèh, sawisé mecakaké ikatan pati, amarga pati ora bisa nahan Panjenengané. Amarga Daud kandha bab Panjenengané: 'Aku weruh Gusti tansah ana ing ngarepku, amarga Panjenengané ana ing tengenku, supaya aku ora goyah.' Mulane atiku bungah lan ilatku nyanyi; malah badanku uga bakal tentrem ing pangarep-arep, amarga Panjenengan ora bakal ninggalake nyawaku ing donya mati, lan ora bakal ngidini Sang Suci Panjenengan ngalami kebusukan. Panjenengan wis paring mangerteni marang aku dalan gesang; ing hadapan Panjenengan ana kabungahan sing pepak. Sedulur! Ayo aku ngomong kanthi wani marang kowe babagan leluhur kita Daud: dhèwèké mati lan dikubur, lan kuburé ana karo kita nganti dina iki. Saiki, minangka nabi lan mangertèni yèn Gusti wis ngadèkaké sumpah marang dhèwèké yèn Panjenengané bakal nguripaké Kristus saka turunané lan mapanaké Panjenengané ing pangarsané, dhèwèké prédhiksi bab tangi saka pati Kristus, kandha yèn nyawané ora ditinggalaké ing donya wong mati, lan dagingé ora ngalami kebusukan. Gusti Allah wis nguripaké Yésus iki, lan kita kabèh dadi saksi bab kuwi. Mula, sawise diunggahake ing sisih tengen Gusti Allah lan nampa saka Rama janji Roh Suci, Panjenenganipun wis ngucurake apa sing saiki kowe deleng lan krungu. Amarga Daud ora munggah menyang swarga; nanging piyambakipun kandha: 'Gusti Allah ngandika marang Gustiku: "Lungguhna ing sisih tengen Kula nganti Kula gawe mungsuhmu dadi alas sikilmu."' Mula saka iku, kabèh omahé Israèl padha mangertèni kanthi yakin yèn Gusti Allah wis ngangkat Yésus iki, sing kowé padha salibaké, dadi Gusti lan Kristus.

Kisah Para Rasul 2:22–36
Rebo Minggu Padhang

Kisah Para Rasul, Bab 6

Ing dina-dina kuwi Petrus kandha marang wong-wong: 'Nobatna, lan kowe kabeh padha dipun baptis ing asmané Gusti Yesus Kristus kanggo pangapurané dosa-dosamu; lan kowe bakal nampa pepariné Roh Suci. Amarga janji iku kanggo kowe lan kanggo anak-anakmu, lan kanggo kabèh sing adoh, sakpira sing bakal diarani Gusti Allah kita.' Lan kanthi akèh tembung liya dhèwèké maringi kasaksian lan ngélingaké wong-wong mau, kandha, 'Slametaké awakmu dhéwé saka generasi sing mbéngis iki.' Mula saka kuwi, wong-wong sing nampa pangandikane dibaptis, lan watara telung ewu jiwa ditambah ing dina iku. Lan padha ngabdèkaké awaké dhéwé marang piwulang para rasul lan marang paseduluran, marang pamecah-mecah roti lan marang pandonga. Kabeh wong padha ngraos ajrih, lan akèh pratandha lan kaajaiban ditindakake déning para rasul ing Yerusalem.

Kisah Para Rasul 2:38–43
Kemis ing Minggu Suci

Karya Para Rasul Suci, Bab 7

Ing wektu kuwi, Petrus lan Yohanes padha munggah bebarengan menyang candhi ing jam sangang pandonga. Ana wong siji, lumpuh wiwit lair, sing saben dina digendong lan dipasang ing lawang candhi sing diarani Gerbang Endah, kanggo nyuwun sedekah marang wong-wong sing mlebu candhi. Nalika dheweke weruh Petrus lan Yohanes padha ngadeg ing lawang candhi, dheweke

nyuwun sedekah marang wong loro mau. Petrus lan Yohanes, ngadhepake paningal marang dheweke, kandha, 'Delengen kita.' Dheweke banjur merhatosake paningal marang wong loro mau, ngarep-arep nampa soko saka wong loro mau. Nanging Petrus kandha, 'Aku ora duwe perak utawa emas; nanging apa sing tak duwé, iki tak paringaké marang kowé: ing asmané Gusti Yesus Kristus saka Nazaret, tangi lan mlaku.' Banjur Petrus nyekel tangané sing tengen lan mbantu dhèwèké tangi; lan sakwisé kuwi sikil lan dengkulé langsung kuwat, banjur dhèwèké mumbul, ngadeg lan wiwit mlaku, lan mlebu ing Gréja bebarengan karo wong-wong mau, mlaku lan mumbul lan muji Gusti Allah.

Kisah Para Rasul 3:1–8
Jumat ing Minggu Padhang

Kisah Para Rasul, Bab 8

Nalika wong sing wis waras saka lumpuhé kuwi ora gelem ninggalaké Petrus lan Yohanes, kabèh wong akèh, kebak kaget, padha nyerbu marang wong-wong mau ing serambi sing diarani Serambi Salomo. Ndeleng kahanan iki, Petrus kandha marang wong-wong: 'Para wong Israel, kenapa kowe padha gumun marang iki, utawa kenapa kowe padha ndelok kita kaya-kaya iki amarga kakuatan utawa kasucian kita nganti wong iki bisa mlaku? Gusti Allahé Abraham, Ishak, lan Yakub, Gusti Allahé para leluhur kita, wis ngluhuraké Putrané, Yésus, sing kowé pasrahké lan kowé sangkal ing ngarsané Pilatus, nalika Pilatus arep ngeculaké Panjenengané. Nanging kowe padha nolak sing Suci lan sing Bener, lan kowe njaluk supaya pembunuh diparingi marang kowe, dene kowe mateni Pangripta urip. Gusti Allah nguripake dheweke saka pati, lan kita padha dadi saksi bab iku. Lan amarga pracaya marang jenenge, jenenge wis nguatake wong iki sing kowe deleng lan kowe kenal, lan pracaya sing asal saka dheweke wis maringi penyembuhan iki ing ngarep kowe kabeh.

Kisah Para Rasul 3:11–16
Setu Minggu Padhang

Karya Para Rasul Suci, Bab 9

Ing wektu kuwi Petrus kandha marang wong-wong: 'Ngeso lan mbalèkna atimu marang Gusti Allah, supaya dosamu padha kabasuk, lan wektu seger saka ngarsané Gusti Allah bakal teka, lan supaya Panjenengané ngutus Yesus Kristus, sing wis ditetepaké kanggo kowe—sing kudu ditampa ing swarga nganti wektu kabèh sing wis diomongaké Gusti Allah lumantar cangkemé kabèh nabi-nabi suci wiwit jaman biyèn bakal kawujud. Musa kandha marang para leluhur: 'Gusti Allah, Allahmu, bakal ngedegake kanggo kowe sawijining Nabi saka antarané sedulurmu, kaya aku; kowe kudu ngrungokake Panjenengané ing saben tembungé; lan saben jiwa sing ora ngrungokake Nabi iku bakal dipisahake saka umat.' Lan kabèh nabi, wiwit Samuel lan sabanjuré, senadyan akèh sing diandharake, uga mratelakake bab dina-dina iki. Kowe-kowe iku putrané para nabi lan prajanjian sing digawé Gusti karo para leluhurmu, nalika dhèwèké kandha marang Abraham: 'Lan ing keturunanmu kabèh kulawarga ing bumi bakal pinaringan berkah.' Gusti Allah, sawisé nguripaké Putrané, Yésus, ngutus dhèwèké dhisik marang kowe-kowe supaya maringi berkah, mbalèkaké saben kowe-kowe saka tumindak ala.

Kisah Para Rasul 3:19–26
Senèn minggu kapindho sawisé Paskah

Kisah Para Rasul Suci, Bab 10

Nalika para Rasul lagi ngandika marang wong akèh, para imam, para panglima prajurit candhi, lan para Saduki padha nyedhaki marang wong-wong mau, nesu amarga padha mulang wong akèh lan ngumumaké lumantar Yesus bab tangi saka pati; banjur padha nyekel wong-wong mau lan nahan nganti esuk, amarga wis sonten. Nanging akèh wong sing krungu kabar iku banjur pracaya; lan cacahé watara limang ewu. Esuké, para panguwasa, para tuwa, para ahli kitab, Anas imam agung, Kayafas, Yohanes, Aleksander, lan liyané saka kulawarga imam agung padha kumpul ing Yerusalem; banjur sawisé padha ngadegaké wong-wong mau ing tengahé, padha takon, 'Kanthi kuwasa apa utawa ing jeneng sapa kowé-kowé nindakake iki?' Banjur Petrus, kebak Roh Suci, kandha marang wong-wong

mau: 'Para panguwasa bangsa lan para tuwa Israel! Yen dina iki kita diajak tanggung jawab amarga pakaryan becik sing wis ditindakake marang wong lumpuh—kaya piye dhèwèké mari—muga kabèh kowé lan kabèh wong Israel padha mangertèni yèn iki kabèh amarga asmané Yesus Kristus saka Nazaret, sing kowé salibaké nanging Gusti Allah wungonaké saka pati, mulané wong iki bisa ngadeg ing ngarepmu wis waras.

Kisah Para Rasul 4:1–10
Selasa minggu kapindho sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 11

Nalika semana, wong-wong Yahudi, nalika weruh kawani Petrus lan Yohanes lan mangertèni yèn padha wong sing ora sekolah lan biasa waé, padha gumun; nanging padha ngakoni yèn wong-wong mau wis nate bebarengan karo Yesus. Lan nalika padha weruh wong sing wis waras kuwi ngadeg ing kono karo Petrus lan Yohanes, ora ana siji waé sing bisa mbantah. Lan sawisé mréntahaké supaya padha metu saka Sanhedrin, padha rembugan ing antarané dhéwé-dhéwé, kandha, 'Apa sing arep kita tindakaké marang wong-wong iki? Amarga kabèh sing manggon ing Yerusalem wis ngerti yèn mujijat sing nyata wis kelakon lumantar wong-wong mau, lan kita ora bisa mbantah iki; nanging, supaya iki ora sumebar luwih adoh ing antarané wong akèh, kita bakal ngancam supaya padha ora nyritakaké jeneng iki marang sapa waé.' Lan sawisé padha nglumpukaké, padha mréntahaké supaya ora ana siji waé sing nganggo utawa mulang ing jenengé Yesus. Nanging Petrus lan Yohanes mangsuli: 'Nimbangna dhéwé apa luwih bener manut marang kowé tinimbang marang Gusti Allah.' Kita ora bisa ora ngomong bab apa sing wis kita deleng lan krungu.' Nanging, sawisé ngancam wong-wong mau, padha ngeculaké, amarga ora ana dalan kanggo ngukumé merga wong akèh; amarga kabèh padha muji Gusti Allah amarga apa sing wis kelakon. Amarga wong sing wis nampa mujijat penyembuhan iki umuré luwih saka patang puluh taun.

Kisah Para Rasul 4:13–22
Rebo minggu kapindho sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 12

Ing wektu kuwi, para Rasul sawisé dibebasake padha mulih marang bangsane lan nyritakake apa sing diomongake para imam kepala lan para tuwa marang wong-wong mau. Sawisé padha krungu kuwi, padha ngangkat swara bebarengan ndedonga marang Gusti Allah lan kandha: 'Gusti Allah, Panyipta swarga lan bumi, segara lan kabèh sing ana ing kono! Liwat cangkeming bapak kita Daud, abdi Panjenengan, Panjenengan ngandika lumantar Roh Suci: 'Ngapa bangsa-bangsa padha nesu, lan suku-suku padha ngreka-reka sing sia-sia? Para raja ing bumi wis mungguh, lan para panguwasa wis padha kumpul nglawan Gusti lan nglawan Kristus Panjenengan. Amarga pancen, ing kutha iki, Herodes lan Pontius Pilatus, bebarengan karo bangsa-bangsa liya lan bangsa Israel, wis padha kumpul nglawan Putra Panjenengan sing Suci, Yesus, sing wis Panjenengan urabi, kanggo nindakake apa sing wis ditemtokake dening tangan Panjenengan lan pitutur Panjenengan. Lan saiki, ya Gusti, mugi Panjenengan mirsani ancaman-ancaman mau, lan paringana supaya para abdi Panjenengan bisa ngandharake Sabda Panjenengan kanthi wani tanpa wates, nalika Panjenengan ngulurkake tangan Panjenengan kanggo marasake lan nindakake pratandha lan kaajaiban lumantar asmané Putra Panjenengan ingkang Suci, Yesus. Lan nalika padha ndedonga, panggonan kang padha kumpul kuwi kaguncang, lan kabèh padha kapenuhan Roh Suci, banjur padha ngandharake sabda Gusti kanthi wani.

Kisah Para Rasul 4:23–31
Kemis Minggu Kapindho Sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 13

Ing jaman kuwi ana sawijining priya jenenge Ananias, bebarengan karo bojone Sapphira, adol sawijining lahan; kanthi kawruh bojone, dheweke nyimpen sebagian asil adolane, lan mung nggawa sebagiané lan nyelehake ing sikilé para rasul. Nanging Petrus kandha, 'Ananias! Ngapa kowe ngidini

Setan nyusup ing atimu nganti kowe goroh marang Roh Suci lan nahan sebagian asil adol tanah iku? Apa kowe ora duwe hak nduwèni apa sing kok duwèni, lan apa asil adol iku ora ana ing tanganmu? Ngapa kowe ngrancang iki ing atimu? Kowe ora goroh marang manungsa, nanging marang Gusti Allah.' Krungu tembung kuwi, Ananias tiba lan mati; banjur kabèh sing krungu padha wedi banget. Para mudha banjur tangi, nyiapake jenazahé, ngusung metu lan ngubur. Watara telung jam sawisé, bojone mlebu, durung ngerti apa sing wis kelakon. Banjur Petrus takon marang dheweke, 'Coba kandhaa, apa tanah kuwi didol regane pira?' Dheweke mangsuli, 'Ya, regane kuwi.' Nanging Petrus kandha marang dheweke, 'Ngapa kowe gelem nguji Rohé Gusti? Delengen, wong-wong sing ngubur bojomu lagi mlebu lawang; lan dheweke bakal nggawa kowe metu uga.' Ing wektu kuwi dheweke ambruk ing sikilé Petrus lan seda. Lan para mudha mlebu, padha nemokake dheweke wis mati; banjur padha ngusung lan ngubur dheweke jejere bojone. Lan wedi gedhe nyerang sakabehe gréja lan kabèh sing krungu bab kuwi.

Kisah Para Rasul 5:1–11
Jumat Minggu Kapindho Sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 14

Ing dina-dina kuwi, akèh pratandha lan kaajaiban sing ditindakake ing antarané wong-wong déning tangan Para Rasul; lan kabèh padha manggon bebarengan ing Serambi Salomo. Nanging ora ana wong njaba sing wani nyawiji karo wong-wong mau, nanging kabèh wong ngajèni banget marang wong-wong mau. Luwih akèh manèh wong pracaya sing ditambahaké ing cacahé Gusti—akèh banget priya lan wanita—nganti padha nggawa wong lara metu menyang dalan lan nglebokaké ing ranjang lan tikar, supaya paling ora bayangé Petrus bisa tiba marang sawatara wong nalika dhèwèké liwat. Akeh wong uga teka menyang Yerusalem saka kutha-kutha sakupenge, nggawa wong lara lan wong sing kesurupan roh jahat, lan kabèh mau mari. Nanging imam agung lan kabèh wong sing saka golongan Saduki kebak rasa iri; padha nyekel Para Rasul lan nahan ing penjara umum. Nanging sawijining malaikaté Gusti mbukak lawang penjara nalika bengi, ngetokake Para Rasul, lan kandha, 'Maju, ngadeg ing candhi lan kandhaa marang wong-wong kabèh tembung-tembung urip iki.'

Kisah Para Rasul 5:12–20
Minggu kapindho sawisé Paskah, Santo Tomas Sang Rasul

Kisah Para Rasul Suci, Bab 15

Ing wektu kuwi, para Rasul mlebu ing candhi esuk-esuk lan padha mulang. Ing wektu sing padha, imam agung lan para pangiringé padha teka, banjur nglumpukaké Sanhedrin lan kabèh para tuwa bangsa Israèl, lan ngutus wong njupuk para Rasul saka panjara. Nanging nalika para prajurit teka, padha ora nemokake wong-wong mau ana ing penjara; banjur padha bali lan nglapor, kandha, 'Penjara kita temokake dikunci rapet lan para penjaga padha ngadeg ing lawang; nanging nalika kita mbukak, kita ora nemokake sapa-sapa ing njero.' Nalika imam agung, panglima prajurit, lan para imam agung liyane krungu tembung-tembung iki, padha bingung apa tegese. Banjur ana wong teka lan nglapor marang wong-wong mau, kandha, 'Delengen, wong-wong sing panjenengan kurung ing penjara saiki padha ngadeg ing candhi lan mulang wong akeh.' Banjur komandan prajurit mau lunga karo para perwira lan nggawa wong-wong mau mlebu kanthi alus, amarga padha wedi marang wong akeh, supaya ora dilempari watu. Sawise digawa mlebu, wong-wong mau dipanggonake ing ngarepe Sanhedrin; lan imam agung padha takon, 'Apa kita ora wis nglarang kowe kanthi tegas supaya ora mulang nganggo jeneng iki? Nanging kowe saiki wis ngisi Yerusalem karo piwulangmu lan nyoba ngetokake getihé Manungsa iki marang kita.' Nanging Petrus lan para Rasul mangsuli, 'Kita kudu manut marang Gusti Allah tinimbang marang manungsa. Gusti Allahé para leluhur kita wis nguripaké Yesus, sing kowe patèni kanthi nggantug dhèwèké ing kayu salib. Gusti Allah ngluhurake Panjenengané kanthi tangan tengené minangka Pangeran lan Juruwalèh, supaya Israel bisa tobat lan diparingi pangapura dosa. Kita iki saksi bab iki, uga Roh Suci sing wis diparingaké Gusti Allah marang sapa waé sing manut marang Panjenengané.' Nalika padha krungu kuwi, wong-wong mau nesu banget lan padha ngrancang arep matèni wong-wong mau.

Karya Para Rasul Suci, Bab 16

Ing dina-dina kuwi, nalika jumlah para murid saya tambah akeh, ana keluhan saka wong-wong Hellenist marang wong-wong Ibrani, amarga para janda-jandaé dianggep kélangan giliran ing pambagian pangan saben dina. Banjur, Rolas Rasul padha nglumpukaké kabèh murid, lan kandha: 'Ora pantes yèn kita nglirwakaké sabda Gusti mung kanggo nglayani ing meja. 'Mula, sedulur-sedulur, pilihna saka antaramu pitu wong lanang sing nduwéni reputasi apik, kebak Roh Suci lan kawicaksanan; kita bakal masrahaké tugas iki marang wong-wong mau, déné kita bakal ngabdèkaké awak dhéwé kanggo pandonga lan pelayanan sabda.' Usulan iki nyenengake kabèh pasamuwan; banjur padha milih Stefanus, sawijining wong kang kebak pracaya lan Roh Suci, lan Filipus, lan Prokhorus, lan Nikanor, lan Timon, lan Parmenas, lan Nikolaus saka Antiokia, sawijining wong kang wis mbalik iman saka bangsa-bangsa liya; Lanang-lanang mau diparingake marang Para Rasul, lan sawise ndedonga, Para Rasul nempatake tangané marang wong-wong mau. Lan Sabda Gusti nyebar, lan cacahing murid mundhak banget ing Yerusalem; lan akèh imam padha manut marang iman.

Kisah Para Rasul 6:1–7
Minggu kaping 3 sawisé Paskah, Para Wanita Suci Pembawa Mirra

Kisah Para Rasul Suci, Bab 17

Ing dina-dina kuwi Stefanus, kebak pracaya lan kuwasa, nindakake pratandha lan kaajaiban gedhe ing antarané wong-wong. Sawetara wong saka sinagoga sing diarani Libertines, wong Kirene, wong Aleksandria, lan sawetara saka Kilikia lan Asia padha mbantah karo Stefanus; nanging padha ora bisa nanding kabijaksanaan lan Roh sing digawa nalika dhèwèké ngandika. Banjur padha nyurung wong-wong supaya padha kandha, 'Kita krungu dhèwèké ngucapaké tembung-tembung kang ngina marang Musa lan marang Gusti Allah.' Lan padha ngusik rakyat, para tuwa, lan para ahli kitab; banjur padha nyerbu marang dhèwèké, nyekel dhèwèké, lan nggawa dhèwèké menyang ngarepé Sanhedrin. Lan padha ngetokaké saksi-saksi palsu kang kandha, 'Wong iki ora nate mandheg ngucapaké tembung-tembung kang ngina marang panggonan suci iki lan marang Torèt.' Amarga kita wis krungu dhèwèké kandha yèn Yésus saka Nazaret bakal ngrusak panggonan iki lan ngowahi adat istiadat sing diwarisaké Musa marang kita.' Lan kabèh sing lungguh ing Sanhedrin, nalika ndelok dhèwèké, weruh yèn pasuryané kaya pasuryané malaékat. Banjur Imam Agung kandha, 'Apa iki bener?' Nanging dhèwèké mangsuli, 'Para priya, sedulur lan bapak-bapak, rungokna.' Gusti Allah kang kamulyan rawuh marang bapak kita Abraham ing Mesopotamia, sadurunge piyambakipun pindhah menyang Haran, lan ngandika marang piyambakipun, 'Tinggalna negaramu, sedulur-sedulurmu lan griya bapakmu, lan mangkatlah menyang tanah kang bakal tak tunyokake marang kowe.' Mula dhèwèké lunga saka tanah Kaldeani lan manggon ing Haran; lan saka kono, sawisé seda bapakné, Gusti Allah nggawa dhèwèké menyang tanah iki ing ngendi kowé saiki manggon. Nanging Gusti Allah ora maringi dhèwèké sanadyan sak jangkah tanah minangka warisan; nanging Salomo mbangun omah kanggo Panjenengané. Nanging Gusti kang Maha Luhur ora manggon ing candhi-candhi sing digawé tangan manungsa, kaya pangandikane nabi: 'Langit iku pangastanaKu, lan bumi iku alas sikilKu.' 'Omah kaya apa sing bakal kowe bangunake kanggo Aku,' pangandikane Gusti, 'utawa panggonan kaya apa kanggo papan istirahatKu? Apa ora tanganKu dhéwé sing nyipta kabèh iki?' Heh kowe wong-wong sing jahat! manungsa sing atiné lan kupingé durung disunat! Kowé kabèh tansah nolak Roh Suci, kaya bapak-bapakmu biyèn, kowé kabèh uga padha. Nabi endi sing ora dianiaya déning bapak-bapakmu? Padha matèni nabi-nabi sing mratélakaké rawuhé Sang Agung, sing saiki kowé kabèh wis dadi pengkhianat lan pembunuhé—kowé kabèh sing nampa hukum liwat malaikat nanging ora netepi. Nalika padha krungu kuwi, atiné padha lara lan padha nggrethèk untu marang dhèwèké. Nanging Stefanus, kang kapenuhan Roh Suci, mandeng munggah menyang swarga lan ndeleng kamulyaning Gusti Allah lan Yésus kang ngadeg ing tengené Gusti Allah, banjur kandha, 'Delengen, aku weruh langit kabukak lan Putrané Manungsa ngadeg ing tengené Gusti Allah.' Nanging padha

njerit banter, nutupi kupinge, banjur bebarengan nyerbu marang dheweke; sawisé digawa metu saka kutha, padha miwiti nglontar watu marang dheweke. Para saksi, nanging, nyelehake jubahé ing sikilé sawijining priya enom sing jenengé Saulus, lan padha mbandhèk Stefanus, sing ndedonga lan kandha, 'Gusti Yesus, tapi rohku.' Banjur, sujud, dhèwèké muni banter, 'Gusti, aja nyimpen kaluputan iki marang wong-wong mau.' Lan sawisé kandha mangkono, dhèwèké mati.

Kisah Para Rasul 6:8–7:5A, 47–60

Senèn minggu katelu sawisé Paskah.

27 Desember, kanggo Stefanus, martir pisanan lan arkidiaken

Kisah Para Rasul, Bab 18

Ing dina-dina kuwi, Filipus teka ing kutha Samaria lan nginjili Kristus marang wong-wong mau. Wong-wong padha ngrungokake bebarengan marang apa sing diomongake Filipus, padha krungu lan weruh mujijat-mujijat sing ditindakake. Amarga roh-roh najis metu saka akèh wong sing kesurupan kanthi swara banter, lan akèh wong sing lumpuh lan pincang padha mari. Lan ana kabungahan gedhe ing kutha iku. Ing kutha iku ana sawijining wong aran Simon, sing biyen wis nindakake sihir lan nggumunake wong-wong Samaria, nganti padha nganggep dheweke wong agung. Kabeh wong, saka sing paling cilik nganti sing paling gedhe, padha merhatiin dheweke lan kandha, 'Iki kuwasa gedhe saka Gusti Allah.' Lan wong-wong padha merhatiin marang dheweke amarga suwé wis nggumunake wong-wong mau nganggo sihiré. Nanging nalika padha pracaya marang Filipus, sing mratelakake kabar kabungahan babagan Kratoné Gusti Allah lan asmané Yesus Kristus, wong lanang lan wong wadon padha dibaptis. Simon dhéwé uga pracaya, lan sawisé dibaptis, dheweke ora ninggalaké Filipus; lan, nalika weruh kaajaiban lan pratandha ageng sing ditindakake, dhèwèké gumun. Para Rasul ing Yerusalem, sawisé krungu yèn wong-wong Samaria wis nampa sabda Gusti, ngutus Petrus lan Yohanes marang wong-wong mau; lan nalika padha teka, padha ndedonga kanggo wong-wong mau, supaya padha nampa Roh Suci. Amarga Roh Suci durung rawuh marang sapa waé saka wong-wong mau; padha mung dibaptis ing asmané Gusti Yesus. Banjur para rasul nempataké tangané marang wong-wong mau, lan wong-wong mau nampa Roh Suci.

Kisah Para Rasul 8:5–17

Selasa minggu katelu sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 19

Ing dina-dina kuwi, Simon, nalika weruh yèn Roh Suci diparingaké lumantar panèkan tangan para Rasul, nyedhiyakake dhuwit marang wong-wong mau, kandha, 'Parengna aku uga duwé kuwasa iki, supaya sapa waé sing tak pasang tangané nampa Roh Suci.' Nanging Petrus kandha marang dhèwèké, 'Muga-muga pérakmu musna bareng kowe, amarga kowe mikir bisa tuku peparingé Gusti Allah nganggo dhuwit. Kowe ora duwe bagéan utawa warisan ing bab iki, awit atimu ora lurus ing ngarsané Gusti Allah. Mula, tobatna saka dosa iki lan ndedonga marang Gusti Allah; mbok menawa niat atimu bakal diapura; awit aku weruh yèn kowe kebak empedu pait lan kabèh tumindakmu iku jahat. Simon mangsuli, 'Ndonga marang Gusti kanggo aku, supaya ora ana siji apa wae saka sing wis kok kandhakake sing bakal tumeka marang aku.' Sawisé padha nyekseni lan ngumumaké sabda Gusti, padha bali menyang Yerusalem lan nginjili Injil ing akèh désa ing Samaria.

Kisah Para Rasul 18:18–25

Rebo Minggu Katelu Sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 20

Ing dina-dina kuwi Malaikaté Gusti kandha marang Filipus, 'Munggaha lan mlaku menyang kidul ing dalan saka Yerusalem menyang Gaza, dalan kang sepi.' Mula dhèwèké munggah lan mangkat. Lan wong Etiopia, eunuk, panggedhe ing kraton Candace, ratu Etiopia, lan pangreksa kabèh kasugihan kraton, sing wis teka ing Yerusalem kanggo nyembah, saiki lagi bali; lan nalika lungguh ing keretane, dhèwèké maca nabi Yesaya. Roh kandha marang Filipus, 'Maju lan nyedhak marang gerobak iki.' Filipus maju lan, nalika krungu yèn dhèwèké maca nabi Yesaya, dhèwèké kandha, 'Apa

kowé mangertèni apa sing kok waca?' Dhèwèké mangsuli, 'Kepiye aku bisa, yèn ora ana sing nerangaké marang aku?' lan dhèwèké ngajak Filipus munggah lan lungguh bareng dhèwèké. Wacan Kitab Suci sing lagi diwaca kuwi mangkéné: 'Kaya wedhus sing digawa menyang panggilan; lan kaya anak wedhus sing meneng ing ngarep sing nyukur, mangkono Panjenengané ora mbukak cangkemé.' Ing pangandhake, paukumané ditindakake. Nanging sapa sing bisa nerangake jamané? Amarga uripé dijupuk saka bumi.' Sang eunukh kandha marang Filipus, 'Aku nyuwun marang kowe, terangna marang aku: bab sapa nabi iku ngomong? Bab dhèwèké dhéwé, apa bab wong liya?' Filipus mbukak cangkemé lan, wiwit saka teks Kitab Suci iku, mratélakaké kabar kabungahan babagan Yésus marang dhèwèké. Ing wektu padha nerusake lelampahan, padha tekan ing sawijining banyu; banjur eunuk mau kandha, 'Iki ana banyu; apa sing ngalangi aku supaya ora dibaptis?' Philip mangsuli, 'Yen kowe pracaya nganggo sakabehe atimu, kowe kena.' Banjur eunuk mau mangsuli, 'Aku pracaya yèn Yesus Kristus iku Putrané Allah.' Lan dhèwèké mréntah supaya karéta mandheg, banjur Filipus lan eunuk iku padha mudhun menyang banyu, lan Filipus nglapèhaké dhèwèké. Sawisé padha munggah saka banyu, Roh Suci nurun marang eunuk iku, nanging malaékaté Gusti nyekel Filipus lan eunuk iku ora ndeleng dhèwèké manèh, banjur eunuk iku nerusaké dalané kanthi kabungahan.

Kisah Para Rasul 8:26-39
Kemis ing Minggu Katelu Sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 21A

Ing dina-dina kuwi Filipus nemokake awake dhewe ana ing Azotus, lan nalika dheweke lelungan liwat wilayah kuwi, dheweke nginjili kabar kabungahan marang kabeh kutha nganti tekan Kaisarea. Nanging Saulus isih ambegan ancaman lan matèni marang murid-murid Gusti, banjur lunga marang imam agung lan nyuwun layang marang sinagoga-sinagoga ing Damsyik, supaya yèn dhèwèké nemokaké sapa waé sing manut piwulang iki, apa priya apa wadon, bisa diiket lan digawa menyang Yerusalem. Nanging nalika dhèwèké lagi lelungan lan wis meh tekan Damaskus, dumadakan ana pepadhang saka swarga sumunar ngubengi dhèwèké. Dhèwèké tiba ing lemah lan krungu swara sing kandha marang dhèwèké, 'Saulus, Saulus! Ngapa kowé nganiaya Aku?' Dhèwèké mangsuli, 'Sapa kowé, Gusti?' Lan Gusti kandha, 'Aku iki Yésus, sing kowé nganiaya.' 'Angel tenan kowe nendhang duri.' Kanthi gemeter amarga wedi, dhèwèké takon, 'Gusti, apa sing kowe karepké aku lakoni?' Gusti mangsuli, 'Bangun lan mlebu kutha, ing kana kowe bakal diwènèhi kabar apa sing kudu kowe lakoni.' Para wong sing lelungan bareng dhèwèké padha meneng ora bisa ngomong, krungu swara kuwi nanging ora weruh sapa-sapa. Saulus munggah saka lemah, nanging sanadyan mripate mbukak, dheweke ora bisa ndeleng sapa-sapa. Mula wong-wong nyekel tangane lan nuntun dheweke mlebu ing Damaskus. Telung dina dheweke ora ndeleng apa-apa, ora mangan, ora ngombe. Ing Damaskus ana sawijining murid sing jenenge Ananias; lan Gusti kandha marang dheweke ing sawijining pangliyan, 'Ananias!' Dheweke mangsuli, 'Kene aku, Gusti.' Gusti kandha marang dheweke, 'Munggaha lan menyang dalan sing dijenengi Straight, lan takon ing omahé Yudas bab wong saka Tarsus sing jenengé Saulus; saiki dheweke lagi ndedonga, lan ing pangliyan dheweke wis weruh wong jenengé Ananias teka marang dheweke lan nyandhak tangané supaya paningalé bali.' Ananias mangsuli, 'Gusti, aku wis krungu saka akèh wong babagan wong iki, sepira gedhéné cilaka sing wis ditindakake marang para kudus Panjenengan ing Yerusalem; lan ing kéné dhèwèké nduwé wewenang saka para imam kepala kanggo nangkep kabèh sing nyebut asma Panjenengan.' Nanging Gusti kandha marang dheweke, 'Mlaku kowe, awit dheweke iku piranti pilihanKu kanggo ngumumake asmaku marang bangsa-bangsa, para raja, lan para putra Israel. Lan Aku bakal nuduhake marang dheweke sepira akeh sangsara sing kudu ditampa amarga asmaku.' Ananias banjur lunga lan mlebu ing omah; lan nalika dheweke nyandhak tangane marang dheweke, dheweke kandha, 'Sedulur Saulus! Gusti Yesus, sing wis ngetokake marang kowe ing dalan nalika kowe lagi lelungan, wis ngutus aku supaya kowe bisa mbalèkake pandelenganmu lan kapenuhan Roh Suci.' Lan langsung kaya ana selubung sing tiba saka mripaté, lan dhèwèké bisa ndeleng manèh; banjur tangi, dibaptis, lan sawisé mangan, kekuwatané bali manèh.

Kisah Para Rasul 8:40-9:19

Kisah Para Rasul, Bab 21B

Ing dina-dina kuwi ana sawijining muridé Gusti ing Damsyik sing jenengé Ananias; lan Gusti kandha marang dhèwèké ing sawijining pangliyan, "Ananias!" Dhèwèké mangsuli, "Kula wonten, Gusti." Gusti kandha marang dhèwèké, 'Munggaha lan tindakna menyang dalan sing dijenengi Straight, lan takon ing omahé Yudas bab wong saka Tarsus sing arané Saulus; dhèwèké saiki lagi ndedonga, lan wis weruh ing pangliyan wong sing arané Ananias teka marang dhèwèké lan nyandhak tangané supaya dhèwèké bisa mbalèkake pandelengé.' Ananias mangsuli, 'Gusti, aku wis krungu saka akèh wong babagan wong iki, sepira ala sing wis ditindakake marang para kudus Panjenengan ing Yerusalem; lan ing kéné dhèwèké nduwèni wewenang saka para imam kepala kanggo nangkep kabèh sing nyebut asma Panjenengan.' Nanging Gusti kandha marang dhèwèké, 'Mèlu, awit dhèwèké iku piranti pilihané Aku kanggo ngumumaké AsmaKu marang bangsa-bangsa lan para raja lan anak-anak Israèl. Lan Aku bakal nuduhaké marang dhèwèké sepira sangsara sing kudu dhèwèké alami demi AsmaKu.' Ananias lunga lan mlebu ing omah; lan sawisé nempataké tangane ing sirahé Saul, dhèwèké kandha, 'Sedulur Saul! Gusti Yesus, sing wis ngetokake marang kowe ing dalan nalika kowe lagi lelungan, wis ngutus aku supaya kowe bisa mbalèkake pandelenganmu lan kapenuhan Roh Suci.' Lan langsung kaya ana selubung sing tiba saka mripaté, lan dhèwèké bisa ndeleng manèh; banjur tangi, dibaptis, lan sawisé mangan, dhèwèké mbalèkake kekuwatané.

Kisah Para Rasul 9:10–19
1 Oktober, St Ananias Sang Rasul

Kisah Para Rasul Suci, Bab 22

Ing dina-dina kuwi, Saulus nginep pirang-pirang dina karo para murid ing Damaskus. Lan langsung wae dhèwèké wiwit mènèhi warta babagan Yesus ing sinagoga-sinagoga, yèn Panjenengané iku Putraning Allah. Kabèh sing krungu kaget lan padha kandha, 'Apa iki dudu wong sing ing Yerusalem nindhes wong-wong sing nyebut jeneng iki? Lan apa dheweke ora teka kene kanggo nangkep lan nggawa wong-wong mau marang imam-imam kepala?' Nanging Saulus saya kuwat lan saya kuwat, lan nggawe wong Yahudi ing Damaskus bingung amarga mbuktekake manawa wong iki iku Kristus. Sawisé sawatara wektu, wong-wong Yahudi padha ngencani arep matèni dhèwèké. Nanging Saulus ngerti rencana mau. Lan padha jaga ing lawang kutha awan lan bengi, arep matèni dhèwèké. Para muridé, nanging, ngluncuraké dhèwèké ing wayah bengi lan nurunaké dhèwèké ing kranjang saka témbok. Saul teka ing Yerusalem lan nyoba melu para murid; nanging kabèh padha wedi marang dheweke, ora precaya yen dheweke iku murid. Nanging Barnabas nggawa dheweke marang para Rasul, lan nyritakake marang wong-wong mau kepiye dheweke wis weruh Gusti ing dalan, lan apa sing wis diomongake Gusti marang dheweke, lan kepiye dheweke wis wani mberitakake Injil ing jenengé Yesus ing Damaskus. Lan dhèwèké manggon bareng karo wong-wong mau, mlebu metu ing Yerusalem, lan mèngeti kanthi wani ing asmané Gusti Yesus. Dhèwèké uga ngandika lan mbantah karo wong-wong Hellenist; nanging padha ngupaya matèni dhèwèké. Nalika para sedulur krungu bab iki, padha ngutus dhèwèké menyang Kaisarea lan saka kono menyang Tarsus. Nanging gréja-gréja ing saindenging Yudéa, Galiléa, lan Samaria padha ngrasakaké jaman tentrem; padha dibangun lan lumaku ing ajrih marang Gusti; lan, diparingi panglipur déning Roh Suci, padha saya tambah akèh.

Kisah Para Rasul 9:19b–31
Setu minggu katelu sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 23

Ing dina-dina kuwi, nalika Petrus lelungan, dhèwèké teka marang para wong suci sing manggon ing Lida. Ing kono dhèwèké nemoni sawijining priya aran Eneas, sing wis wolung taun lara lumpuh lan mung bisa ngglethak ing amben. Petrus kandha marang Eneas, 'Eneas, Yesus Kristus marasaké kowé; tangi saka ambenmu.' Lan Eneas langsung tangi. Lan kabèh sing manggon ing Lida lan Sarón

padha ndeleng dhèwèké, lan padha mbalèk marang Gusti. Ing Yopa ana sawijining muridé sing jenengé Tabitah, tegesé 'kijang'; dhèwèké kebak kabecikan lan asring maringi sedekah marang wong mlarat. Kedadéyané ing dina-dina kuwi dhèwèké lara lan seda. Awaké diadusaké lan disandhang ing kamar ndhuwur. Amarga Lida cedhak karo Yope, nalika para murid krungu yèn Petrus ana ing kana, padha ngutus loro wong marang dhèwèké, nyuwun supaya dhèwèké ora suwe teka marang wong-wong mau. Petrus tangi lan lunga bareng karo wong-wong mau; nalika tekan ing kana, wong-wong mau nggawa dhèwèké menyang kamar ndhuwur, kabèh para janda padha nangis ing ngarepé, lan padha nuduhaké klambi-klambi lan busana sing wis digawé Serna nalika isih urip bebarengan karo wong-wong mau. Petrus ngusir kabèh wong metu, banjur sujud lan ndedonga, lan sawisé mbalèk marang mayit, dhèwèké kandha: 'Tabita, tangi.' Lan dhèwèké mbukak mripaté lan, nalika weruh Petrus, dhèwèké lungguh. Petrus nyekel tangané lan mbantu dhèwèké supaya bisa ngadeg; banjur, ngundang para wong suci lan para janda, dhèwèké nampilaké dhèwèké urip marang wong-wong mau. Kedadéan iki sumebar ing saindenging Joppa, lan akèh wong padha pracaya marang Gusti.

Kisah Para Rasul 9:32–42
Minggu kaping 4 sawisé Paskah, bab wong lumpuh

Kisah Para Rasul, Bab 24

Ing dina-dina kuwi, ana sawijining wong ing Kaisarea jenenge Kornelius, sawijining perwira seratus saka Kohort Italia, wong sing taat lan wedi marang Gusti Allah, uga kabèh keluargané; dhèwèké mulya atiné marang wong-wong lan tansah ndedonga marang Gusti Allah. Watara jam sanga ing dina iku, dhèwèké cetha weruh ing sawijining pangliyan malaékaté Gusti Allah sing mlebu marang dhèwèké lan kandha, 'Kornelius!' Dheweke ndelok malaikat mau kanthi wedi lan kandha, 'Ana apa, Gusti?' Malaikat mau mangsuli, 'Pandonga lan pakaryan welas asihmu wis dieling-eling ing ngarsane Gusti. Saiki kowe ngutus wong menyang Yopa lan ngundang Simon sing uga diarani Petrus. Dheweke manggon karo Simon tukang nguliti kulit, omahé ana ing pinggir segara; panjenengané bakal maringi tembung-tembung sing maringi slamet marang panjenengan lan kabèh isi omah panjenengan.' Sawisé malaékat sing wis ngomong karo Kornelius lunga, dhèwèké nyaur loro abdi lan sawijining prajurit sing taqwa saka wong-wong sing ana bareng dhèwèké; lan sawisé nyritakaké kabèh mau, dhèwèké ngutus wong-wong mau menyang Yopa. Esuké, nalika padha lelungan lan wis cedhak kutha, Petrus munggah menyang kamar ndhuwur ing omahé watara jam enem sonten kanggo ndedonga. Dhèwèké krasa luwe lan kepéngin mangan. Nalika padha nyiapake dhaharan, dhèwèké kesurupan lan ndelok langit kabuka lan ana sawijining bejana mudhun marang dhèwèké, kaya ija gedhé sing diiket ing papat pojoké lan diturunaké menyang bumi; ing jeroné ana kabèh jinis kéwan papat sikil saka bumi, kéwan galak, kéwan sing merayap lan manuk-manuk ing langit. Lan ana swara kandha marang dheweke, 'Bangun, Petrus; sembelih lan panganana.' Nanging Petrus mangsuli, 'Ora, Gusti; aku durung tau mangan apa-apa sing biasa utawa reged.' Banjur swara iku kandha kaping pindho marang dheweke, 'Apa sing wis dibersihaké Gusti, aja kok sebut reged.' Iki kelakon telung kaping; lan wadhah iku diangkat maneh menyang swarga.

Kisah Para Rasul 10:1–16
Senèn Minggu kaping 4 sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 25

Ing wektu kuwi, Petrus mudhun marang para wong sing wis dikirim Cornelius lan kandha, 'Aku iki wong sing kok golek; apa urusanmu teka?' Wong-wong mau mangsuli, 'Cornelius, perwira, wong sing nduwé watak becik lan sing wedi marang Gusti Allah, sing diajeni déning kabèh wong Yahudi, diutus déning malaékat suci supaya ngundang panjenengan menyang omahé lan ngrungokaké apa sing panjenengan kandhakake.' Banjur Petrus ngajak wong-wong mau mlebu lan nampani. Esuké, sawisé tangi, dhèwèké budhal bareng karo wong-wong mau, lan sawatara sedulur saka Yopa uga mèlu. Esuké, padha tekan ing Kaisarea. Kornelius wis ngenteni, sawise nglumpukaké sedulur-seduluré lan kanca-kanca cedhaké. Nalika Petrus mlebu, Kornelius nyambut lan nyuwun ing sikilé. Nanging Petrus ngangkat dhèwèké, kandha, 'Ajeg, aku iki manungsa uga.' Lan nalika padha

rembugan, dhèwèké mlebu omah lan weruh akèh wong padha kumpul. Lan dhèwèké kandha marang wong-wong mau, 'Kowé kabèh ngerti yèn ora pantes yèn wong Yahudi nyawiji utawa sowan marang wong manca; nanging Gusti Allah wis paring wahyu marang aku yèn aku ora kena nganggep sapa waé ora suci utawa reged. Mula, sawisé aku diundang, aku teka tanpa ragu-ragu.' "Mula aku takon," ujare, "ngapa kowe nelson aku?" Cornelius mangsuli, "Papat dina kepungkur aku puasa nganti wayahe iki, lan ing jam sanga aku ndedonga ing omahku, nalika dumadakan ana wong nganggo sandhangan padhang ngadhep aku lan kandha, 'Cornelius! Pandonganmu krungu, lan sedekahmu kelingan ing ngarehe Gusti Allah.'" 'Mula mangkat menyang Joppa lan ngundang Simon, sing uga dijenengi Petrus; dhèwèké manggon ing omahé Simon tukang penyamak kulit ing pinggir segara; dhèwèké bakal teka lan maringi kabar marang kowé.' Aku langsung ngutus wong ngundang kowé, lan kowé wis nindakake sing bener teka. Saiki kita kabèh ana ing ngarepé Gusti Allah kanggo ngrungokaké kabèh sing wis diprentahaké Gusti Allah marang kowé.

Kisah Para Rasul 10:21–33
Selasa minggu kaping papat sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 26

Nalika kuwi Petrus mbukak cangkemé lan kandha: 'Aku saestu mangertos yèn Gusti Allah ora pilih-pilih, nanging ing saben bangsa, sapa waé kang wedi marang Panjenengané lan nindakake apa sing bener, iku ditrima déning Panjenengané. Panjenengané ngutus sabda marang anak-anak Israèl, ngumumaké tentrem lumantar Yésus Kristus; Panjenengané iku Gusti kabèh.' Panjenengan padha ngerti apa sing kelakon ing saindenging Yudéa, diwiwiti saka Galiléa, sawisé baptisan sing diwartakaké Yohanes: kepiyé Gusti Allah ngléngi Yésus saka Nazaret nganggo Roh Suci lan kuwasa, lan kepiyé Panjenengané ngubengi nindakaké kabecikan lan marasaké kabèh sing ditindhes déning setan, amarga Gusti Allah ana ing jejere Panjenengané. Lan kita iku saksi babagan kabèh sing ditindakake Panjenengané ing tlatah Yudéa lan ing Yerusalem, lan pungkasané wong-wong mau matèni Panjenengané kanthi nggantungi Panjenengané ing kayu salib. Gusti Allah nguripaké Panjenengané manèh saka pati ing dina katelu, lan maringi Panjenengané katon ora marang kabèh wong, nanging marang saksi-saksi sing wis dipilih Gusti Allah—yaiku kita sing padha mangan lan ngombe karo Panjenengané sawisé Panjenengané wungu saka pati. Lan Panjenengané mènèhi dhawuh marang kita supaya nginjili marang wong akèh lan nyeksèkaké yèn Panjenengané iku Pangadilané wong urip lan wong mati, sing wis ditetepaké déning Gusti Allah. Kabèh para nabi nyeksèkaké bab Panjenengané, yèn saben wong sing pracaya marang Panjenengané bakal nampa pangapura dosa lumantar asmané.

Kisah Para Rasul 10:34–43
Kemis ing Minggu kaping 4 sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 27

Nalika Petrus isih ngandika, Roh Suci manèngi kabèh wong sing ngrungokaké sabda. Lan para pracaya saka golongan sing wis disunat sing teka bareng Petrus padha gumun yèn karunia Roh Suci uga diparingaké marang wong-wong non-Yahudi, amarga padha krungu wong-wong kuwi ngandika ing basa-basa lan muji Gusti Allah. Banjur Petrus kandha, 'Sapa sing bisa nyegah wong-wong iki supaya ora dibaptis nganggo banyu, amarga padha wis nampa Roh Suci kaya kita?' Lan dhèwèké mréntah supaya padha dibaptis ing asmané Yésus Kristus. Sawisé kuwi, wong-wong mau nyuwun supaya dhèwèké manggon karo wong-wong mau sawatara dina. Para Rasul lan sedulur-sedulur ing Yudéa krungu yèn wong-wong bangsa liya uga wis nampa sabda Allah. Lan nalika Petrus teka ing Yerusalem, para pracaya sing disunat padha nyalahake dheweke, kandha, 'Kowe wis menyang wong-wong sing ora disunat lan mangan bareng karo wong-wong mau.' Nanging Petrus wiwit nerangake kahanan mau marang wong-wong mau kanthi tertib, kandha, 'Aku lagi ndedonga ing kutha Yopa, lan nalika aku ana ing pangrasan aku weruh wahyu: ana sawijining bejana, kaya kain gedhe, diturunake saka swarga kanthi papat pojokan, lan teka cedhak aku. Aku ndelok ing kono lan nalika tak teliti, aku weruh kéwan papat sikil saka bumi, kéwan galak, kéwan kang merayap lan manuk-manuk ing langit.

Lan aku krungu swara kandha marang aku, 'Bangun, Petrus; sembelih lan pangan.' Nanging aku mangsuli, 'Ora, Gusti, ora ana bab sing najis utawa reged sing tau mlebu ing lambengku.' Sora kuwi mangsuli marang aku kaping pindho saka swarga, 'Apa sing wis dibersihaké Gusti, aja kok sebut reged.' Kedadéan iki kelakon telung kaping, banjur kabèh mau diangkat manèh menyang swarga.

Kisah Para Rasul 10:44–11:10
Jumat ing minggu kaping papat sawisé Paskah

Kisah Para Rasul Suci, Bab 28

Ing dina-dina kuwi, para muridé, sawisé nyebar amarga panganiayaan sing muncul sawisé Stefanus, padha tekan Fenisia, Siprus, lan Antiokia, nginjili sabda marang wong Yahudi waé. Ana sawatara wong ing antarané wong-wong mau sing asalé saka Siprus lan Kirene; lan nalika padha tekan Antiokia, padha nyritakaké marang wong-wong Yunani, nginjili babagan Gusti Yesus. Lan tangané Gusti Allah ana ing antarané wong-wong mau, lan akèh wong pracaya lan padha mbalèk marang Gusti. Kabar iki tekan ing gréja ing Yerusalem, lan padha ngutus Barnabas menyang Antiokia. Nalika dhèwèké teka lan ndeleng sih rahmaté Gusti, dhèwèké bungah lan nguwatké kabèh wong supaya tetep setya marang Gusti kanthi manah sing tulus; amarga dhèwèké iku wong sing becik, kebak Roh Suci lan pracaya. Lan akèh wong sing nambah dadi umat Gusti. Banjur Barnabas lunga menyang Tarsus kanggo nggoleki Saulus; lan sawisé nemokaké dhèwèké, dhèwèké nggawa dhèwèké menyang Antiokia. Sajrone setaun padha kumpul ing gréja lan mulang akèh wong, lan ing Antiokia para muridé pisanané dijenengi 'Kristen'. Banjur para muridé mutusaké, saben miturut kamampuhané, ngirim pitulungan marang sedulur-sedulur sing manggon ing Yudéa, lan kuwi padha nglakoni, ngirim apa sing wis padha kumpulaké marang para tuwa gréja lumantar Barnabas lan Saulus.

Kisah Para Rasul 11:19–26; 29–30
Minggu kaping lima sawisé Paskah, babagan wanita Samaria

Kisah Para Rasul, Bab 29

Ing dina-dina kuwi Raja Herodes nyekel sawatara anggota gréja kanggo nglarani, lan mateni Yakobus, adhine Yohanes, nganggo pedhang. Ndeleng yèn kuwi nyenengaké wong Yahudi, dhèwèké banjur nangkep Petrus uga – amarga wektu kuwi Paskah Roti Tanpa Ragi – lan sawisé ditahan, dhèwèké dipenjara lan mènèhi prentah marang papat pasukan prajurit supaya ngawasi dhèwèké, kanthi niat arep nggawa dhèwèké ing ngarepé wong akèh sawisé Paskah. Mangkono Petrus dijaga ing panjara, déné gréja padha ndedonga kanthi tekun marang Gusti Allah kanggo dhèwèké. Nalika Herodes arep ngetokaké dhèwèké, ing wengi kuwi Petrus turu ing antarané loro prajurit, diiket nganggo loro ranté, lan para pangawal padha jaga ing lawang panjara. Lan wasana malaikaté Gusti Allah rawuh, padhang sumunar ing pakunjaran. Malaikat iku nyenggol Petrus saka sisih, mbangun dhèwèké lan kandha, 'Ayo enggal tangi!' Lantas belenggu ing tangane Petrus tiba. Malaikat kandha marang dhèwèké, 'Siapna ikat pinggangmu lan sandalmu.' Petrus nindakake kuwi. Banjur malaikat kandha, 'Anggo jubahmu lan tututi aku.' Petrus metu lan ngetutaké malaikat mau, ora nyadari yèn apa sing ditindakake malaikat iku pancèn kelakon, nanging mikir yèn dhèwèké mung ndelok wahyu. Sawisé liwat penjaga kapisan lan kapindho, padha tekan gapura wesi sing mlebu kutha, sing kabuka dhéwé kanggo wong-wong mau; padha metu, mlaku ing sawijining dalan, lan dumadakan malaikat mau ora ana manèh karo dhèwèké. Banjur Petrus, sawisé waras, kandha: 'Saiki aku pancèn weruh yèn Gusti Allah ngutus malaikaté lan nylametaké aku saka tangan Herodes lan saka kabèh sing diarepaké bangsa Yahudi.'

Kisah Para Rasul 12:1–11
Setu minggu kaping 4 sawisé Paskah.
23 April, St George Sang Martir Agung.
30 April, St Yakobus Sang Rasul, putrané Zebedé

Kisah Para Rasul, Bab 30

Nalika kuwi Petrus, sawisé ndelok-ndelok, teka ing omahé Maria, ibuné Yohanes sing diarani Markus, ing ngendi akèh wong padha kumpul lan ndedonga. Nalika Petrus ngetok lawang, ana abdi wadon jenenge Roda metu ngrungokake; lan nalika ngenali swarané Petrus, dhèwèké bungah banget nganti ora mbukak lawang, nanging mlayu mlebu lan ngandhani yèn Petrus ngadeg ing lawang. Wong-wong mau kandha marang dhèwèké, 'Apa kowé waras?' Nanging dhèwèké tetep kandha yèn pancèn kaya ngono. Wong-wong mau banjur kandha, 'Iku malaikaté.' Ing wektu kuwi, Petrus terus ngetok lawang. Nalika padha mbukak lawang, padha weruh dhèwèké lan gumun. Nanging dhèwèké nglirik nganggo tangan supaya padha meneng, banjur nyritakaké marang wong-wong mau carané Gusti Allah ngluwari dhèwèké saka panjara, lan kandha, 'Kandhaa iki marang Yakobus lan para sedulur.' Sawisé kuwi, dhèwèké metu lan lunga menyang panggonan liya.

Kisah Para Rasul 12:12–17
Senèn minggu kaping lima sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 31

Ing dina-dina kuwi, Barnabas lan Saulus, sawisé ngrampungaké tugasé, padha mulih saka Yerusalem (menyang Antiokia), lan nggawa Yohanes sing uga dikenal minangka Markus. Ing Antiokia ana sawetara nabi lan guru ing gréja kono: Barnaba, Siméon sing diarani Niger, Lúkiyus saka Kiréna, Mánaén sing dibesarké bareng karo Hérodès tétrark, lan Saúl. Nalika padha ngabdi marang Gusti lan puasa, Roh Suci ngendika, 'Pisahna Barnabas lan Saulus kanggo Aku kanggo pakaryan kang wis tak panggil.' Mula, sawisé puasa lan ndedonga, padha nempatake tangané marang wong-wong mau lan ngutusé. Wong-wong mau, sawisé diutus déning Roh Suci, lunga menyang Seleukia, lan saka kono numpak kapal menyang Siprus; lan, nalika ana ing Salamis, padha nginjili sabda Gusti Allah ing sinagoga-sinagoga Yahudi; uga ana Yohanes sing nyengkuyung pakaryané. Sawisé ngliwati sakabehing pulo nganti tekan Pafos, padha nemoni sawijining tukang sihir, nabi palsu Yahudi sing jenengé Bar-Yésus, sing ana karo prokonsul Sergius Paulus, sawijining wong sing wicaksana. Dheweke ngajak Barnabas lan Saulus, kepengin krungu sabda Gusti Allah. Nanging Elymas, tukang sihir (amarga kuwi teges jenenge), nentang wong-wong mau, nyoba mbalèkaké prokonsul saka pracaya. Nanging Saulus, kang uga dijenengi Paulus, kebak Roh Suci, banjur mandeng marang dheweke lan kandha: 'He wong kang kebak kabodhoan lan kabecikan, anaké setan, mungsuh kabèh kabeneran! Apa kowe ora bakal mandheg mbingungaké wong saka dalan sing lurus saka Gusti Allah?' Lan saiki, delengen, tangané Gusti Allah ana ing kowe: kowe bakal wuta lan sawetara wektu ora bakal weruh srengéngé.' Lan dumadakan pepeteng lan peteng banget nyerang dhèwèké, lan dhèwèké mlaku-mlaku, golèk wong sing nuntun tangané. Banjur prokonsul, sawisé weruh apa sing kelakon, pracaya, gumun marang piwulangé Gusti Allah.

Kisah Para Rasul 12:25–13:12
Selasa minggu kaping lima sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 32

Ing dina-dina kuwi, sawisé mangkat saka Pafos, Paulus lan kanca-kancané tekan Perga ing Pamfilya. Nanging Yohanes, sawisé pisah karo wong-wong mau, bali menyang Yerusalem. Wong-wong mau, nanging, nerusaké lelampahan saka Perga, tekan Antiokia ing Pisidia lan, mlebu sinagoga ing dina Sabat, padha lungguh. Sawisé maca Kitab Torèt lan para Nabi, para panguwasa sinagoga ngutus wong marang wong-wong mau: 'Sedulur, yèn kowé nduwé sabda piwulang kanggo wong akèh, tulung wicara.' Paulus mungguh, mènèhi pratandha nganggo tangané, lan kandha: 'Para priya Israèl lan kowé sing wedi marang Gusti Allah, rungokna. Gusti Allah milih para leluhur kita saka bangsa iki lan ndadekake dheweke dadi bangsa agung nalika padha manggon ing tanah Mesir; lan kanthi tangan kang kuwasa Gusti Allah ngetokake dheweke saka kono, lan maringi pangan ing arara samun watara patang puluh taun. Lan, sawisé ngrusakaké pitung bangsa ing tanah Kanaan, Panjenengané mènèhaké tanahé marang wong-wong mau dadi pusaka. Lan sawisé kuwi, watara

patang atus lima puluh taun, Panjenengané mènèhaké para hakim nganti jaman nabi Samuel. Banjur wong-wong mau njaluk raja, lan Gusti Allah mènèhaké marang wong-wong mau Saul, putrané Kis, wong saka suku Benyamin. Mangkono patang puluh taun kliwat. Sawise padha nolak dheweke, Gusti Allah netepake Daud dadi raja, kang bab dheweke Gusti Allah ngendika lan maringi kesaksian: 'Aku wis nemokake manungsa miturut manahku, Daud, putraning Isai, kang bakal nglakoni kabèh kersaku.' Saka keturunané, Gusti Allah nglairake Yesus, Juruselamat Israel, kaya kang wis dijanjekake. Sadurunge rawuhe, Yohanes nginjili baptisan pangapuran marang kabèh wong Israel.

Kisah Para Rasul 13:13–24
Rebo minggu kaping lima sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 33

Ing dina-dina kuwi, nalika pelayanané meh rampung, Yohanes kandha: 'Sapa sing kok kira aku iki? Aku dudu Sang Kristus; nanging ana siji wong sing bakal teka sawisé aku, sing aku ora pantes mbukak tali sandalé. Para priya, sedulur-sedulur, keturunan Abraham, lan kowe kabèh sing wedi marang Gusti Allah ing antaramu! Marang kowe kabèh wis dikirimké sabda bab kaslametan iki. Amarga para warga Yerusalem lan para panguwasa, amarga ora ngenali Panjenengané lan wis ngukum Panjenengané, wis nepaki tembung-tembung para nabi sing diwaca saben Sabat; lan, amarga ora nemokake kaluputan ing Panjenengané sing pantes paukuman pati, padha nyuwun marang Pilatus supaya matèni Panjenengané. Sawisé padha nepaki kabèh sing ditulis bab Panjenengané, padha nurunake Panjenengané saka salib lan ngubur Panjenengané ing kuburan. Nanging Gusti Allah nguripake Panjenengané saka pati. Panjenengané katon marang wong-wong sing wis rawuh bareng Panjenengané saka Galilea menyang Yerusalem pirang-pirang dina, lan saiki padha dadi seksi Panjenengané marang wong akèh. Lan kita ngumumaké marang kowé kabèh yèn Gusti Allah wis nepati janji marang para leluhur kita kanthi nguripake Yesus saka pati kanggo kita, anak-anaké.

Kisah Para Rasul 13:25–32
29 Agustus, Pangpenggalan Yohanes Pembaptis

Kisah Para Rasul Suci, Bab 34

Ing dina-dina kuwi, Paulus lan Barnabas lunga menyang kutha-kutha Likaonia, yaiku Lystra lan Derbe, uga ing sakupenge, lan ing kono padha nginjili. Ing Lystra ana wong sing lungguh ing kana sing ora bisa nggunakake sikilé, lumpuh wiwit lair; dhèwèké durung tau mlaku. Dhèwèké ngrungokaké Paulus nalika dhèwèké ngandika; lan Paulus, ndelok dhèwèké kanthi teliti lan weruh yèn dhèwèké nduwèni iman kanggo mari, kandha kanthi swara banter, 'Aku kandha marang kowé ing asmané Gusti Yesus Kristus: tangi lan ngadeg lurus ing sikilmu. Lan sakwise kuwi wong iku langsung munggah lan miwiti mlaku. Nalika wong-wong weruh apa sing ditindakake Paulus, padha ngangkat swara, kandha nganggo basa Likaonia, 'Para dewa wis mudhun marang kita ing wujud manungsa.' Lan padha nyebut Barnabas 'Zeus' lan Paulus 'Hermes', amarga dhèwèké sing dadi juru wicara. Imam berhala Zeus, sing candhake ana ing njaba kutha, nggawa sapi jantan menyang lawang kutha lan nyelehake karangan kembang ing kono, arep ngadani kurban bebarengan karo wong akèh. Nanging Para Rasul Barnabas lan Paulus, nalika padha krungu bab kuwi, banjur nyobek-nyobek sandhangane lan mlayu menyang tengah-tengah wong akèh, seraya muni kanthi swara banter: 'Para sedulur! Kowe padha nindakake apa iki? Kita uga manungsa kaya kowe, lan kita nggawa kabar kabungahan supaya kowe padha mbalèk saka dewa-dewa palsu marang Gusti Allah kang urip, kang wis nyipta langit lan bumi, lan segara, lan kabèh sing ana ing kono, Sing ing jaman biyèn ngidini kabèh bangsa lumaku miturut dalané dhéwé, sanadyan Panjenengané ora nate mandheg maringi pratandha bab Panjenengané lumantar kabecikané, ngirim udan saka swarga lan mangsa panèn sing subur, lan ngisi atiné kita karo pangan lan kabungahan. Lan sawisé ngomong kaya ngono, padha meh ora bisa nggakinaké wong akèh supaya aja nyembah marang wong-wong mau lan mulih.

Kisah Para Rasul 14:6–18A
Rebo minggu kaping papat sawisé Paskah, Tengah-Pentakosta

Kisah Para Rasul, Bab 35

Ing dina-dina kuwi, Paulus lan Barnabas mangkat menyang Derbe. Sawise nginjil ing kutha kuwi lan entuk akèh murid, dheweke bali liwat Lystra, Ikonium, lan Antiokia, nguatake semangat para murid, nyengkuyung supaya tetep setya, lan mulang yèn kita kudu mlebu Karajaning Allah lumantar akèh sangsara. Sawisé ngangkat para sesepuh kanggo saben gréja, padha ndedonga lan puasa, lan nyerahaké para sesepuh mau marang Gusti sing wis padha pracaya marang Panjenengané. Sawisé padha liwat Pisidia, padha tekan Pampilia, lan sawisé padha mratelakaké sabda Gusti ing Perga, padha mudhun menyang Attalia; saka kono padha numpak kapal menyang Antiohia, panggonan sing wis dipercayakaké marang sih-rahmaté Gusti kanggo pakaryan sing wis rampung. Nalika tekan ing kana lan nglumpukaké gréja, padha nyritakaké kabèh sing wis ditindakaké Gusti Allah bebarengan karo wong-wong mau lan carané Gusti Allah mbukak lawang pracaya kanggo wong-wong bangsa liya.

Kisah Para Rasul 14:20–27
Kemis ing minggu kaping lima sawisé Paskah

Kisah Para Rasul Suci, Bab 36

Ing dina-dina kuwi, sawatara wong sing wis pracaya saka aliran Farisi munggah lan kandha yèn wong-wong non-Yahudi kudu disunat lan diprentah supaya netepi Torèté Musa. Para Rasul lan para tuwa padha kumpul kanggo nimbang prakara iki. Sawisé akèh rembugan, Petrus munggah lan kandha marang wong-wong mau: 'Sedulur! Kowe kabèh padha ngerti, wiwit saka wiwitan Gusti Allah milih aku saka antaramu, supaya bangsa-bangsa liya bisa ngrungokake sabda Injil saka lambeku lan pracaya; lan Gusti Allah, sing ngerti ati, maringi pratandha marang wong-wong mau kanthi maringi Roh Suci, kaya sing ditindakake marang kita; lan Panjenengané ora mbedakake kita karo wong-wong mau, amarga wis ngresiki atiné lumantar pracaya. Mula saka iku, kenapa kowe saiki nguji Gusti Allah kanthi arep masang sangkutan ing pundhak para muridé, kang ora bisa ditanggung déning para leluhur kita utawa kita dhéwé? Nanging kita pracaya yèn kita kaslametaké lumantar sih-rahmaté Gusti kita Yesus Kristus, kaya déné wong-wong mau. Banjur kabèh pasamuwan meneng lan ngrungokaké nalika Barnabas lan Paulus nyritakaké pratandha lan kaajaiban sing ditindakake Gusti Allah lumantar wong-wong mau ing antarané bangsa-bangsa liya. Sawisé padha rampung ngomong, Yakobus banjur muni lan kandha: 'Sedulur-sedulur, rungokna aku. Simon wis nerangaké kepiyé Gusti Allah sepisanan ngadhekaké panjenengané marang bangsa-bangsa liya kanggo mbentuk umat kanggo panjenengané ing asmané. Lan iki cocog karo tembungé para nabi, kaya sing katulis: 'Satembe aku bakal mbalèk lan mbangun manèh kemahé Daud sing wis ambruk; aku bakal mbangun manèh apa sing wis rusak, lan aku bakal ndandani, supaya sisaé manungsa lan kabèh bangsa sing jenengku diwartakaké ing antarané padha ngupaya marang Gusti,' pangandikane Gusti, sing nindakaké kabèh iki. Kabèh pakaryané Gusti Allah wis kawartos déning Panjenengané wiwit jaman langgeng. Mula, miturutku paling becik ora ngalang-alangi dalané wong-wong saka bangsa liya sing padha bali marang Gusti Allah, nanging mung nulis marang wong-wong mau supaya padha nyingkiri panganan sing kacemar déning arca-arca, saka tumindak asusila, saka kéwan sing dicekek, lan saka getih; lan supaya padha ora nindakake marang wong liya apa sing ora dikarepake ditindakake marang awaké dhéwé. Amarga Hukumé Musa wis diwartakaké ing saben kutha wiwit jaman biyèn, lan diwaca ing sinagoga saben dina Sabat. Banjur Para Rasul lan para tuwa, bebarengan karo kabèh pasamuwan, padha rembugan lan, sawisé milih wong-wong saka antarané, padha ngutus wong-wong mau menyang Antiohia bareng karo Paulus lan Barnabas, yaiku: Yudas, sing dijenengi Barsabas, lan Silas, wong-wong sing pinunjul ing antarané sedulur; lan padha nulis lan nyerahaké marang wong-wong mau surat iki: 'Para Rasul lan para sepuh lan sedulur—kanggo sedulur-sedulur bangsa liya ing Antiokia, Siria lan Kilikia: Salam. Amarga kita krungu yèn sawatara wong sing lunga saka antarané kita wis ngganggu kowe kabèh nganggo tembung-tembungé lan nggawe atimu gumregah, kanthi kandha yèn kowe kudu disunat lan netepi Torèt—sing ora kita paringi wewenang—mulané kita, sawisé padha kumpul, sarujuk kabèh, sawisé milih sawatara wong, kanggo ngutus wong-wong mau marang kowe kabèh bebarengan karo Barnabas lan Paulus sing kita tresnani, wong-wong sing wis nyawisake nyawane

kanggo jenengé Gusti kita Yesus Kristus. Mulane kita wis ngutus Yudas lan Silas, sing bakal nerangake kahanan iki marang kowe kanthi langsung uga. Amarga Roh Suci lan kita padha nganggep becik ora mbebani kowe maneh kajaba bab-bab penting iki: supaya kowe nyingkiri panganan sing dipersembahake marang berhala, saka getih, saka daging kéwan sing dicekek, lan saka tumindak cabul; lan aja nindakake marang wong liya apa sing kowe dhéwé ora kepéngin ditindakake marang kowe. Yen kowe padha netepi bab-bab iki, kowe bakal nindakake sing becik. Salam." Mula, wong-wong sing diutus mau tekan ing Antiokia, banjur padha nglumpukake umat lan maca layang iku. Sawise padha maca, padha bungah amarga piwulang iku. Yudas lan Silas, sing uga nabi-nabi, ngandhani para sedulur kanthi rinci lan nguatake atiné. Sawisé padha manggon ing kono sawatara wektu, para sedulur nglampahi kanthi tentrem déning para sedulur mau marang para Rasul. Nanging Silas milih tetep manggon ing kono. (Yudas, nanging, bali menyang Yerusalem.)

Kisah Para Rasul 15:5–34
Jumat ing minggu kaping lima sawisé Paskah

Kisah Para Rasul Suci, Bab 37

Ing dina-dina kuwi, Paulus lan Barnaba manggon ing Antiokia, mulang lan ngumumaké sabda Gusti, bebarengan karo akèh wong liya. Sawisé sawatara wektu, Paulus kandha marang Barnaba, 'Ayo padha bali lan ngunjungi sedulur-sedulur kita ing kabèh kutha ing ngendi kita wis ngumumaké sabda Gusti, kanggo ndeleng kepiyé kahanané.' Barnaba kepéngin nggawa Yohanes sing diarani Markus bareng karo dhèwèké. Nanging Paulus nganggep luwih becik ora ngajak wong sing wis ninggalake dheweke ing Pamphilia lan ora mèlu ing pakaryan sing wis diutusake. Iki nyebabake perselisihan, nganti padha pisah; Barnabas, sawise nggawa Markus, layar menyang Siprus; dene Paulus, sawise milih Silas, mangkat, amarga wis diutus dening para sedulur kanthi sih rahmaté Gusti Allah, lan lelungan liwat Siria lan Kilikia, nguatake gréja-gréja.

Kisah Para Rasul 15:35–41
Setu minggu kaping lima sawisé Paskah

Kisah Para Rasul Suci, Bab 38

Ing dina-dina kuwi, nalika para Rasul lagi ana ing dalan menyang panggonan pandonga, kita nemoni sawijining bocah wadon budhak sing kesurupan roh tenungan, sing nggawa bathi akèh marang para tuwané lumantar tenungané. Mèlu mèlu Paul lan kita, dhèwèké muni banter, kandha, 'Wong-wong iki iku abdi Allah Kang Maha Luhur, sing ngabaraké marang kita dalan kaslametan.' Dhèwèké nindakake kuwi pirang-pirang dina. Paulus, nesu, mbalik lan kandha marang roh mau, 'Ing asmané Gusti Yesus Kristus, aku paring dhawuh marang kowé supaya metu saka dhèwèké.' Lan roh mau metu pas wektu kuwi. Banjur para tuwané, nalika weruh yèn pangarep-arep entuk bathi wis sirna, nyekel Paulus lan Silas lan nyeret menyang pasar marang para panguwasa. Lan, nggawa wong-wong mau menyang ngarepe para panguwasa, padha kandha: 'Wong-wong iki, wong Yahudi, padha gawe rusuh ing kutha kita lan padha mulang adat istiadat sing kita wong Romawi ora kena ditampa utawa ditindakake.' Wong-wong uga padha mèlu mbrontak marang wong-wong mau, lan para panguwasa, sawisé nyopot sandhangane, mrentah supaya wong-wong mau dicambuk; lan sawisé padha diwènèhi cambukan akèh, banjur dibuwang menyang panjara, kanthi mrentah marang juru panjara supaya ngawasi kanthi tliti. Sawisé nampa dhawuh kuwi, dhèwèké nyelehaké wong-wong mau ing sel njero lan ngiket sikilé nganggo sangkakaki. Watara tengah wengi, Paulus lan Silas padha ndedonga lan nyanyi kidung puji-pujian marang Gusti Allah, para tahanan liyane padha ngrungokake. Dumadakan ana gempa bumi gedhe banget, nganti dhasar pakunjaran guncang; langsung kabèh lawang kabuka lan kabèh belunggu padha longgar. Panjiro, tangi lan weruh yen lawang panjara wis kabuka, nyabut pedhangé lan arep bunuh diri, amarga mikir yen para tahanan wis kabur. Nanging Paulus muni banter, 'Aja nglarani awakmu, amarga kita kabeh isih ana ing kene.' Dheweke njaluk obor, banjur mlayu mlebu panjara, lan kanthi gemeteran sujud ing sikilé Paulus lan Silas; banjur ngeteraké wong-wong mau metu, dhèwèké kandha, 'Pak, aku kudu apa supaya bisa slamet?' Wangsulane, 'Percayaa marang Gusti Yesus Kristus, lan kowé bakal slamet—kowé lan kulawargamu.' Lan padha nginjili marang

dhèwèké lan kabèh wong ing omahé. Lan nalika iku ing tengah wengi, dhèwèké nggawa wong-wong mau, banjur ngumbah tatu-atuné lan langsung dibaptis, bebarengan karo kabèh keluargané. Lan sawisé nggawa wong-wong mau menyang omahé, dhèwèké nyedhiyakké dhaharan kanggo wong-wong mau lan kabungahan bebarengan karo kabèh keluargané amarga dhèwèké wis pracaya marang Gusti Allah.

Kisah Para Rasul 16:16–34
Minggu kaping enem sawisé Paskah, bab wong wuta

Kisah Para Rasul Suci, Bab 39

Ing dina-dina kuwi, Paulus lan Silas, sawisé liwat Amfipolis lan Apollonia, tekan Tesalonika, ing kono ana sinagoga Yahudi. Pawus, miturut adaté, mlebu marang wong-wong mau lan salawase telung dina Sabat ngrembug karo wong-wong mau saka Kitab Suci, nerangake lan mbuktekake marang wong-wong mau yèn Sang Kristus kudu nandhang sangsara lan tangi saka pati, lan yèn Sang Kristus iki yaiku Yésus, sing tak wartakaké marang kowé. Lan sawatara saka wong-wong mau pracaya lan melu Paul lan Silas, kalebu akèh wong Yunani sing wedi marang Gusti Allah lan ora sithik wanita-wanita pinunjul. Nanging wong Yahudi sing ora pracaya, kebak rasa iri, nglumpukaké sawetara wong ora ana gunané saka pasar, mbentuk massa lan nggawé geger kutha; banjur menyang omahé Jason, nuntut supaya wong-wong mau digawa metu marang rakyat. Nanging nalika ora bisa nemokake wong-wong mau, padha nyeret Yason lan sawatara sedulur marang panguwasa kutha, padha njerit yèn para 'pembangkok donya' iki uga wis teka ing kéné, lan yèn Yason wis nampani wong-wong mau, lan yèn kabèh mau tumindak nglawan paugeran Kaisar kanthi nganggep Yésus minangka raja. Wong-wong mau nggugahake rakyat lan para panguwasa kutha sing padha ngrungokake. Nanging para panguwasa, sawise nampa jaminan saka Jason lan kanca-kancane, banjur ngeculake wong-wong mau. Para sedulur iman, nanging, langsung ngutus Paulus lan Silas ing wengi menyang Berea; lan nalika padha tekan ing kana, padha mlebu sinagoga Yahudi. Wong-wong ing kana luwih mbukak pikiran tinimbang wong-wong ing Tesalonika; padha nampa piwulang mau kanthi semangat banget, saben dina mriksa Kitab Suci kanggo mriksa apa pancen kaya ngono. Lan akèh saka wong-wong mau sing banjur pracaya, kalebu sawatara wanita lan priya Yunani sing misuwur. Nanging nalika wong-wong Yahudi saka Tesalonika mangertèni yèn sabda Gusti uga wis diwartakaké Paulus ing Berea, padha teka mrana uga, nggugah lan nggawé rusuh ing antarané wong akèh. Banjur para sedulur langsung nglampahaké Paulus, kaya-kaya dhèwèké arep menyang pesisir; déné Silas lan Timotius tetep ana ing kono. Wong-wong sing lelungan bareng Paulus ngancani dhèwèké nganti tekan Athena; lan sawisé diparingi dhawuh supaya Silas lan Timotius teka marang dhèwèké sanalika bisa, padha mangkat.

Kisah Para Rasul 17:1–15
Senèn ing minggu kaping enem sawisé Paskah

Kisah Para Rasul Suci, Bab 40A

Ing dina-dina kuwi, nalika Paulus ngenteni Silas lan Timotius ing Athena, piyambakipun krasa sedhih banget nalika ndeleng kutha kuwi, amarga kebak arca-arca. Mula piyambakipun mratelakaké pitutur ing sinagoga karo wong Yahudi lan wong-wong sing nyembah Gusti Allah, lan saben dina ing pasar karo sapa waé sing kebeneran ana ing kana. Sawetara filsuf Epikur lan Stoa wiwit mbantah karo dheweke; ana uga sing kandha, 'Apa sing arep diomongake wong ribut iki?', dene liyane kandha, 'Kayane dheweke nyebarake ajaran bab dewa-dewa manca', amarga dheweke nginjilake bab Yesus lan Kebangkitan marang wong-wong mau. Mula padha nyekel dhèwèké lan nggawa dhèwèké menyang Areopagus, karo kandha, 'Apa kita bisa mangertèni piwulang anyar sing kok wartakaké iki?' Amarga kowe nggawa gagasan aneh marang kuping kita. Mula saka iku, kita kepengin ngerti apa tegese kabèh iki.' Saiki wong Atena lan wong manca sing manggon ing kana ora ana sing luwih seneng tinimbang ngrembug utawa ngrungokaké bab anyar. Lan Paulus, nalika ngadeg ing Areopagus, kandha: 'Para priya Athèn! Miturut pangamatan kula, kowe kabèh pancèn taat banget ing saben bab. Amarga nalika kula mlaku-mlaku lan mirsani panggonan suci kowe, kula nemokake

mezbah sing ana tulisané, "Kanggo déwa sing ora dikenal". Gusti Allah iki, kang kowe padha sembah tanpa padha ngerti, iku sing dakwartakake marang kowe. Gusti Allah kang nyipta donya lan kabeh isine—Panjenengane, minangka Pangeraning swarga lan bumi, ora manggon ing candhi-candhi gawean manungsa, lan ora butuh pangabdian saka tangan manungsa, kaya-kaya Panjenengane butuh apa-apa, amarga Panjenengane dhewe maringi urip, ambegan, lan kabeh marang kabeh wong. Saka siji garisan getih, Panjenengané nglairaké kabèh manungsa kanggo manggon ing lumahing bumi kabèh, kanthi netepaké wektu-wektu sing wis ditemtokaké lan wates panggonané, supaya padha ngupaya Gusti, apa bisa ngrasakaké lan nemokaké Panjenengané—sanadyan Panjenengané ora adoh saka sapa waé saka kita: amarga ing Panjenengané kita urip, obah, lan ana, kaya déné sawatara pujangga panjenengan dhéwé wis kandha: 'Kita iku keturunanane.' Mula, minangka keturunané Gusti, kita ora pantes mikir yèn Déwa kuwi kaya emas, pérak, utawa watu, sawijining wujud sing digawé déning seni lan imajinasi manungsa. Mula, sawise ngliwati jaman kabodhoan, saiki Gusti Allah maringi dhawuh marang kabeh wong ing endi wae supaya padha tobat, amarga Panjenengané wis netepake sawijining dina kang bakal ngadili donya kanthi adil lumantar Manungsa sing wis ditunjuk, sawise maringi pratandha marang kabeh wong kanthi nguripake Panjenengané saka pati. Nalika padha krungu bab tangi saka pati, ana sing ngina, nanging liyane kandha, 'Awaké dhéwé bakal krungu kowe bab iki mengko.' Mulané Paulus ninggalaké wong-wong mau. Nanging ana sawatara wong sing melu lan pracaya; antarané wong-wong mau ana Dionysius Areopagite, sawijining wanita jenengé Damaris, lan liyané.

Kisah Para Rasul 17:16–34
3 Oktober, Santo Dionysius Areopagita

Kisah Para Rasul, Bab 40B

Nalika semana wong-wong Athèn nyekel Paulus lan nggawa dhèwèké menyang Areopagus, kandha, 'Bisa ora kita mangertèni piye ajaran anyar sing kok wartakaké iki?' Amarga kowe nggawa gagasan aneh marang kuping kita. Mula saka iku, kita kepengin ngerti apa tegese kabeh iki.' Saiki wong Atena lan wong manca sing manggon ing kana ora ana sing luwih seneng tinimbang ngrembug utawa ngrungokake bab anyar. Lan Paulus, ngadeg ing Areopagus, kandha: 'Para priya Athèn! Miturut pangamatanku, kowe kabèh pancèn taat banget ing saben bab. Amarga nalika aku mlaku-mlaku lan ndeleng panggonan suci kowe, aku nemokake mezbah sing ana tulisané, "Kanggo déwa sing ora dikenal". Gusti Allah iki, kang kowe padha sembah tanpa ngerti, iku sing tak wartakake marang kowe. Gusti Allah kang nggawe donya lan kabeh isine—Dheweke, minangka Pangeraning swarga lan bumi, ora manggon ing candhi-candhi sing digawe tangan manungsa, lan ora butuh pangabdian saka tangan manungsa, kaya-kaya Dheweke butuh apa-apa, amarga Dheweke dhewe sing maringi urip, ambegan, lan kabeh marang kabeh wong. Saka siji manungsa iku Panjenengané nggawé kabèh bangsa manungsa manggon ing saindenging bumi, kanthi wis netepaké wektu-wektu sing wis ditemtokaké lan wates-wates panggonané, supaya padha ngupaya Gusti Allah, apa bisa ngrasakaké Panjenengané lan nemokaké Panjenengané—sanajan Panjenengané ora adoh saka sapa waé saka kita: amarga ing Panjenengané kita urip, obah, lan ana.

Kisah Para Rasul 17:19–28A
Selasa minggu kaping enem sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 40B

Ing dina-dina kuwi, Paulus sawisé ninggalaké Athena, teka ing Korintus; lan nalika nemoni wong Yahudi siji jenengé Akwila, wong asli Pontus, sing bubar teka saka Italia, lan Priskila bojone – amarga Klaudius wis mréntahaké kabèh wong Yahudi lunga saka Roma – dhèwèké banjur mèlu padha manggon lan nyambut gawé; amarga pakaryané padha gawé tenda. Saben dina Sabat, dhèwèké tansah ngandika ing sinagoga lan ngyakiniaké wong Yahudi lan wong Yunani. lan, amarga padha duwe pakaryan sing padha, dhèwèké manggon karo wong-wong mau lan makarya; amarga pakaryané yaiku gawé tenda. Saben dina Sabat dhèwèké mbahas ing sinagoga lan nyoba ngyakinké wong Yahudi lan wong Yunani. Nalika Silas lan Timotius teka saka Makedonia, Paulus, kaparingan wahyu

saka Roh, maringi kasaksian marang wong-wong Yahudi manawa Yesus iku Kristus. Nanging amarga padha mbantah lan ngina, dhèwèké ngusap lengané lan kandha marang wong-wong mau, 'Tinimbang getihmu bakal tumeka marang awakmu dhéwé; aku ora salah. Wiwit saiki aku bakal menyang bangsa-bangsa liya.' Lan dheweke lunga saka kono banjur menyang omahé wong sing wedi marang Gusti Allah sing jenenge Justus, omahé jejere sinagoga. Crispus, panguwasa sinagoga, pracaya marang Gusti Allah, bebarengan karo kabèh wargané; lan akèh wong Korinta, sawisé krungu piwulang mau, pracaya lan dibaptis. Mangkono Gusti ngandika marang Paulus ing sawijining pangandika ing wayah bengi: 'Aja wedi, nanging tutura lan aja meneng, awit Aku ana ing kowe, lan ora ana siji wae sing bakal ngrusak kowe, awit Aku nduwé akèh wong ing kutha iki.' Lan dhèwèké manggon ing kono setaun setengah, mulang wong-wong mau sabda Gusti.

Kisah Para Rasul 18:1–11
11 Mei, direbut maneh Konstantinopel.
Ing dhasar kutha

Kisah Para Rasul Suci, Bab 41

Ing dina-dina kuwi, Paulus, sawisé ana ing Kaisarea, munggah menyang Yerusalem, nyapa gréja, banjur mangkat menyang Antiokia. Sawisé nginep sawatara wektu ing kono, dhèwèké mangkat lan lelungan ngliwati wilayah Galatia lan Frigia siji-siji, nguwatké kabèh murid. Ana wong Yahudi jenenge Apolos, asale saka Alexandria, wong sing fasih lan paham banget marang Kitab Suci, teka ing Efesus. Dhèwèké wis sinau dhasar-dhasar babagan dalané Gusti, lan amarga semangat, dhèwèké nyritakaké lan mulang babagan Gusti kanthi tepat, sanajan dhèwèké mung ngerti bab paugerané Yohanes. Dhèwèké wiwit wani ngomong ing sinagoga. Nalika krungu, Aquila lan Priskila nampani dhèwèké lan nerangaké dalané Gusti marang dhèwèké kanthi luwih cetha. Lan nalika dhèwèké mutusaké lunga menyang Akaia, para sedulur ngutus layang marang para muridé ing kana, ngajak supaya padha nampani dhèwèké; lan nalika dhèwèké tekan ing kana, dhèwèké banget mbiyantu wong-wong sing wis pracaya lumantar sih-rahmat, amarga dhèwèké kanthi tegas mbantah wong Yahudi ing ngarep umum, mbuktèkaké saka Kitab Suci yèn Yésus iku Kristus.

Kisah Para Rasul 18:22–28
Rebo minggu kaping enem sawisé Paskah

Karya Para Rasul Suci, Bab 42

Ing dina-dina kuwi, nalika Apolos ana ing Korintus, Paulus sawisé ngliwati wilayah-wilayah sisih lor teka ing Éfeso lan nalika nemoni sawatara murid ing kono, dhèwèké takon, 'Apa kowé wis nampa Roh Suci nalika kowé pracaya?' Wangsulane, 'Kita malah durung tau krungu yèn ana Roh Suci.' Dheweke takon, 'Kowe kabaptis nganggo baptisan apa?' Wangsulane, 'Baptisané Yohanes.' Paulus kandha, 'Yohanes ngabaptis nganggo baptisan pangapuran, ngandhani wong-wong supaya pracaya marang Sing bakal teka sawisé dhèwèké, ya iku Kristus Yesus.' Sawisé padha krungu kuwi, padha dibaptis ing asmané Gusti Yesus; lan nalika Paulus nempataké tangané marang wong-wong mau, Roh Suci rawuh ing wong-wong mau, lan padha wiwit nganggo basa liya lan ngandharake ramalan. Kabeh mau watara rolas wong. Nalika dhèwèké mlebu sinagoga, dhèwèké mènèhi piwulang kanthi wani suwéné telung wulan, mbahas lan maringi paseksi bab Kratoné Allah.

Kisah Para Rasul 19:1–8
Jumat ing minggu kaping enem sawisé Paskah.
7 Januari, St Yohanes Pembaptis

Kisah Para Rasul, Bab 43

Ing dina-dina kuwi, ing dina kapisan minggu, nalika para murid padha kumpul kanggo patah roti, Paulus, sing arep mangkat esuk, ngandika marang wong-wong mau lan nerusake ceramahé nganti tengah wengi. Ana akèh lampu ing kamar ndhuwur panggonan kita padha kumpul. Nalika Paulus lagi ceramah dawa, ana sawijining mudha jenenge Eutychus, sing lungguh ing ambang jendhela, ketiduran; lan amarga goyang, dhèwèké tiba saka lantai telu nalika isih setengah turu lan ditemokaké

wis mati. Paulus mudhun, nyandhak lan ngrangkep dheweke, banjur kandha, 'Aja kaget, amarga rohé isih ana ing jeroné.' Banjur piyambakipun munggah maneh, mecah roti, mangan, lan ngandika suwe nganti padhang, banjur piyambakipun lunga. Ing wektu iku, bocah mau digawa bali urip, lan wong-wong padha krasa lega banget.

Kisah Para Rasul 20:7–12
Setu minggu kaping enem sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 44

Ing wektu kuwi Paulus mutusaké ora mampir ing Efesus, supaya ora nundha perjalanané liwat Asia; amarga dhèwèké kesusu arep tekan Yerusalem, yèn bisa, sadurungé dina Pentakosta. Saka Miletus dhèwèké ngutus warta menyang Efesus lan nyaur para sesepuh gréja; lan nalika padha teka marang dhèwèké, dhèwèké kandha marang wong-wong mau: 'Ati-ati marang awakmu dhéwé lan marang kabèh kandhang wedhus, sing Roh Suci wis netepaké kowé dadi pangawas, kanggo ngembala gréjaé Gusti Allah, sing wis dituku déning Panjenengané kanthi getihé dhéwé. Amarga aku ngerti, sawisé aku lunga, bakal ana srigala galak mlebu ing antaramu, ora ngapura kandhangé; lan saka antaramu dhéwé bakal ana wong-wong sing ngetokaké omongan sing nyasar supaya narik murid-muridé mèlu. Mula padha waspadaa, élinga yèn telung taun suwéné, awan lan bengi aku ora tau mandheg mulang saben wong saka kowe kabèh kanthi luh. Lan saiki, sedulur-sedulur, aku nyarahaké kowé kabèh marang Gusti Allah lan marang sabda sih-rahmaté, sing bisa mbangun kowé kabèh lan maringi warisan marang kabèh sing disucèkaké. Aku ora tau kepéngin pérak, emas, utawa sandhangan saka sapa waé: kowé kabèh wis ngerti dhéwé yèn tangan iki wis nyukupi kabutuhan aku lan kanca-kancaku. Ing kabèh bab aku wis ngetokaké marang kowé kabèh yèn kanthi makarya kaya ngéné kita kudu nulungi wong sing ringkih lan éling marang tembungé Gusti Yesus, awit Panjenengané piyambak ngendika, 'Luwih begja wong sing maringi tinimbang sing nampa.' Sawisé ngendika kuwi, dhèwèké sujud lan ndedonga bareng kabèh wong mau.

Kisah Para Rasul 20:16–18A; 28–36
Minggu kapitu sawisé Paskah, Para Bapa Suci saka Konsili Ekumenis Kapisan

Kisah Para Rasul, Bab 45

Ing dina-dina kuwi, Paulus lan kanca-kancané mangkat lan tekan ing Kaisarea; banjur mlebu ing omahé Filipus, penginjil, salah siji saka pitung diaken, lan padha nginep ing kono. Dhèwèké nduwé patang putri dara sing padha ngandharake ramalan. Nalika kita padha manggon karo wong-wong mau pirang-pirang dina, ana nabi sing jenenge Agabus teka saka Yudea. Dhèwèké mlebu marang kita, njupuk sabuké Paulus, ngiket tangan lan sikilé dhéwé nganggo sabuk kuwi, lan kandha, 'Mangkéné pangandikane Roh Suci: "Wong sing duwé sabuk iki bakal diiket kaya ngéné déning wong Yahudi ing Yerusalem lan diserahaké marang bangsa-bangsa liya." Nalika krungu kuwi, kita lan para pracaya ing kono padha nyuwun banget marang dhèwèké supaya aja lunga menyang Yerusalem. Nanging Paulus mangsuli, 'Apa sing kok tindakake iki? Napa kowe kabèh nangis lan mecah atiku? Aku ora mung siap dipenjara, nanging uga siap mati ing Yerusalem kanggo jenengé Gusti Yesus.' Nalika kita ora bisa mbujuk dheweke, kita banjur meneng lan kandha, 'Kadosa kersaning Gusti!'

Kisah Para Rasul 21:8–14
Senèn minggu kapitu sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 46

Ing wektu kuwi, Paulus sawisé nggawa wong-wong mau lan ngresiki awaké bebarengan karo wong-wong mau, mlebu candhi ing dina sabanjuré lan ngumumaké yèn dina-dina pangresikané wis rampung, nalika kurban arep dipersembahaké kanggo saben wong mau. Nalika pitu dina meh rampung, wong-wong Yahudi saka Asia, nalika ndeleng dhèwèké ana ing candhi, padha nggugah kabèh wong lan nyekel dhèwèké, karo padha njerit: 'Wong Israel, tulungana! Wong iki mulang ing endi-endi nglawan bangsa kita, Torèt, lan panggonan iki; malah dhèwèké wis nggawa wong Yunani mlebu ing candhi lan ngrusak panggonan suci iki.' Amarga sadurunge padha weruh Trophimus wong

Efesus karo dheweke ing kutha, banjur padha nyangka yèn Paulus wis nggawa dhèwèké mlebu ing candhi. Kabèh kutha dadi rame, akèh wong padha kumpul; banjur padha nyekel Paulus, narik metu saka candhi, lan lawangé langsung ditutup. Nalika padha arep matèni dhèwèké, kabar teka marang komandan kohort yèn kabèh wong ing Yerusalem padha ngamuk. Dhèwèké langsung njupuk prajurit lan seratusan prajurit banjur mlayu marani wong-wong mau; nanging nalika padha weruh komandan lan prajurit, padha mandheg nggebuk Paulus.

Kisah Para Rasul 21:26–32
Selasa minggu kapitu sawisé Paskah

Kisah Para Rasul, Bab 47

Ing wektu kuwi, Paulus mandeng marang Sanhedrin lan kandha: 'Para sedulur lanang, aku wis urip ing ngarsané Gusti Allah kanthi nurani sing resik nganti dina iki.' Nanging imam agung Ananias, sing ana ing ngarepé, mréntah supaya dhèwèké dipukul ing lambéné. Banjur Paulus kandha marang dhèwèké: 'Gusti Allah bakal nggebuk kowé, tembok sing dicet putih! 'Kowe padha ngadili manut Hukum, nanging kok paringento aku dipukul, padahal iku nglanggar Hukum.' Wong-wong sing ana ing kono kandha, 'Apa kowe ngina Imam Agungé Gusti Allah?' Paulus mangsuli, 'Aku ora ngerti, sedulur, yèn dhèwèké iku Imam Agung; awit ana tulisan: "Aja ngomong ala marang panggedhé bangsamu." Nalika Paulus nyumurupi yèn ana sing saka golongan Saduki lan ana sing saka golongan Farisi, dhèwèké muni banter ing Majelis Agung: 'Para sedulur lanang! Aku iki wong Farisi, anaké wong Farisi; amarga pangarep-arepku marang tangi saka pati, aku diadili iki.' Sawisé dhèwèké ngomong ngono, ana prahara gedhé antarané wong Farisi lan wong Saduki, lan pasamuwan mau dadi pecah. Amarga wong Saduki kandha manawa ora ana tangi saka pati, ora ana malaikat, ora ana roh; nanging wong Farisi padha ngakoni kabèh mau. Mula ana geger gedhé; para ahli kitab saka golongan Farisi padha ngadeg lan mbantah, kandha, 'Kita ora nemokake kaluputan apa-apa ing wong iki; nanging yèn ana roh utawa malaikat sing wis ngomong karo dhèwèké, kita ora bakal nentang Gusti Allah.' Nanging nalika pasulayan saya kenceng, komandan, wedi menawa wong-wong mau bakal nyabik-nyabik Paulus, banjur mrentah para prajurit mudhun, njupuk dheweke saka antarané wong-wong mau, lan nggawa menyang barak. Ing wengi sabanjure Gusti rawuh marang dheweke lan ngandika, 'Kuwatna atimu, Paulus; awit kaya kowe wis maringi kasaksian bab aku ing Yerusalem, mangkono uga kowe kudu maringi kasaksian ing Roma.'

Kisah Para Rasul 23:1–11
Rebo minggu kapitu sawisé Paskah

Kisah Para Rasul Suci, Bab 48

Ing dina-dina kuwi, Raja Agrippa lan Berenice teka ing Kaisarea kanggo ngaturake hormat marang Festus. Lan nalika padha suwé ing kono, Festus nyritakaké prakara Paulus marang sang raja, kandha, 'Ana sawijining priya sing ditahan déning Felix; marang priya iku, nalika aku ana ing Yerusalem, para imam agung lan para sepuh Yahudi padha ngajokaké aduan, nuntut supaya dhèwèké dihukum.' Aku mangsuli marang wong-wong mau, manawa adaté wong Romawi ora nyerahaké sapa waé supaya dipatèni sadurungé wong sing dituduh kuwi bisa ngadhepi para penuduhé lan diwènèhi kasempatan mbela dhiré saka tuduhan. Nalika padha teka ing kéné, tanpa tundha, esuké aku langsung lungguh ing kursi hakim lan mréntahaké supaya wong kuwi digawa ngadhep aku. Nanging nalika padha ngubengi wong iku, para penuduh ora ngajokake tuduhan apa wae sing wis tak kira-kira; nanging padha rembugan karo dheweke babagan ibadah marang Gusti Allah lan babagan sawijining Yesus sing wis seda, sing Paulus ngaku yèn Panjenengané isih urip.

Kisah Para Rasul 25:13–19
Kemis ing minggu kapitu sawisé Paskah

Kisah Para Rasul Suci, Bab 49

Nalika semana Agrippa kandha marang Paulus, 'Kowe diparingi idin kanggo mbela awakmu dhéwé.' Banjur Paulus, ngulur tangané, miwiti mbela awaké dhéwé: 'Raja Agrippa, aku rumangsa

begja amarga dina iki aku bisa mbela awakku dhéwé ing ngarepmu bab kabèh tuduhané wong Yahudi marang aku, luwih-luwih amarga panjenengan wis ngerti kabèh adat lan pandangan sing mbantah saka wong Yahudi. Mula aku nyuwun supaya panjenengan kersa mireng aku kanthi pikiran mbukak. Kabèh wong Yahudi padha ngerti uripku wiwit isih enom, kang kawitan tak lakoni ing antarané bangsaku dhéwé ing Yerusalem; padha wis suwe ngerti aku lan, yen kersa maringi kasaksian, bisa mastèkaké yèn aku urip minangka wong Farisi manut paugeran agama kita sing paling ketat. Mulane, nalika aku lelungan menyang Damaskus kanthi wewenang lan surat tugas saka para imam agung, ing tengah dina ing dalan aku weruh, Paduka, padhang saka swarga, luwih padhang tinimbang srengéngé, kang sumunar marang aku lan kanca-kancaku. Kita kabèh tiba ing lemah, lan aku krungu swara sing marang aku ing basa Ibrani: 'Saulus, Saulus! Napa kowe nganiaya Aku? Angel kowe nginjak-nginjak jarum.' Aku mangsuli, 'Sapa Panjenengan, Gusti?' Panjenengané ngendika, 'Aku iki Yésus, sing kowe nganiaya. Nanging tangi lan ngadeg ing sikilmu; awit Aku wis muncul marang kowe kanggo tujuan iki: ngangkat kowe dadi abdi lan seksi bab apa sing wis kowe deleng lan apa sing bakal Aku wahyukake marang kowe, nylametake kowe saka bangsa Yahudi lan saka bangsa-bangsa liya, sing saiki Aku ngutus kowe marang wong-wong mau kanggo mbukak mripaté, supaya padha bisa mbalik saka pepeteng marang padhang lan saka panguwasa Setan marang Gusti Allah, lan, lumantar pracaya marang Aku, padha nampa pangapura dosa lan bagéan karo wong-wong sing wis disucèkaké." Mulane, Raja Agripa, aku ora mbantah panglihatan saka swarga iki, nanging sepisanan aku mratelakake marang wong-wong ing Damaskus lan Yerusalem, banjur marang saindenging tanah Yudea lan marang wong-wong non-Yahudi, ngajak supaya padha tobat lan bali marang Gusti Allah, lan nindakake pakaryan sing pantes karo tobat.

Kisah Para Rasul 26:1–5; 12–20
21 Mei, St Konstantinus Agung

Kisah Para Rasul Suci, Bab 50A

Ing dina-dina kuwi, nalika wis diputusaké yèn kita kudu berlayar menyang Italia, Paulus lan sawatara tawanan liyané diserahaké marang sawijining yunani saka Kohort Augustan sing jenengé Julius. Kita munggah ing kapal saka Adramyttium lan miwiti berlayar, arep ngliwati pesisir Asia. Kanthi kita ana Aristarkus, wong Makedonia saka Tesalonika. Ing dina candhake kita mendarat ing Sidon. Julius, kanthi welas asih marang Paulus, ngidini dheweke sowan marang kanca-kancane lan nampa pitulungan saka kanca-kancane. Barang mangkat saka kono, kita tekan Siprus amarga ana angin sing ora nguntungake, lan sawise nglayar nyabrang segara ing sacedhake Kilikia lan Pamfilya, kita tekan Mira ing Licia. Ing kono, sang seratusan nemu sawijining kapal Alexandria sing arep menyang Italia lan ngeterake kita menyang kapal kuwi. Layar alon-alon pirang-pirang dina, lan meh ora bisa tekan Cnidus amarga angin ora nyokong kita, kita nyedhaki Kreta ing sacedhake Salmone. Sawise angel liwat kono, kita tekan panggonan sing dijenengi Pelabuhan Apik, cedhak kutha Lasea. Nanging amarga wektu wis suwe kliwat, lan pelayaran dadi mbebayani—awit mangsa pelayaran aman wis kliwat—Pawus nyaranake marang wong-wong mau, kandha: 'Para sedulur! Aku weruh yèn pelayaran iki bakal kebak kasulitan lan cilaka gedhé, ora mung kanggo muatan lan kapal, nanging uga kanggo nyawa kita.' Nanging seratusan luwih percaya marang juru kemudi lan nakhoda kapal tinimbang marang tembung Pawus. Lan amarga pelabuhan kuwi ora cocog kanggo manggon ing mangsa adhem, akèh wong nyaranake supaya padha mangkat saka kono supaya, yèn bisa, padha tekan Phoenix, sawijining pelabuhan ing Kreta sing terlindung saka angin kidul-kulon lan lor-kulon, lan nginep ing kana sajrone mangsa adhem. Angin kidul wiwit sumilir, lan padha mikir yèn wis nggayuh tujuwané, banjur padha mangkat lan nglayar cedhak Kreta. Nanging ora suwe banjur mumbul angin kenceng sing diarani Euroklidon nglawan wong-wong mau. Kapal kuwi keseret-seleret nganti ora kuwat nahan angin, lan kita kabawa ombak, gumantung marang kersané ombak. Lan sawisé kandhas ing sawijining pulo cilik sing dijenengi Clauda, kita meh ora bisa njaga kapal supaya tetep ngambang. Sawisé kapal kasandhung ing pantai, kita miwiti nganggo prau penyelamat lan ngiket kapal; amarga wedi bakal kandas, kita nurunaké layar lan banjur kaplayar ngoyak angin. Esuké, nalika badai isih

nyerang kita kanthi parah, kita miwiti mbuwang muatan, lan ing dina katelu kita mbuwang barang-barang mau menyang segara nganggo tangan kita dhéwé. Nanging pirang-pirang dina srengéngé lan lintang ora katon, lan badai terus ngamuk, kabèh pangarep-arep slameté kita pungkasané sirna. Lan amarga kita wis suwe ora mangan, Paulus munggah ing antarané wong-wong mau lan kandha: 'Para sedulur! Kowé kuduné ngrungokaké aku lan ora mangkat saka Kreta; yèn mangkono kita mesthi ora bakal ngalami kasangsaran lan cilaka iki.' Nanging saiki aku ngajak kowe kabeh supaya padha teges, amarga ora ana siji wae saka kowe kabeh sing bakal mati, mung kapale sing bakal rusak. Amarga Malaikaté Gusti Allah, kang dadi kagungané aku lan kang tak sembah, rawuh marang aku bengi wingi lan kandha, 'Aja wedi, Paulus! Kowé kudu ngadeg ing ngarepé Kaisar; lan delengen, Gusti Allah wis maringi kowe kabèh wong sing mlayu bareng kowe.' Mula, padha sumanget, para sedulur, awit aku pracaya marang Gusti Allah manawa bakal kados sing wis kabar marang aku. Kita mesthi bakal kaseret tekan daratan ing sawijining pulo. Ing wengi kaping papat welas, nalika kita lagi digawa mabur ing Segara Adriatik, watara tengah wengi para pelaut wiwit curiga yèn padha nyedhak daratan; lan sawisé nyoba jero banyu, padha nemokaké yèn jerone rong puluh pethak; banjur sawisé nyoba manèh ora adoh saka kono, padha nemokaké yèn jerone limolas pethak. Amarga padha wedi kapalé bakal kandas ing karang-karang, para pelaut banjur nylembakaké papat jangkar saka buritan lan padha ngenteni nganti esuk. Nalika para pelaut nyoba mlayu saka kapal lan padha nurunaké prau menyang segara, kanthi pura-pura arep nyelehaké jangkar saka irung kapal, Paulus kandha marang seratusan lan para prajurit: 'Yen padha ora tetep ana ing kapal iki, kowe ora bakal bisa slamet.' Banjur para prajurit motong tali sing nyekel prau kuwi, lan prau kuwi tiba menyang segara. Sadurunge subuh, Paulus ngajak kabeh wong supaya padha mangan, kandha, 'Dina iki wis patbelas dina kowe kabeh padha ngenteni tanpa mangan apa-apa. Mula aku ngajak kowe kabeh supaya padha mangan; iki bakal mbantu nylametake nyawamu, amarga ora ana siji rambute sirahmu sing bakal ilang.' Sawisé ngendika mangkono, dhèwèké njupuk roti, matur nuwun marang Gusti Allah ing ngarsané kabèh wong, banjur mecah roti mau lan miwiti mangan. Banjur kabèh padha semangat lan mangan uga. Ing kapal ana loro atus pitung puluh enem wong. Sawisé wareg mangan, padha miwiti ngurangi bobot kapal kanthi mbuwang gandum mau menyang segara. Nalika esuk sumunar, padha ora bisa ndeleng daratan, nanging mung weruh sawijining teluk sing pinggiré alus, sing banjur padha mutusaké, yèn bisa, kanggo ngarahaké prau menyang kana. Sawisé munggah jangkar, padha miwiti nglayar; sawisé ngeculaké kemudi lan ngibaraké layar cilik kanggo nyekel angin, padha ngarah menyang pinggir pantai. Padha kandhas ing pasir pasang, lan prau iku mandheg ora obah. Irung prau kejepit kenceng lan ora obah, dene buritan prau dipukul kenceng dening ombak. Para prajurit wis sarujuk mateni para tawanan supaya ora ana siji wae sing bisa renang menyang pantai lan lolos. Nanging yunani, sing kepengin nylametake Paulus, nyegah niat mau, banjur mrentah wong-wong sing bisa renang supaya luwih dhisik mlumpat lan tekan pesisir, dene liyane nylametake awake dhewe, ana sing numpak papan kayu, liyane numpak apa wae sing bisa ditemokake saka kapal; lan kanthi cara iki kabeh padha tekan pesisir kanthi slamet.

Kisah Para Rasul 27:1–44
Jumat ing minggu kapitu sawisé Paskah

Kisah Para Rasul Suci, Bab 51A

Nalika semana, sawisé padha slamet, wong-wong sing ana karo Paulus padha ngerti yèn pulo kuwi aran Melita. Wong-wong ing kana padha nresnani banget marang kita, amarga udan lan adhem, padha nyalaké geni lan nampani kita kabèh. Nalika Paulus nglumpukaké akèh kayu kobongan lan ngetumpukaké ing geni, ana ula galak sing metu amarga panas nempel ing tangane. Nalika wong-wong ing kana weruh ula kuwi ngglantung ing tangane, padha kandha marang siji lan sijiné, 'Wong iki mesthi pembunuh, awit wis slamet saka segara nanging paukumané Gusti Allah ora ngidini dhèwèké urip.' Nanging dhèwèké ngusir ula mau menyang geni lan ora ngalami apa-apa. Wong-wong padha ngarep-arep yèn dhèwèké bakal kakehan cacar utawa tiba mati ing kono; nanging sawisé suwe ngenteni lan weruh yèn ora ana cilaka sing nyerang dhèwèké, padha ganti pikiran lan kandha yèn

dhèwèké iku dewa. Ing sacedhake panggonan kuwi ana lahané gubernur pulo, jenengé Publius; dhèwèké nampani kita lan nampani kita kanthi ramah telung dina. Bapaké Publius lagi lara, kena demam lan lara weteng; Paulus mlebu marang dhèwèké, ndedonga, lan kanthi nyandhak tangané, marasaké dhèwèké. Sawisé kedadeyan iki, wong-wong liya ing pulo sing lagi lara padha teka lan mari; padha maringi pakurmatan gedhé marang kita lan nalika kita arep mangkat, padha nyedhiyakake kabèh sing kita butuhake. Telung sasi sawisé kuwi, kita mangkat numpak kapal Alexandria sing dijenengi Dioscuri, sing wis manggon ing pulo kuwi sajrone mangsa adhem, lan sawisé tekan Syracuse, kita nginep ing kana telung dina. Banjur mangkat saka kono, kita tekan Riga; lan amarga ana angin kidul sing nyepetake kapal, dina candhake kita tekan Puteoli ing dina kapindho, ing kono kita nemoni sedulur-sedulur iman lan diajak manggon bareng karo wong-wong mau pitung dina, sawisé kuwi kita banjur mangkat menyang Roma. Sedulur-sedulur iman ing kono, sawisé krungu kabar bab kita, padha metu kanggo nyambut kita nganti tekan dalan Appian lan telung losmen. Nalika ndeleng wong-wong mau, Paulus matur nuwun marang Gusti Allah lan saya semangat. Nalika kita tekan Roma, seratusan mau nyerahake para tawanan marang komandan, dene Paulus diparingi idin manggon piyambak karo siji prajurit sing njaga dheweke. Sawisé telung dina, Paulus ngundang para pinunjul bangsa Yahudi, lan nalika padha kumpul, dhèwèké kandha marang wong-wong mau: 'Para sedulur lan kanca-kanca! Amarga aku ora nindakake apa-apa sing salah marang bangsaku utawa marang adat istiadat karuhun kita, aku diiket ing belunggu lan diserahkané saka Yerusalem menyang tangan wong-wong Romawi. Sawisé mriksa kasuku, padha arep ngeculaké aku, amarga ora ana tuduhan marang aku sing pantes paukuman pati; nanging amarga wong Yahudi padha mbantah, aku kepeksa ngajokaké banding marang Kaisar kanggo ngupaya paukuman—dudu kanggo ngetokaké tuduhan marang bangsaku dhéwé. Mulane aku ngundang kowe kabeh supaya aku bisa ketemu lan rembugan karo kowe, amarga pangarep-arep Israel iki sing ndadekake aku diiket ing rantai iki.' Padha mangsuli, 'Kita durung nampa layang saka Yudea babagan kowe, lan ora ana sedulur sing teka kene sing nglaporake apa-apa babagan kowe utawa ngomong ala bab kowe.' Nanging, kita kepengin krungu panemumu; amarga kita ngerti ana akèh perdebatan bab piwulang iki ing endi-endi. Lan sawisé ditemtokaké dina kanggo dhèwèké, akèh wong padha teka nyawang dhèwèké ing losmen; lan wiwit ésuk nganti sonten dhèwèké nerangaké marang wong-wong mau piwulang bab Kratoning Allah, kanthi mènèhi pratandha lan mbuktekaké marang wong-wong mau kabeneran bab Yésus saka Kitabé Musa lan para nabi. Sawetara wong kapengaruh karo tembungé, déné liyané ora pracaya. Nanging amarga padha ora sarujuk antarané, padha pamit nalika Paulus ngendika: 'Roh Suci wis ngandika kanthi bener marang para leluhur kita lumantar nabi Yesaya: "Mèlu marang wong-wong iki lan kandhaa: 'Kowe bakal krungu nanging ora mangertèni, lan kowe bakal ndelok nanging ora weruh. Amarga atiné wong-wong mau wis dadi kaku; kupingé angel ngrungokaké, lan mripaté wis ditutup, supaya ora bisa ndeleng nganggo mripaté, ora bisa ngrungokaké nganggo kupingé, lan ora bisa mangertèni nganggo atiné, banjur mbalèk—lan Aku bakal marasaké. Mula saka iku, ngertèna iki: kaslametané Gusti Allah wis dikirim marang wong-wong non-Yahudi; wong-wong mau bakal ngrungokaké.' Sawisé ngendika mangkono, wong Yahudi padha lunga, padha rembugan sengit antarané wong-wong mau. Lan Paulus manggon ing kono rong taun kabèh, nyukupi kabutuhane dhéwé lan nampani kabèh wong sing teka marang dhèwèké, nginjilaké Karajané Allah lan mulang babagan Gusti kita Yesus Kristus kanthi kabèbasan lan tanpa alangan.

Kisah Para Rasul 28:1–31
Setu minggu kapitu sawisé Paskah

EPISTEL JAMES

Surat Yakobus, wiwitan 50B

Yakobus, abdi Allah lan Gusti Yesus Kristus, marang rolas suku sing sumebar ing ngendi-endi—salam. Sedulurku, anggep iku kabungahan murni nalika kowe ngadhepi maneka cobaan, amarga kowe ngerti yèn pangujian imanmu ngasilaké ketekunan; lan ayo ketekunan iku ngrampungaké tugase kanthi sampurna, supaya kowe dadi sampurna lan ora kekurangan apa-apa. Yen ana ing antaramu kang kurang kawicaksanan, padha ndedonga marang Gusti Allah, kang maringi marang kabeh wong kanthi loman lan tanpa mbedakake, lan bakal diparingi. Nanging padha ndedonga kanthi pracaya, tanpa ana sangsi, amarga sing sangsi iku kaya ombak segara kang digerakake lan dipukul dening angin. Wong kaya ngono ora kena ngarep-arep nampa apa-apa saka Gusti. Wong sing nduwé pikiran loro iku ora ajeg ing kabèh lakuné. Mula, sedulur sing andhap asor padha muji kamulyané, lan sing sugih padha muji andhap asor, awit kabèh mau bakal sirna kaya kembang ing suket. Srengéngé mungah, panas teka, lan panas iku nglayèkaké suket; kembangé gugur, lan kaéndahané luntur; mangkono uga wong sugih bakal luntur ing dalané. Begja wong sing tahan godaan, awit nalika wis kasil ngadhepi, dhèwèké bakal nampa mahkota urip, sing wis dijanjèkaké Gusti marang wong-wong sing tresna marang Panjenengané. Nalika digodha, aja ana siji waé sing kandha, 'Gusti Allah sing nggodha aku'; awit Gusti Allah ora bisa digodha déning sing ala, lan Panjenengané dhéwé uga ora nggodha sapa waé. Nanging saben wong digodha déning hawa napsuné dhéwé sing narik lan nggodha; banjur hawa napsu kuwi ngandhut lan nglairaké dosa; lan dosa, nalika wis gedhé, nglairaké pati. Aja kéliru, sedulur-sedulurku sing tak tresnani. Saben peparing sing becik lan saben peparing sing sampurna padha mudhun saka ing dhuwur, saka Rama pepadhang, kang ing Panjenengané ora ana owah-owahan utawa bayangan pangrobahan. Miturut karsa Panjenengané, Panjenengané wis nglairaké kita lumantar tembung kabeneran, supaya kita dadi woh pisanan saka kabèh pepadatané.

Yakobus 1:1–18
Rebo minggu kaping 31

Surat Yakobus, Bab 51B

Para sedulurku sing tak tresnani, saben wong padha cepet ngrungokake, alon ngomong, alon nesu; awit nesune manungsa ora ngasilake kabeneran saka Gusti Allah. Mula saka iku, sawise mbusak kabeh rereged lan sisa-sisa piala, tampi kanthi andhap asor tembung sing wis ditandur, sing bisa nylametake nyawamu. Dadi pelaksana sabda, lan aja mung dadi pamirsa sing ngapusi awake dhewe. Amarga sapa wae krungu sabda lan ora nglakoni iku kaya wong sing ndeleng pasuryane ing pangilon: dheweke ndeleng awake dhewe, banjur lunga lan langsung lali karo pasuryane. Nanging sapa waé sing merhatiin kanthi temenan marang hukum sing sampurna, yaiku hukum kamardikan, lan tetep mantep ing kono—dudu mung sing krungu banjur lali, nanging sing nindakake pakaryané—bakal pinaringan berkah ing apa sing dilakoni. Yen ana ing antaramu kang nganggep dhèwèké saleh, nanging ora ngendhalèni ilat lan ngapusi atiné dhéwé, kesalehané iku ora ana gunané. Kesalehan sing murni lan suci ing ngarsané Gusti Allah Rama iku: ngopeni anak yatim lan para janda ing wektu kasangsarané lan njaga awaké dhéwé supaya ora kena cacad saka donya.

Yakobus 1:19–27
Kemis Minggu kaping 31

Surat Yakobus, Bab 52

Sedulur-sedulur, pracayaa marang Gusti kita Yesus Kristus, Sang Mulya, tanpa pilih-pilih. Amarga yen ana wong sing nganggo cincin emas lan sandhangan alus mlebu ing pasamuwanmu, lan

ana wong mlarat nganggo sandhangan kumel mlebu uga, lan kowe, ndeleng sing nganggo sandhangan alus, kandha marang dheweke, 'Kowe bisa lungguh ing kene,' lan marang wong mlarat kowe kandha, "Ngadeg ing kana, utawa lungguh ing kéné ing sikilku," apa kowe ora banjur ngadili ing atimu dhéwé lan dadi hakim kanthi pikiran sing ala? Rungokna, sedulurku sing tak tresnani: apa Gusti Allah ora milih wong mlarat ing donya iki supaya sugih iman lan dadi ahli waris Kraton sing wis dijanjekake marang wong-wong sing tresna marang Panjenengané? Nanging kowe wis ngremehake wong mlarat. Apa ora wong sugih kuwi sing nindhes kowe lan nyeret kowe menyang pangadilan? Apa ora wong-wong kuwi sing ngrusak jeneng becik sing dijenengi marang kowe? Yen kowe netepi hukum raja kaya sing katulis: 'Tresna marang sesamamu kaya marang awakmu dhéwé', kowe nindakake sing becik. Nanging yen kowe pilih-pilih, kowe nindakake dosa lan kabukten dadi pelanggaran hukum. Sapa waé sing netepi kabèh Hukum nanging gagal ing siji bab, dadi salah lan wis nglanggar kabèh. Amarga Sing ngandika, 'Aja zinah', uga ngandika, 'Aja matèni'; mula, yèn kowé ora zinah nanging matèni, kowé uga dadi pelanggaran Hukum. Ngandika lan tumindak kaya wong sing bakal diadili miturut ukum kamardikan. Amarga paukuman tanpa welas asih bakal ditrapake marang sapa wae sing ora nate welas asih; nanging welas asih ngluwihi paukuman.

Yakobus 2:1–13
Jumat ing minggu kaping 31

Surat Yakobus, Bab 53

Sedulur-sedulur, apa gunané yèn ana wong ngakoni pracaya nanging ora ana pakaryané? Apa pracaya kaya ngono bisa nylametaké dhèwèké? Yèn ana sedulur lanang utawa wadon sing telanjang lan ora duwé panganan saben dina, lan ana saka kowé kandha marang wong kuwi, 'Mlayu ing tentrem, angetna awakmu lan mangan sing cukup,' nanging kowé ora maringi kabutuhan awaké, apa gunané kuwi? Mangkono uga iman, yèn ora ana pakaryané, mati sajroning awaké dhéwé. Nanging ana wong sing kandha, 'Kowé nduwé iman, lan aku nduwé pakaryan': Tunjukna marang aku imanmu tanpa pakaryanmu, lan aku bakal nampilaké imanku lumantar pakaryanku. Kowe pracaya manawa Gusti Allah iku siji: kowe bener; malah setan-setan pracaya—lan padha nggigil. Nanging kowe kepengin ngerti, he wong bodho, manawa pracaya tanpa pakaryan iku mati? Apa bapak kita Abraham ora dianggep bener amarga pakaryané nalika dhèwèké nyelehaké putrané Ishak ing mezbah? Apa kowe weruh manawa pracaya iku makarya bebarengan karo tumindaké, lan lumantar tumindaké pracayané dadi sampurna? Lan sabda Kitab Suci kanyata: 'Abraham pracaya marang Gusti Allah, lan pracayané iku diétung dadi kabeneran, lan dhèwèké dijenengi kanca Gusti Allah'. Apa kowe weruh yèn manungsa dianggep bener amarga pakaryané, lan ora mung amarga pracaya waé? Mangkono uga, apa Rahab si pelacur ora dianggep bener amarga pakaryané, nalika dhèwèké nampani para mata-mata lan ngetokaké kanthi dalan liya? Amarga kaya déné badan tanpa roh iku mati, mangkono uga pracaya tanpa pakaryan iku mati.

Yakobus 2:14–26
Senèn minggu kaping 32

Surat Yakobus, Bab 54

Para sedulur, aja akèh dadi guru, awit kita bakal diadili luwih ketat, amarga kita kabèh padha kliru ing akèh bab. Sapa waé sing ora kliru ing omongane iku wong sing sampurna, bisa ngendhalèkaké kabèh awaké. Delengen, kita masang pelana ing cangkem jaran supaya manut marang kita, lan kita bisa mbalèkaké kabèh awaké. Delengen, sanajan kapal-kapal, sepira gedhene lan sepira kencenge ditiup dening angin, isih dikendhaleni dening kemudi cilik manut karsa juru mudi; mangkono uga ilat—anggota cilik—nanging bisa nglakoni akèh prakara. Pikirna, geni cilik bisa ngobong tumpukan bahan gedhe! Lan ilat iku geni, hiasan kabecikan ora adil; Ilat dumunung ing antarané anggota awak kita kanthi cara sing ngotori kabèh awak lan ngobong dalan urip, lan ilat kuwi dhéwé kobong déning Gehenna. Amarga saben jinis kéwan galak, manuk, kéwan merayap, lan kéwan segara bisa dilatih lan wis dilatih déning manungsa, nanging ora ana siji waé sing bisa ngendhalèni ilat: iku ala sing ora bisa dikendhalèni; iku kebak racun matèni. Kanthi iku kita mberkahi Gusti Allah

Rama, lan kanthi iku kita ngutuk manungsa sing diciptakaké miturut rupa Allah. Saka cangkem sing padha metu berkah lan kutukan: iki ora pantes, sedulurku.

Yakobus 3:1–10
Selasa minggu kaping 32

Surat Yakobus, Bab 55

Sedulur, apa banyu legi lan pait bisa mili saka mata air sing padha? Ora, sedulurku, wit ara ora bisa ngasilake zaitun, lan wit anggur ora bisa ngasilake ara. Mangkono uga, siji mata air ora bisa mili banyu asin lan banyu legi bebarengan. Yen ana ing antaramu sing wicaksana lan pinter, buktikna nganggo tumindak becikmu, kanthi kebijaksanaan sing alus. Nanging yèn ing atimu ana rasa iri sing pait lan perselisihan, aja sombong utawa goroh nglawan kabeneran. Iki dudu kabijaksanaan sing asale saka ndhuwur, nanging saka bumi, ora rohani, malah setani; amarga ing ngendi ana rasa iri lan perselisihan, ing kono ana kahanan ora tertib lan saben tumindak ala. Nanging kabijaksanaan sing asale saka ndhuwur iku, sepisanan, murni, banjur tentrem, alus, mbukak marang akal, kebak sih-rahmat lan woh-wohan sing becik, ora pilih-pilih lan tulus. Lan wohing kabeneran ditandur ing katentreman dening wong-wong sing ngupaya katentreman. Saka ngendi asalé konflik lan perselisihanmu? Apa ora saka hawa napsumu, sing padha perang ing sajroning awakmu? Kowe kepéngin soko lan ora nduwé; kowe mateni lan iri—lan ora bisa nduwé; kowe padha rebutan lan perang—lan ora nduwé, amarga kowe ora nyuwun. Kowe nyuwun lan ora ditampa, amarga kowe ora nyuwun apa sing becik, nanging kanggo mbuwang marang napsu-napsu kowe dhéwé. Para pezina lan pezino! Apa kowe ora ngerti yèn paseduluran karo donya iku mungsuhan karo Gusti Allah? Mula, sapa waé sing kepéngin dadi kanca donya, dhèwèké dadi mungsuhé Gusti Allah. Utawa kowé kira Kitab Suci ngomong kosong, 'Roh sing manggon ing antarané kita kuwi nggumun kanthi cemburu'? Nanging Panjenengané maringi sih sing luwih ageng; mulané ana pangandikane, 'Gusti Allah nentang wong sombong, nanging maringi sih marang wong andhap asor.'

Yakobus 3:11–4:6
Rebo minggu kaping 32

Surat Yakobus, Bab 56

Para kekasih, pasrahna awakmu marang Gusti; lawanana setan, lan dheweke bakal mlayu adoh saka kowe. Cedhakana marang Gusti, lan Gusti bakal cedhak marang kowe; resikna tanganmu, he para wong dosa, lan sucikna atimu, he kowe sing loro atimu. Nyeselana, nangis lan meratapi; gantia guyumu dadi tangisan lan kabungahanmu dadi sedhih. Andhap-asorana ing ngarsané Gusti, lan Panjenengané bakal ngluhuraké kowé. Aja padha ngomong ala siji lan sijiné, sedulur: sapa waé sing ngomong ala marang sedulur utawa ngadili seduluré, iku ngomong ala marang hukum lan ngadili hukum; lan yèn kowé ngadili hukum, kowé dudu sing netepi hukum, nanging hakim. Ana siji wae sing maringi pranatan lan hakim, sing bisa nylametake lan ngrusak; lan sapa kowe nganti ngadili wong liya? Ayo rungokna, kowe sing kandha, 'Dina iki utawa sesuk kita bakal menyang kutha siji, lan manggon setaun ing kana, lan dagang lan entuk bathi'; kowe sing ora ngerti apa sing bakal kelakon sesuk: amarga apa uripmu? Uap sing muncul sedhela banjur sirna. Tinimbang ngomong, 'Yen Gusti kersa, lan kita isih urip, kita bakal nindakake iki utawa iku' – kowe, kanthi kesombonganmu, padha pamer; kabèh pamer kaya ngono iku ala. Mula, sapa waé sing ngerti apa sing kudu ditindakake kabecikan nanging ora nindakake, iku nindakake dosa. Rungokna, kowe wong sugih: tangis lan raosana sedhih amarga musibah sing bakal teka marang kowe. Bandha kowe wis bosok, lan sandhangmu dipangan ngengat. Emas lan perakmu wis karatan, lan karate bakal dadi bukti marang kowe lan bakal ngrebut dagingmu kaya geni: kowe wis nyimpen bandha kanggo awakmu ing dina-dina pungkasan. Delengen, upah sing wis sampeyan tahan saka para buruh sing ngundhuh panèn ing lahan sampeyan padha njerit, lan tangisé para panundhuh wis tekan kupingé Gusti Sang Tentara. Sampeyan wis urip mewah ing donya lan nyenengaké awakmu dhéwé; sampeyan wis nggemukaké atimu kaya-kaya kanggo dina pepatangan. Sampeyan wis ngukum lan matèni Sing Lurus; Panjenengané ora mbantah marang sampeyan. Mula, sedulur, sabarna nganti rawuhe Gusti. Delengen,

SURAT YAKOBUS

petani ngenteni asil panèn sing larang saka lemah lan sabar nganti nampa udan awal lan udan pungkasan. Kowe uga kudu sabar; kuwatna atimu, amarga rawuhe Gusti wis cedhak. Aja padha nggrundel siji lan sijine, sedulur-sedulur, supaya kowe ora diadili: delengen, Panitia wis ngadeg ing lawang.

Yakobus 4:7–5:9
Kemis Minggu kaping 32

Surat Yakobus, wiwitan 57A

Para sedulur, anggep para nabi sing ngandika ing asmané Gusti minangka tuladha sangsara lan kasabaran. Delengen, kita nganggep kabegjan marang wong-wong sing tahan cobaan. Kowe wis krungu bab kasabarané Ayub lan wis weruh pungkasané sing diparingaké Gusti marang dhèwèké, awit Gusti iku welas asih lan ngapura. Luwih saka kabeh, sedulurku, aja padha ngucap sumpah—apa sumpah marang langit, apa sumpah marang bumi, apa sumpah liya—nanging 'ya' iku 'ya' lan 'ora' iku 'ora', supaya kowe ora tiba ing paukuman. Ana sing nandhang sangsara ing antaramu? Padha ndedonga. Ana sing seneng? Padha nyanyi kidung. Yen ana ing antaramu sing lara, undhangna para sesepuh gréja, supaya padha ndedonga lan ngolesi lenga ing jenengé Gusti. Lan pandonga pracaya bakal marasaké wong lara, lan Gusti bakal nguripaké manèh; lan yèn wis nindakké dosa, bakal diapura. Ngakoni kaluputanmu marang siji lan sijiné lan ndedonga kanggo siji lan sijiné, supaya kowe waras: pandonga sing tulus saka wong sing bener nduwé kuwasa gedhé. Elia iku manungsa kaya kita, lan dhèwèké ndedonga tenanan supaya ora udan; lan ora udan ing bumi telung taun nem sasi. Lan dheweke ndedonga maneh, lan langit maringi udan, lan bumi ngasilake woh-wohane. Para sedulur! Yen ana wong ing antaramu sing nyimpang saka bebener, lan ana wong sing mbalekake dheweke, kudu ngerti yen sing mbalekake wong dosane saka dalan sing salah bakal nylametake nyawane saka pati lan nutupi akèh dosa.

Yakobus 5:10–20
20 Juli, nabi Elia.
Nalika kekeringan

Surat Yakobus, wiwitan 57B

Para sedulur, anggerna para nabi sing ngandika ing asmané Gusti minangka tuladha sangsara lan kasabaran. Delengen, kita nganggep kabegjan marang wong-wong sing tahan nandhang sangsara. Kowe wis krungu bab kasabarané Ayub lan wis weruh pungkasané sing diparingaké Gusti, amarga Gusti iku welas asih lan ngapura. Luwih saka kabeh, sedulurku, aja padha ngucap sumpah—apa sumpah marang langit, marang bumi, utawa sumpah liya apa wae—nanging supaya 'Inggih'mu pancen 'Inggih' lan 'Ora'mu pancen 'Ora', supaya kowe ora tiba ing sangisore paukuman. Yen ana ing antaramu kang nandhang sangsara, padha ndedonga. Yen ana ing antaramu kang remen, padha nyanyi kidung. Yen ana ing antaramu kang lara, padha ngundang para sepuh ing gréja, supaya padha ndedonga lan ngolesi lenga ing jenengé Gusti. Lan pandonga iman bakal nylametake wong sing lara, lan Gusti bakal nguripake maneh; lan yen dheweke wis nindakake dosa, dosa-dosone bakal diapura. Ngakoni kaluputanmu marang siji lan sijine lan ndedonga kanggo siji lan sijine, supaya kowe waras: pandonga sing tulus saka wong sing bener nduweni daya gedhe.

Yakobus 5:10–16
Bab Wong Loro

EPISTEL KAPING PISAN SING DITULIS DENING PETERUS

Surat Pertama Petrus, wiwitan 58A

Petrus, rasulé Yesus Kristus, marang para pangungsi sing sumebar ing Pontus, Galatia, Kapadokia, Asia, lan Bitinia, sing dipilih manut pangertosan dhisiké Gusti Allah Rama, lumantar pakaryan pangsuci Roh Suci, supaya padha manut lan disemprotaké getihé Yesus Kristus: mugi sih rahmat lan tentrem nambah akèh tumrap kowe kabèh. Panalutèn iki pancèn digoleki lan dicipta para nabi, nalika padha ngandharake bab rahmat sing bakal dadi duwèké kowé, padha nyoba mangertèni apa lan kapan Rohé Kristus ing jeroné padha maringi pratandha, nalika Panjenengané maringi pratandha bab sangsara Kristus lan kamulyan sing bakal mèlu sawisé. Kanggo wong-wong mau diwahyuké yèn apa sing saiki diwartakaké marang kowé déning para penginjil lumantar Roh Suci sing dikirim saka swarga iku dudu kanggo kapentingané dhéwé nanging kanggo kapentingan kita—pesen sing malah para malaikat kepéngin ndelok. Amarga ana tulisan ing Kitab Suci: 'Delengen, Aku ngedegaké ing Sion watu pojok sing dipilih lan larang regané; lan sapa waé sing pracaya marang Panjenengané ora bakal kuciwa.' Mula Panjenengané mulya tumrap kowé sing pracaya, nanging tumrap sing ora pracaya Panjenengané iku watu sing ditolak déning tukang-tukang bangunan, nanging malah dadi watu pojok; watu sandungan lan watu panggolèkan, sing padha kesandhung amarga padha ora manut marang sabda, lan kanggo kuwi padha ditetepaké. Nanging kowe iku bangsa pilihan, imam kraton, bangsa suci, umat kagungané Gusti Allah, supaya kowe bisa ngumumaké kaagungané Panjenengané sing wis nelpon kowe metu saka pepeteng menyang pepadhangé sing nggumunaké; biyèn kowe dudu umat, nanging saiki kowe dadi umaté Gusti Allah; biyèn kowe ora nampa sih, nanging saiki kowe nampa sih.

1 Petrus 1:1–2, 10–12; 2:6–10
Jumat ing minggu kaping 32

Surat Kapisan saka Petrus, wiwitan 58B

Sedulur, pinaringan berkah Gusti Allah, Rama saka Sang Kristus Yesus, sing kanthi welas asih agengipun sampun nggawa kita dhateng gesang anyar lumantar wungunipun Yesus Kristus saking pati, dhateng pangarep-arep gesang lan pusaka langgeng, murni, ora luntur, lan disimpen ing swarga kanggo kowe, dilestarekake dening kakuwatané Gusti Allah lumantar pracaya kanggo kaslametanmu, kang wis siap diwahyukaké ing wektu pungkasan. Mulyakna bab iki, sanadyan saiki kowe bisa uga kudu nandhang sangsara sethithik suwene lumantar maneka cobaan, supaya imanmu, sawise diuji, bisa kabukten luwih mulya tinimbang emas—sing bakal musna, sanadyan wis diuji nganggo geni—kanggo puji, pakurmatan, lan kamulyan nalika rawuhe Gusti Yesus Kristus, kang sanadyan kowe durung weruh, kowe tresna marang Panjenengané, lan ing Panjenengané, sanadyan kowé durung weruh Panjenengané, kowé pracaya; lan lumantar pracaya iki kowé kabungah kanthi kabungahan sing ora bisa diungkapaké lan mulya, nalika kowé nggayuh kaslametan jiwamu.

1 Petrus 1:3–9
29 Juni, Para Kudus Petrus lan Paulus Sang Rasul, Parimia 1

Surat 1 Petrus, bacaan 58B

Para sing daksayang, siapna pinggang pikiranmu, waspada, lan pasangna pangarep-arepmu kanthi tuntas marang sih sing bakal diparingake marang kowe nalika pangrêmbatané Yesus Kristus. Minangka anak sing manut, aja manut marang hawa napsu sing biyèn kowe duwé nalika isih bodho, nanging, manut tuladhané Sang Suci sing nelpon kowe, kowe uga kudu suci ing kabèh tumindakmu. Amarga wis katulis: 'Kowe kudu suci, awit Aku suci.' Lan yen kowe nyebut Panjenengané Bapa, sing

ngadili saben wong kanthi adil miturut pakaryané, mula urip kowe ing donya iki minangka wong asing kanthi ajining ati, amarga kowe ngerti yèn kowe ora ditebus saka urip sing sia-sia sing diturunaké saka leluhurmu, ora nganggo pérak utawa emas sing bisa rusak, nanging nganggo getihé Kristus sing mulya, kaya Sang Anak Domba sing tanpa cacad lan tanpa cela.

1 Petrus 1:13–19

29 Juni, Para Kudus Petrus lan Paulus Sang Rasul, Parimia 2

Surat Kapisan saka Petrus, diwiwiti ing TAUN 58 MASEHI

Para sing tak tresnani, aku ngajak kowe, minangka wong lelungan lan pangungsi, supaya nyingkiri hawa napsu daging sing ngrampog nyawa, lan nglakoni urip sing luhur ing antarané wong-wong kafir, supaya nalika padha ngina kowe minangka wong sing nindakake ala, ing dina rawuhe Gusti Allah padha ngluhurake Panjenengané nalika padha weruh pakaryan becikmu. Mula, manut marang saben panguwasa manungsa amarga Gusti: apa marang Sang Prabu minangka panguwasa paling dhuwur, utawa marang para gubernur minangka sing dikirim dening Panjenengané kanggo ngukum wong sing nindakake ala lan muji wong sing nindakake kabecikan – amarga kersaning Gusti, yèn kanthi nindakake kabecikan kita menengake kabodhoan wong bodho – minangka wong merdéka, aja nganggo kamardikan kita minangka selubung tumindak ala, nanging dadi abdi Gusti. Ngajèna saben uwong, tresna marang sedulur, ajrih marang Gusti, ngajèna marang Sang Prabu. Para abdi, manut marang tuanmu kanthi ngajeni, ora mung marang sing alus lan apikan, nanging uga marang sing kasar. Amarga iku nyenengake Gusti yen ana wong, sing eling marang Gusti, nahan sangsara nalika diperlakokake kanthi ora adil. Amarga apa ajine yen kowe sabar nalika dipukul amarga kaluputanmu? Nanging yèn kowé nindakaké kabecikan lan nampa sangsara, banjur sabar, iku nyenengaké Gusti Allah. Amarga kowé wis diundang kanggo nindakaké kuwi, awit Kristus uga nandhang sangsara kanggo kita, ninggalaké tuladha supaya kita bisa ngetutaké tapak-tapaké. Panjenengané ora nate nindakaké dosa, lan ora ana tipuan ing lambéné. Nalika diumpat, Panjenengané ora mbales ngumpat; nalika nandhang sangsara, Panjenengané ora ngancem, nanging nyerahaké dhiri marang Hakim sing adil. Panjenengané piyambak nggawa dosa-dosa kita ing awaké dhéwé ing kayu salib, supaya kita, sawisé dibebasaké saka dosa, bisa urip kanggo kabeneran.

1 Petrus 2:11–24A

29 Juni, Para Kudus Petrus lan Paulus Sang Rasul, Parimia 3

Surat Pertama Petrus, Bab 59

Para sing kinasih, Kristus wis nandhang sangsara kanggo kita, ninggalaké tuladha supaya kita bisa ngetutaké tapak-tapaké. Panjenengané ora nate nindakake dosa, lan ora ana tipuan sing kapanggih ing cangkemé. Nalika diumpat, Panjenengané ora mbales umpatan; nalika nandhang sangsara, Panjenengané ora ngancem, nanging nyerahaké dhiri marang Hakim sing Adil. Panjenengané piyambak nggawa dosa-dosa kita ing awaké dhéwé ing kayu salib, supaya kita sing wis dibebasaké saka dosa bisa urip kanggo kabeneran; lumantar tatu-tatu Panjenengané kowé wis mari. Amarga biyèn kowé kaya wedhus sing kesasar (tanpa panggembala), nanging saiki kowé wis mbalèk marang Sang Panggembala lan Pangawas jiwamu. Mangkono uga, kowe para bojo, manut marang bojomu, supaya wong-wong sing ora manut marang sabda bisa kapikat tanpa tembung amarga polahé bojone, nalika padha weruh tumindakmu sing suci lan takwa. Aja pangangonmu mung saka njaba—rambute sing kepang, perhiasan emas, utawa sandhangan mewah—nanging pangangon batin saka ati, kanthi kaendahan langgeng saka roh sing alus lan tentrem, kang larang regane ing ngarsane Gusti Allah. Kaya mangkono uga, para wanita suci jaman biyen, sing nyandhak pangarep-arep marang Gusti Allah, padha ngias awake dhewe kanthi manut marang bojone. Mangkono Sarah manut marang Abraham, nyebut dhèwèké 'tuanku'. Kowé kabèh dadi anak-anaké yèn kowé kabèh nindakake sing bener lan ora kuwatir apa-apa. Mangkono uga, kowé para priya, urus bojonmu kanthi pangerten, amarga wadon iku wadon sing luwih ringkih, wènèhana ajining dadi ahli waris bebarenganing urip sing kebak sih-rahmat, supaya pandonganmu ora keganggu. Pungkasané, kowe kabèh padha manunggal pamanggih, welas asih, tresna marang siji lan sijiné, loman, alus, lan andhap

asor; aja mbales ala karo ala utawa ngina karo ngina; nanging kosok baliné, padha mberkahi, amarga kowe wis kapundhut kanggo nampa berkah.

1 Petrus 2:21b–3:9
Senèn minggu kaping 33

Surat Kapisan Petrus, wiwitan bab 60

Para sing kinasih, sapa waé sing tresna marang urip lan kepéngin ndeleng dina-dina sing becik, kudu njaga ilatmu supaya ora nindakake sing ala lan lambemu supaya ora ngucapaké tembung sing ngapusi; mbalèkna saka sing ala lan nindakna kabecikan; golèkna tentrem lan ngupaya iku, awit paningalé Gusti ana ing wong sing bener lan kupingé Gusti kabuka marang pandongané, nanging pasuryané Gusti nglawan wong sing nindakake sing ala (supaya Panjenengané bisa mbusak wong-wong mau saka bumi). Lan sapa sing bakal ngrusak kowe yèn kowe semangat marang kabecikan? Nanging sanadyan kowe nandhang sangsara amarga kabeneran, kowe kabegjan; aja wedi ancamané, lan aja keganggu. Sucèkaké Gusti Allah ing atimu; tansah siyap kanthi alus lan ngajèni kanggo mangsuli sapa waé sing takon marang kowe supaya nerangaké pangarep-arep sing ana ing jeroning atimu. Tansah jaga ati sing resik, supaya wong-wong sing nyebarake goroh bab tumindak ala kowe bakal isin amarga tumindakmu sing becik ing Kristus. Amarga, manawa kersaning Gusti, luwih becik nandhang sangsara amarga nindakake kabecikan tinimbang amarga nindakake kabecikan; amarga Kristus uga, supaya nggawa kita marang Gusti, nandhang sangsara sapisan amarga dosa-dosa kita, sing bener kanggo sing ora bener, sawise dipatèni ing daging, nanging diuripaké manèh ing Roh, lumantar Roh iku Panjenengané mudhun marang roh-roh sing ana ing panjara, lan nginjili marang wong-wong sing biyèn ora manut nalika sabaré Gusti Allah ngentèni wong-wong mau ing jamané Nuh, nalika prau kasebut digawé, sing ing kono mung sawatara—yaiku wolu jiwa—sing slamet saka banjir. Mangkono uga baptisan, sing cocog karo pola iki—dudu pangumbahan reregeting awak, nanging prajanji marang Gusti Allah babagan ati sing resik—nylametake kita lumantar wunguné manèhé Yesus Kristus, sing wis munggah menyang swarga lan manggon ing sisih tengené Gusti Allah, lan marang Panjenengané para malaikat, panguwasa, lan kuwasa kabèh wis manut.

1 Petrus 3:10–22
Selasa minggu kaping 33

Surat I Petrus, Bab 61

Para sing tak tresnani, kaya Kristus nandhang sangsara ing daginge kanggo kita, mangkono uga kowe kabèh kudu nglengkapi awakmu nganggo pikiran sing padha; awit sapa wae sing nandhang sangsara ing daginge bakal mandheg dosa, supaya ing sisa wektu ing daginge dheweke ora urip maneh miturut kepinginan manungsa, nanging miturut kersaning Gusti Allah. Amarga wis cukup yen biyen kowe urip manut karsa wong-wong kafir, manut marang pesta-pesta, napsu (sodomi, bestialitas, pikiran mesum), mabuk-mabukan, mangan kakehan, lan pantegan sing ora ana gunane; Mulane padha gumun amarga kowe ora melu ngrasakake pesta-pesta sing padha, lan padha ngumpat kowe. Padha bakal ngetokake tanggung jawab marang Panjenengané sing bakal enggal ngadili wong urip lan wong mati. Amarga iku Injil uga wis diwartakaké marang wong-wong sing wis mati, supaya sanadyan wis diadili miturut ukuran manungsa ing daging, padha bisa urip miturut Gusti Allah ing roh. Ing kahanan apa waé, pungkasaning kabèh iku wis cedhak. Luwih saka kabèh, padha tresna siji lan sijiné kanthi tulus, awit katresnan nutupi akèh dosa. Padha nyuguhna siji lan sijiné tanpa nggrundel. Padha ngladèni siji lan sijiné, saben-saben nganggo karunia sing wis ditampa, minangka pangurus sing setya saka manéka sih-rahmaté Gusti Allah. Yen ana wong sing ngomong, padha ngomonga kaya ngetokake tembungé Gusti Allah; yen ana wong sing ngladeni, padha ngladeni nganggo kekuwatan sing diparingake Gusti Allah, supaya ing kabèh bab Gusti Allah dimulyakake lumantar Yesus Kristus. Kanggo Panjenengané kamulyan lan kakuwatan salawas-lawase. Amin.

1 Petrus 4:1–11
Rebo minggu kaping 33

Surat I Petrus, Bab 62

Sing kinasih, aja kaget nalika ujian geni teka marang kowe kanggo nguji kowe, kaya ana sing aneh kedadeyan marang kowe; nanging bungahan kowe amarga kowe melu nandhang sangsara Kristus, supaya kowe uga bisa bungah lan kabungahan banget nalika kamulyané katon. Yen kowe dicaci maki amarga Kristus, kowe begja, amarga Roh Kamulyan, Rohé Gusti Allah, manggon ing kowe. Roh iku dicaci déning wong-wong mau, nanging dimulyakaké ing kowe. Mung priksa manawa ora ana siji wae saka kowe sing nandhang sangsara amarga dadi pembunuh, utawa maling, utawa wong jahat, utawa amarga nyerobot hartaé wong liya; nanging yèn amarga kowe Kristen, aja isin, nanging mulyakna Allah amarga nasib kaya ngono. Amarga wis teka wektuné paukuman diwiwiti saka omahé Allah; lan yèn diwiwiti saka kita dhisik, kepriye asilé tumrap wong-wong sing ora manut marang Injilé Allah? Lan yen wong sing bener wae meh ora slamet, kepriye nasib wong sing ora takwa lan wong dosa? Mula saka iku, wong-wong sing nandhang sangsara manut kersaning Gusti, pasraha nyawane marang Gusti, kaya marang Sang Panyipta sing setya, nalika padha nindakake kabecikan. Aku ngajak para pangreksamu—kaya kanca pangreksa lan saksi sangsara Kristus, lan sing melu ing kamulyan sing bakal kawujud— gembalani kumpulané Gusti Allah sing ana ing antaramu, dudu amarga kapeksa nanging kanthi kersa, kaya sing dikarepake Gusti Allah; dudu kanggo bathi sing kotor nanging kanthi semangat; dudu mréntah marang wong-wong sing dipasrahaké marang kowe, nanging dadi tuladha kanggo kumpulan mau; lan nalika Sang Gembala Agung rawuh, kowe bakal nampa mahkota kamulyan sing ora layu. Mangkono uga, kowe sing manut marang para pangon, manuta; lan kowe kabeh, sandhanganana awakmu nganggo andhap asor ing sesambunganmu siji lan sijine, awit Gusti Allah nentang wong sombong nanging maringi sih marang wong andhap asor.

1 Petrus 4:12–5:5
Kemis ing Minggu kaping 33

Surat Kapisané Petrus, Bab 63

Sedulur-sedulur, pasrahna awakmu marang tangané Gusti sing kuwasa, supaya Panjenengané munggahaké kowé ing wektu sing pas. Lebokna kabèh kuwatirmu marang Panjenengané, awit Panjenengané ngopeni kowé. Ati-ati lan waspadaa, awit mungsuhmu, Iblis, ngubengi kaya macan ngamuk, golèk wong sing arep dipangan. Lawanan dhèwèké kanthi iman sing teguh, awit kowé padha ngerti yèn sedulur-sedulurmu ing saindenging donya padha nandhang sangsara sing padha. Nanging Gusti Allah kabèh sih-rahmat, sing wis nelpon kowé marang kamulyané sing langgeng ing Kristus Yesus, Panjenengané dhéwé, sawisé kowé nandhang sangsara sakedhap, bakal nyampurnakaké kowé, nguwataké kowé, nguwataké kowé, lan nguwataké kowé. Mugi kamulyan lan kakuwatan dumunung marang Panjenengané salawase-lawase. Amin. Aku wis nulis cekak iki marang kowe lumantar Silvanus, kang tak anggep sedulur pracaya, kanggo nguwatake kowe, nglipur kowe, lan dadi seksi manawa iki pancen sih rahmaté Gusti Allah kang kowe tampa. Gereja ing Babilon, sing dipilih kaya kowe, lan Markus, putraku, ngaturake salam marang kowe. Salamana siji lan sijine kanthi ciuman katresnan. Katentreman kagem kowe kabeh ing Kristus Yesus. Amin.

1 Petrus 5:6–14
25 April, St Markus Sang Rasul

EPISTEL KEDUA PITRUS

Surat kapindho saka Petrus, wiwitan 64

Simón Petrus, abdi lan rasul Yesus Kristus, marang wong-wong sing wis nampa pracaya sing ajiné padha karo pracaya kita lumantar kayektèn saka Gusti Allah lan Juruwilaha kita, Yesus Kristus: mugi sih-rahmat lan tentrem kaparingaké kaping pirang-pirang marang kowe ing pangawikan marang Gusti Allah lan marang Kristus Yesus, Gusti kita. Amarga kakuwataning Gusti Allah wis paring marang kita kabèh kang perlu kanggo gesang lan kasucèn lumantar pangawikan marang Panjenengané sing nelokaké kita lumantar kamulyan lan kabecikané dhéwé, lumantar iku janji-janji agung lan mulya wis diparingaké marang kita, supaya lumantar janji-janji mau kowé bisa dadi waris sipat ilahi, sawisé kowé uwal saka karusakan sing ana ing donya amarga napsu: mulané, kanthi ngupaya kabèh iki, paringana pratandha ing pracayanmu kabecikan, ing kabecikan iku pangendalian dhiri, ing pangendalian dhiri iku kasabaran, ing kasabaran iku iman marang Gusti, ing iman marang Gusti iku katresnan marang sedulur, lan ing katresnan marang sedulur iku katresnan marang kabèh. Yen sip-sip iki ana ing kowe lan saya tuwuh, kowe ora bakal kekurangan kemajuan lan ora bakal gagal ngasilake woh saka pangertosanmu marang Gusti kita Yesus Kristus. Nanging sapa wae sing ora duwe sip-sip iki iku wuta, wis nutup mripate lan lali marang pambresihan saka dosa-dosa biyen. Mula, sedulur, usahaana tenanan kanggo ngukuhake panggilan lan pilihanmu.

2 Petrus 1:1–10
Jumat ing minggu kaping 33

Surat Kapindho saka Petrus, Bab 65

Sedulur, padha usaha kanthi sakabehe kanggo ngukuhake panggilan lan pilihanmu; awit yen kowe nindakake iki, kowe ora bakal tau kesandhung, lan kanthi mangkono kowe bakal diparingi akses bebas menyang Karajan langgengé Gusti kita lan Juruwilaha Yesus Kristus. Mula saka iku, aku ora bakal mandheg ngelingake kowe bab iki, sanajan kowe wis ngerti lan wis mantep ing bebener. Aku nganggep bener, nalika aku isih manggon ing omah donya iki, kanggo ngelingake kowe, amarga aku ngerti yen aku ora suwe maneh bakal ninggalake omah iki, kaya sing wis diwahyukake marang aku dening Gusti kita Yesus Kristus. Mula saka iku aku bakal ngupaya supaya sanadyan sawise aku lunga, kowe tansah ngelingi bab iki. Amarga kita wis ngabari kowe babagan kuwasa lan rawuhe Gusti kita Yesus Kristus, ora kanthi ngetutake dongeng-dongeng sing direka kanthi pinter, nanging amarga kita wis dadi saksi mata kamulyane. Amarga Panjenengané nampa pakurmatan lan kamulyan saka Gusti Allah Rama, nalika ana swara marang Panjenengané saka kamulyan agung, kandha: 'Iki Putraku kang tak tresnani, kang marèngi atiku.' Lan kita dhéwé krungu swara iki metu saka swarga nalika kita ana bareng Panjenengané ing gunung suci. Luwih saka kuwi, kita nduwèni sabda nubuat sing wis dikuataké; lan kowé padha nindakaké sing bener yèn merhatosaké sabda iku kaya obor sing sumunar ing panggonan peteng, nganti dina padhang lan lintang esuk munggah ing atimu.

2 Petrus 1:10–19
6 Agustus, Pangowahan Rupa Gusti

Surat Kapindho saka Petrus, Bab 66

Sing kinasih, pahamilana sepisanan manawa ora ana prakara ramalan ing Kitab Suci sing dadi interpretasi pribadhi. Amarga ramalan ora tau asalé saka karsa manungsa, nanging para wong suci Gusti Allah ngandika miturut pituduh Roh Suci. Ana uga nabi palsu ing antarané wong-wong, kaya déné bakal ana guru palsu ing antarané kowé, sing bakal ngenalaké ajaran sesat sing ngrusak lan, kanthi nolak Gusti sing wis nebusé, bakal nggawa karusakan sing cepet tumrap awaké dhéwé. Lan

akèh wong bakal mèlu kebejatané, lan lumantar wong-wong mau dalan kabeneran bakal dicaci maki. Lan amarga keserakahané, wong-wong mau bakal nyekel kowe nganggo tembung-tembung muji-muji; paukamané wis suwé siap, lan karusakané ora turu. Amarga yèn Gusti Allah ora ngapura malaikat-malaikat sing wis dosa, nanging sawisé ngiket wong-wong mau nganggo ranté pepeteng, nyerahaké supaya disimpen ing panjara ngentèni paukaman; lan menawa Panjenengané ora ngapura donya kapisan, nanging ngreksa kulawarga Nuh, panginjil kabeneran, kanthi wolu jiwa, nalika Panjenengané nglimpahake banjir marang donya wong-wong sing ora takwa; lan menawa Panjenengané ngukum kutha Sodom lan Gomora supaya musna, nganti dadi abu, dadi tuladha kanggo wong-wong sing ora takwa ing tembe, nalika Panjenengané nylametake Lot sing bener, lesu urip ing antarané wong-wong sing kebak pesta-pesta lan pabebasan sing liar, dhèwèké nylametaké (awit wong sing bener iki, nalika manggon ing antarané wong-wong mau, saben dina ngrasakaké sangsara ing atiné sing bener, merga ndeleng lan krungu tumindak-tumindaké sing ora manut paugeran) – mula, mesthi Gusti ngerti carané nylametaké wong-wong sing takwa saka panggodha, lan nyimpen wong-wong sing ora manut paugeran kanggo dina paukuman, supaya diukum.

2 Petrus 1:20–2:9
Senèn minggu kaping 34

Surat kapindho saka Petrus, diwiwiti ing taun 67

Sing kinasih, Gusti ngerti carane nylametake wong sing takwa saka panggodha, lan nyimpen wong sing ora takwa kanggo dina paukuman supaya diukum, utamane wong-wong sing manut hawa napsu daging sing najis, sing ngremehake panguwasa, sombong, manut karepe dhewe, lan ora wedi ngina marang sing luwih dhuwur, padahal malaikat-malaikat, sanajan luwih kuwat lan kuwasa tinimbang wong-wong mau, ora nggawa paukuman marang wong-wong mau ing ngarsane Gusti. Kaya kéwan bisu sing dipandu naluri, lair mung kanggo ditangkep lan dipatèni, padha ngina apa sing ora dipahami; ing kebejatane padha bakal binasa. Padha bakal nampa paukuman amarga tumindaké sing ora manut paugeran, amarga padha seneng urip mewah saben dina; tanpa isin lan najis, padha seneng ing penipuané nalika mangan bebarengan karo kowe. Mripaté kebak napsu lan dosa sing ora kendhat; padha nggodha jiwa-jiwa sing goyah; atiné wis dilatih ing keserakahan: iku anak-anak kutukan. Sawise ninggalake dalan sing lurus, padha nyasar, ngetutake tapak-tapak Bileam, putra Beor, sing tresna marang bathi sing ora adil nanging kabukak ing kaluputane: keledai bisu sing ngomong nganggo swara manungsa mandhegake kebodhoane nabi kuwi. Padha kaya mata banyu kang ora ana banyune, mega lan uap kang digawa prahara; tumrap wong-wong mau wis kasimpen pepeteng peteng langgeng. Amarga padha ngucap tembung-tembung angin bangga nanging kosong, padha nyesatake wong-wong sing ati durung kuwat kanthi napsu daging lan pesta pora, yaiku wong-wong sing sejatine wis meh uwal saka kesesatan. Padha njanjèkaké kamardikan, padahal dhèwèké dhéwé iku budak karusakan; awit sapa waé kang kalah déning soko, dhèwèké dadi budaké. Amarga yèn sawisé padha uwal saka rereged donya lumantar pangawikan marang Gusti kita lan Juruwilaha Yesus Kristus, banjur padha kesangkut manèh lan kalah déning iku, kahanané pungkasan luwih parah tinimbang sing kapisan. Luwih becik yèn padha ora tau ngerti dalan kabeneran tinimbang sawise ngerti banjur mbalèk saka dhawuh suci sing diparingaké marang wong-wong mau. Nanging apa sing kelakon marang wong-wong mau cocog karo paribasan sing sejati: 'Asu mbalèk marang muntahane,' lan 'Babi sing wis diumbah mbalèk manèh nyemplung ing lendhut.'

2 Petrus 2:9–22
Selasa minggu kaping 34

Surat kapindho saka Petrus, diwiwiti 68A

Sing tak tresnani, iki saiki surat kapindho sing tak tulis marang kowe; ing surat-surat iki aku ngelingake pikiranmu sing suci supaya kowe kelingan marang tembung-tembung sing wis diucapake sadurunge dening para nabi suci, lan marang paugeran saka Gusti lan Juruslamet, kaya sing diparingake dening para rasulmu. Kaping pisan, kowe kudu ngerti yèn ing dina-dina pungkasan bakal ana wong-wong sing ngina, manut hawa nape sing ala, lan padha kandha, 'Ngendi janji rawuhe?

Wiwit para leluhur padha mati, kabèh tetep kaya biyèn nalika wiwitaning pangriptaan.' Wong-wong sing mikir kaya ngono ora nyadari manawa ing wiwitan, lumantar sabda Gusti Allah, langit lan bumi kabentuk saka banyu lan lumantar banyu: amarga donya jaman semana musna, kabanjur dening banyu. Nanging langit lan bumi saiki, sing disimpen lumantar Sabda sing padha, disimpen kanggo geni ing dina paugeran lan karusakan wong-wong sing ora takwa. Ana siji bab sing kowe ora kena ora ngerti, sing tak tresnani: miturut Gusti, sedina iku kaya sewu taun, lan sewu taun kaya sedina. Gusti ora alon nepaki janji-Nya, kaya sing dianggep alon dening sawenehing wong; nanging Panjenengané sabar marang kita, ora kepéngin ana siji waé sing binasa, nanging supaya kabèh padha tobat. Nanging Dinaé Gusti bakal teka kaya maling ing wayah wengi; banjur langit bakal sirna kanthi swara banter, lan unsur-unsur bakal kobong lan lumer, lan bumi bebarengan karo kabèh sing ana ing ndhuwuré bakal kobong. Yen kabèh iki bakal musna kanthi cara kaya ngono, kowe kudu urip suci lan takwa, kaya wong sing ngenteni lan ngidam-idam rawuhe dina Gusti, nalika langit kobong bakal bubar lan unsur-unsur bakal lumer kobong ing geni. Nanging miturut janji-Nya, kita ngarep-arep langit anyar lan bumi anyar, ing ngendi kabeneran manggon. Mula saka iku, para kekasih, nalika kowe padha ngenteni kahanan iki, padha usaha kanthi kabeh kekuwatan supaya kowe kapanggih dening Panjenengané tanpa cacad utawa cela ing donya iki; lan nganggep kasabarané Gusti minangka dalan kaslametan, kaya déné sedulur kita sing kinurmatan, Paulus, kanthi kabijaksanaan sing diparingi marang dhèwèké, wis nulis marang kowé, kaya déné dhèwèké nyritakaké bab iki ing kabèh surat-suraté, ing ngendi ana sawatara bab sing angel dingerteni, sing dipelintir déning wong-wong sing ora paham lan ora ajeg nganti dadi karusakané dhéwé, kaya déné sing ditindakké marang Kitab Suci liyané. Mulané, para sing tak tresnani, awit kowé wis diwanti-wanti bab iki, awasna supaya kowé ora kabawa déning kaluputané wong-wong sing ora taat lan tiba saka panggonanmu sing aman, nanging mundhakna sih-rahmat lan kawruh saka Gusti kita lan Juruwalèh kita, Yesus Kristus. Mugi kamulyan dumunung marang Panjenengané saiki lan salawas-lawase. Amin.

2 Petrus 3:1–18
Rebo minggu kaping 34

EPISTEL KAPING PISAN ING YOHANES

Surat Kapisan Yohanes, wiwitan 68B

Bab apa sing wis ana saka wiwitan, sing wis kita rungokake, sing wis kita deleng kanthi mripat kita dhewe, sing wis kita pandang lan kita raba nganggo tangan kita, bab Sabda urip—awit urip wis nampak, lan kita wis weruh lan maringi kesaksian bab iku, lan ngumumaké marang kowé urip langgeng iki, kang wis ana karo Rama lan wis kaparingaké marang kita—apa sing wis kita delok lan krungu, kita ngumumaké marang kowé, supaya kowé uga bisa nduwé paseduluran karo kita; lan paseduluran kita iku karo Rama lan Putrané, Yésus Kristus. Lan kita nulis kabèh iki marang kowé supaya kabungahanmu dadi sampurna. Lan iki kabar sing wis kita krungu saka Panjenengané lan kita wartakaké marang kowé: Gusti Allah iku pepadhang, lan ing Panjenengané ora ana pepeteng babar pisan. Yen kita ngaku nduwé persekutuan karo Panjenengané nanging urip ing pepeteng, kita goroh lan ora urip manut kabeneran; nanging yen kita urip ing pepadhang, kaya Panjenengané ana ing pepadhang, kita padha nduwé persekutuan siji lan sijiné, lan getihé Yesus Kristus, Putrané, ngresiki kita saka kabèh dosa.

1 Yohanes 1:1–7
8 Mei, St Yohanes Teolog

Surat Kapisan Yohanes, ayat 69

Sing kinasih, yèn kita kandha yèn kita ora nduwé dosa, kita ngapusi awaké dhéwé, lan kabeneran ora ana ing jeroné kita. Yèn kita ngakoni dosa-dosa kita, Panjenengané, sing setya lan bener, bakal ngapura dosa-dosa kita lan ngresiki kita saka kabèh kakerteng. Yèn kita kandha yèn kita ora tau dosa, kita ndadèkaké Panjenengané dadi tukang goroh, lan sabda Panjenengané ora ana ing jeroné kita. Anak-anakku! Aku nulis iki marang kowe supaya kowe ora dosa; nanging yen ana sing dosa, kita duwe Pengantara ing ngarsane Rama, Yesus Kristus sing Bener; Panjenengané kurban pangapura kanggo dosa-dosa kita, lan ora mung kanggo kita, nanging uga kanggo dosa saindenging donya. Lan kanthi mangkono kita mangertèni yèn kita wis kenal marang Panjenengané: yèn kita netepi dhawuh-dhawuhé. Sapa waé sing kandha, 'Aku wis ngerti Panjenengané', nanging ora netepi paugerané, iku wong sing goroh, lan kabeneran ora ana ing wong kuwi; nanging sapa waé sing netepi sabda Panjenengané, ing wong kuwi katresnané Gusti Allah wis sampurna tenan. Mangkono kita ngerti yèn kita ana ing Panjenengané. Sapa waé sing kandha yèn dhèwèké manggon ing Panjenengané, kudu mlaku kaya Panjenengané wis mlaku.

1 Yohanes 1:8–2:6
Kemis minggu kaping 34

Surat Kapisan Yohanes, wiwitan bab 70

Para kekasih, aku nulis marang kowe ora prentah anyar, nanging prentah lawas sing wis kowe duwé wiwit wiwitan. Prentah lawas iku tembung sing wis kowe krungu wiwit wiwitan. Nanging aku uga nulis prentah anyar marang kowe, sing bener ing Panjenengané lan ing kowe: amarga pepeteng iku sirna, lan padhang sejati wis sumunar. Sapa waé sing ngakoni ana ing pepadhang nanging sengit marang seduluré isih ana ing pepeteng. Sapa waé sing tresna marang seduluré tetep ana ing pepadhang, lan ora ana alesan kanggo kliru. Nanging sapa waé sing sengit marang seduluré ana ing pepeteng, mlaku ing pepeteng, lan ora ngerti ngendi panggonané, amarga pepeteng wis ndhelikaké mripaté. Aku nulis marang kowe, para bocah, amarga dosamu wis diapura demi jenengé Panjenengané. Aku nulis marang kowe, para bapak, amarga kowe wis mangertèni Panjenengané sing ana wiwit wiwitan. Aku nulis marang kowe, para enom, amarga kowe wis ngalahake sing jahat. Aku

nulis marang kowe, bocah-bocah, amarga kowe wis ngerti Rama. Aku wis nulis marang kowe, para bapa, amarga kowe wis ngerti Sang Sing ana wiwit ing wiwitan. Aku wis nulis marang kowe, para enom, amarga kowe kuwat, lan sabda Gusti Allah manggon ing kowe, lan kowe wis ngalahake sing jahat. Aja padha tresna marang donya, lan marang apa wae sing ana ing donya: sapa wae sing tresna marang donya ora nduweni katresnan Rama ing jeroning atine. Amarga kabeh sing ana ing donya—nafsu daging, nafsu mripat, lan kesombongan urip—iku ora saka Rama, nanging saka donya iki. Lan donya iki bakal sirna, kabeh nafsune uga bakal sirna, nanging sapa wae sing nindakake kersaning Gusti Allah bakal urip langgeng.

1 Yohanes 2:7–17
Jumat ing minggu kaping 34

Surat Kapisan Yohanes, wiwitan 71

Anak-anakku, saiki wis jam pungkasan. Lan kaya kowe wis krungu yèn Antikristus bakal teka, saiki akèh Antikristus wis muncul; saka kéné kita ngerti yèn iki jam pungkasan. Wong-wong mau metu saka kita, nanging sejatiné ora kalebu kita; merga yèn kalebu kita, mesthiné padha tetep karo kita; nanging padha metu, lan saka kéné cetha yèn ora kabèh saka kita. Nanging kowe padha duwe urapan saka sing Suci lan padha ngerti kabèh. Aku nulis marang kowe dudu amarga kowe ora ngerti kabeneran, nanging amarga kowe ngerti, lan uga amarga saben goroh ora asalé saka kabeneran. Sapa sing goroh, kajaba wong sing mbantah manawa Yesus iku Kristus? Iki Sang Antikristus, sing mbantah Bapa lan Putra. Sapa wae sing mbantah Putra, ora nduwé Bapa; nanging sapa wae sing ngakoni Putra, uga nduwé Bapa. Mula, apa sing wis kowe rungokake wiwit wiwitan tetep ana ing kowe; yèn apa sing wis kowe rungokake wiwit wiwitan tetep ana ing kowe, mula kowe uga bakal tetep ana ing Sang Putra lan ing Sang Rama. Lan janji sing wis digawé marang kita iku urip langgeng. Aku nulis iki marang kowe bab wong-wong sing mimpin kowe menyang sesat. Luwih saka kuwi, pangurapan sing wis kowe tanpa saka Panjenengané tetep ana ing kowe, lan kowe ora butuh sapa waé mulang kowe; nanging kaya pangurapan iki mulang kowe kabèh bab, lan iku sejati ora goroh, mula tetepna ing apa sing wis diwulangaké marang kowe. Mula, anak-anak, tetepna ing Panjenengané, supaya nalika Panjenengané rawuh, kita nduwéni kapercayan lan ora isin ing ngarsané nalika rawuhé. Yen kowé ngerti yèn Panjenengané kuwi bener, kowé uga ngerti yèn saben wong sing nindakake kabeneran iku lair saka Panjenengané. Delengen apa tresna sing wis diparingaké Rama marang kita, supaya kita diarani lan dadi anak-anaké Gusti Allah. Donya ora ngerti kita amarga ora ngenali Panjenengané. Para sing kinasih, saiki kita wis dadi anak-anaké Gusti Allah; nanging apa sing bakal kita dadi durung kawangwang. Kita mung ngerti yèn nalika iku kawangwang, kita bakal padha kaya Panjenengané, amarga kita bakal ndeleng Panjenengané kaya apa sing ana. Lan saben wong sing nduwéni pangareparep iki marang Panjenengané, padha ngresiki awaké dhéwé, kaya Panjenengané sing suci. Sapa waé sing nindakake dosa uga nindakake tumindak tanpa hukum; lan dosa iku tumindak tanpa hukum. Lan kowé padha ngerti yèn Panjenengané rawuh kanggo mbusak dosa-dosa kita, lan ing Panjenengané ora ana dosa. Sapa waé sing tetep ing Panjenengané ora nindakake dosa; sapa waé sing nindakake dosa ora tau weruh Panjenengané lan ora tau ngerti Panjenengané. Anak-anak! Aja nganti ana sing ngapusi kowé. Sapa waé sing nindakake kabeneran iku bener, kaya Panjenengané sing bener. Sapa waé sing nindakake dosa iku saka setan, amarga setan wis luwih dhisik nindakake dosa. Mulané Putraning Allah rawuh: kanggo ngrusak pakaryané setan. Saben wong sing lair saka Gusti Allah ora nindakake dosa, amarga wiji-Nya tetep ana ing dheweke; lan dheweke ora bisa nindakake dosa, amarga dheweke lair saka Gusti Allah. Mangkono bedane anak-anak Gusti Allah lan anak-anak setan.

1 Yohanes 2:18–3:10A
Senèn minggu kaping 35

Surat Kapisan Yohanes, diwiwiti 72

Sing tak tresnani, sapa waé sing ora nindakake kabeneran ora saka Gusti Allah, lan uga sapa waé sing ora tresna marang seduluré. Amarga iki piwulang sing wis kowe krungu wiwit wiwitan: supaya kita padha tresna marang siji lan sijiné, ora kaya Kain, sing saka sing jahat lan mateni seduluré. Lan

kenapa dhèwèké mateni seduluré? Amarga pakaryané dhéwé ala, déné pakaryané seduluré bener. Aja kaget, sedulurku, yen donya sengit marang kowe. Kita wis ngerti yen kita wis pindhah saka pati menyang urip amarga kita tresna marang sedulur; sapa wae sing ora tresna marang sedulure isih ana ing pati. Sapa wae sing sengit marang sedulure iku pembunuh; lan kowe wis ngerti yen ora ana pembunuh sing nduweni urip langgeng sing manggon ing dheweke. Kita wis mangertèni katresnan lumantar iki, yèn Panjenengané wis nyawisaké nyawané kanggo kita; lan kita uga kuduné nyawisaké nyawa kita kanggo sedulur. Nanging sapa waé sing duwé bandha donya lan weruh seduluré mbutuhaké pitulungan, nanging nutup atiné marang seduluré—piyé katresnané Gusti Allah bisa manggon ing wong kuwi? Anak-anakku! Aja padha tresna mung ing tembung utawa omongan, nanging ing tumindak lan kabeneran. Lan kanthi mangkono kita mangertèni yèn kita ana ing sajati, lan kanthi mangkono kita tentrem atiné ing ngarsané Panjenengané; awit yèn atiné kita nyalahaké kita, luwih-luwih Allah bakal nyalahaké, amarga Allah luwih agung tinimbang atiné kita lan ngerti kabèh.

1 Yohanes 3:10b–20
Selasa minggu kaping 35

Surat Kapisan Yohanes, wiwitan 73A

Sing kinormatan, yen atine ora nyalahake kita, kita duwe kapercayan ing ngarsane Gusti Allah, lan apa wae sing kita panyengi bakal kita tampi saka Panjenengané, amarga kita netepi dhawuhe lan nindakake apa sing nyenengake ing paningalé. Lan dhawuhe iku: kita kudu pracaya marang asmané Putrané, Gusti Yesus Kristus, lan tresna marang siji lan sijiné, kaya sing wis dhawuhake marang kita. Lan sapa waé sing netepi paugerané manggon ing Panjenengané, lan Panjenengané manggon ing wong-wong mau. Lan kanthi iki kita mangertèni yèn Panjenengané manggon ing kita, yaiku lumantar Roh sing wis diparingaké marang kita. Sing kinasih, aja pracaya marang saben roh, nanging uji roh-roh mau kanggo mriksa apa saka Gusti Allah, awit akèh nabi palsu wis metu ing donya. Mangkono kowé bisa ngenali Roh Gusti Allah (lan roh panipuan): saben roh sing ngakoni manawa Yesus Kristus wis rawuh ing daging iku saka Gusti Allah; lan saben roh sing ora ngakoni manawa Yesus Kristus wis rawuh ing daging iku ora saka Gusti Allah, nanging iku roh Sang Antikristus, sing wis kowe krungu bakal teka, lan saiki wis ana ing donya. Anak-anak, kowe saka Gusti Allah, lan kowe wis ngalahake wong-wong mau; amarga Sing ana ing kowe luwih agung tinimbang sing ana ing donya. Wong-wong mau saka donya; mulane padha ngomong saka sudut pandang donya, lan donya ngrungokake wong-wong mau. Kita saka Gusti Allah; sapa wae sing ngerti Gusti Allah ngrungokake kita; sapa wae sing ora saka Gusti Allah ora ngrungokake kita. Kanthi iki kita ngenali Roh kabeneran lan roh kaluputan.

1 Yohanes 3:21–4:6
Rebo minggu kaping 35.
26 September, St Yohanes Teologos, Rasul, bacaan kapisan

Surat Kapisan Yohanes, wiwitan 73B

Para kekasih, yen Gusti Allah wis ngasihi kita kaya ngono, kita uga kudu padha tresna marang siji lan sijine. Ora ana siji wae sing tau weruh Gusti Allah. Yen kita padha tresna marang siji lan sijine, Gusti Allah manggon ing kita, lan katresnané sampurna ana ing kita. Kita mangertèni yèn kita manggon ing Panjenengané lan Panjenengané manggon ing kita amarga Panjenengané wis maringi kita saka Rohé. Lan kita wis weruh lan maringi kasaksian manawa Rama wis ngutus Putrané minangka Juruwilujeng donya. Sapa waé sing ngakoni manawa Yesus iku Putrané Gusti Allah, Gusti Allah manggon ing sajroning wong iku, lan wong iku manggon ing Gusti Allah. Lan kita wis mangertèni katresnan sing diduwèni Gusti Allah marang kita, lan kita wis pracaya marang katresnan iku. Gusti iku katresnan, lan sapa waé sing manggon ing katresnan, manggon ing Gusti, lan Gusti manggon ing sajroning dhèwèké.

1 Yohanes 4:11–16
26 September, St Yohanes Teologos, pamacaan kapindho

Surat Kapisan Yohanes, wiwitan 73B

Para kekasih, ora ana siji wae sing tau weruh Gusti Allah. Yen kita padha tresna marang siji lan sijine, Gusti Allah manggon ing kita, lan katresnané sampurna ing kita. Kita padha mangertèni yèn kita manggon ing Panjenengané lan Panjenengané manggon ing kita lumantar Roh sing wis diparingaké marang kita. Lan kita wis weruh lan dadi saksi yèn Rama wis ngutus Putrané dadi Juruwilujangé donya. Sapa waé sing ngakoni yèn Yésus iku Putrané Gusti Allah, Gusti Allah manggon ing dhèwèké, lan dhèwèké manggon ing Gusti Allah. Lan kita wis mangertèni katresnan sing diduwèni Gusti Allah marang kita, lan kita wis pracaya marang katresnan kuwi. Gusti Allah iku katresnan, lan sapa waé sing manggon ing katresnan, manggon ing Gusti Allah, lan Gusti Allah manggon ing dhèwèké. Katresnan dadi sampurna ing kita kanthi cara iki: supaya kita duwe kapercayan ing dina pangadilan, amarga kaya Panjenengané, mangkono uga kita ing donya iki. Ing katresnan ora ana rasa wedi; nanging katresnan sing sampurna ngusir rasa wedi, amarga rasa wedi nggawa sangsara. Sapa sing wedi ora dadi sampurna ing katresnan. Ayo padha tresna marang Panjenengané, amarga Panjenengané sing luwih dhisik tresna marang kita.

1 Yohanes 4:12–19
26 September, St Yohanes Teolog

Surat Kapisan Yohanes, wiwitan 74A

Para sing kinasih, yen ana wong kandha, 'Aku tresna marang Gusti Allah', nanging sengit marang sedulure, wong iku goroh; awit sapa wae sing ora tresna marang sedulure, sing wis dideleng, kepiye bisa tresna marang Gusti Allah, sing durung tau dideleng? Lan kita nduweni paugeran saka Panjenengane: sapa wae sing tresna marang Gusti Allah, kudu tresna uga marang sedulure. Saben wong sing pracaya yèn Yésus iku Kristus wis lair saka Gusti Allah, lan saben wong sing tresna marang Rama uga tresna marang Putrané sing lair saka Panjenengané. Kita mangertèni yèn kita tresna marang anak-anaké Gusti Allah nalika kita tresna marang Gusti Allah lan netepi dhawuh-dhawuhé. Amarga iku katresnan marang Gusti Allah, yèn kita netepi dhawuhe; lan dhawuhe ora abot. Amarga saben wong sing lair saka Gusti Allah ngalahaké donya; lan iki kamenangan sing ngalahaké donya—iman kita. Sapa sing ngalahaké donya, yèn ora wong sing pracaya yèn Yesus iku Putraning Allah?

1 Yohanes 4:20–5:5
26 September, St Yohanes Teologis, parimias kaping 3

Surat Kapisan Yohanes, wiwitan 74B

Sing kinurmatan, yen ana wong kandha, 'Aku tresna marang Gusti Allah', nanging sengit marang sedulure, dheweke iku tukang goroh; awit sapa wae sing ora tresna marang sedulure sing wis dideleng, kepiye carane dheweke bisa tresna marang Gusti Allah sing durung tau dideleng? Lan kita nduweni paugeran saka Panjenengane: sapa wae sing tresna marang Gusti Allah, kudu tresna uga marang sedulure. Saben wong sing pracaya yèn Yésus iku Kristus wis lair saka Gusti Allah, lan saben wong sing tresna marang Rama uga tresna marang Putrané sing lair saka Panjenengané. Kita ngerti yèn kita tresna marang anak-anaké Gusti Allah nalika kita tresna marang Gusti Allah lan netepi dhawuh-dhawuhé. Amarga iku katresnan marang Gusti Allah, yèn kita netepi dhawuhe; lan dhawuhe ora abot. Sapa waé sing lair saka Gusti Allah ngalahaké donya; lan iki kamenangan sing ngalahaké donya—iman kita. Sapa sing ngalahaké donya, yèn ora sing pracaya yèn Yesus iku Putrané Gusti Allah? Iki Gusti Yesus Kristus, kang rawuh lumantar banyu lan getih lan Roh—ora lumantar banyu waé, nanging lumantar banyu lan getih; lan Roh maringi kasaksian marang Panjenengané, amarga Roh iku kabeneran. Amarga ana telu kang maringi kasaksian ing swarga: Rama, Sabda lan Roh Suci; lan telu iku siji. Lan ana telu sing maringi kasaksian ing bumi: Roh, banyu, lan getih; lan telu iki dadi siji. Yen kita nampa kasaksian manungsa, kasaksiané Gusti Allah luwih agung, amarga iki kasaksiané Gusti Allah, kang maringi kasaksian bab Putrané. Sapa waé sing pracaya marang Putraning Allah nduwéni paseksi iki ing batiné; sapa waé sing ora pracaya marang Allah, ndadékaké Allah dadi tukang goroh, amarga dhèwèké ora pracaya marang paseksi sing wis diparingaké Allah babagan Putrané.

Paseksi iki yakuwi Allah wis maringi kita urip langgeng, lan urip iki ana ing Putrané. Sapa waé sing nduwéni Putra, nduwéni urip; sapa waé sing ora nduwé Putrané Gusti Allah ora nduwé urip. Aku wis nulis kabèh iki marang kowé sing pracaya marang asmané Putrané Gusti Allah, supaya kowé ngerti yèn kanthi pracaya marang Putrané Gusti Allah, kowé nduwé urip langgeng. Lan iki kapitadosan sing kita duwé marang Panjenengané: yèn saben kita nyuwun apa waé manut kersané, Panjenengané ngrungokaké kita. Lan amarga kita mangertèni yèn Panjenengané ngrungokaké kita ing apa waé sing kita panyadoni, kita mangertèni yèn kita wis nampa saka Panjenengané apa waé sing wis kita panyadoni marang Panjenengané. Yèn ana sing ndeleng seduluré nglakoni dosa sing ora nggawa pati, muga-muga dhèwèké ndedonga, lan Gusti Allah bakal maringi urip—yaiku marang wong sing nglakoni dosa sing ora nggawa pati. Ana dosa sing nuntun marang pati; aku ora ngomong yèn dhèwèké kudu ndedonga kanggo kuwi. Kabèh kadosan iku dosa; nanging ana dosa sing ora nuntun marang pati. Kita ngerti yèn saben wong sing lair saka Gusti ora dosa; nanging sing lair saka Gusti njaga dhèwèké supaya aman, lan sing jahat ora bisa nyentuh dhèwèké. Kita mangertèni yèn kita saka Gusti Allah lan yèn kabèh donya ana ing panguwasa sing jahat. Kita uga mangertèni yèn Putraning Allah wis rawuh lan wis maringi kita pepadhang lan pangerten, supaya kita bisa mangertèni Allah sing sejati lan ana ing Putrané sing sejati, Yésus Kristus. Panjenengané iku Allah sing sejati lan urip langgeng. Anak-anakku, jaga awakmu saka berhala. Amén.

1 Yohanes 4:20–5:21
Kemis ing Minggu kaping 35

Surat Kapindho saka Yohanes

Surat Kapindho saka Yohanes, ayat 75

Sang Tuwa marang ibu sing kapilih lan anak-anaké, kang tak tresnani kanthi sejati—lan ora mung aku, nanging uga kabèh sing wis mangertèni kabeneran—kanggo kabeneran sing manggon ing kita lan bakal ana karo kita salawas-lawase. Mugi sih, rahmat lan tentrem tansah ana karo sampeyan saka Gusti Allah Rama lan saka Sang Kristus Yesus, Putrané Rama, kanthi sejati lan katresnan. Aku bungah banget nalika weruh sawatara anakmu padha lumaku ing kabeneran, kaya sing wis dakkandhakake marang kowe saka Rama. Lan saiki aku nyuwun marang kowe, Bu—dudu kaya aku menehi dhawuh anyar marang kowe, nanging dhawuh sing wis ana wiwit wiwitan—supaya kita padha tresna marang siji lan sijine. Amarga iki katresnan: lumaku manut dhawuhe. Iki paugeran sing wis kowe rungokake wiwit wiwitan, yaiku supaya kowe netepi. Amarga akèh penipu wis mlebu ing donya, sing ora ngakoni yèn Yesus Kristus rawuh ing daging; wong kaya ngono iku penipu lan antikristus. Ati-ati, supaya apa sing wis kita garap ora sia-sia, nanging supaya kita nampa ganjaran sing sampurna. Sapa waé sing ngluwahi piwulangé Kristus lan ora tetep ing piwulang iku, ora nduwé Gusti Allah; sapa waé sing tetep ing piwulangé Kristus, nduwé Rama lan Putrané. Yèn ana wong teka marang kowé lan ora nggawa piwulang iki, aja nampani ing omahmu lan aja matur sugeng rawuh. Amarga sapa waé sing matur sugeng rawuh marang wong kuwi, mèlu nampa pakaryané sing ala. Aku akeh sing arep tak tulis marang kowe, nanging aku ora kepengin nulis nganggo tinta ing kertas; nanging aku ngarep-arep bisa teka marang kowe lan rembugan pasuryan karo pasuryan, supaya kabungahanmu dadi sampurna. Anak-anaké saka sedulur wadon pilihanmu ngaturake salam. Amin.

2 Yohanes 1:1–13
Jumat ing minggu kaping 35

EPISTEL KETIGA NABI YOHANES

Surat Katelu Yohanes, wiwitan 76

Penatua – marang Gaius sing tak tresnani, kang tak tresnani ing kabeneran. Sing tak tresnani, aku ndedonga supaya kowe tetep waras lan makmur ing saben bab, kaya nyawamu sing makmur. Amarga aku banget bungah nalika para sedulur teka lan nyekseni kasetyanmu, nalika kowe mlaku ing kabeneran. Ora ana kabungahan sing luwih gedhe kanggo aku tinimbang krungu yèn anak-anakku lumaku ing kabeneran. Sing tak tresnani, kowe tumindak setya ing apa sing kowe lakoni kanggo sedulur lan kanggo wong liya. Padha wis nyekseni marang gréja bab katresnanmu. Kowe bakal nindakake sing becik yèn kowe ngetokake wong-wong mau miturut pantesé kanggo Allah, amarga padha mangkat kanggo jenengé, lan ora njupuk apa-apa saka bangsa liya. Mula saka iku, kita kudu nampani wong-wong kaya ngono, supaya kita bisa dadi kanca gawe kanggo kabeneran. Aku wis nulis marang gréja; nanging Diotrephes, sing seneng dadi sing paling utama ing antarané wong-wong mau, ora nampa kita. Mula, yèn aku teka, aku bakal mèngeti kabèh pakaryané, nalika dhèwèké nyebarake fitnah marang kita nganggo tembung-tembung ala; lan durung cukup mung kuwi, dhèwèké dhéwé ora nampa para sedulur, malah ngalangi wong-wong sing kepéngin nampa, lan ngusir wong-wong mau saka gréja. Sedulur sing tak tresnani, aja niru sing ala, nanging niru sing apik. Sapa waé sing nindakake sing bener iku saka Gusti Allah; sapa waé sing nindakake sing salah durung weruh Gusti Allah. Kabeh wong, lan kabeneran dhéwé, padha nyekseni Demetrius; kita uga nyekseni, lan kowé ngerti yèn kesaksian kita iku bener. Aku duwé akèh sing arep ditulis, nanging aku ora kepéngin nulis marang kowé nganggo tinta lan pena buluh; nanging aku ngarep-arep enggal ketemu lan bisa rembugan pasuryan karo pasuryan. Katentreman kagem panjenengan. Kanca-kanca panjenengan ngaturake salam; panjenengan aturake salam kula marang wong-wong mau kanthi nyebut jenenge. Amin.

3 Yohanes 1:1–15
Senèn Minggu Keju

EPISTEL YUDAS

Epistel Yudas, wiwitan 77

Yudas, abdi Yesus Kristus lan seduluré Yakobus, marang wong-wong sing wis kapilih, disucèkaké déning Gusti Allah Rama lan dijaga aman déning Yesus Kristus: muga-muga sih rahmat, katentreman lan katresnan saya akèh tumrap kowe. Para kekasih, sanadyan aku kepengin banget nulis marang kowe babagan kaslametan kita sing padha, aku rumangsa perlu nulis lan ngajak kowe supaya padha mbela iman sing wis sapisan kanggo salawasé dipasrahaké marang para wong suci. Amarga ana sawatara wong sing nyelundup mlebu—wong-wong sing wis ditakdirake tumrap paukuman iki wiwit jaman mbiyen, wong-wong duraka sing ngowahi sih rahmaté Gusti Allah kita dadi ijin kanggo pesta pora lan padha mbantah marang Sang Kawasa siji-sijiné, Gusti Allah kita lan Sang Juruwangi kita, Yesus Kristus. Aku kepéngin ngélingaké kowé—sanajan kowé wis ngerti iki—yèn Gusti, sawisé nylametaké bangsa Israèl saka tanah Mesir, banjur mbasmi wong-wong sing ora pracaya; lan yèn Panjenengané nyimpen malaékat-malaékat sing ora njaga kaluhurané nanging ninggalaké panggonané dhéwé, ing belenggu langgeng, ing pepeteng, nganti dina paukuman sing agung. Kaya Sodom lan Gomora lan kutha-kutha sakupenge, sing padha nindakake cabul lan ngetutake hawa sing ora lumrah, kena paukuman geni langgeng lan dadi tuladha—mangkono uga karo wong-wong ngimpi iki, sing ngrusak daging, nolak panguwasa lan ngina panguwasa sing luhur. Nalika Malaikat Agung Mikael padha mbantah karo setan bab awaké Musa, dhèwèké ora wani ngetokaké paukuman, nanging kandha, 'Muga-muga Gusti Allah nyerang kowé.' Nanging wong-wong iki ngina apa sing ora dipahami; lan apa sing dipahami miturut kodraté, kaya kéwan bisu, kuwi sing padha ngrusak.

Yudas 1:1–10
Selasa Minggu Keju

Surat Yudas, Bab 78

Celaka tumrap wong-wong mau, amarga padha mèlu dalané Kain; padha kesasar déning godhané bathi, kaya Bileam; lan padha binasa ing pambrontakané, kaya Korah. Wong-wong kaya ngono kuwi dadi watu sandungan ing pésta katresnanmu; nalika padha mangan bebarengan karo kowé, padha nglegakaké awaké dhéwé tanpa wedi. Padha kaya méga tanpa banyu, sing diusung angin; wit-witan mangsa gugur, gundhul, mati kaping pindho, wis dicabut oyodé; ombak segara sing ngamuk, nggelombang karo isiné dhéwé; lintang-lintang sing nyasar, sing wis disiyapé pepeteng peteng banget kanggo salawas-lawase. Hénokh, kang kapitu saka Adam, uga wis mènangaké ramalan bab wong-wong mau, kandha: 'Delengen, Gusti Allah rawuh karo puluhan ewu malaikat-malaikaté sing suci – kanggo ngadili kabèh wong, lan ngukum kabèh wong duraka ing antarané wong-wong mau amarga kabèh pakaryané sing duraka, lan amarga kabèh tembung kasar sing diucapaké wong-wong duraka marang Panjenengané.' Iki wong-wong sing nggrundel, ora tau wareg, ngetutake napsu dewe (kanthi ala lan tanpa hukum); cangkemé ngucapake tembung sombong; padha pilih kasih merga kapentingan dhéwé. Nanging kowe, sing tak tresnani, elinga marang pangandikane para Rasul Gusti kita Yesus Kristus. Padha ngandhani kowe, ing jaman pungkasan bakal ana wong-wong sing ngina, sing manut hawa nape sing ora takwa. Wong-wong kuwi misahake awake dhewe saka persatuan iman, manut daging lan ora duwe Roh. Nanging kowe, sing tak tresnani, mbangun awakmu ing imanmu sing paling suci, ndedonga ing Roh Suci, njaga awakmu ing katresnané Gusti Allah, nalika kowe ngenteni kamurahané Gusti kita Yesus Kristus sing nuntun marang urip langgeng. Welas asihna marang sawenehing wong, kanthi wicaksana; slametna wong liya kanthi wedi, nylametake saka geni; lan nyalahke kanthi wedi, sengit marang sandhangan sing kotor amarga daging. Saiki marang Panjenengané sing bisa njaga kowe supaya ora tiba lan nampilaké kowe tanpa cela ing ngarsané

SURAT YUDAS

kamulyané, kanthi kabungahan, marang Allah siji-sijiné sing wicaksana, Juruwilahan kita, lumantar Yesus Kristus, Gusti kita, kaluwihaning kamulyan, kamegahan, kakuwatan lan panguwasa, sadurungé kabèh jaman, saiki lan salawas-lawase. Amin.

Yudas 1:11–25
Kemis ing Minggu Keju

EPISTEL KANGGO WONG ROMA

Surat marang wong Roma, wiwitan 79A

Pawus, abdi Yesus Kristus, kapilih dadi rasul, kaparingi tugas kanggo Injilé Gusti Allah, kang wis dijanjèkaké sadurungé lumantar para nabi ing Kitab Suci, bab Putrané, kang lair saka keturunan Dawud miturut daging lan dinyatakaké dadi Putrané Allah kanthi kuwasa, liwat Roh Suci, lumantar wunguné saka pati, bab Gusti kita Yesus Kristus, lumantar Panjenengané kita nampa sih-rahmat lan kalungguhan rasul, kanggo nglumpukaké kabèh bangsa marang patuh ing pracaya ing asmané—antarane kowé uga, sing diundang déning Yesus Kristus—kanggo kabèh wong ing Roma, sing dikasihi déning Gusti Allah, sing diundang dadi wong-suci: Kanthi kowe padha nampa sih-rahmat lan tentrem saka Gusti Allah Rama kita lan saka Sang Kristus Yesus. Sedulurku, aku ora kepéngin kowe padha nganggep yèn aku ora tau péngin teka marang kowe, amarga aku wis kerep arep teka nanging dihalang-halangi nganti saiki, supaya aku bisa ngasilaké woh-wohan ing antaramu uga ing antarané bangsa-bangsa liya. Aku nduwé utang marang wong-wong Yunani lan wong-wong barbar, marang wong-wong pinter lan wong-wong sing ora sekolah. Mula, aku siap nginjili marang kowe uga sing ana ing Roma. Amarga aku ora isin karo Injil Kristus, amarga iku kuwasaé Gusti Allah kanggo nylametaké saben wong sing pracaya, sepisanan marang wong Yahudi, banjur marang wong Yunani. Ing kono kabenerané Gusti Allah kawangwang saka pracaya marang pracaya, kaya sing katulis: 'Wong sing bener bakal urip kanthi pracaya.'

Roma 1:1–7; 13–17
Selasa minggu kapisan sawisé Pentakosta

Surat marang wong Roma, wiwitan 79B

Sedulur-sedulur, rahmat lan tentrem kagem panjenengan saking Gusti Allah Bapa kita lan Sang Kristus Yesus. Kaping pisan, aku matur nuwun marang Gusti Allahku lumantar Yesus Kristus kanggo panjenengan sedaya, amarga iman panjenengan wis kasebar ing saindenging donya. Gusti Allah iku seksi—sing tak layani kanthi rohku ing Injil Putrané—manawa aku tansah kelingan kowe, lan aku mesthi ndedonga supaya kersané Gusti Allah maringi aku kasempatan teka marang kowe ing sawijining wektu, amarga aku kepéngin banget ketemu kowe, supaya aku bisa maringi kowe sawijining karunia rohani kanggo nguwatké kowe, yaiku supaya kita padha dikuatake bebarengan lumantar iman sing kita duwé bareng, imanmu lan imanku.

Roma 1:7–12
Setu minggu kapisan

Surat marang wong Roma, wiwitan bab 80

Sedulur-sedulur, murka Allah katon saka swarga marang kabèh kablasan lan kaluputan manungsa sing nyumputaké kabeneran kanthi kaluputané. Amarga apa sing bisa dingertèni babagan Allah wis cetha marang wong-wong mau, merga Allah wis nampilaké marang wong-wong mau. Amarga sipat-sipaté sing ora katon, yaiku kakuwatané sing langgeng lan kodrat ilahiné, wis cetha katon wiwit donya diciptakaké lumantar samubarang sing wis ana, saéngga wong-wong mau ora nduwé alesan. Nanging sanadyan padha ngerti Gusti Allah, padha ora ngluhurake Panjenengané minangka Gusti Allah lan ora matur nuwun marang Panjenengané, nanging pikirané dadi sia-sia lan atiné sing bodho dadi peteng; Nganggep awake dhéwé wicaksana, padha dadi bodho, lan padha ngganti kamulyané Gusti Allah sing ora bisa rusak dadi arupa manungsa sing bisa rusak, manuk, kéwan papat sikil, lan kéwan sing merayap—mula saka kuwi Gusti Allah nyerahké wong-wong mau marang napsu atiné kanggo tumindak najis, supaya padha ngrusak awaké dhéwé. Padha ngganti kabeneran saka Gusti Allah karo

goroh, banjur nyembah lan ngladeni makhluk tinimbang Sing Maha Nggawé, kang pinaringan berkah langgeng. Amin. Mulane Gusti Allah nyerahake wong-wong mau marang hawa napsu sing memalukan: para wanita padha ngganti sesambetan alamiah karo sing nentang kodrat; lan para pria uga, ninggalake sesambetan alamiah karo wanita, padha kobong karo napsu marang siji lan sijine, pria nindakake perbuatan memalukan karo pria lan nampa paukuman sing pantes amarga kesalahane.

Roma 1:18–27
Rebo Minggu 1

Surat kanggo wong Roma, wiwitan 81A

Sedulur-sedulur, amarga bangsa-bangsa liya ora padha nggatekake Gusti Allah ing pamikirané, Gusti Allah nyerahake wong-wong mau marang pikiran sing rusak—kanggo nindakake tumindak asor, nganti padha kebak kabèh jinis tumindak sing ora adil, zinah, tipu daya, keserakahan, kebencian; padha kebak iri hati, pambunuhan, perselisihan, tipu muslihat, lan kejahatan; padha tukang nggosip, tukang memfitnah, pembenci Allah, pelanggar hukum, sombong, angkuh, penemu kejahatan, durhaka marang wong tuwa, bodho, ora setya, ora tresna, ora bisa dadi damai, lan ora welas asih. Padha ngerti paugeran adilé Gusti Allah, yèn wong-wong sing nindakake kuwi pantesé paukaman pati; nanging ora mung nindakake, malah padha nyetujoni wong-wong sing nindakake kuwi. Mula saka kuwi, kowe ora nduwé alesan, he manungsa, sapa waé kowe, nalika kowe ngadili wong liya; amarga ing paugeran sing kowe gunakaké kanggo ngadili wong liya, kowe malah ngukum awakmu dhéwé, merga nalika ngadili wong liya, kowe nindakake kuwi uga. Lan kita ngerti yèn paukumané Gusti Allah pancèn ngentèni wong-wong sing nindakake pakaryan kaya ngono. Kowé kira tenan, manungsa, yèn kowé bakal luput saka paukumané Gusti Allah kanthi ngukum wong-wong sing nindakake pakaryan kaya ngono, padahal kowé dhéwé uga nindakake? Utawa apa kowé nglirwakaké kamulyané kabecikan, kelembutan, lan kasabarané Gusti Allah, tanpa nyadari yèn kabecikané Gusti Allah kuwi nuntun kowé marang tobat? Nanging amarga kekerasanmu lan atimu sing ora gelem tobat, kowe nyimpen murka tumrap awakmu ing dina murka lan pambuka paugeran adil saka Gusti Allah, sing bakal mbalekake marang saben wong manut pakaryane: marang wong-wong sing kanthi ajeg nindakake pakaryan becik, ngupaya kamulyan, pakurmatan, lan kalanggengan – urip langgeng; nanging marang wong-wong kang atiné keras lan ora manut marang kabeneran, nanging nyerah marang pablasan – murka lan nesu. Sedhih lan kasangsaran tumrap saben nyawa manungsa kang nindakake sing ala, sepisanan wong Yahudi, banjur wong Yunani.

Roma 1:28–2:9
Kemis Minggu Kapisan

Surat marang wong Roma, wiwitan 81B

Sedulur-sedulur, kamulyan, pakurmatan lan katentreman tumrap sapa waé sing nindakaké kabecikan—dhisik tumrap wong Yahudi, banjur tumrap wong Yunani! Amarga Gusti Allah ora pilih kasih. Wong-wong sing wis nindakaké dosa sanajan ora nduwé paugeran, bakal binasa miturut paugeran; nanging sing wis nindakake dosa miturut Hukum bakal diukum miturut Hukum (awit dudu wong sing mung krungu Hukum sing bener ing ngarsané Gusti Allah, nanging wong sing nindakake Hukum sing bakal dianggep bener; amarga nalika wong-wong non-Yahudi, sing ora nduwé Hukum, kanthi kodraté nindakake apa sing dituntut déning Hukum, wong-wong mau, sanadyan ora nduwé Hukum, dadi Hukum kanggo awaké dhéwé: padha nuduhaké yèn pakaryané hukum katulis ing atiné, lan nuraniné dadi saksi, lan pikirané kadhangkala nyalahaké lan kadhangkala mbela siji lan sijiné) ing dina nalika, manut Injilku, Gusti Allah bakal ngadili prakara-prakara rahasia manungsa lumantar Yesus Kristus.

Roma 2:10–16
Minggu 2

Surat marang wong Roma, wiwitan 82

Sedulur-sedulur, nalika wong-wong non-Yahudi, sing ora nduwéni Hukum, nindakake kanthi kodrat apa sing dituntut déning Hukum, padha dadi hukum kanggo awaké dhéwé, sanajan padha ora nduwéni Hukum: padha nuduhaké yèn pakaryané hukum katulis ing atiné, lan nuraniné maringi seksi marang kuwi, lan pikirané kadhangkala nyalahaké lan kadhangkala mbela siji lan sijiné, ing dina nalika, manut Injilku, Gusti Allah bakal ngadili prakara-prakara rahasia manungsa lumantar Yesus Kristus. Saiki kowe, sing nyebut awakmu wong Yahudi lan ngandelake Hukum, lan bangga marang Gusti Allah, lan ngerti kersane, lan nyetujoni apa sing unggul, amarga wis diwulang saka Hukum, lan yakin manawa kowe dhewe dadi pituduh wong buta, padhang tumrap wong ing pepeteng, pituduh tumrap wong bodho, guru tumrap bocah-bocah, amarga ing Hukum ana patokan tumindak lan kabeneran: kepiye kok, nalika mulang wong liya, kowe ora mulang awakmu dhéwé? Kowe mratelakaké aja nyolong, nanging kok kowe nyolong? Kowe kandha, 'Aja zinah', nanging kok kowe zinah? Kowe sengit marang arca, nanging kok kowe nindakake pelanggaran suci? Apa kowe bangga marang Hukum, nanging ngremehake Gusti Allah kanthi nglanggar Hukum? Amarga, kaya sing katulis, asmané Gusti Allah dadi dicaci ing antarané bangsa-bangsa liya amarga kowe. Sunat iku ana paédahé yèn kowe netepi Hukum; nanging yèn kowe nglanggar Hukum, sunatmu dadi kaya ora sunat. Mula, yèn wong sing ora disunat netepi paugeran Hukum, apa sunaté ora bakal dianggep sunat? Lan apa wong sing sejatine ora disunat nanging netepi Hukum ora bakal nyalahké kowé, sing nglanggar Hukum, sanadyan ana Kitab Suci lan sunatmu? Amarga wong Yahudi iku dudu sing katon saka njaba, lan sunaté uga dudu sing katon saka njaba, ing daging; nanging wong Yahudi iku sing ana ing jero, lan sunaté iku saka manah, ing Roh, dudu saka huruf: pujiané ora saka manungsa, nanging saka Gusti Allah.

Roma 2:14-29
Jumat Minggu Kapisan

Surat kanggo wong Roma, wiwitan 83

Sedulur-sedulur, wong Yahudi iku dudu wong sing katon saka njaba, lan sunat iku dudu sing katon ing daging; nanging wong Yahudi iku wong sing kaya ngono saka jero, lan sunat iku sunat saka ati, ing Roh, lan ora ing huruf: pujiané ora saka manungsa, nanging saka Gusti Allah. Dadi apa kauntunganane dadi wong Yahudi, utawa apa paedane sunat? Ana kauntungan gedhe ing saben bab, lan luwih-luwih amarga sabda Gusti wis dipasrahake marang wong-wong mau. Amarga yen ana sing ora setya, apa ketidaksetyaane kuwi bisa mbatalake kasetyan Gusti? Ora bakal. Gusti iku setya, nanging saben manungsa iku tukang goroh, kaya sing katulis: 'Panjenengan bener ing pangandika, lan Panjenengan menang ing paukuman.' Mula, yen kaluputan kita migunani kanggo ngetokake kabeneran Gusti, apa sing bakal kita kandha? Apa Gusti ora adil nalika Panjenengané ngetokake nesu Panjenengané? (Aku ngomong miturut cara manungsa.) Ora kaya ngono. Amarga yèn kapitadosané Gusti saya cetha lumantar ketidaktaatanku, kanggo kamulyané Gusti, kenapa aku isih dianggep wong dosa? Lan apa kita kudu nindakake sing ala supaya kabecikan metu, kaya sing dituduhaké wong-wong kanthi fitnah? Panghakiman sing adil ngenteni wong-wong kaya ngono. Dadi, apa? Apa kita nduwé kauntungan? Ora pisan. Amarga kita wis mbuktekake yèn wong Yahudi lan wong Yunani padha-padha ana ing sangisoré dosa, kaya sing katulis: 'Ora ana siji waé sing bener, ora ana siji; ora ana sing mangertèni; ora ana sing nggolèk Gusti Allah; kabèh wis nyimpang; kabèh wis dadi ora ana gunané; ora ana siji waé sing nindakké kabecikan, ora ana siji.' Tenggorokane kuburan sing mbukak; nganggo ilat padha ngapusi; bisa ula ana ing lambene. Cangkemane kebak fitnah lan pait. Sikile cepet nandhakake getih; karusakan lan sengsara dadi tandha dalane; dheweke ora ngerti dalan tentrem. Ora ana wedi marang Gusti ing ngarep mripate.

Roma 2:28-3:18
Senèn Minggu kaping 2

Surat kanggo wong Roma, wiwitan 84

Sedulur, kita ngerti yèn Hukum, nalika ngandika, ngandika marang wong-wong sing ana ing sangisoré Hukum, supaya saben cangkem meneng lan kabèh donya tanggung jawab marang Gusti Allah; amarga lumantar pakaryan Hukum ora ana siji manungsa sing bakal dianggep bener ing ngarsané Panjenengané; amarga lumantar Hukum manungsa mangerteni dosa. Nanging saiki, saliyané saka Torèt, kaadilané Gusti Allah wis kawartosaké, kaya sing kasekseni déning Torèt lan Para Nabi—kaadilané Gusti Allah lumantar pracaya marang Yesus Kristus kanggo kabèh sing pracaya, awit ora ana bédané: kabèh wis nindakake dosa lan padha kurang saka kamulyané Gusti Allah, lan kabèh dianggep bener kanthi gratis, kanthi sih-rahmaté lumantar tebusan ing Kristus Yesus, kang déning Allah ditetepaké dadi kurban panyucian lumantar getihé lumantar pracaya, kanggo nampilaké kabenerané—kanthi ngapura dosa-dosa sing wis kawit biyèn nalika wektu sabaré Allah—supaya Panjenengané bisa nampilaké kabenerané saiki, supaya Panjenengané dadi adil lan sing ngadilaké wong sing pracaya marang Yesus.

Roma 3:19–26
Setu Minggu kaping 2

Surat marang wong Roma, diwiwiti saka ayat 85

Sedulur, kita ngakoni yèn sawijining wong dibenarké lumantar pracaya, ora adhedhasar pakaryan Hukum. Apa Gusti Allah mung Gusti Allahé wong Yahudi, lan ora uga Gusti Allahé bangsa liya? Mesthi uga kanggo bangsa liya, awit ana siji Gusti Allah sing bakal mbenarké wong sing wis disunat lumantar pracaya lan wong sing durung disunat lumantar pracaya. Mula, apa kita mbatalake Torèt lumantar pracaya? Mesthi ora; malah kita nguwatake Torèt. Dadi, apa sing bakal kita kandhakake bab Abraham, leluhur kita, sing ditampa miturut daginge? Yen Abraham dianggep bener amarga pakaryane, dheweke duwe alesan kanggo gumun, nanging ora ing ngarsane Gusti Allah. Amarga apa sing diandharake Kitab Suci? 'Abraham pracaya marang Gusti Allah, lan pracaya iku diitung dadi kabeneran kanggo dheweke.'

Roma 3:28–4:3
Setu Minggu Katelu

Surat marang wong Roma, wiwitan 86

Sedulur-sedulur, ganjarané wong sing nindakake pakaryan iku ora diitung minangka sih, nanging minangka utang. Nanging marang wong sing ora nindakake pakaryan, nanging pracaya marang Panjenengané sing ngabsihaké wong sing ora takwa, imané diitung dadi kabeneran. Mulané Daud uga nyebut begja wong sing diitung kabenerané déning Gusti tanpa pakaryan: 'Berkah iku tumrap wong sing tumindaké sing ora patut wis diapura lan dosané wis katutup. Berkah iku tumrap wong sing Gusti Allah ora bakal ngetung dosané.' Apa berkah iki nyebut sunat utawa ora sunat? Kita kandha yèn pracaya Abraham diitung kabeneran. Kapan iku diitung? Sawisé sunat utawa sadurungé? Ora sawisé, nanging sadurungé. Lan dhèwèké nampa pratandha sunat minangka cap kabeneran lumantar iman sing diduwèni nalika durung disunat, supaya dhèwèké dadi bapaké kabèh sing pracaya nalika durung disunat, supaya kabeneran mau uga diitung marang wong-wong mau, lan dadi bapaké wong-wong sing disunat, ora mung sing wis disunat, nanging uga sing ngetutaké tapak iman bapak kita Abraham, sing diduwèni nalika durung disunat.

Roma 4:4–12
Selasa Minggu kaping 2

Surat marang wong Roma, wiwitan 87

Sedulur-sedulur, janji manawa Abraham lan keturunané bakal dadi ahli waris donya ora diparingake marang dheweke lumantar Hukum, nanging lumantar kabeneran iman. Yen wong-wong sing ngandelake Hukum iku dadi ahli waris, mula iman dadi sia-sia lan janjine batal; amarga Hukum nggawa murka, awit ing panggonan sing ora ana Hukum, ora ana pelanggaran. Mulané, kabèh mau

lumantar pracaya, supaya lumantar sih-rahmat, lan supaya janji mau dadi mesthi tumrap kabèh wong—ora mung tumrap sing ana ing sangisoré Torèt, nanging uga tumrap keturunan Abraham sing pracaya, awit dhèwèké iku bapaké kita kabèh (kaya sing katulis: 'Aku wis ngangkat kowé dadi bapaké akèh bangsa') ing ngarsané Gusti Allah, sing pracaya marang Panjenengané—Gusti Allah sing maringi urip marang wong mati lan sing nelpon ana bab-bab sing durung ana. Dheweke pracaya ing pangarep-arep sing ora ana pangarep-arepe, lan lumantar pracaya iku dheweke dadi bapaké akèh bangsa, kaya sing kacathet: 'Mangkono keturunanmu bakal dadi.' Lan, tanpa nyerah ing pracayané, dhèwèké ora nganggep yèn awaké dhéwé, sing wis meh satus taun umuré, wis meh mati, uga ora nganggep yèn kandhungané Sarah mandul; dhèwèké ora goyah amarga ora pracaya marang janji Allah, nanging tetep mantep ing pracayané, muji Allah lan yakin banget yèn Panjenengané bisa nepati apa sing wis dijanjèkaké. Mulané iku diétungaké marang dhèwèké minangka kabeneran. Luwih saka kuwi, iku ora mung ditulis babagan dhèwèké waé yèn iku diétungaké marang dhèwèké, nanging uga babagan kita; iku bakal diétungaké marang kita uga, sing pracaya marang Panjenengané sing nguripaké Gusti kita Yesus Kristus saka pati, sing dipasrahaké amarga dosa-dosa kita lan diuripaké manèh kanggo kabeneran kita.

Roma 4:13–25
Rebo Minggu kaping 2

Surat kanggo wong Roma, wiwitan 88A

Sedulur-sedulur, amarga kita wis dianggep bener lumantar pracaya, kita nduwé tentrem karo Gusti Allah lumantar Gusti kita, Yesus Kristus, lumantar Panjenengané, lumantar pracaya, kita wis oleh mlebu ing sih-rahmat iki kang saiki kita dongkrong, lan kita gumun marang pangarep-arep kamulyané Gusti Allah. Lan ora mung kuwi, nanging kita uga bangga ing sangsara kita, amarga kita mangertèni yèn sangsara ngasilaké sabar, sabar ngasilaké watak, lan watak ngasilaké pangarep-arep; lan pangarep-arep kuwi ora nguciwani kita, amarga katresnané Gusti Allah wis diucuraké ing atiné kita lumantar Roh Suci sing wis diparingaké marang kita. Amarga Kristus, nalika kita isih ringkih, seda kanggo wong-wong sing ora takwa ing wektu sing wis ditemtokake. Amarga meh ora ana sing gelem seda kanggo wong sing bener; sanajan kanggo wong sing nindakake kabecikan, bisa uga ana sing gelem seda. Nanging Gusti Allah ngetokake katresnané marang kita amarga nalika kita isih dadi wong dosa, Kristus seda kanggo kita. Mula, awit kita saiki wis dianggep bener lumantar getihé, luwih manèh kita bakal slamet saka murka Allah lumantar Panjenengané! Amarga yèn nalika kita isih dadi mungsuh, kita wis rukun manèh karo Gusti Allah lumantar pati Putrané, luwih manèh, sawise kita rukun manèh, kita bakal slamet lumantar uripé!

Roma 5:1–10
Minggu 3

Surat marang wong Roma, wiwitan 88B

Sedulur-sedulur, nalika kita isih ringkih, Kristus seda kanggo wong-wong sing ora takwa ing wektu sing wis ditemtokake. Amarga meh ora ana sing gelem seda kanggo wong sing bener; sanadyan kanggo wong sing loman, bisa uga ana sing gelem seda. Nanging Gusti Allah ngetokake katresnané marang kita, amarga nalika kita isih dadi wong dosa, Kristus seda kanggo kita. Mula, luwih manèh saiki kita wis dianggep bener lumantar getihé, kita bakal slamet lumantar Panjenengané saka murka Allah. Amarga yèn nalika kita isih dadi mungsuh, kita wis rukun karo Gusti Allah lumantar pati Putrané, luwih manèh saiki kita wis rukun, kita bakal slamet lumantar uripé. Ora mung kuwi, nanging kita uga gumunggung marang Gusti Allah lumantar Gusti kita Yesus Kristus, lumantar Panjenengané kita saiki wis nampa pendamaian.

Roma 5:6–11
Jumat Agung ing jam katelu

Surat kanggo wong Roma, wiwitan 89

Sedulur-sedulur, yèn nalika kita isih mungsuh, kita wis rukun karo Gusti Allah lumantar pati Putrané, luwih-luwih saiki kita wis rukun, mesthi kita bakal slamet lumantar uripé. Lan ora mung kuwi, kita uga gumregah ing Gusti Allah lumantar Gusti kita Yesus Kristus, lumantar Panjenengané kita saiki wis nampa rukun. Mulané, kaya déné dosa mlebu ing donya lumantar siji manungsa, lan pati lumantar dosa, mangkono pati nyebar marang kabèh manungsa, amarga kabèh wis nindakaké dosa. Malah sadurungé Torèt ana, dosa wis ana ing donya; nanging dosa ora diitung nalika durung ana Torèt. Nanging, pati nguwasani wiwit jaman Adam nganti jaman Musa, malah marang wong-wong sing ora nindakake dosa, padha kaya pangrebutan Adam—sing dadi pratandha Sang Kristus sing bakal teka. Nanging sih-rahmat iku ora padha karo pangrebutan. Amarga yen liwat pangrebutan siji wong akèh wong mati, luwih manèh sih-rahmaté Gusti Allah lan peparing sih-rahmaté Sang Kristus, siji Manungsa, ngluwihi akèh wong. Uga karunia iku ora kaya paukuman marang wong sing wis dosa; amarga paukuman kanggo siji pelanggaran nuntun marang panghakiman, nanging karunia sih nuntun marang pembenaran saka akèh pelanggaran.

Roma 5:10–16
Kemis Minggu Kapindho

Surat marang wong Roma, ayat 90

Sedulur-sedulur, yèn lumantar kaluputan siji wong pati nguwasani kabèh wong, luwih-luwih wong-wong sing nampa kabèh sih-rahmat lan karunia kabeneran bakal nguwasani urip lumantar siji wong, Yesus Kristus. Mula, kaya déné lumantar kaluputan siji wong paukuman teka marang kabèh manungsa, mangkono lumantar kabeneran siji wong kabeneran sing maringi urip teka marang kabèh manungsa. Amarga kaya déné lumantar ketidaktaatan siji wong akèh wong dadi wong dosa, mangkono lumantar ketaatan siji wong akèh wong bakal dadi wong bener. Nanging, Hukum teka sawisé, lan mula kaluputan saya tambah. Nanging nalika dosa saya tambah, sih rahmat saya ngluwihi, supaya kaya dosa nguwasani lumantar pati, mangkono uga sih rahmat nguwasani lumantar kabeneran kanggo nggawa urip langgeng lumantar Yesus Kristus, Gusti kita. Dadi, apa sing bakal kita kandhakake? Apa kita bakal terus-terusan ing dosa supaya sih rahmat saya ngluwihi? Mesthi ora! Kita wis mati tumrap dosa; mula kepiye bisa kita urip manèh ing dosa?

Roma 5:17–6:2
Jumat ing Minggu kaping 2

Surat marang wong Roma, wiwitan 91

Sedulur-sedulur, apa kita kabeh sing dibaptis marang Kristus Yesus ora padha dibaptis marang pati Panjenengané? Mula saka iku kita dikubur bebarengan karo Panjenengané lumantar baptisan marang pati, supaya kaya Kristus wis dibangkitaké saka pati lumantar kamulyané Rama, kita uga bisa mlaku ing kauripan anyar. Amarga yèn kita wis nyawiji karo Panjenengané ing kawangun pati Panjenengané, mesthi kita bakal nyawiji karo Panjenengané ing kawangun kabangkitan Panjenengané, kanthi mangertèni yèn awak lawas kita wis disalib bareng karo Panjenengané, supaya awak dosa kuwi dadi ora duwé daya, lan kita ora bakal dadi budak dosa manèh; amarga sapa waé sing wis mati, wis bébas saka dosa. Mula, yèn kita wis mati bebarengan karo Kristus, kita pracaya yèn kita uga bakal urip bebarengan karo Panjenengané, amarga kita ngerti yèn Kristus, sawisé dibangkitaké saka pati, ora bakal mati manèh: pati ora nduwé kuwasa manèh marang Panjenengané. Amarga Panjenengané mati, Panjenengané mati mung sapisan kanggo dosa; nanging amarga Panjenengané urip, Panjenengané urip kanggo Gusti Allah. Mangkono uga, anggep kowe wis mati marang dosa nanging urip marang Gusti Allah lumantar Kristus Yesus, Pangeran kita.

Roma 6:3–11
Sabtu Suci

Surat marang wong Roma, wiwitan 92

Sedulur-sedulur, anggep awakmu wis mati marang dosa nanging urip marang Gusti Allah lumantar Kristus Yesus, Pangeran kita. Mula, aja nganti dosa nguwasani awakmu sing bakal mati, supaya kowe ora manut marang kekarepané; lan aja nyerahake anggota awakmu dadi piranti tumindak ala kanggo dosa, nanging pasrahna awakmu marang Gusti Allah kaya wong sing wis diuripake saka pati, lan pasrahna uga anggota awakmu marang Gusti Allah dadi piranti tumindak bener. Dosa ora kena nguwasani kowe, amarga kowe ora manut Hukum nanging manut sih-rahmat. Dadi, apa? Apa kita kudu nglakoni dosa amarga kita ora ana ing sangisoré Hukum nanging ing sangisoré sih? Mesthi ora. Apa kowe ora ngerti, yèn marang sapa waé kowe nyerah awakmu dadi abdi tumrap patuh, kowe iku dadi abdié sing kok taati—apa iku marang dosa sing nuntun marang pati, utawa marang patuh sing nuntun marang kabeneran? Syukur marang Gusti Allah, sanadyan biyèn kowe dadi abdi dosa, kowe saiki wis manut saka jero atimu marang piwulang sing wis diparingaké marang kowe.

Roma 6:11–17
Setu Minggu kaping 4

Surat marang wong Roma, wiwitan 93

Sedulur-sedulur, sawise dibebasake saka dosa, kowe wis dadi abdi tumrap kabeneran. Aku ngomong kanthi cara manungsa, amarga ringkihé dagingmu. Kaya déné kowe biyèn nyerahaké awakmu dadi abdi kasuciyanan lan kalakuan sing ora patut kanggo pakaryan sing ala, mangkono saiki nyerahna awakmu dadi abdi kabeneran kanggo pakaryan sing suci. Amarga nalika kowe isih dadi abdi dosa, kowe bébas saka kabeneran. Woh apa sing kowe duwé wektu kuwi? Pakaryan-pakaryan sing saiki kowe isin, amarga pungkasané iku pati. Nanging saiki kowe wis dibebasake saka dosa lan wis dadi abdi Gusti Allah, woh sing kowe asilake yaiku kasucian, lan pungkasané yaiku urip langgeng. Amarga upah dosa iku pati, nanging sih-rahmaté Gusti Allah iku urip langgeng lumantar Kristus Yesus, Gusti kita.

Roma 6:18–23
Minggu kaping 4

Surat kanggo wong Roma, wiwitan 94

Sedulur-sedulur, apa kowe ora ngerti—awit aku ngomong marang wong-wong sing paham Torèt—menawa Torèt nduwèni kuwasa marang manungsa mung salawasé dhèwèké isih urip? Sawijining wong wadon sing wis omah-omah ikatané karo Torèt marang bojone sing isih urip; nanging yèn bojone mati, dhèwèké bébas saka Torèt nikah. Mula, nalika bojone isih urip, yen dheweke omah-omah karo priya liya, dheweke diarani pezina; nanging yen bojone mati, dheweke wis merdeka saka hukum nikah, lan ora bakal diarani pezina yen dheweke omah-omah karo priya liya. Kaya mangkono, sedulur-sedulurku, kowe wis mati marang hukum lumantar awaké Kristus, supaya kowe kagungané sing liya—Panjenengané sing wis dibangkitaké saka pati—lan ngasilaké woh kanggo Gusti Allah. Amarga nalika kita isih urip miturut daging, hawa napsu sing diwahyukaké déning Hukum makarya ing anggota awak kita, ngasilaké woh kanggo pati; nanging saiki, sawisé kita mati marang Hukum sing ngiket kita, kita wis bébas saka iku, supaya kita bisa ngabdi marang Gusti Allah ing kabaruan Roh, lan ora manut marang hurufé Hukum sing lawas. Dadi, apa sing arep kita kandhakake? Apa dosa iku asalé saka Hukum? Mesthi ora. Nanging aku ora bakal ngerti dosa kajaba lumantar Hukum. Amarga aku ora bakal ngerti apa tegese 'ngidam' yen Hukum ora kandha, 'Aja ngidam.' Nanging dosa, njupuk kesempatan lumantar prentah, ngasilake ing aku saben jinis hawa napsu; amarga kajaba saka Hukum, dosa iku mati. Aku biyen urip tanpa Hukum; nanging nalika préntah iku teka, dosa urip lan aku mati; mula préntah sing diwènèhaké kanggo urip malah nggawa aku marang pati, amarga dosa, njupuk kesempatan liwat préntah iku, ngapusi aku lan matèni aku liwat préntah mau. Mula Hukum iku suci, lan préntah iku suci, bener, lan apik. Mula, apa sing becik iku dadi panyebab pati tumrap aku? Mesthi ora! Nanging dosa, kang kawangwaké minangka dosa amarga nggawa pati marang aku lumantar apa sing becik, supaya dosa dadi banget dosané lumantar paugeran.

Surat marang wong Roma, wiwitan taun 95

Sedulur-sedulur, kita padha mangertos yèn hukum iku rohani, nanging aku daging, didol ing sangisoré dosa. Amarga aku ora mangertos apa sing tak tindakaké: awit aku ora nindakaké apa sing tak karepaké, nanging apa sing tak sengiti, iku sing tak tindakaké. Saiki yèn aku nindakaké apa sing ora tak karepaké, aku sarujuk marang hukum yèn iku becik; mula dudu aku manèh sing nindakaké, nanging dosa sing manggon ing jeroning aku. Amarga aku ngerti, ing dagingku ora ana sing becik; karep tumindak becik ana ing kene, nanging aku ora nemu kekuwatan kanggo nglakoni. Kabecikan sing tak karepake, aku ora nindakake; nanging kaburukan sing ora tak karepake, malah tak lakoni. Mula, yen aku nindakake apa sing ora tak karepake, aku ora maneh sing nindakake, nanging dosa sing manggon ing jeroning aku. Mula aku nemokake paugeran iki: nalika aku kepengin nindakake sing becik, sing ala ana ing sacedhakku. Amarga ing batinku aku seneng marang paugerané Gusti Allah; nanging ing anggotaku aku weruh paugeran liya sing makarya, sing perang karo paugeran pikiranku lan nggawe aku dadi tawanan paugerané dosa sing makarya ing anggotaku. Alangkah sengsarane aku iki! Sapa sing bakal nylametake aku saka badan pati iki? Aku matur nuwun marang Gustiku lumantar Yesus Kristus, Gusti kita. Mangkono, kanthi pikiranku aku ngabdi marang hukumé Gusti Allah, nanging kanthi dagingku aku ngabdi marang hukumé dosa. Mula saiki ora ana paukuman tumrap wong-wong sing ana ing Kristus Yesus, sing ora lumaku manut daging, nanging manut Roh; amarga hukumé Roh urip ing Kristus Yesus wis maringi kamardikan marang aku saka hukumé dosa lan pati.

Roma 7:14–8:2
Selasa Minggu Katelu**Surat marang wong Roma, wiwitan 96A**

Sedulur, hukum Roh urip ing Kristus Yesus wis nglepasake aku saka hukum dosa lan pati. Amarga hukum, kang dilemahake dening daging, ora duwe daya, Gusti Allah ngutus Putrané ing rupa daging wong dosa minangka kurban kanggo dosa, lan ngukum dosa ing daging, supaya kabeneran saka hukum bisa kacumponi ing kita sing ora mlaku manut daging nanging manut Roh. Amarga wong-wong sing urip manut daging nggatekake pikirané marang bab-bab daging, nanging wong-wong sing urip manut Roh nggatekake pikirané marang bab-bab Roh. Pikiran sing manut marang daging iku pati, nanging pikiran sing manut marang Roh iku urip lan tentrem; amarga pikiran sing manut marang daging iku mungsuh Gusti Allah; amarga ora manut marang paugeran Gusti Allah, malah ora bisa. Mula, wong-wong sing urip manut daging ora bisa nyenengake Gusti Allah. Nanging kowe ora urip manut daging, nanging manut Roh, yen pancen Rohé Gusti Allah manggon ing kowe. Yen ana wong sing ora nduwé Rohé Kristus, wong kuwi dudu kagungané Panjenengané. Nanging yèn Kristus ana ing kowé, awakmu wis mati amarga dosa, nanging rohmu urip amarga kabeneran. Yèn Rohé sing wis nguripaké Yesus saka pati manggon ing kowé, Panjenengané sing wis nguripaké Kristus saka pati bakal maringi urip marang awakmu sing fana lumantar Rohé sing manggon ing kowé. Mula, sedulur-sedulur, kita ora dadi utang marang daging supaya urip manut daging; amarga yen kowe urip manut daging, kowe bakal mati, nanging yen kanthi Roh kowe matèni pakaryané daging, kowe bakal urip.

Roma 8:2–13
Rebo Minggu Katelu**Surat marang wong Roma, wiwitan 96B**

Sedulur, awit Torèt, sing dilemahaké déning daging, ora kuwasa, Gusti Allah ngutus Putrané ing rupa daging manungsa sing dosa minangka kurban kanggo dosa, lan ngukum dosa ing daging, supaya kabeneran saka Torèt bisa kasampurnakaké ing kita sing ora lumaku manut daging nanging manut Roh. Amarga wong-wong sing urip manut daging ngarahaké pikirane marang bab-bab daging,

nanging wong-wong sing urip manut Roh ngarahaké pikirane marang bab-bab Roh. Pikiran sing manut marang daging iku pati, nanging pikiran sing manut marang Roh iku urip lan tentrem; amarga pikiran sing manut marang daging iku mungsuh Gusti Allah; pancen ora manut marang paugeran Gusti Allah, lan ora bisa manut. Mula, wong-wong sing urip manut daging ora bisa nyenengake Gusti Allah. Nanging kowe ora urip manut daging, nanging manut Roh, yen pancen Rohé Gusti Allah manggon ing kowe.

Roma 8:3–9A
28 Desember, Para Martir Suci saka Nikomedia

Surat marang wong Roma, wiwitan 96B

Sedulur-sedulur, wong-wong sing urip manut daging ora bisa nyenengake Gusti Allah. Nanging kowe ora urip manut daging, nanging manut Roh, yen Rohé Gusti Allah manggon ing kowe. Saiki, yen ana wong sing ora nduwé Rohé Kristus, wong kuwi dudu kagungané Panjenengané. Nanging yen Kristus ana ing kowe, awakmu wis mati amarga dosa, nanging rohmu urip amarga kabeneran. Lan yen Rohé Panjenengané sing nguripaké Yesus saka pati manggon ing kowe, Panjenengané sing nguripaké Kristus saka pati uga bakal maringi urip marang awakmu sing bakal mati liwat Rohé sing manggon ing kowe. Mulané, sedulur-sedulur, kita ora utang marang daging supaya urip manut daging; awit yèn kowé urip manut daging, kowé bakal mati, nanging yèn lumantar Roh kowé matèni pakaryané daging, kowé bakal urip. Amarga kabèh sing dipimpin déning Rohé Gusti Allah iku anaké Gusti Allah.

Roma 8:8–14
4 Januari, 70 Rasul Suci

Surat kanggo wong Roma, diwiwiti taun 97

Sedulur-sedulur, kabèh sing dipimpin dening Rohé Gusti Allah iku anaké Gusti Allah. Amarga kowé ora nampa roh perbudakan sing mbalèkaké kowé marang rasa wedi, nanging kowé nampa Roh pangadopsi, sing maringi kita kuwasané muni, 'Abba, Bapak!' Roh iki dhéwé maringi kesaksian marang roh kita yèn kita iku anaké Gusti Allah. Lan yèn kita anak, mula kita ahli waris—ahli warisé Gusti Allah lan ahli waris bebarengan karo Kristus, asal kita nandhang sangsara bebarengan karo Panjenengané supaya kita uga dimulyakaké bebarengan karo Panjenengané. Amarga aku nganggep yèn sangsara ing jaman saiki iki ora pantes dibandhingaké karo kamulyan sing bakal diwahyakaké marang kita. Amarga kabèh tumitahan ngenteni kanthi ngarep-arep banget marang pambuka para putraning Allah; amarga kabèh tumitahan iku wis kapaksa ngalami sia-sia, dudu miturut kersane dhewe nanging miturut kersane sing nguasani, kanthi pangarep-arep manawa kabèh tumitahan mau bakal dibebasake saka perbudakan marang kebusukan lan mlebu ing kamardikan kamulyaning para putraning Allah.

Roma 8:14–21
Setu Minggu Kaping Lima

Surat marang wong Roma, wiwitan 98

Sedulur-sedulur, kita padha ngerti yèn kabèh ciptaan padha ngraos kélangan lan nandhang sangsara bebarengan nganti dina iki; lan ora mung kuwi, nanging kita dhéwé, sing wis nampa asil pisané Roh, uga padha ngraos kélangan ing jeroning ati, nalika ngentèni pangadopsian dadi anak lan pambebasan awak kita. Amarga kita dislametaké lumantar pangarep-arep. Nanging pangarep-arep, nalika wis katon, ora maneh diarani pangarep-arep; awit yen wis katon, kenapa isih ngarep-arep? Nanging nalika kita ngarep-arep marang apa sing durung katon, kita ngenteni kanthi sabar. Mangkono uga, Roh nulungi kita ing kelemahan kita; amarga kita ora ngerti kepriye kudu ndedonga kaya sing pantes, nanging Roh piyambak nyuwunake kita kanthi raos kangen sing jero banget nganti ora bisa diungkapake kanthi tembung. Lan Panjenengané sing nyinaoni ati ngerti apa karsa Roh, amarga Roh nyuwunake para wong suci manut karsa Gusti Allah.

Roma 8:22–27

Surat marang wong Roma, wiwitan 99

Sedulur-sedulur, kita mangertèni yèn kabèh prakara bebarengan makarya kanggo kabecikan tumrap wong-wong sing tresna marang Gusti Allah, yaiku wong-wong sing ditawani manut kersané. Amarga wong-wong sing wis dingertèni dhisik déning Panjenengané, Panjenengané uga wis netepaké dhisik supaya padha nduwèni rupa sing padha karo Putrané, supaya Panjenengané dadi anak sulung ing antarané akèh sedulur. Lan marang wong-wong sing wis ditakdirake, Panjenengané uga nelpon; lan marang wong-wong sing wis nelpon, Panjenengané uga ngabaraké wong-wong mau bener; lan marang wong-wong sing wis ngabaraké wong-wong mau bener, Panjenengané uga ngluhurake. Dadi, apa sing bakal kita kandhakake marang iki? Yèn Gusti Allah ana ing sisih kita, sapa sing bisa nglawan kita? Panjenengané sing ora ngurusi Putrané dhéwé, nanging nyerahake Putrané mau kanggo kita kabèh—mesthiné Panjenengané uga kanthi welas asih bakal maringi kabèh bab bebarengan karo Putrané mau kanggo kita. Sapa sing bakal nyalahaké wong-wong pilihané Gusti Allah? Gusti Allah sing mberkahi kabeneran kanggo wong-wong mau. Sapa sing bakal ngukum wong-wong mau? Kristus Yesus sing wis seda, malah luwih saka kuwi, wis diuripaké manèh; Panjenengané ana ing sisih tengené Gusti Allah, lan Panjenengané ndedonga kanggo kita. Sapa sing bisa misahake kita saka katresnané Gusti Allah: apa kasangsaran, utawa pangsasah, utawa panganiayaan, utawa kalaparan, utawa ketelanjangan, utawa bebaya, utawa pedhang? Kaya sing katulis: 'Merga saka kowe, kita saben dina dipatèni; kita dianggep kaya wedhus sing arep disembelih.' Nanging kita ngungkuli kabèh mau lumantar Panjenengané sing nresnani kita. Amarga aku yakin manawa pati utawa urip, para malaikat utawa panguwasa, kakuwatan saiki utawa sing bakal teka, kang dhuwur utawa kang jero, lan kabèh sing wis diciptakaké, ora bakal bisa misahaké kita saka katresnané Gusti Allah ing Kristus Yesus, Sang Panjenengané kita.

Roma 8:28–39
Kanggo Para Martir

Surat kanggo wong Roma, wiwitan 100

Sedulur-sedulur, aku ngandika kabeneran ing Kristus; aku ora goroh—hatiku maringi kesaksian marang aku ing Roh Suci—manawa aku krasa sedhih banget lan lara ati sing ora kendhat: Aku piyambak kepéngin dipotong saka Kristus merga sedulurku, bangsaku miturut daging, yaiku wong Israel, kang kagungan hak putra, kamulyan, prajanjian-prajanjian, paringé hukum, ibadah lan janji-janji; saka wong-wong mau asalé para bapa, lan saka wong-wong mau, miturut daging, asalé Kristus, kang Gusti Allah ing ndhuwur kabèh, pinaringan berkah langgeng, Amin.

Roma 9:1–5
Setu Minggu kaping 6

Surat kanggo wong Roma, Bab 101

Sedulur, dudu tegesé sabda Gusti wis gagal: amarga ora kabèh wong Israel iku sejatine Israel; uga ora kabèh anaké Abraham iku sing lair saka keturunané, nanging wis kacarita, 'Liwat Ishak bakal diarani keturunanmu.' Tegesé, dudu anak daging sing dadi anaké Gusti, nanging anaké janji sing diétung dadi keturunan. Lan sabda pangandikane iku mangkene: 'Ing wektu iki aku bakal teka, lan Sarah bakal nduwé anak lanang.' Lan iki ora mung siji conto; nanging uga lumaku marang Rebekah, nalika dhèwèké ngandhut loro anak lanang bebarengan saka Ishak, bapak kita. Amarga nalika isih durung lair lan durung nindakake apa-apa sing becik utawa ala—supaya niat pilihané Gusti Allah ora gumantung marang pakaryan nanging marang Panjenengané sing nelpon—kanggo dhèwèké diandharake: 'Sing tuwa bakal ngawula marang sing enom', kaya sing katulis: 'Yakub tak tresnani, nanging Esau tak sengiti'. Dadi, apa sing bakal kita kandhakake? Apa Gusti ora adil? Mesthi ora! Amarga Panjenengané kandha marang Musa: 'Aku bakal welas asih marang sing tak paringi welas asih, lan Aku bakal ngasihani marang sing tak paringi ngasihani.' Mula saka iku, iku ora gumantung marang karsa utawa upaya manungsa, nanging marang Gusti sing maringi welas asih. Amarga Kitab

Suci kandha marang Firaun: 'Mangkene kowe tak angkat mung kanggo iki, supaya aku bisa nampilake kakuwasanku ing kowe, lan supaya jenengku diwartakake ing saindenging bumi.' Mula saka iku, Panjenengané maringi welas asih marang sing dikarepake, lan Panjenengané ngerasake manah sing dikarepake. Kowe bakal kandha marang aku, 'Ngapa Panjenengané isih nemokake kaluputan? Amarga sapa sing bisa nolak karsa Panjenengané?'

Roma 9:6–19
Jumat Minggu Katelu

Surat marang wong Roma, wiwitan 102

Sedulur-sedulur, Gusti Allah maringi kawelasan marang sapa waé sing dipun kersakaké, lan ngatèkaké atiné sapa waé sing dipun kersakaké. Sampeyan bisa kandha marang aku, 'Ngapa isih nyalahake? Soalé sapa sing bisa nolak kersané?' Nanging sapa kowe, manungsa, nganti wani mbantah Gusti Allah? Apa pakaryan bisa kandha marang sing nggawe, 'Ngapa kowe nggawe aku kaya ngéné?' Apa tukang gerabah ora duwé hak marang lempung, supaya saka gumpalan sing padha bisa nggawe siji piranti kanggo panggunaan sing mulya lan sijiné kanggo panggunaan sing ora mulya? Dadi piye, menawa Gusti Allah, sing kepengin nampilake nesune lan mbukak kuwasa Panjenengané, wis kanthi sabar banget nahan piranti-piranti nesu sing wis disiapake kanggo karusakan, supaya ing wektu sing padha Panjenengané uga mbukak kamulyané marang piranti-piranti welas asih sing wis disiapake kanggo kamulyané—yaiku marang kita, sing wis diundang ora mung saka wong Yahudi nanging uga saka wong-wong bangsa liya? Kaya sing katulis ing Hosea: 'Aku bakal nyebut wong-wong sing dudu umatku "umatku", lan sing dudu sing dikasihi, "sing dikasihi".' Lan ing panggonan sing padha sing kandha marang wong-wong mau, 'Kowe dudu umatku', ing kono padha bakal disebut 'putra-putra Allah sing urip'. Lan Yesaya ngandika bab Israel: 'Sanajan anak-anak Israel padha akèh kaya wedhi ing segara, mung sisa sing bakal slamet; amarga Gusti bakal ngrampungake prakara iki lan ngrampungake kanthi cepet kanthi kaadilan; Gusti bakal ngetokake paukuman pungkasané ing bumi.' Lan, kaya sing dipratélakaké Yesaya: 'Yen Gusti tumindaké tentara ora ninggalaké kita sisa, kita mesthi bakal padha kaya Sodom lan dadi kaya Gomora.' Dadi, apa sing bakal kita kandhakake? Bangsa-bangsa sing ora ngupaya kabeneran wis nampa kabeneran—kabeneran sing asalé saka pracaya. Nanging Israel, kang ngupaya hukum kabeneran, ora nggayuh hukum kabeneran. Napa? Amarga padha ngupaya iku ora lumantar pracaya nanging lumantar pakaryan hukum. Amarga padha klintir ing watu sandungan, kaya kang katulis: 'Delengen, Aku nyelehake ing Sion watu sandungan lan watu panggoling; nanging sapa wae pracaya marang Panjenengané ora bakal kuciwa.'

Roma 9:18–33
Senèn Minggu kaping 4

Surat kanggo wong Roma, wiwitan 103

Sedulur-sedulur, pangajab atiku lan pandongaku marang Gusti Allah kanggo Israel yaiku supaya padha slamet. Amarga aku maringi kesaksian manawa padha duwe semangat kanggo Gusti Allah, nanging ora manut marang kawruh. Amarga padha ora mangertos kabeneran saka Gusti Allah lan padha nyoba netepake kabeneran dhéwé, padha ora manut marang kabeneran saka Gusti Allah; amarga kasampurnaning Hukum iku Kristus, kang maringi kabeneran marang saben wong sing pracaya. Musa nulis bab kabeneran sing asalé saka Hukum: 'Wong sing nindakake kabèh iki bakal urip lumantar kuwi.' Nanging kabeneran sing asalé saka pracaya kandha mangkéné: 'Aja kandha ing atimu, "Sapa sing bakal munggah menyang swarga?"—yaiku kanggo ngeteraké Kristus mudhun. Utawa, "Sapa sing bakal mudhun menyang jeroning bumi?"—yaiku kanggo ngeteraké Kristus munggah saka pati. Nanging apa kandhané Kitab Suci? 'Tembung iku cedhak karo kowe, ana ing lambemu lan ing atimu'—yaiku tembung pracaya sing kita wartakaké. Amarga yèn kowé ngakoni nganggo tutukmu yèn Yesus iku Gusti lan pracaya ing atimu yèn Gusti Allah wis nguripaké Panjenengané saka pati, kowé bakal slamet; amarga manungsa pracaya lan dianggep bener lumantar ati, lan ngakoni lumantar tutuk lan bakal slamet.

Roma 10:1–10

Surat marang wong Roma, wiwitan 104

Sedulur, Kitab Suci kandha: 'Sapa waé sing pracaya marang Panjenengané ora bakal isin.' Ing kéné ora ana bedané antarané wong Yahudi lan wong Yunani, awit ana siji Gusti kanggo kabèh, kang sugih marang kabèh sing nelukaké marang Panjenengané. Sapa waé sing nelukaké marang jenengé Gusti bakal slamet. Nanging kepiyé wong bisa nelukaké marang Panjenengané sing durung pracaya? Kepiye bisa padha pracaya marang Panjenengané sing durung tau padha krungu? Lan kepiye bisa padha krungu tanpa ana sing mberitakaké? Lan kepiye bisa padha mberitakaké yèn durung padha dikirim? Kados sing katulis: 'Endahé sikilé wong-wong sing nggawa kabar kabungahan bab tentrem, sing nggawa kabar kabungahan bab kabecikan!' Nanging ora kabèh manut marang kabar kabungahan kuwi. Amarga Yesaya kandha: 'Gusti, sapa sing pracaya marang apa sing wis kita krungu?' Mulané pracaya iku asalé saka krungu, lan krungu lumantar sabda Gusti Allah. Nanging aku takon: apa padha ora krungu? Kosok baliné, swarané wis sumebar ing saindenging bumi, lan tembung-tembungé nganti pucuking donya. Aku takon manèh: apa Israel ora ngerti? Nanging Musa luwih dhisik kandha: 'Aku bakal nggugah rasa iri marang kowe lumantar bangsa sing dudu umat; Aku bakal nesuaké kowe lumantar bangsa sing ora nduwé pangerten.' Lan Yesaya kandha kanthi wani: 'Aku ditemokaké déning wong-wong sing ora nggolèki Aku; Aku ngetokaké dhiri marang wong-wong sing ora takon marang Aku.' Lan bab Israèl dhèwèké kandha: 'Sapanjang dina Aku ngulur tangan marang bangsa sing mbangkang lan mbelot.' Mula aku takon: apa Gusti Allah mbok menawa wis nampik umaté? Ora pisan. Amarga aku uga wong Israel, keturunan Abraham, saka suku Benyamin. Gusti Allah ora nampik umaté sing wis dhèwèké kenal sadurungé.

Roma 10:11–11:2A
Selasa Minggu kaping 4

Surat kanggo wong Roma, wiwitan 105

Para sedulur, apa kowe ora ngerti apa sing diomongake Kitab Suci ing crita bab Elia? Kepiye dheweke ngeluh marang Gusti Allah bab Israel, kandha: 'Gusti, padha wis matèni nabi-nabi Panjenengan lan ngrubuhake mezbah Panjenengan; mung aku siji sing isih ana, lan padha ngupaya matèni aku.' Banjur, apa wangsulané Gusti Allah marang dheweke? 'Aku wis nyisihaké pitung ewu wong sing ora nungkak sujud marang Baal.' Mangkono uga saiki, lumantar pilihan sih, ana sisa sing kaslametaké. Nanging yèn lumantar sih, mula ora lumantar pakaryan; yèn ora mangkono, sih ora bakal dadi sih. Lan yèn lumantar pakaryan, mula ora bakal dadi sih; yèn ora mangkono, pakaryan ora bakal dadi pakaryan. Dadi piye? Israel ora entuk apa sing digoleki; nanging sing kapilih nampa, dene liyane padha atos atiné, kaya sing katulis: 'Gusti Allah wis maringi roh kang nggawe kaku, mripat kang ora bisa ndeleng, lan kuping kang ora bisa krungu, nganti dina iki.' Lan Daud kandha: 'Muga-muga mejané dadi jerat, jebakan lan pasung kanggo wong-wong mau minangka baline; muga-muga mripaté dadi pepeteng nganti ora bisa ndeleng, lan muga-muga punggungé dadi mbungkuk salawas-lawase.' Mula aku takon: apa padha wis kesandhung nganti tiba sakabehe? Mesthi ora. Nanging kesandhunge mau wis nggawa kaslametan marang bangsa-bangsa liya, kanggo nyurung wong-wong mau supaya cemburu. Yen kesandhunge mau dadi kasugihan kanggo donya, lan kagagale dadi kasugihan kanggo bangsa-bangsa liya, sepira luwih maneh kebakane!

Roma 11:2–12
Rebo Minggu kaping 4

Surat marang wong Roma, Bab 106

Sedulur-sedulur, aku ngomong marang kowe wong-wong non-Yahudi. Minangka Rasul kanggo wong-wong non-Yahudi, aku muji pelayananané. Apa aku ora bakal nyurung rasa iri marang sedulur-sedulurku miturut daging lan nylametake sawatara saka wong-wong mau? Amarga yèn panolakané ateges panyelarasane donya, apa tegesé panrimané kajaba urip saka pati? Yen pucuk panèn iku suci, kabèh uga suci; lan yen oyoté suci, ranting-rantingé uga suci. Nanging menawa sawatara ranting kuwi

wis dipotong, lan kowe, wit zaitun liar, disambung ing panggonané lan dadi melu nampa sari oyot lan getihé wit zaitun kuwi, aja sombong marang ranting-ranting kuwi. Nanging yèn kowé sombong, élinga yèn dudu kowé sing nyokong oyodé, nanging oyodé sing nyokong kowé. Kowé bisa waé kandha, 'Cabang-cabang mau dipotong supaya aku bisa disambung.' Ya wis. Cabang-cabang mau dipotong amarga ora pracaya, nanging kowé tetep ana amarga pracaya: aja sombong, nanging ajriha. Amarga Gusti Allah ora ngapura cabang-cabang asli, delengen apa Panjenengané bakal ngapura kowe uga. Mangkono kowe weruh kabecikan lan kategasané Gusti Allah: kategasan tumrap wong-wong sing wis tiba, lan kabecikan tumrap kowe, yèn kowe tetep ing sih-rahmaté Gusti Allah; yèn ora, kowe uga bakal dipotong. Nanging sanadyan wong-wong mau, yen padha ora tetep ing ora pracaya, bakal disambung maneh, amarga Gusti Allah kuwat sanggupe nyambungake maneh. Amarga kowe, sing wis dipotong saka wit zaitun alamiah sing galak, disambung—bertentangan karo kodrat—marang wit zaitun sing apik, luwih-luwih wong-wong mau, sing dadi cabang alamiah, bakal disambung maneh marang wit zaituné dhéwé.

Roma 11:13-24
Kemis ing Minggu kaping 4

Surat marang wong Roma, wiwitan 107

Sedulur-sedulur, aku ora kepéngin kowe padha ora ngerti bab rahasia iki—supaya kowe ora kakehan ngunggulake awakmu—yèn Israel wis kena kebakuan sak pérangan, nganti cacahé kabèh bangsa liya wis mlebu; lan mangkono kabèh Israel bakal slamet, kaya sing katulis: 'Panyelamet bakal teka saka Sion, lan Panjenengané bakal mbusak kabèh ketidaktaatan saka Yakub.' Lan iki prajanjé sing bakal tak gawe karo wong-wong mau, nalika aku mbusak kaluputane. Bab Injil, wong-wong mau dadi mungsuh amarga kowe; nanging bab pilihan, wong-wong mau dadi sing dikasihi Gusti Allah amarga para leluhure. Amarga peparang lan panggilané Gusti Allah ora bisa dibatalake. Kaya kowe biyen ora manut marang Gusti Allah nanging saiki nampa sih-rahmat amarga saka ora manute wong-wong mau, mangkono uga saiki wong-wong mau padha ora manut supaya kowe nampa sih-rahmat, supaya wong-wong mau uga padha nampa sih-rahmat. Amarga Gusti Allah wis nyerahake kabèh wong marang kahanan ora manut, supaya Panjenengané maringi sih-rahmat marang kabèh wong. Oh, jeroné kasugihan, kawicaksanan, lan kawruh Allah! Sepira ora bisa ditliti paugerané lan dalané sing ora bisa dingerteni! Amarga sapa sing wis ngerti pikirané Gusti? Utawa sapa sing tau dadi penasihaté? Utawa sapa sing wis luwih dhisik maringi marang Panjenengané, supaya Panjenengané mbalekaké marang wong iku? Amarga saka Panjenengané, lumantar Panjenengané, lan marang Panjenengané kabèh mau ana. Marang Panjenengané kamulyan salawas-lawase. Amin.

Roma 11:25-36
Jumat ing Minggu kaping 4

Surat Roma, wiwitan 108

Sedulur-sedulurku, aku nyuwun marang kowe kabèh kanthi asihé Gusti Allah, supaya nyawisake awakmu dadi kurban sing urip, sing suci lan nyenengake Gusti Allah, minangka ibadah sing pantes; lan aja manut marang donya iki, nanging owah lumantar panganyaran pikiranmu, supaya kowe bisa mangerteni apa kersané Gusti Allah—apa sing becik, nyenengake, lan sampurna. Miturut sih kang diparingake marang aku, aku kandha marang saben kowe: aja nganggep awakmu luwih saka sing pantes kowe anggep; nanging nganggep kanthi andhap asor, manut ukuran iman kang wis diparingake Gusti Allah marang saben kowe.

Roma 12:1-3
Setu Minggu Kapitu

Surat marang wong Roma, wiwitan 109

Sedulur-sedulur, kaya déné awak kita nduwé akèh anggota, nanging ora kabèh anggota kuwi duwé pakaryan sing padha, mangkono uga kita, sanadyan akèh, iku siji awak ing Kristus, lan siji lan sijiné dadi anggota. Padha bungahna karo wong sing bungah, lan padha tangisna karo wong sing

SURAT MARANG WONG ROMA

nangis. Padha manunggaling pamikiran; aja padha ngupaya bab-bab sing luhur, nanging padha ngancani wong-wong sing andhap asor; aja sombong; aja mbales ala marang sapa wae, nanging padha ngupaya apa sing bener ing ngarepé kabèh wong. Yen bisa, padha urip tentrem karo kabèh wong. Aja mbalekake sing ala marang wong liya, sedulurku, nanging pasrahna marang Gusti Allah supaya murkane tumindak. Amarga ana tulisan: 'Dendha iku hakku; Aku sing bakal mbalekake,' pangandikane Gusti. Mula, yen mungsuhmu luwe, panganana; yen mungsuhmu ngelak, wenehana ngombe; amarga kowe nindakake kuwi, kowe nglumpukake arang geni ing sirahé. Aja nganti kowe kalah déning sing ala, nanging kalahna sing ala nganggo kabecikan.

Roma 12:4-5; 15-21
Senèn Minggu kaping 5

Surat marang wong Roma, wiwitan 110

Sedulur-sedulur, awit kita nduwé karunia sing béda-béda manut sih kang kaparingaké marang kita, yèn kowé nduwé karunia prakawis ramalan, ramalna manut imanmu; yèn kowé nduwé karunia ngladèni, ngladèninana; yèn kowé guru, mulangna; yèn kowé panyemangat, nyemangatna; yèn kowé pambagi, bagina kanthi prasaja; yèn kowé pamimpin, mimpin kanthi tliti; yen kowe wong sing maringi pitulungan, wenehana kanthi kabungahan. Katresnan kudu tulus; adoh saka sing ala, nyekel sing becik; tresna marang siji lan sijine kanthi welas asih; ajeni marang siji lan sijine; aja kesel ing semangat; kobong ing roh; Ngabdi marang Gusti; golek panglipur saka pangarep-arep; sabar ing sangsara, lan ajeg ing pandonga; nulungi kabutuhan para wong suci; sumringah ing nampani tamu. Berkahna wong sing nganiaya kowe; berkahna, lan aja ngutuk.

Roma 12:6-14
Minggu kaping 6

Surat marang wong Roma, wiwitan 111

Sedulur-sedulur, saben wong padha manut marang panguwasa sing mrentah, awit ora ana panguwasa kajaba sing diadegake Gusti Allah. Panguwasa-panguwasa sing ana saiki wis diadegake Gusti Allah. Mula, sapa wae sing nentang panguwasa, nentang apa sing wis ditetepake Gusti Allah. Lan sapa wae sing nentang bakal nampa paukuman tumrap awake dhewe. Awit panguwasa iku dudu kanggo tumindak becik, nanging kanggo tumindak ala. Apa kowe ora kepengin ora wedi marang panguwasa? Tumindakna sing bener, lan kowe bakal nampa pujian saka wong-wong mau, amarga panguwasa iku abdi Gusti, sing makarya kanggo kabecikanmu. Nanging yen kowe nindakake sing salah, wedia, amarga panguwasa ora nggawa pedhang tanpa sebab: panguwasa iku abdi Gusti, agen paukuman kanggo ngukum sing nindakake sing salah. Mula saka iku, wong kudu manut, ora mung amarga wedi paukuman, nanging uga amarga rasa tanggung jawab. Mulane kowe uga mbayar pajak, amarga padha dadi abdi Gusti sing terus-terusan nglakoni pakaryan iki. Mula, wenehana saben wong apa sing dadi haké: marang sing pantes nampa pajak, bayar pajak; marang sing pantes nampa pungutan, bayar pungutan; marang sing pantes digreseni, greni; marang sing pantes dihormati, hormati. Aja ana utang apa-apa marang sapa waé, kajaba tresna marang siji lan sijiné; awit sapa waé sing tresna marang wong liya, wis nepaki hukum. Amarga paugeran, 'Aja zinah, aja matèni, aja nyolong, aja maringi seksi palsu, aja ngidam,' lan paugeran liya apa waé, kabèh iku diringkes ing tembung iki: 'Tresnaa marang tangganmu kaya marang awakmu dhéwé.' Katresnan ora ngrusak tanggan; mula katresnan iku panyelesan paugeran.

Roma 13:1-10
Setu Minggu Kaping Wolu

Surat marang wong Roma, wiwitan 112

Para sedulur, panyelamatan saiki luwih cedhak marang kita tinimbang nalika kita kapisan pracaya. Wengi wis meh entek, lan awan wis cedhak: mula ayo padha mbuwang pakaryan pepeteng lan nganggo busana pepadhang. Kaya ing pepadhang awan, padha tumindak becik, aja nganti kesengsem ing pesta lan mabuk, utawa ing cabul lan pesta pora, utawa ing pacekan lan iri; nanging

sandhanganana marang Gusti kita Yesus Kristus, lan aja nganti pikiran bab daging nglairake napsu. Tanpa wong-wong sing ringkih imané tanpa mbantah prabédan panemu. Amarga ana sing yakin yèn dhèwèké bisa mangan apa waé, déné sing ringkih mung mangan sayur-sayuran. Aja wong sing mangan ngremehake sing ora mangan, lan aja wong sing ora mangan ngadili sing mangan, awit Gusti wis nampa dheweke. Sapa kowe nganti ngadili abdi wong liya? Apa dheweke ajeg utawa tiba, iku ana ing ngarsane Gustine dheweke. Lan dheweke bakal diangkat, awit Gusti bisa ngangkat dheweke.

Roma 13:11b-14:4
Minggu Puasa Keju.
24 Juni, Lairé Yohanes Pembaptis

Surat Roma, wiwit 113

Sedulur-sedulur, sapa waé sing mbedakaké dina, kuwi mbedakaké kanggo Gusti; lan sapa waé sing ora mbedakaké dina, kuwi ora mbedakaké kanggo Gusti. Sapa waé sing mangan, mangan kanggo Gusti, amarga padha matur nuwun marang Gusti; lan sapa waé sing ora mangan, ora mangan kanggo Gusti, lan uga matur nuwun marang Gusti. Amarga ora ana siji-sijia saka kita sing urip kanggo awake dhewe, lan ora ana siji-sijia saka kita sing mati kanggo awake dhewe; nanging yen kita urip, kita urip kanggo Gusti; lan yen kita mati, kita mati kanggo Gusti. Mula saka iku, apa kita urip utawa mati, kita kagungan Gusti. Amarga iku Kristus wis mati, wis tangi maneh, lan wis urip maneh: supaya Panjenengané dadi Gusti tumrap wong mati lan wong urip.

Roma 14:6-9
Setu Minggu Kaping Sanga.
Kanggo kelingan para almarhum (Senin)

Surat marang wong Roma, wiwitan 114

Sedulur-sedulur, Kristus seda, tangi maneh, lan gesang, supaya Panjenengané mrentah ing wong mati lan wong urip. Lan kenapa kowe ngadili sedulurmu? Utawa kowe, sing ngremehake sedulurmu? Kita kabeh bakal ngadeg ing ngarehe pangadilané Kristus. Amarga ana tulisan: 'Mangkono Gusti Allah urip, saben dengkul bakal sujud marang Aku, lan saben ilat bakal ngakoni marang Gusti Allah.' Mula saka iku, saben kita bakal mènèhi tanggung jawab marang Gusti Allah. Mula saka iku, ayo padha ora padha ngadili siji lan sijiné, nanging luwih becik padha nggatekake supaya ora ndadèkaké sedulur kita kasandhung utawa kesusahan. Aku ngerti lan yakin marang Gusti Yesus, manawa ora ana siji waé panganan sing najis; nanging kanggo wong sing nganggep panganan iku najis, iku dadi najis. Nanging yèn sedulurmu krasa sedhih merga pangananmu, kowe ora tumindak manèh adhedhasar katresnan. Aja nganti amarga pangananmu kowe ngrusak wong sing wis mati Kristus kanggo dheweke. Aja nganti kabecikanmu dianggep ala. Amarga kratoné Gusti Allah dudu babagan mangan lan ngombe, nanging babagan kabeneran, katentreman, lan kabungahan ing Roh Suci. Sapa waé sing ngladèni Kristus kaya ngéné, iku nyenengaké Gusti Allah lan ditampa manungsa.

Roma 14:9-18
Selasa Minggu kaping lima

Surat marang wong Roma, wiwitan 115

Para sedulur, ayo padha ngupaya apa sing marahi tentrem lan saling mbangun. Aja ngrusak pakaryané Gusti Allah merga panganan. Kabeh iku resik, nanging ora pantes yen ana wong mangan kanthi cara sing marahi wong liya kesandhung. Luwih becik ora mangan daging, ora ngombe anggur, lan ora nindakake apa wae sing marahi sedulurmu kesandhung, kesusahan, utawa ringkih. Kowe pracaya? Simpen pracaya iku kanggo awakmu dhewe ing ngarehe Gusti. Begja wong sing ora nyalahake awake dhewe amarga apa sing dipilih. Nanging wong sing ragu-ragu, yen mangan, bakal disalahake, amarga ora tumindak kanthi pracaya; lan apa wae sing ora ditindakake kanthi pracaya iku dosa. Saiki marang Panjenengané sing bisa nguwatké kowé lumantar Injilku lan pangandikane Gusti Yesus Kristus, manut wahyu rahasia sing biyèn didhelikaké suwéné jaman nanging saiki wis kabukak, lan lumantar tulisan-tulisan para nabi, miturut dhawuhé Gusti Allah kang langgeng, wis diwartakaké marang kabèh

bangsa supaya padha manut marang pracaya, kanggo Allah siji-sijiné sing wicaksana lumantar Yesus Kristus, kamulyan tumrap Panjenengané salawas-lawase. Amin.

Roma 14:19–26
Setu Cheesehare

Surat kanggo wong Roma, diwiwiti saka ayat 116

Sedulur-sedulur, kita sing kuwat kudu nahan kalemahan wong sing ringkih, lan aja nyenengake awake dhewe. Saben kita kudu nyenengake tangga teparo kanggo kabecikane, supaya padha nguatake. Amarga Kristus ora nyenengake awake dhewe, nanging kaya sing katulis: 'Ucapan ngina marang Panjenengané wis tiba marang aku.' Lan kabèh sing katulis ing jaman biyen ditulis kanggo piwulang kita, supaya lumantar kasabaran lan panglipur sing ana ing Kitab Suci kita bisa njaga pangarep-arep kita tetep urip. Mugi Allah pangreh sabar lan panglipur paring kowe kabèh supaya padha manunggal pikiran manut piwulangé Kristus Yesus, supaya kanthi siji manah lan siji swara kowe padha ngluhuraké Allah, Rama saka Gusti kita Yesus Kristus. Mula, tampanana siji lan sijiné kaya Kristus wis nampa kowe, kanggo kamulyané Allah.

Roma 15:1–7
Minggu kaping 7

Surat marang wong Roma, wiwitan 117

Sedulur-sedulur, padha nampa siji lan sijiné kaya Kristus wis nampa kowe, supaya Gusti Allah kamulyakaké. Aku mangertos yèn Kristus Yesus dadi peladen tumrap wong-wong sing disunat—kanggo kabenerané Gusti Allah, supaya nepati janji-janji marang para leluhur—lan tumrap bangsa-bangsa liya—amarga sih-rahmaté, supaya padha ngluhuraké Gusti Allah, kaya sing katulis: 'Mula saka iku Aku bakal muji Panjenengané, ya Gusti, ing antarané bangsa-bangsa liya, lan Aku bakal nyanyi kidung puji marang asma Panjenengané.' Lan maneh katulis: 'Mangga padha bungah, kowe bangsa liya, bebarengan karo umaté.' Lan maneh: 'Puji Gusti, kowe kabèh bangsa liya, lan mulyakna Panjenengané, kowe kabèh bangsa.' Yesaya uga kandha: 'Ana tunas sing bakal metu saka tunggulé Yese, lan Panjenengané bakal munggah kanggo mréntah bangsa-bangsa; marang Panjenengané bangsa liya bakal nyandhak pangarep-arep.' Mugi Gusti Allah pangarep-arep kinen kebak kabungahan lan katentreman ing imanmu, supaya kanthi kakuwatan Roh Suci kowe saya sugih pangarep-arep. Lan aku piyambak yakin marang kowe, sedulurku, manawa kowe uga kebak kabecikan, kebak kabèh kawruh, lan bisa mulang siji lan sijiné; nanging aku wis nulis marang kowe, sedulur, kanthi wani, sawetawis minangka pangeling kanggo kowe, lumantar sih kang diparingake Gusti Allah marang aku supaya dadi abdi Yesus Kristus kanggo bangsa-bangsa liya lan nglakoni pelayanan Injil Allah, supaya kurban saka bangsa-bangsa liya iki, sawise disucekake dening Roh Suci, bisa ditrima dening Gusti Allah.

Roma 15:7–16
Rebo Minggu kaping 5

Surat marang wong Roma, wiwitan 118

Sedulur-sedulur, aku bisa gumunggung ing Kristus Yesus babagan bab-bab sing ana gandhengane karo Gusti Allah, amarga aku ora bakal wani ngomong apa-apa sing durung digawé Kristus lumantar aku, yaiku nggawa wong-wong non-Yahudi marang pracaya, kanthi tembung lan pakaryan, kanthi kuwasa pratandha lan kaajaiban, kanthi kuwasa Rohé Gusti Allah, supaya Injilé Kristus wis kawartakaké déning aku wiwit saka Yerusalem lan sakupengé nganti tekan Ilirikum. Luwih saka kuwi, aku wis netepake supaya ora nginjili ing panggonan sing wis ana sing kenal Kristus, supaya aku ora mbangun ing dhasar pakaryan wong liya, nanging kaya sing katulis: 'Wong-wong sing durung krungu bab Panjenengané bakal weruh, lan wong-wong sing durung nate krungu bakal mangertèni.' Mangkéné kuwi sing asring nyegah aku teka marang kowe. Nanging saiki, amarga ing wilayah iki durung ana panggonan kaya ngono, lan aku wis suwe kepengin teka marang kowe, nalika aku arep menyang Spanyol, aku bakal mampir marang kowe. Amarga aku ngarep-arep, nalika aku

liwat, aku bakal ketemu kowe, lan kowe bakal ngancani aku menyang kana, sawise aku seneng kumpul karo kowe, sanajan mung sawatara wektu. Lan saiki aku arep menyang Yerusalem kanggo ngladeni para wong suci, amarga Makedonia lan Akaia padha kepengin nyumbang kanggo wong-wong mlarat ing antarané para wong suci ing Yerusalem. Wong-wong mau kepengin banget nindakake kuwi, lan sejatine padha nduwé utang marang wong-wong mau. Amarga yèn wong-wong non-Yahudi wis melu nampa berkah rohani, mula wong-wong mau uga kuduné nulungi wong-wong mau kanthi pitulungan materiil. Sawisé aku ngrampungaké iki lan nyerahaké woh semangat mau marang wong-wong mau kanthi aman, aku bakal mangkat liwat wilayahmu menyang Spanyol, lan aku yakin yèn nalika aku teka marang kowe, aku bakal teka karo berkah peparing Injil Kristus sing sampurna.

Roma 15:17–29
Kemis Minggu Kaping 5

Surat marang wong Roma, wiwitan 119

Sedulur-sedulur, aku nyuwun marang kowe, sedulur-sedulur, liwat Gusti kita Yesus Kristus lan katresnané Roh, mèlu aku ndedonga marang Gusti Allah kanggo aku, supaya aku bisa dibebasake saka wong-wong sing ora percaya ing Yudéa lan supaya pangabdianku marang Yerusalem dadi manfaat kanggo para wong suci, supaya, yèn Gusti kersa, aku bisa teka marang kowe kanthi kabungahan lan nemu tentrem bebarengan karo kowe. Mugi Allah Sang Pangranti kagem sampeyan sedaya. Amin.

Roma 15:30–33
Setu minggu kaping 10

Surat marang wong Roma, wiwitan 120

Sedulur-sedulur, kula badhé ngenalaké dhumateng Phoebe, sedulur kita lan diakonis ing gréja Cenchreae. Sambati piyambakipun ing Gusti, kados pantes tumrap para suci, lan tulungana piyambakipun ing punapa kemawon ingkang dipun butuhaké saking panjenengan, awit piyambakipun sampun dados pitulung tumrap kathah tiyang, lan tumrap kula ugi. Sapa-na Priskila lan Akwila, kanca-kancaku makarya ing Kristus Yesus (sing wis nyawisake nyawane kanggo aku; marang wong-wong mau ora mung aku sing matur nuwun, nanging uga kabèh gréja bangsa liya), lan gréja ing omahé. Sapa-na Epénetus sing tak tresnani, sing dadi wong kapisan sing percaya marang Kristus ing Akaia. Sapaakna Miriam, sing wis kerja keras kanggo kita. Sapaakna Andronikus lan Junia, sedulurku lan kanca tahananku, sing misuwur ing antarane para Rasul lan sing wis percaya marang Kristus sadurunge aku. Sapaakna Amplias, sing tak tresnani ing Gusti. Salamna Urbanus, kanca gawe kita ing Kristus, lan Stakhys, kang tak tresnani. Salamna Apeles, kang wis diuji ing Kristus. Salamna para wong setya saka kulawarga Aristobulus. Salamna Herodion, sedulurku. Salamna wong-wong ing kulawarga Narcissus kang ana ing Gusti. Sapaake Tryphena lan Tryphosa, sing padha makarya kanggo Gusti. Sapaake Persis, sing tak tresnani, sing wis makarya akèh kanggo Gusti. Sapaake Rufus, sing kapilih ing Gusti, lan ibuné, uga ibuku. Sapaake Asyncritus, Phlegon, Hermas, Patrobas, Hermas lan sedulur-sedulur liyané sing ana karo wong-wong mau. Sapa-sapa Philologus lan Julia, Nereus lan adhine wadon, Olympas, lan kabèh wong suci sing ana bareng karo wong-wong mau. Padha ngucapaké salam marang siji lan sijiné nganggo ciuman suci. Kabèh gréja Kristus ngaturaké salam marang kowé.

Roma 16:1–16
Jumat ing Minggu kaping lima

Surat marang wong Roma, wiwitan 121A

Sedulur-sedulur, aku ngajak kowe supaya waspada marang wong-wong sing nyebabake prabédan lan nyelehake alangan ing dalanmu sing bertentangan karo piwulang sing wis kowe sinau, lan adoh-adoh saka wong-wong kuwi; amarga wong-wong kuwi ora ngabdi marang Gusti kita Yesus Kristus, nanging marang napsu dewe, lan kanthi muji-muji lan omongan alus padha ngapusi ati wong sing

SURAT MARANG WONG ROMA

polos. Kasetyanmu marang iman wis kondhang marang kabèh wong; mulane aku bungah amarga kowe, nanging aku kepengin kowe wicaksana ing bab-bab sing becik lan polos ing bab-bab sing ala. Gusti Allah kang maringi katentreman bakal enggal ngremuk Setan ing sangisore sikilmu. Muga-muga sih rahmaté Gusti kita Yesus Kristus ana ing antarmu. Amin. Timotius, kanca kerjaku, lan Lukas, Yason, lan Sosipater, sedulurku, padha ngaturake salam marang kowe. Aku, Tertius, sing nulis layang iki, uga ngaturake salam marang kowe ing Gusti. Gaius, sing dadi tamu aku lan uga dadi tamu kabèh gréja, ngaturake salam. Erastus, bendahara kutha, lan Quartus, sedulur, padha ngaturake salam. Mugi sih rahmaté Gusti kita Yesus Kristus ana ing antaramu kabèh. Amin.

Roma 16:17-24
Senèn minggu kaping 6

Surat marang wong Roma, wiwitan 121B

Sedulur-sedulur, aku ngajak kowe supaya waspada marang wong-wong sing nyebabake prabédan lan nyelehake alangan ing dalanmu sing bertentangan karo piwulang sing wis kowe sinau, lan adoh-adoh saka wong-wong kuwi; amarga wong-wong kuwi ora ngabdi marang Gusti kita Yesus Kristus, nanging marang napsu dewe, lan kanthi pujian lan omongan alus padha ngapusi ati wong sing polos. Patuhmu marang iman wis kondhang marang kabèh wong; mulané aku bungah banget marang kowé, nanging aku péngin kowé wicaksana ing kabecikan lan polos saka sing ala. Gusti Allah kang maringi katentreman bakal enggal ngremuk Sétan ing sangisoring sikilmu. Muga-muga sih rahmaté Gusti kita Yesus Kristus ana ing kowé kabèh. Amin.

Roma 16:17-20
Minggu 1 Prapaskah Agung, sajroné ibadah

Surat Kapisan marang wong Korinta

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 122

Pawus, rasulé Gusti Yesus Kristus miturut kersané Allah, lan Sosthenes sedulur kita, marang gréja Allah ing Korinta, marang wong-wong sing disucèkaké ing Kristus Yesus, sing diundang dadi wong suci, bebarengan karo kabèh wong sing nyebut asmané Gusti kita Yesus Kristus, ing endi-endi lan uga ing antarané kita: Kanthi sampeyan katresnan lan katentreman saka Gusti Allah Rama kita lan saka Sang Kristus Yesus. Aku tansah matur nuwun marang Gusti Allahku kanggo sampeyan, amarga sih-rahmaté Gusti Allah sing wis diparingaké marang sampeyan ing Kristus Yesus; amarga ing Panjenengané sampeyan wis sugih ing saben bab, ing kabèh pangandika lan kabèh kawruh—kaya paseksi Kristus sing wis dikuatké ing antaramu, – supaya kowe ora kekurangan apa-apa ing kabèh karunia, nalika kowe padha ngentèni rawuhé Gusti kita Yesus Kristus, sing uga bakal nguwatké kowe nganti tekan pungkasan, supaya kowe padha ora salah ing dina rawuhé Gusti kita Yesus Kristus. Gusti iku setya, sing wis nelpon kowe supaya padha dadi siji karo Putrané, Yesus Kristus, Gusti kita.

1 Kor 1:1–9
Selasa Minggu kaping 6

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 123

Sedulur-sedulur, kurnia lan tentrem kagem panjenengan saking Gusti Allah Rama kita lan Sang Kristus Yesus. Kula tansah matur nuwun dhumateng Gusti Allah kula awit panjenengan, amarga kurnia saking Allah ingkang sampun kaparingaken dhumateng panjenengan ing Kristus Yesus; awit ing Panjenenganipun panjenengan sampun sugih ing saben bab, ing sedaya pangandika lan sedaya kawruh – awit paseksi Kristus sampun kapasthekaken ing antaran panjenengan, – supaya kowe ora kekurangan apa-apa ing kabèh karunia, nalika kowe ngentèni rawuhé Gusti kita Yesus Kristus, sing uga bakal nguwatké kowe nganti tekan pungkasan, supaya kowe bisa tanpa cela ing dina rawuhé Gusti kita Yesus Kristus. Gusti iku setya, sing wis nelpon kowe supaya melu ing paseduluran karo Putrané, Yesus Kristus, Gusti kita.

1 Korinta 1:3–9
Setu Minggu kaping 11

Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 124

Sedulur-sedulur, aku nyuwun ing asmané Gusti kita Yesus Kristus supaya kowe kabèh padha nganggo siji swara, lan aja ana pamisahan ing antaramu, nanging padha manunggal ing siji roh lan siji pikiran. Amarga aku krungu saka kulawargané Kloe, sedulur-sedulurku, yèn ana pasulayan ing antaramu. Maksudku, ana sawatara saka kowe sing kandha, 'Aku iki saka Paulus'; 'Aku saka Paulus'; 'Aku saka Apolos'; 'Aku saka Kefas'; 'Aku saka Kristus'. Apa Kristus wis pecah dadi loro? Apa Paulus disalib kanggo kowe? Utawa apa kowe dibaptis ing jeneng Paulus? Aku matur nuwun marang Gusti Allah amarga aku ora mbaptis sapa-sapa saka kowe kejaba Krispus lan Gaius, supaya ora ana sing bisa ngomong yèn aku mbaptis nganggo jenengku dhéwé. Aku uga nglairake omahé Stephanas; saliyane iku, aku ora ngerti apa aku nglairake wong liya. Amarga Kristus ora ngutus aku kanggo nglairake, nanging kanggo nginjili—ora nganggo kabijaksanaan basa, supaya salibé Kristus ora dadi kosong saka kakuwatane. Amarga kabar salib iku kabodhoan tumrap wong-wong sing bakal binasa, nanging tumrap kita sing bakal slamet iku kakuwatane Gusti Allah.

1 Kor 1:10–18
Minggu kaping 8

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 125A

Sedulur-sedulur, warta salib iku kabodhoan tumrap wong-wong sing bakal binasa, nanging tumrap kita sing padha dislametake iku kakuwatané Gusti Allah. Amarga wis katulis: 'Aku bakal ngrusak kabijaksanaan para wicaksana, lan pamikiran para pinter bakal tak buwang.' Ing endi ana wong sing wicaksana? Ing endi ana juru tulis? Ing endi ana wong sing mbantah ing jaman iki? Apa Gusti Allah ora wis ngowahi kabijaksanaan donya iki dadi kabodhoan? Amarga, miturut kabijaksanaané Gusti Allah, donya lumantar kabijaksanaané dhéwé ora ngerti Gusti Allah, Gusti Allah kersa nylametaké wong-wong sing pracaya lumantar kabodhoan pangandika mau. Amarga wong Yahudi njaluk pratandha, lan wong Yunani ngupaya kawicaksanaan; nanging kita mwartakaké Kristus sing disalib: sing dadi sandhungan tumrap wong Yahudi lan kabodhoan tumrap wong Yunani; nanging tumrap wong-wong sing kapundhut—wong Yahudi lan wong Yunani—Kristus iku kakuwatané Gusti Allah lan kawicaksanaané Gusti Allah.

1 Korinta 1:18–24
14 September, Pangluhuré Salib Suci

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 125B

Sedulur, warta salib iku kabodhoan tumrap wong-wong sing bakal binasa, nanging tumrap kita sing bakal slamet iku kakuwatané Gusti Allah. Amarga wis katulis: 'Aku bakal ngrusak kabijaksanaan wong-wong wicaksana, lan pamikiran wong-wong sing wicaksana bakal tak buwang.' Endi wong sing wicaksana? Ing endi ana juru tulis? Ing endi ana wong sing mbantah ing jaman iki? Apa Gusti Allah ora ngowahi kabijaksanaan donya iki dadi kabodhoan? Amarga, miturut kabijaksanaan Gusti Allah, donya lumantar kabijaksanaané dhéwé ora ngerti Gusti Allah, Gusti Allah kersa nylametake wong-wong sing pracaya lumantar kabodhoan saka warta kabungahan. Amarga wong Yahudi nuntut pratandha, lan wong Yunani ngupaya kabijaksanaan; nanging kita nginjili Kristus sing disalib: sing dadi sandhungan tumrap wong Yahudi lan kabodhoan tumrap wong Yunani, nanging tumrap wong-wong sing ditawani—bojo wong Yahudi utawa wong Yunani—Kristus iku kakuwatané Gusti Allah lan kabijaksanaané Gusti Allah; awit kabodhoané Gusti Allah luwih wicaksana tinimbang manungsa, lan kalemahané Gusti Allah luwih kuwat tinimbang manungsa. Pikirna, sedulur, sapa kowe sing wis diundang: ora akèh saka kowe sing wicaksana miturut ukuran manungsa, ora akèh sing kuwat, ora akèh sing asalé saka kulawarga bangsawan; nanging Gusti milih sing bodho ing donya iki kanggo ngremehake sing pinter, lan Gusti milih sing ringkih ing donya iki kanggo ngremehake sing kuwat; lan Gusti milih sing asor lan sing diremehaké ing donya iki—lan sing ora ana—kanggo mbatalake sing ana, supaya ora ana siji manungsa waé sing bisa gumunggung ing ngarsané Gusti. Saka Panjenengané kowé kabèh ana ing sajroning Kristus Yesus, sing wis dadi kabijaksanaan kanggo kita saka Gusti Allah, kabeneran, kasucèné, lan pambebasan, supaya, kaya sing katulis: 'Sing péngin ngagungkaké dhiré, ngagungkakna Gusti.' Lan nalika aku teka marang kowe, sedulur-sedulur, aku teka kanggo ngumumake marang kowe kabar saka Gusti Allah, ora nganggo tembung sing pinter utawa kawicaksanaan manungsa; amarga aku wis mutusake ora ngerti apa-apa ing antaramu kejaba Yesus Kristus, lan Panjenengané sing disalib.

1 Korinta 1:18–2:2
Jum'at Agung

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 125B

Sedulur, pikirna sapa kowe-kowe sing wis diundang: ora akèh saka kowe-kowe sing wicaksana miturut ukuran manungsa, ora akèh sing kuwat, ora akèh sing asalé saka kulawarga bangsawan; nanging Gusti milih sing bodho ing donya iki kanggo ngremehake sing pinter, lan Gusti milih sing ringkih ing donya iki kanggo ngremehake sing kuwat; lan Gusti milih sing asor lan sing diremehake ing donya iki—lan sing ora ana—kanggo mbatalake sing ana, supaya ora ana daging sing bisa gumede ing ngarehe Gusti.

1 Kor 1:26–29
Sabtu Minggu kaping 12.

Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 126

Sedulur-sedulur, kita nginjilake kawicaksanan marang wong-wong sing wis diwasa, nanging dudu kawicaksananing jaman iki, utawa panguwasa-panguwasa jaman iki sing bakal sirna; nanging kita nginjilake kawicaksananing Gusti Allah sing misterius lan sing didhelikake, sing wis ditetepake Gusti Allah sadurunge jaman-jaman kanggo kamulyan kita, sing ora ana siji panguwasa ing jaman iki sing wis mangerteni; awit yèn padha wis mangertèni, mesthiné ora bakal padha nyalibké Gusti kamulyan. Nanging, kaya sing katulis: 'Apa sing ora ana mripat sing wis weruh, ora ana kuping sing wis krungu, lan ora ana sing wis mlebu ing manahé manungsa, apa sing wis disiapaké Gusti Allah kanggo wong-wong sing tresna marang Panjenengané.'

1 Kor 2:6-9

Setu minggu kaping 13.

Setu sadurunge Peninggian

Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 127

Sedulur, ora ana mripat sing wis weruh, ora ana kuping sing wis krungu, lan ora ana manah manungsa sing tau nyangka apa sing wis disiapake Gusti Allah kanggo wong-wong sing tresna marang Panjenengané. Nanging Gusti Allah wis mbukak iki marang kita lumantar Rohé; amarga Roh nggoleki kabèh bab, kalebu jeroning Gusti Allah. Soalé sapa ing antarané manungsa sing ngerti apa sing ana ing jeroné manungsa, kajaba roh manungsa sing manggon ing jeroné? Kanthi cara sing padha, ora ana sing ngerti bab-babé Gusti kajaba Rohé Gusti. Nanging kita ora nampa roh donya iki, nanging Roh sing asalé saka Gusti, supaya kita bisa ngerti bab-bab sing wis diparingaké Gusti marang kita; lan kita ngumumaké iki ora nganggo tembung-tembung sing diajari kabijaksanaan manungsa, nanging nganggo tembung-tembung sing diajari Roh Suci, nyawiji bebener rohani karo bebener rohani. Wong sing manut kodrat alam ora nampa apa sing asalé saka Rohé Gusti Allah, amarga dianggepé iku kabodhoan; lan dhèwèké ora bisa mangertèni, merga bab-bab kaya ngono kudu diadili kanthi rohani. Nanging wong rohani ngadili kabèh bab, déné ora ana siji waé sing bisa ngadili dhèwèké. Soalé sapa sing wis ngerti pikirané Gusti, nganti bisa ngadili Panjenengané? Nanging kita nduwèni pikirané Kristus. Lan aku ora bisa ngomong marang kowe, sedulur, kaya marang wong rohani, nanging kaya marang wong daging, kaya marang bayi ing Kristus. Aku wis maringi kowe susu, dudu panganan padhet, amarga kowe durung siap nampa panganan padhet, lan saiki uga kowe durung siap, amarga kowe isih wong daging. Amarga yen ana rasa iri, perselisihan, lan pamisahan ing antaramu, apa kowe ora manut hawa dagingmu? Lan apa kowe ora tumindak manut kabiasaan manungsa? Amarga nalika ana sing kandha, 'Aku saka Paulus', lan liyane kandha, 'Aku saka Apolos', apa kowe ora manut hawa dagingmu? Sapa Paulus iku? Sapa iku Apolos? Dheweke mung abdi lumantar kang kowe pracaya, lan iku mung miturut panyuwunané Gusti marang saben wong. Aku nandur, Apolos nyiram, nanging Gusti sing maringi tuwuh; mula sing nandur lan sing nyiram ora ana apa-apa, kajaba Gusti sing maringi tuwuh. Sing nandur lan sing nyiram iku siji; nanging saben wong bakal nampa ganjarané miturut pakaryané dhéwé.

1 Kor 2:9-16; 3:1-8

Rebo Minggu Kaping 6

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 128

Sedulur-sedulur, kita iku mitra pakaryané Gusti; kowé kabèh iku lampahé Gusti, bangunané Gusti. Kanthi sih-rahmaté Gusti sing wis diparingaké marang aku, kaya arsitek sing trampil, aku wis masang dhasar, lan ana liyané sing mbangun ing ndhuwuré; nanging saben wong kudu ngati-ati carané mbangun. Amarga ora ana siji waé sing bisa masang dhasar liya saka sing wis ana, yaiku Gusti Yesus Kristus. Sapa waé sing mbangun ing dhasar iki nganggo emas, pérak, watu mulia, kayu, jerami utawa sekul, pakaryané saben wong bakal kabukak; awit dina bakal madhang, amarga bakal kabukak déning geni, lan geni bakal nyoba pakaryané saben wong kanggo ndeleng jinis pakaryané. Yèn

pakaryané sapa waé sing wis dibangun tahan, dhèwèké bakal nampa ganjaran. Nanging yèn pakaryané ana sing kobong, dhèwèké bakal ngalami kerugian; nanging dhèwèké dhéwé bakal slamet, nanging kaya lumantar geni. Apa kowé ora ngerti yèn kowé iku candhié Gusti Allah, lan Rohé Gusti Allah manggon ing kowé? Yèn ana sing ngrusak candhié Gusti Allah, Gusti Allah bakal ngrusak dhèwèké; awit candhié Gusti Allah iku suci, lan kowé iku candhié.

1 Korinta 3:9–17
Minggu kaping 9 saka Septemner

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 129

Sedulur-sedulur, aja nganti ana wong sing ngapusi awake dhewe. Yen ana ing antaramu sing nganggep awake dhewe wicaksana ing jaman iki, supaya dheweke dadi wong bodho, supaya bisa dadi wicaksana. Amarga kawicaksananing donya iki iku kabodhoan ing ngarsaning Gusti, kaya sing katulis: 'Panjenengané nangkep wong-wong wicaksana ing kelicikane.' Lan maneh: 'Gusti ngerti pikirané wong-wong wicaksana, manawa iku sia-sia.' Mula saka iku, aja ana sing ngagungake manungsa, amarga kabeh iku kagunganmu: apa Paulus, Apolos, utawa Kefas, apa donya, urip, utawa pati, apa sing saiki ana utawa sing bakal teka—kabeh iku kagunganmu; lan kowe kagungané Kristus, lan Kristus kagungané Gusti Allah.

1 Korinta 3:18–23
Kemis Minggu Kaping 6

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 130A

Sedulur, saben wong kudu nganggep kita minangka abdi Kristus lan pangurus rahasia-rahasia Allah. Saiki saka para pangurus dituntut supaya saben wong kabukti setya. Aku ora pati peduli apa sing kok pikirake bab aku, utawa apa sing dipikirake wong liya; aku malah ora ngadili awakku dhéwé. Amarga sanadyan aku ora nemokake apa-apa sing salah karo awakku dhéwé, aku ora dianggep bener amarga iku; Gusti sing bakal ngadili aku. Mula, aja padha ngadili sadurunge wektu, nganti Gusti rawuh, kang bakal madhangsi apa sing didhelikake ing pepeteng lan mbukak maksud atiné; banjur saben wong bakal nampa pujian saka Gusti Allah.

1 Korinta 4:1–5
Setu Minggu kaping 14

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 130B

Sedulur-sedulur, aja ngadili apa-apa sadurunge wektuné, nganti Gusti rawuh, kang bakal madhangsi apa sing didhelikaké ing pepeteng lan mbukak niyaté ati; banjur saben wong bakal nampa pujian saka Gusti Allah. Bab iki, sedulur-sedulur, wis tak gunakaké marang awakku dhéwé lan Apolos kanggo kapentingané kowé, supaya kowé sinau saka kita supaya aja ngluwihi sing wis katulis, lan aja sombong marang siji lan sijiné. Sapa sing mbedakaké kowe saka wong liya? Apa sing kowe duwé sing ora kowe tampa? Lan yèn kowe tampa, kok kowe sombong kaya ora tau tampa? Kowe wis padha wareg, kowe wis padha sugih, kowe wis padha mrentah tanpa kita. Ah, muga-muga kowe pancèn mrentah, supaya kita uga bisa mrentah bareng kowe!

1 Kor. 4:5–8
Jumat ing Minggu Kaping 6

Surat Kapisan marang wong Korinta, pambacaan 131

Sedulur-sedulur, Gusti Allah wis nemtokake supaya kita, para rasul sing paling pungkasan, dadi kaya paukuman pati, awit kita wis dadi tontonan kanggo donya, para malaikat, lan manungsa. Kita iki wong bodho amarga Kristus, nanging kowe wicaksana ing Kristus; kita ringkih, nanging kowe kuwat; kowe mulya, nanging kita isin. Nganti dina iki kita isih luwe lan ngelak, kita nganggo sandhangan compang-camping lan dipukul; kita ngumbara lan kerja keras, makarya nganggo tangan kita dhéwé. Nalika kita dicaci, kita mberkahi; nalika kita dianiaya, kita sabar; nalika kita difitnah, kita ndedonga; kita dianggep sampahing donya, kaya bledug, diinjak-injak déning kabèh nganti dina iki.

Aku ora nulis iki kanggo nggawe kowe isin, nanging kanggo ngélingaké kowe minangka anak-anakku sing tak tresnani. Amarga sanadyan kowe nduwé ewonan guru ing Kristus, kowe ora nduwé akèh bapak; amarga aku wis dadi bapakmu ing Kristus Yesus lumantar Injil. Mula aku ngajak kowe: tiru aku, kaya aku niru Kristus.

1 Kor 4:9–16
Minggu kaping 10.
Kanggo Para Rasul

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 132

Sedulur-sedulurku, aku wis ngutus Timotius marang kowe, putraku kang tak tresnani lan setya ing Gusti, kang bakal ngelingake kowe marang cara-caraku ing Kristus, kaya sing tak ajarake ing saben gréja ing endi-endi. Amarga aku durung teka marang kowe, sawetara wong ing antaramu wis dadi sombong; nanging aku bakal teka marang kowe ora suwe, menawa Gusti kersa, lan aku ora bakal nguji tembung-tembungé wong-wong sombong kuwi, nanging kekuwatané; amarga Karajaning Allah ora ana ing tembung nanging ana ing kekuwatan. Kowe péngin apa? Apa aku kudu teka marang kowe nganggo tongkat, utawa nganggo katresnan lan roh sing alus? Ana kabar sing bisa dipercaya manawa zinah wis ana ing antaramu, lan zinah kaya ngono malah ora tau krungu ing antarané wong-wong kafir—yaiku ana wong sing nduwèni bojoné bapaké dhéwé. Lan kowé malah sombong, tinimbang nangis, supaya wong sing nindakake kuwi bisa diusir saka antaramu. Lan aku, sanadyan adoh ing badan nanging cedhak ing roh, wis mutusaké—kaya-kaya aku ana bareng kowe—yèn wong sing nindakake iki kudu diserahaké marang Setan ing pasamuwanmu, ing jenengé Gusti kita Yesus Kristus, kanthi manunggaling rohku, déning kuwasaé Gusti kita Yesus Kristus, supaya badané binusak, nanging rohné kaslametaké ing dina rawuhé Gusti kita Yesus Kristus.

1 Kor 4:17–5:5
Setu Minggu kaping 15

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 133, 206

Sedulur-sedulur, sithik ragi ngembangaké kabèh adonan. Mula, buwangenlah ragi lawas, supaya kowe dadi adonan anyar, amarga kowe iku tanpa ragi; awit Kurban Paskah kita, Kristus, wis dikurbanké kanggo kita. Mula ayo padha ngrayakaké, ora nganggo ragi lawas, uga ora nganggo ragi kejahatan lan kabejatan, nanging nganggo roti tanpa ragi saka katulusan lan kabeneran. Kristus wis nebus kita saka kutukan Hukum kanthi dadi kutukan kanggo kita (awit katulis: 'Kutuk iku saben wong sing digantung ing wit'), supaya berkahé Abraham bisa teka marang bangsa-bangsa liya lumantar Kristus Yesus, supaya kita bisa nampa Roh sing wis dijanjekake lumantar pracaya.

1 Kor 5:6b–8; Gal 3:13–14
Sabtu Suci, ing Matins

Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 134

Sedulur-sedulur, aku wis nulis marang kowe ing suratku supaya aja padha ngancani wong sing cabul; dudu wong cabul ing donya iki, utawa wong sing serakah, utawa wong sing ngepèk-képaksa, utawa wong sing nyembah berhala, merga yèn mangkono kowe bakal kudu ninggalaké donya iki. Nanging aku nulis marang kowe supaya aja padha kumpul karo sapa waé sing, sanadyan nyebut dhiri sedulur, isih dadi pezina, utawa tukang nipu, utawa wong sing nyembah arca, utawa tukang ngumpat, utawa tukang mabuk, utawa tukang utang-piutang; karo wong kaya ngono kowe ora kena mangan bebarengan. Amarga apa urusanku ngadili wong-wong ing njaba? Apa kowe ora ngadili wong-wong ing njero? Gusti Allah bakal ngadili wong-wong ing njaba. Mula, usir wong sing ala saka antaramu. Képiye wani ana ing antaramu, nalika ana pasulayan karo wong liya, lunga menyang pangadilan ing ngarepé wong sing ora takwa tinimbang ing ngarepé para wali? Apa kowe ora ngerti yèn kita bakal ngadili para malaikat? Mula, luwih-luwih bab-bab ing urip iki. Nanging nalika kowe duwé pasulayan babagan urip iki, kowe malah milih hakim saka wong-wong sing ora ana regané ing gréja. Apa kowe ora ngerti yèn kita bakal ngadili malaikat? Mula, luwih manèh bab-bab ing urip iki? Nanging nalika

kowe padha nduwé prakara babagan urip iki, kowe malah milih hakim saka wong-wong sing ora ana gunané ing gréja. Aku ngomong iki kanthi isin: apa ora ana siji wong wicaksana ing antaramu sing bisa ngrampungake perselisihan antarane sedulur? Nanging ana sedulur sing ngadhepi sedulur liyane ing pangadilan, lan iku ing ngarepe wong-wong sing ora pracaya. Wis dadi isin gedhe kanggo kowe yen kowe padha nggawa perkara hukum ing antaramu. Apa ora luwih becik kowe sabar nalika dilakoni salah? Apa ora luwih becik kowe sabar nalika ngalami kasangsaran? Nanging kowe padha nindhes wong liya lan ngrampas, malah marang sedulurmu dhéwé. Utawa apa kowe ora ngerti yèn wong sing ora adil ora bakal nampa Warisan Kerajaané Gusti Allah? Aja padha kena tipu: wong sing nglakoni zinah, wong sing nyembah berhala, wong sing nglakoni selingkuh, wong sing sesambungan karo sesama lanang, maling, wong sing serakah, wong mabuk, wong sing nyebarake fitnah, utawa penipu ora bakal nampa warisan Kratoné Gusti Allah. Lan ana sawatara saka kowe sing biyen kaya ngono; nanging kowe wis diumbah, wis disucèkaké, wis dianggep bener ing asmané Gusti kita Yesus Kristus lan lumantar Rohé Allah kita.

1 Korinta 5:9–6:11
Senèn Minggu kaping 7

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 135

Sedulur-sedulur, kabèh iku sah tumrap aku, nanging ora kabèh migunani; kabèh iku sah tumrap aku, nanging aku ora bakal takluk marang apa-apa. Panganan iku kanggo weteng, lan weteng kanggo panganan; nanging Gusti Allah bakal ngrusak loro-loroné. Nanging awak iki ora ditakdirake kanggo cabul, nanging kanggo Gusti, lan Gusti kanggo awak iki. Gusti Allah wis nguripake Gusti saka pati, lan kanthi kakuwatané Panjenengané bakal nguripake kita uga. Apa kowe ora ngerti yèn awakmu iku anggota-anggotaé Kristus? Apa aku bakal njupuk anggota-anggotaé Kristus lan ndadèkaké dadi anggota-anggotaé pelacur? Adoh saka aku! Utawa apa kowe ora ngerti yèn sapa waé sing nyawiji karo pelacur bakal dadi siji badan karo dhèwèké? Amarga ana kandha, 'Kaloro mau bakal dadi siji daging.' Nanging sapa waé sing nyawiji karo Gusti, iku siji roh karo Gusti. Lari-na saka cabul; saben dosa liya sing ditindakake manungsa iku ana ing njaba badan, nanging wong sing cabul dosa marang badané dhéwé. Apa kowe ora ngerti yèn awakmu iku gréja Roh Suci sing manggon ing kowe, sing kowe tanpa saka Gusti Allah, lan awakmu dudu kagunganmu dhéwé? Amarga kowe wis dituku kanthi rega. Mula, mulyakna Gusti Allah ing awakmu lan ing rohmu, sing kagungané Gusti Allah.

1 Korinta 6:12–20
Minggu kaping 34, bab Putra Sing Mbuwang Warisan

1 Korinta, ayat 136

Sedulur-sedulur, padha mulangna Gusti Allah ing badan lan rohmu, kang kagungan Gusti Allah. Saiki bab prakara sing kowe tulis marang aku: becik yen priya ora nyentuh wanita. Nanging supaya ora ana cabul, saben priya nduwé garwané dhéwé, lan saben wanita nduwé garwané dhéwé. Garwa padha nepaki kawajibane marang garwané, lan garwa uga marang garwané. Bojo wadon ora nduwé kuwasa marang awaké dhéwé, nanging bojo lanangé; mangkono uga bojo lanang ora nduwé kuwasa marang awaké dhéwé, nanging bojo wadon. Aja padha nyegah siji lan sijiné, kajaba kanthi sarujuk bebarengan sawatara wektu, supaya kowé bisa nglakoni puasa lan pandonga; banjur padha kumpul manèh, supaya Setan ora nyoba kowé amarga kowé ora bisa ngendhalèni dhiri. Nanging, aku ngomong iki minangka ijin, dudu prentah. Amarga aku kepéngin kabèh wong kaya aku; nanging saben wong nduwé karunia saka Gusti, siji kanthi cara iki, sijiné kanthi cara liya. Marang sing durung omah-omah lan para janda aku kandha: becik yèn padha tetep kaya aku. Nanging yèn padha ora bisa ngendhalèni dhiri, padha omah-omah; awit luwih becik omah-omah tinimbang kobong dening napsu. Bab wong-wong sing wis omah-omah, dudu aku sing maringi dhawuh, nanging Gusti: bojo wadon ora kena misah saka bojone – nanging yen wis misah, dheweke kudu tetep lajang utawa rujuk maneh karo bojone – lan bojone lanang ora kena mecahake bojone. Kanggo liyane, aku kandha—dudu Gusti—yèn ana sedulur lanang sing nduwé bojo sing ora pracaya, lan bojone gelem manggon bareng, sedulur kuwi ora kena mecahake bojone.

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 137

Para sedulur, yen ana sedulur lanang sing nduwé bojo sing ora precaya, lan bojone gelem manggon bareng, dhèwèké ora kena mecah bojo; lan yen ana sedulur wadon sing nduwé bojo sing ora precaya, lan bojone gelem manggon bareng, dhèwèké ora kena mecah bojo. Amarga bojone sing ora precaya kuwi disucèkaké déning bojone sing precaya, lan bojone sing precaya kuwi disucèkaké déning bojone sing ora precaya. Yen ora, anakmu bakal najis, nanging saiki padha suci. Nanging yen wong kang ora percaya kepengin misah, ayo diparingi misah; ing kahanan kaya ngono, sedulur lanang utawa wadon ora kaiket; amarga Gusti wis nelpon kita marang tentrem. Kepiye kowe ngerti, bojo wadon, apa kowe bakal nylametake bojomu? Utawa kowe, bojo lanang, kepiye kowe ngerti apa kowe bakal nylametake bojomu? Saben wong tetep ing kahanan sing wis dipasrahaké déning Gusti Allah, lan ing panggilan sing wis diparingi déning Gusti. Iki paugeran kanggo kabèh gréja. Yèn ana sing dipanggil nalika wis disunat, aja ndhelikaké; yèn ana sing dipanggil nalika durung disunat, aja disunat. Sunat ora ana gunané, lan ora disunat uga ora ana gunané; sing penting iku netepi paugeran Gusti Allah. Saben wong tetep ing panggilan sing wis ditampa. Yen kowe ditawani nalika dadi budhak, aja keganggu; nanging yen kowe bisa entuk kamardikan, gunakna kamardikan iku. Amarga budhak sing ditawani ing Gusti iku dadi wong merdéka ing Gusti; mangkono uga wong merdéka sing ditawani iku dadi budhaké Kristus. Kowe wis dituku regane larang; aja dadi budaké manungsa. Para sedulur, apa wae panggilanmu, tetep ing kahanan kuwi ing ngarsané Gusti Allah.

1 Korinta 7:12b–24
Rebo Minggu Kapitu**Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 138**

Sedulur-sedulur, apa wae kahananmu nalika kowe dipanggil, tetepna kowe ing kahanan kuwi ing ngarehe Gusti. Bab prawan, aku ora duwe dhawuh saka Gusti, nanging aku menehi pitutur minangka wong sing wis nampa sih-rahmat saka Gusti supaya setya marang Panjenengané. Amarga kahanan sing saiki angel, aku nganggep luwih becik manawa wong tetep kaya kahanané. Kowé wis omah-omah? Aja nggoleki pegatan. Kowé durung omah-omah? Aja nggoleki bojo. Nanging, yèn kowé omah-omah, kowé ora bakal dosa; lan yèn dara omah-omah, dhèwèké ora bakal dosa. Nanging wong-wong kaya ngono bakal ngalami sangsara daging; lan aku iba marang kowé. Aku kandha marang kowe, sedulur: wektu iki wis sithik, mula wong sing nduwé bojo kudu kaya ora nduwé; lan wong sing nangis kaya ora nangis; lan wong sing bungah kaya ora bungah; lan wong sing tuku kaya ora nduwé apa-apa; lan wong sing migunakaké donya iki kaya ora migunakaké; amarga wujud donya iki bakal sirna. Lan aku péngin kowe bébas saka kuwatir. Lelaki lajang kuwatir babagan perkara-perkara Gusti, kepiye carane nyenengake Gusti; nanging wong lanang sing wis omah-omah kuwatir babagan perkara-perkara donya, kepiye carane nyenengake bojone. Ana bedane antarane wong wadon sing wis omah-omah lan wong wadon sing durung omah-omah: wong wadon sing durung omah-omah kuwatir babagan perkara-perkara Gusti, kepiye carane nyenengake Gusti, supaya dheweke suci ing badan lan roh; nanging wong wadon sing wis omah-omah kuwatir babagan perkara-perkara donya, kepiye carane nyenengake bojone. Aku ngomong iki kanggo kabecikanmu, dudu kanggo masang sangkalan ing pundhakmu, nanging supaya kowe bisa ngabdi marang Gusti kanthi tertib lan tanpa kendhat, tanpa gangguan.

1 Kor 7:24–35
Kemis Minggu Kapitu**Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 139**

Sedulur-sedulur, aku ngomong iki kanggo kabecikanmu, dudu kanggo mbebani kowe, nanging supaya kowe bisa ngabdi marang Gusti kanthi tertib lan tanpa gangguan. Yen ana sing nganggep ora

pantes yen putrine tetep lajang nalika wis tekan umur nikah, mangka wong iku bisa tumindak manut karsane; dheweke ora bakal dosa; wong kaya ngono iku padha omah-omah. Nanging sapa sing wis teguh tekade ing atine, lan ora kapaksa dening kabutuhan nanging nduweni kamardikan kanggo milih, banjur mutusake ing atine supaya anak wedoké tetep lajang, iku apik. Mula, sapa sing ngomah-omahake anak wedoké, iku apik; nanging sapa sing ora ngomah-omahake, luwih apik. Garwo iku kaiket dening hukum salami bojone isih urip; nanging yen bojone seda, dheweke bebas nikah karo sapa wae sing dikarepake, asal ing Gusti. Nanging dheweke bakal luwih bahagia yen tetep kaya saiki, miturut saran kula; lan kula yakin yen kula uga duwe Roh Gusti. Babagan panganan sing dipersembahake marang berhala, kita duwe kawruh, amarga kita kabeh wis duwe kawruh; nanging kawruh iku nggedhekake, dene katresnan mbangun. Sapa wae sing nganggep wis ngerti apa-apa, durung ngerti kaya sing kudune. Nanging marang wong-wong sing tresna marang Gusti, kawruh diparingi dening Panjenengané. Mula, babagan mangan panganan sing dipersembahake marang berhala, kita ngerti yèn berhala iku ora ana apa-apane ing donya, lan yèn ora ana Gusti kajaba siji. Amarga sanadyan ana sing diarani dewa, apa ing swarga utawa ing bumi—kaya tenan ana akèh 'dewa' lan akèh 'gusti'—nanging kanggo kita mung ana siji Allah, Rama, kang saka Panjenengané kabèh mau ana, lan kita urip kanggo Panjenengané; lan siji Gusti, Yesus Kristus, kang lumantar Panjenengané kabèh mau ana, lan lumantar Panjenengané kita urip. Nanging ora saben wong nduwé pangertosan iki: ana sawatara wong, nganti saiki, kanthi nurani sing nganggep berhala iku ana, padha mangan panganan sing dipersembhaké marang berhala kaya kurban penyembahan berhala, lan nuraniné sing ringkih dadi kucel.

1 Kor 7:35–8:7
Jumat ing Minggu Kapitu

Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 140

Sedulur, panganan ora nggawa kita luwih cedhak marang Gusti Allah: awit apa kita mangan utawa ora mangan, kita ora entuk apa-apa; apa kita ora mangan, kita ora kelangan apa-apa. Ati-ati, supaya kabebasanmu iki ora dadi godha tumrap wong sing ringkih. Amarga yen ana wong weruh kowe, sing nduwé kawruh, lungguh ing meja ing candhi, apa ora bakal nuranié wong sing ringkih kuwi digawa mangan panganan sing dipersembhaké marang berhala uga? Lan amarga kawruhu, sedulur sing ringkih—sing Kristus wis seda kanggo dheweke—bakal binasa. Lan kanthi nglakoni dosa kaya ngono marang sedulurmu lan nglarani nuraniné sing ringkih, kowe dosa marang Kristus. Mula, yen panganan ndadekake sedulurku kesandhung, aku ora bakal mangan daging maneh supaya aku ora ndadekake sedulurku kesandhung. Apa aku dudu rasul? Apa aku ora merdika? Apa aku ora weruh Gusti Yesus Kristus, Pangeran kita? Apa kowe dudu pakaryanku ing Gusti? Yen aku ora dadi rasul tumrap wong liya, aku mesthi dadi rasul tumrap kowe; amarga kowe iku prangkoning rasulku ing Gusti.

1 Kor 8:8–9:2
Minggu kaping 35, Minggu Pangapura Daging

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 141

Sedulur-sedulur, kowe iku prabéa kenabianku ing Gusti. Iki pembelaanku marang wong-wong sing nyalahké aku. Apa kita ora nduwé hak kanggo mangan lan ngombe? Apa kita ora nduwé hak kanggo nggawa sedulur wadon dadi garwa, kaya para rasul liyané lan seduluré Gusti lan Céphas? Utawa mung aku lan Barnabas sing ora nduwé hak kanggo ora makarya? Ana prajurit apa sing tau ngladeni kanthi biaya dhéwé? Sapa sing wis nanem kebon anggur, nanging ora mangan wohé? Sapa sing ngopeni kandhang wedhus, nanging ora ngombe susuné? Apa aku mung ngomong saka sudut pandang manungsa? Apa Torèt ora kandha kaya ngono? Amarga ana tulisan ing Torèté Musa: 'Kowe ora kena masang moncong ing sapi nalika lagi nginjak-nginjak gandum.' Apa Gusti Allah nggatekake sapi? Utawa apa iki mesthi diomongake kanggo kapentingan kita? Ya, iki ditulis kanggo kapentingan kita; amarga sapa wae sing mbajak kudu mbajak kanthi pangarep-arep, lan sapa wae sing ngirik kudu ngirik kanthi pangarep-arep nampa bagéane. Yen kita wis nyebarake bab-bab rohani marang kowe,

apa kakehan yen kita ngundhuh bab-bab donya saka kowe? Yen wong liya nduweni wewenang marang kowe, apa kita ora luwih nduweni wewenang maneh? Nanging kita ora migunakake wewenang iki, nanging kita nahan kabeh supaya ora dadi alangan ing dalan Injil Kristus.

1 Korinta 9:2b–12
Minggu kaping 11

Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti ing 142

Sedulur, apa kowe ora ngerti yèn wong-wong sing ngladèni ing papan suci urip saka papan suci? Yèn wong-wong sing ngladèni ing mezbah padha nampa bagéan saka kurban ing mezbah? Mulané Gusti wis paring dhawuh yèn wong-wong sing mwartakaké Injil kudu urip saka Injil. Nanging aku ora tau migunakaké hak-hak kuwi. Lan aku ora nulis iki supaya aku éntuk kuwi. Amarga luwih becik aku mati tinimbang ana sing ngrusak alesan aku kanggo ngasoyi. Amarga yèn aku mratélakaké Injil, aku ora nduwé apa-apa kanggo dianggo ngasoyi, merga iku dadi tugasku; lan cilaka aku yèn aku ora mratélakaké Injil! Amarga yèn aku nindakake iki miturut kersaku dhéwé, aku nduwé ganjaran; nanging yèn ora miturut kersaku dhéwé, aku isih nindakake pelayanan sing dipasrahaké marang aku. Dadi, ganjarané apa? Yakuwi, nalika aku nginjili, aku ngumumaké Kristus tanpa mbayar, lan aku ora migunakaké hakku ing panginjan.

1 Kor 9:13–18
Senèn Minggu Kaping Wolu

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 143A

Sedulur-sedulur, sanadyan aku merdika saka kabeh, aku nggawe awakku dadi abdi kabeh, supaya aku bisa ngrebut wong akeh: marang wong Yahudi aku dadi kaya wong Yahudi, supaya aku bisa ngrebut wong Yahudi; kang ana ing sangisoré Torèt aku dadi kaya wong ing sangisoré Torèt, supaya aku bisa ngrebut wong-wong ing sangisoré Torèt; marang wong-wong sing ora ana ing sangisoré Torèt aku dadi kaya wong sing ora ana ing sangisoré Torèt—sanajan aku ora ana ing njaba Torèté Gusti Allah, nanging ana ing sangisoré Torèté Kristus—supaya aku bisa ngrebut wong-wong sing ora ana ing sangisoré Torèt; marang wong-wong sing ringkih aku dadi ringkih, supaya aku bisa ngrebut wong-wong sing ringkih. Kanggo kabèh wong aku wis dadi kabèh, supaya aku bisa nylametaké paling ora sawatara. Aku nindakake iki kanggo Injil, supaya aku bisa melu nampa berkahé. Apa kowé ora ngerti yèn ing lomba kabèh pelari padha mlayu, nanging mung siji sing nampa hadiah? Mula mlayua kanthi cara sing bisa ngasilaké kemenangan. Kabeh atlet ngendhaleni awake dhewe ing saben bab: padha nindakake kuwi kanggo menang mahkota sing bisa rusak, nanging kita kanggo sing ora bisa rusak. Mula aku ora mlayu tanpa tujuan; aku ora tinju mung nggebuk udara; nanging aku nglatih awakku lan ngendhaleni supaya ora dadi ora pantes, sawise nginjili wong liya, aku dhewe ora dadi ora pantes.

1 Kor 9:19–27
Wengi Sadurunge Epifani (Senèn–Jumat)

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 143B

Sedulur-sedulur, sanadyan aku bébas saka kabèh, aku nggawe awakku dadi abdi kabèh, supaya aku bisa ngrebut luwih akèh: marang wong Yahudi aku dadi kaya wong Yahudi, supaya aku bisa ngrebut wong Yahudi; kanggo wong-wong sing ana ing sangisoré Torèt aku dadi kaya wong sing ana ing sangisoré Torèt, supaya aku bisa ngrebut wong-wong sing ana ing sangisoré Torèt; kanggo wong-wong sing ora ana ing sangisoré Torèt aku dadi kaya wong sing ora ana ing sangisoré Torèt—sanadyan aku ora ana ing njaba Torèté Allah, nanging aku ana ing sangisoré Torèté Kristus—supaya aku bisa ngrebut wong-wong sing ora ana ing sangisoré Torèt; kanggo wong-wong sing ringkih aku dadi ringkih, supaya aku bisa ngrebut wong-wong sing ringkih. Kanggo kabèh wong aku wis dadi kabèh, supaya aku bisa nylametaké paling ora sawatara. Aku nindakake iki kanggo Injil, supaya aku bisa melu nampa berkahé. Apa kowé ora ngerti yèn ing lomba kabèh pelari padha mlayu, nanging mung siji sing nampa hadiah? Mula mlayua kanthi cara sing bener supaya kowé menang. Kabeh atlet

ngendhaleni awake dhewe ing saben bab: padha nindakake kuwi kanggo menang mahkota sing bisa rusak, nanging kita kanggo sing ora bisa rusak. Mula aku ora mlayu tanpa tujuan, lan ora tinju mung nggebuk udara; nanging aku nglatih awakku lan ngendhaleni supaya ora dadi ora layak, sanajan aku wis mratelakake Injil marang wong liya. Aku ora kepéngin kowe padha ora ngerti, sedulur, yèn kabèh leluhur kita ana ing sangisoré méga, lan kabèh wis liwat Segara; lan kabèh dibaptis marang Musa ing méga lan ing segara; lan kabèh mangan panganan rohani sing padha; lan kabèh ngombe ombenan rohani sing padha: amarga padha ngombe saka watu rohani sing mèlu ngetutaké wong-wong mau; lan watu kuwi Kristus.

1 Kor 9:19–10:4
Wengi Sadurunge Epifani (Setu, Minggu)

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 143B

Sedulur-sedulur, aku ora kepéngin kowe padha ora ngerti yèn para leluhur kita kabèh ana ing sangisoré méga, lan kabèh padha nyabrang segara; lan kabèh padha dibaptis marang Musa ing sangisoré méga lan ing segara; lan kabèh padha mangan panganan rohani sing padha; lan kabèh padha ngombe ombenan rohani sing padha: amarga padha ngombe saka watu rohani sing mèlu ngetutaké wong-wong mau; lan watu kuwi ya Kristus.

1 Kor 10:1–4
Pangsuci Agunging Banyu

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 144

Sedulur-sedulur, Gusti Allah ora kersa marang akèh leluhur kita, amarga padha mati ing ara-ara samun. Kabèh mau kelakon dadi tuladha kanggo kita, supaya kita ora kepéngin nindakake sing ala kaya sing padha ditindakake. Uga aja padha dadi wong sing nyembah berhala, kaya sing ditindakake sawatara saka wong-wong mau, kaya sing katulis: 'Wong-wong padha lungguh mangan lan ngombe, banjur padha tangi kanggo dolanan.' Aja padha nindakake cabul kaya sawenehing wong mau, lan ana 23.000 wong sing padha mati ing siji dina. Aja padha nguji Gusti kaya sawenehing wong ing jaman mau, sing dipatèni ula. Aja padha mbelani kaya sawenehing wong ing jaman mau, sing dipatèni Pangrusak. Kabèh mau kelakon dadi tuladha kanggo wong-wong mau, lan kabèh mau kacathet minangka piweling kanggo kita sing urip ing jaman pungkasan iki. Mula saka iku, sapa wae sing nganggep awake kuwat kudu ngati-ati supaya ora tiba.

1 Korinta 10:5–12
Selasa, Minggu kaping 8

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 145

Sedulur-sedulur, sapa waé kang nganggep yèn dhèwèké wis ajeg, kudu ngati-ati supaya aja nganti tiba. Godaan sing kok adhepi ora béda karo sing diadhepi wong liya; lan Gusti Allah iku setya, lan Panjenengané ora bakal nglilani kowé ngadhepi godaan ngluwihi kekuwatanmu, nanging bareng karo godaan kuwi Panjenengané uga bakal nyedhiyakake dalan metu, supaya kowé bisa nahan. Mula saka kuwi, sedulurku sing tak tresnani, mlayua saka panyembahan berhala. Aku ngomong marang kowe kaya wong sing wicaksana; nilai dhewe apa sing tak kandhakake. Apa piala berkah sing kita pialakake iku ora dadi peranganing getihé Kristus? Apa roti sing kita pecahake iku ora dadi peranganing badané Kristus? Ana siji roti, lan senadyan kita akèh, kita mung siji badan; amarga kita kabèh padha mangan saka siji roti. Pikirna Israel miturut daging: apa ora wong-wong sing mangan kurban iku dadi sekutu mezbah? Dadi, apa sing tak kandhakake? Manawa berhala iku ana apa-apa, utawa manawa kurban sing dipersembahake marang berhala iku ana tegesé? Ora, nanging maksudku, nalika wong-wong non-Yahudi nyembah kurban, padha nyembah marang setan, ora marang Gusti Allah. Nanging aku ora kepéngin kowe padha nduwé paseduluran karo setan. Kowe ora bisa ngombe cawané Gusti lan cawané setan; kowe ora bisa melu dhahar ing méjané Gusti lan méjané setan. Apa kita wani ngundang-undang nesu marang Gusti? Apa kita luwih kuwat tinimbang Panjenengané?

1 Korinta 10:12–22

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 146

Sedulur-sedulur, kabèh iku sah kanggo aku, nanging ora kabèh migunani; kabèh iku sah kanggo aku, nanging ora kabèh mbangun. Aja ana sing ngupaya kabecikané dhéwé, nanging kabecikané wong liya. Panganana apa waé sing didol ing pasar tanpa pitakon apa-apa, supaya ati tentrem; awit bumi iki kagungané Gusti, lan kabèh sing ana ing jerone. Yen ana wong sing ora pracaya ngajak kowe, lan kowe kersa lunga, panganana apa wae sing disuguhake marang kowe tanpa pitakon apa-apa, kanggo tentreming ati. Nanging yen ana sing kandha marang kowe, 'Iki wis dipersembahake marang berhala,' aja dipangan, amarga wong sing kandha mau lan amarga tentreming atimu. Amarga bumi iki kagungané Gusti, lan kabèh sing ana ing jerone.

1 Korinta 10:23–28
Setu minggu kaping 16.
Setu Prapaskita

Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 147

Sedulur-sedulur, yen ana wong kandha marang kowe, 'Iki wis dipersembahake marang arca-arca,' aja dipangan, amarga wong sing kandha lan amarga nuranine. Amarga bumi iki kagungané Gusti, lan kabèh sing ana ing jerone. Saiki aku ora tegesé nuraniku dhéwé, nanging nurani wong liya; awit, kenapa kamardikané aku kudu diadili déning nurani wong liya? Yèn aku mangan kanthi panuwun, kenapa aku kudu disalahké amarga panganan sing wis tak panuwuni? Mula saka iku, apa kowé mangan utawa ngombe, utawa apa waé sing kok tindakaké, tindakna kabèh mau kanggo kamulyané Gusti Allah. Aja nganti ana sing kesandung—apa wong Yahudi, wong Yunani, utawa gréjaé Gusti Allah—kaya aku sing tansah nyoba nyenengaké kabèh wong ing kabèh bab, ora ngupaya kapentinganku dhéwé, nanging kapentingan akèh wong supaya padha slamet. Tiruana tuladahku, kaya aku miturut Kristus. Aku muji kowe, sedulur, amarga kowe padha éling kabèh sing wis tak ajarake lan tetep nyekel tradhisi kaya sing wis tak sampaikan marang kowe. Aku uga pengin kowe ngerti yèn Kristus iku sirahé saben priya, priya iku sirahé bojoné, lan Gusti Allah iku sirahé Kristus. Saben priya sing ndedonga utawa nabi kanthi sirah katutup ngremehake sirahé. Lan saben wanita sing ndedonga utawa ngandharake ramalan kanthi sirah mbukak ngremehake sirahé, amarga kuwi padha kaya yèn dhèwèké dicukur. Yèn ana wanita sing ora péngin nutupi sirahé, mending rambuté dipotong; nanging yèn dicukur utawa dipotong rambut iku isin kanggo wanita, mula sirahé kudu ditutupi. Mulane priya ora pantes nutupi sirahé, awit dhèwèké iku gambar lan kamulyané Gusti Allah; nanging wanita iku kamulyané priya.

1 Korinta 10:28–11:7
Kemis ing Minggu kaping 8

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 148

Sedulur-sedulur, priya iku ora asalé saka wadon, nanging wadon asalé saka priya; lan priya ora diciptakaké kanggo wadon, nanging wadon kanggo priya. Mula saka iku, wadon kuduné nduwé pratandha panguwasa ing sirahé, amarga para malaékat. Nanging, priya uga ora ana tanpa wadon, lan wadon uga ora ana tanpa priya, ing Gusti. Amarga kaya wadon asalé saka priya, priya uga asalé lumantar wadon; nanging kabèh mau asalé saka Gusti Allah. Nimbangna panjenenganmu dhéwé: apa pantes sawijining bojo ndedonga marang Gusti Allah kanthi sirahé ora katutup? Apa ora mulang panjenenganmu saka lumrahé yèn wong lanang nduwé rambut dawa iku ngremehake dhèwèké, nanging yèn bojo nduwé rambut dawa iku dadi kamulyané, awit rambuté diparingi dadi tutup? Nanging yèn ana sing péngin mbantah bab iki, kita ora nduwé kabiasaan kaya ngono, uga gréjaé Gusti Allah ora nduwé. Nanging nalika aku menehi saran iki, aku ora muji kowe, amarga kowe padha kumpul ora kanggo sing luwih becik nanging malah kanggo sing luwih ala. Amarga, sepisanan, aku krungu yen nalika kowe padha kumpul ing gréja, ana prabédan-prabédan ing antaramu, sing tak pracaya sawatara. Amarga kuduné ana prabédan panemu ing antaramu, supaya sing luwih wicaksana

bisa katon. Luwih saka kuwi, nalika kowe padha kumpul, iku ora kanggo melu Jamuaning Gusti; amarga saben wong padha kesusu mangan panganané dhéwé sadurungé wong liya, nganti ana sing luwe déné liyané wis mabuk. Apa kowe ora duwe omah dhéwé kanggo mangan lan ngombe? Utawa apa kowe ngremehake gréjaé Gusti Allah lan ngisin-isini wong-wong sing ora duwe apa-apa? Apa sing bakal tak kandhakake marang kowe? Apa aku bakal muji kowe bab iki? Aku ora bakal.

1 Korinta 11:8–22
Jumat ing Minggu Kaping Wolu

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 149

Para sedulur, aku nampa saka Gusti piyambak apa sing uga tak sampaikan marang kowe: manawa ing wengi Panjenengané dikhianati, Gusti kita Yesus njupuk roti, lan sawisé panjenengané matur nuwun, Panjenengané mecah roti mau lan ngandika, 'Jupuk, panganan; iki Awakku, sing dipecahake kanggo kowe; lakokna iki minangka pangeling marang Aku.' Kanthi cara sing padha, sawisé dhahar bengi, Panjenengané njupuk cawan lan ngendika, 'Cawan iki prajanjian anyar ing getihku; lakonana iki saben kowe ngombe, minangka pangeling marang Aku.' Amarga saben kowe mangan roti iki lan ngombe cawan iki, kowe ngumumaké patié Gusti nganti Panjenengané rawuh. Mula, sapa waé sing mangan roti iki utawa ngombe cawané Gusti kanthi ora pantes, bakal nindakake dosa marang Awak lan Getihé Gusti. Sapa waé kudu mriksa dhiri dhisik, banjur mangan roti iki lan ngombe saka cawan iki. Amarga sapa waé sing mangan lan ngombe kanthi ora pantes, mangan lan ngombe paukuman tumrap awaké dhéwé, amarga ora ngerteni Awaké Gusti. Mulane akèh saka kowé padha ringkih lan lara, lan ora sithik sing mati. Amarga yèn kita ngadili awaké dhéwé, kita ora bakal diadili. Nanging yèn kita diadili, kita didisiplin déning Gusti supaya kita ora kena paukuman bebarengan karo donya.

1 Korinta 11:23–32
Kemis Agung

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 150

Sedulur-sedulur, yèn kita padha ngadili awaké dhéwé, kita ora bakal diadili. Nanging yèn kita diadili, kita didisiplin déning Gusti supaya kita ora kena paukuman bebarengan karo donya. Mula, sedulur-sedulur, nalika kowé padha kumpul kanggo Makan Bebarengan Sang Gusti, padha ngenteni siji lan sijiné. Yèn ana sing krasa luwe, padha mangan dhisik ing omahé, supaya kumpulé kowé ora dadi sabab paukuman. Aku bakal ngatur bab liya nalika aku teka. Aku ora kepengin ninggalake kowe, sedulur, ing pepeteng bab karunia rohani. Kowe padha ngerti, nalika kowe isih dadi wong pagan, kowe biyen menyang berhalu bisu, kaya-kaya kuwi nuntun kowe. Mulané aku kandha marang kowé kabèh, yèn ora ana siji waé sing nganggo Rohé Allah sing bakal ngutuk marang Gusti Yesus, lan ora ana siji waé sing bisa ngakoni yèn 'Yesus iku Gusti' kajaba nganggo Roh Suci. Ana manéka rupa karunia, nanging Rohé mung siji; ana manéka rupa pangabdian, nanging Gustiné mung siji; lan ana manéka rupa pakaryan, nanging Allahé mung siji, sing nindakake kabèh pakaryan mau ing kabèh wong.

1 Kor 11:31–12:6
Senèn Minggu Kaping Sanga

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 151

Sedulur-sedulur, marang saben wong diparingi wahyu Roh kanggo kabecikan bebarengan. Marang siji wong diparingi lumantar Roh tembung kawicaksanan, marang sijiné tembung kawruh, lumantar Roh sing padha; marang sijiné pracaya, lumantar Roh sing padha; marang sijiné karunia marasaké, lumantar Roh sing padha; marang sijiné karunia nglakoni kaajaiban, marang sijiné karunia ramalan, marang sijiné karunia mbedakaké roh, marang sijiné karunia manéka basa, marang sijiné karunia nerangaké basa. Nanging kabèh mau iku pakaryané Roh siji lan padha, sing maringi marang saben wong siji-siji miturut kersané.

1 Korinta 12:7–11
17 November, St Gregorius, Uskup Neocaesarea

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 152

Para sedulur, kaya déné awak iku siji lan nduwé akèh anggota, lan kabèh anggota ing awak siji iku, sanadyan akèh, mbentuk siji awak, mangkono uga karo Kristus. Amarga kita kabèh dibaptis déning siji Roh mlebu ing siji awak, apa kita wong Yahudi utawa wong Yunani, apa kita budhak utawa wong merdéka, lan kita kabèh diparingi ngombe saka siji Roh. Awak iku, nanging, ora dumadi saka siji anggota, nanging saka akèh. Yen sikil kandha, 'Aku ora kalebu awak amarga aku dudu tangan,' apa sikil iku isih kalebu awak? Lan yen kuping kandha, 'Aku ora kalebu awak amarga aku dudu mripat,' apa kuping iku isih kalebu awak? Yen kabèh awak mung mripat, ing endi panggonané pangrungu? Yen kabèh awak mung pangrungu, ing endi panggonané pangambu? Nanging Gusti Allah wis nyusun anggota-anggota, saben ana ing awak, miturut karsa Panjenengané. Lan yèn kabèh mung siji anggota, ing endi awaké? Nanging saiki ana akèh anggota, nanging siji awak. Mripat ora bisa kandha marang tangan, 'Aku ora butuh kowe'; uga sirah ora bisa kandha marang sikil, 'Aku ora butuh kowe'. Kosok baline, anggota awak sing katon ringkih iku luwih perlu, lan sing katon kurang ajiné ing awak, kita luwih ngopeni; uga anggota awak sing ora pantes dideleng kita luwih ati-ati ditutupi, dene anggota awak sing pantes dideleng ora perlu kaya ngono. Nanging Gusti Allah wis nyusun awak, maringi perhatian luwih gedhé marang bagéan sing kurang sampurna, supaya ora ana pamisahan ing awak, nanging kabèh bagéan padha ngopeni siji lan sijiné kanthi padha. Mula, yèn siji bagéan nandhang sangsara, kabèh bagéan nandhang sangsara bareng; yèn siji bagéan pinunjul, kabèh bagéan padha bungah bareng.

1 Kor 12:12–26
Selasa Minggu Kaping Sanga

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 153

Sedulur-sedulur, kowe kabèh iku awaké Kristus, lan saben siji-sijiné kowe kabèh dadi anggotané. Gusti Allah wis netepaké ing Gréja, kaping pisan para rasul; kapindho para nabi; katelu para guru; banjur marang sawatara wong, kakuwatan kanggo nindakake mujijat; marang liyané, karunia marasaké; marang liyané, karunia nulungi wong liya; marang liyané, karunia mimpin; lan marang liyané, karunia ngomong nganggo basa-basa béda. Apa kabèh dadi rasul? Apa kabèh dadi nabi? Apa kabèh dadi guru? Apa kabèh bisa nindakake mujijat? Apa kabèh nduwèni karunia marasaké? Apa kabèh bisa ngomong ing basa-basa? Apa kabèh bisa nerjemahaké? Padha ngupaya karunia sing luwih agung, lan aku bakal nuduhaké marang kowé dalan sing luwih mulya. Yèn aku ngomong ing basa manungsa lan malaikat, nanging ora nduwèni katresnan, aku mung kaya gong sing muni kenceng utawa simbal sing gemerincing. Yen aku duwe karunia nubuat lan mangerteni kabèh misteri lan kabèh kawruh, lan yen aku duwe iman sakabehe nganti bisa mindhah gunung, nanging ora duwe katresnan, aku ora ana gunane. Lan yen aku nyumbangake kabèh bandha lan nyerahake awakku kanggo kobong, nanging ora duwe katresnan, iku ora ana gunane kanggo aku. Katresnan iku sabar, katresnan iku welas asih; katresnan ora iri, ora pamer, ora sombong, ora kasar, ora mikirake kapentingané dhéwé, ora gampang nesu, ora nyathet kaluputan; katresnan ora seneng ing kabecikan sing ora bener, nanging seneng ing kabeneran; katresnan nampa kabèh, pracaya kabèh, ngarep kabèh, tahan nganti pungkasan. Katresnan ora tau gagal.

1 Korinta 12:27–13:8A
Kanggo Para Sing Ora Nuntut Bayaran

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 154A

Sedulur-sedulur, katresnan iku sabar, katresnan iku mulya; katresnan ora iri, katresnan ora gumede, ora sombong, ora kasar, ora mikirake kapentingané dewe, ora gampang nesu, ora mikirake sing ala, ora seneng marang sing ora adil, nanging seneng marang kabeneran; katresnan nahan kabeh, pracaya kabeh, ngarep-arep kabeh, tahan kabeh. Katresnan ora tau gagal, sanajan ramalan bakal mandheg, basa-basa bakal meneng, lan kawruh bakal sirna. Amarga kita mangertèni mung sawatara lan kita maringi ramalan mung sawatara; nanging nalika sing sampurna teka, sing sawatara bakal

sirna. Nalika aku isih cilik, aku ngomong kaya bocah, aku mikir kaya bocah, aku nalar kaya bocah; nanging nalika aku wis dadi wong diwasa, aku nyingkirake bab-bab bocah. Saiki kita ndeleng kaya lumantar kaca sing peteng, kanthi samar; nanging mengko kita bakal ndeleng pasuryan karo pasuryan. Saiki aku mangertèni mung sethithik, nanging mengko aku bakal mangertèni kanthi sampurna, kaya aku wis dikenal kanthi sampurna. Lan saiki telu iki sing isih ana: iman, pangarep-arep, lan katresnan; nanging sing paling agung saka kabèh iku katresnan. Golekna katresnan; kepengin banget marang karunia rohani, utamane karunia nabi. Amarga sapa wae sing ngomong ing basa roh ora ngomong marang manungsa nanging marang Gusti Allah; amarga ora ana sing mangerteni, nanging padha ngomong misteri ing roh; nanging sapa wae sing nabi ngomong marang manungsa kanggo mbangun, nyemangati, lan nglipur. Sing ngandika nganggo basa roh iku mbangun awake dhéwé; nanging sing ngandika ramalan iku mbangun gréja. Aku péngin kowé kabèh padha ngandika nganggo basa roh; nanging luwih becik kowé padha ngandika ramalan; awit sing ngandika ramalan iku luwih utama tinimbang sing ngandika nganggo basa roh, kajaba yèn dhèwèké uga nerangaké, supaya gréja bisa dibangun.

1 Kor 13:4–14:5
Rebo minggu kaping sanga

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 154B

Sedulur-sedulur, nalika aku isih cilik, aku ngomong kaya bocah, aku mikir kaya bocah, aku nalar kaya bocah; nanging nalika aku wis dadi wong diwasa, aku nyingkirake bab-bab bocah. Saiki kita ndeleng kaya lumantar kaca sing peteng; nanging mengko pasuryan karo pasuryan. Saiki aku mangertèni mung sethithik; nanging mengko aku bakal mangertèni sak tenané kaya aku wis dikenal. Lan saiki telu iki sing isih ana: pracaya, pangarep-arep, lan katresnan; nanging sing paling agung saka kabèh iku katresnan. Golekna katresnan; kepengin banget marang karunia rohani, utamane karunia nabi. Amarga sapa wae sing ngomong ing basa roh ora ngomong marang manungsa nanging marang Gusti Allah; amarga ora ana sing mangerteni, nanging padha ngomong misteri ing roh; nanging sapa wae sing nabi ngomong marang manungsa kanggo mbangun, nyemangati, lan nglipur. Sing ngandika nganggo basa roh iku mbangun awaké dhéwé; nanging sing ngandika ramalan iku mbangun gréja. Aku péngin kabèh kowé bisa ngandika nganggo basa roh; nanging luwih becik kowé ngandika ramalan; awit sing ngandika ramalan iku luwih utama tinimbang sing ngandika nganggo basa roh, kajaba yèn dhèwèké uga nerangaké, supaya gréja bisa mbangun.

1 Korinta 13:11–14:5
15 Juli, Para Kudus Sirakus lan Julitta

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 155

Sedulur-sedulur, yen aku teka marang kowe lan aku ngomong nganggo basa sing ora dingertèni, apa gunané aku marang kowe, kajaba aku nerangaké marang kowe—apa lumantar wahyu, utawa lumantar kawruh, utawa lumantar ramalan, utawa lumantar piwulang? Malah barang-barang sing ora urip sing ngetokake swara—misale suling utawa harpa—yen ora ngetokake nada sing cetha, kepiye wong bisa ngerti apa sing diputerake ing suling utawa harpa? Lan yen terompet muni ora cetha, sapa sing bakal siyap perang? Mula yen kowe ngomong nganggo basa roh tanpa ngucapake tembung sing bisa dingerteni, kepiye wong bakal ngerti apa sing kok omongake? Kowe bakal ngomong marang angin. Ana pirang-pirang tembung ing donya, contone, lan ora ana siji-sijine sing ora nduwé makna. Nanging yèn aku ora mangertèni makna tembung-tembung kuwi, aku dadi wong asing tumrap sing ngomong, lan sing ngomong uga dadi wong asing tumrap aku. Mangkono uga kowe, nalika ngupaya karunia rohani, goleka supaya kowe sugih amarga karunia-karunia mau kanggo nguwatake gréja. Mula, sapa waé sing ngomong ing basa roh, muga-muga dhèwèké ndedonga supaya éntuk karunia tafsir. Amarga nalika aku ndedonga ing basa roh, sanadyan rohku ndedonga, pikiranku ora ana asilé. Dadi apa sing bakal tak lakoni? Aku bakal ndedonga nganggo rohku, lan aku bakal ndedonga nganggo pikiranku; aku bakal nyanyi nganggo rohku, lan aku bakal nyanyi nganggo pikiranku. Amarga yen kowe mberkahi nganggo rohmu, kepiye wong awam sing ana ing kono bisa ngomong 'Amen' marang

pambriyamu? Amarga dheweke ora ngerti apa sing kok omongake. Kowe muji kanthi becik, nanging wong liya ora dibangun. Aku matur nuwun marang Gustiku amarga aku bisa ngomong ing basa roh luwih saka kowe kabeh; nanging ing gréja aku luwih milih ngomong limang tembung kanthi pikiranku, supaya aku bisa mulang wong liya, tinimbang akèh tembung ing basa sing ora dingertèni.

1 Korinta 14:6–19
Kemis Minggu Kaping Sanga

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 156

Sedulur-sedulur, aja dadi bocah ing pikiranmu; nanging dadi bayi ing piala, nanging ing pikiranmu kudu diwasa. Ing Kitab Toret katulis: 'Aku bakal ngandika marang bangsa iki nganggo basa liya lan nganggo lambé liya; nanging sanajan mangkono padha ora bakal ngrungokaké marang Aku,' pangandikane Gusti. Mangkono, basa-basa iku pratandha ora kanggo wong pracaya nanging kanggo wong ora pracaya; prakara prakara nubuat, nanging, ora kanggo wong ora pracaya nanging kanggo wong pracaya. Yen kabèh pasamuhan padha kumpul lan kabèh padha nganggo basa-basa sing ora dingertèni, lan ana wong sing ora mangertos utawa wong ora pracaya mlebu, apa ora bakal padha kandha yèn kowé padha edan? Nanging nalika kabèh padha ngandharake ramalan, lan ana wong sing ora pracaya utawa wong sing durung paham mlebu, dhèwèké bakal kapeksa pracaya marang kabèh, lan bakal diadili déning kabèh. Lan kanthi mangkono rahasia atiné bakal kabuka, lan dhèwèké bakal sujud nyembah Gusti Allah, lan kandha: 'Satemene, Gusti Allah ana ing antaramu.'

1 Kor 14:20–25
Setu Minggu kaping 17

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 157

Sedulur-sedulur, nalika kowe padha kumpul, lan saben ana sing duwe mazmur, ana sing duwe piwulang, ana sing duwe basa liya, ana sing duwe wahyu, ana sing duwe tafsiran—kabeh mau kudu kanggo mbangun. Yen ana sing ngomong nganggo basa sing ora dingertèni, supaya loro utawa paling akèh telu sing ngomong, siji-siji gantian, lan siji nerjemahaké. Nanging yen ora ana juru basa, dhèwèké meneng waé ing gréja lan ngomong karo dhèwèké dhéwé lan karo Gusti Allah. Lan supaya ana loro utawa telu nabi sing ngandika, lan wong liya padha nimbang-nimbang apa sing diomongaké. Nanging yen ana wahyu sing teka marang wong liya sing ana ing kono, sing pisan kuwi meneng waé. Amarga kowé kabèh isa padha ngandika ramalan siji sawisé sijiné, supaya kabèh padha diwulang lan kabèh padha dikuwataké. Lan roh-roh nubuatan iku manut marang para nabi, awit Gusti Allah dudu Gusti Allah kang nggawé karuwetan nanging Gusti Allah kang nggawé katentreman. Mangkono uga lumrahé ing kabèh gréja para wong suci. Bojon-bojomu kudu meneng ing gréja, awit padha ora diparingi idin kanggo ngomong, nanging kudu manut, kaya sing kacathet ing Kitab Torèt. Nanging, yen padha kepengin sinau apa-apa, padha takon marang bojone ing omah; awit ora pantes wong wadon ngomong ing gréja. Apa sabda Gusti Allah asalé saka kowe? Utawa apa mung teka marang kowe piyambak? Yen ana sing nganggep dhèwèké nabi utawa rohani, dhèwèké kudu ngakoni yèn aku nulis iki marang kowe, awit iki paugerané Gusti. Nanging yen ana sing ora mangertos, ayo ora mangertos. Mula, sedulur-sedulur, padha ngupaya ngandharake ramalan, nanging aja nganti ngalang-alangi wicara ing basa roh; mung supaya kabeh lumaku kanthi pantes lan tertib.

1 Kor 14:26–40
Jumat ing Minggu kaping 9

Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 158

Sedulur-sedulur, aku kèlingaké kowé kabar kabungahan sing tak wartakaké marang kowé, sing wis kowé tampani, sing dadi landasan kowé, lan sing nglantaraké kowé menyang kaslametan—yen kowé tetep nyekel marang piwulang mau kaya sing tak wartakaké marang kowé, kajaba yèn kowé pracaya kanthi sia-sia. Amarga aku wis nerusaké marang kowé kabar sing paling wigati sing tak tanpa dhéwé: yèn Kristus seda kanggo dosa-dosa kita manut Kitab Suci, yèn Panjenengané dikubur, lan yèn Panjenengané wungu manèh ing dina katelu manut Kitab Suci, lan yèn Panjenengané katon

marang Petrus, banjur marang rolas murid; banjur Panjenengané rawuh marang luwih saka limang atus sedulur sakaligus, sing akèh saka wong-wong mau isih urip, sanadyan ana uga sing wis tilem; banjur Panjenengané rawuh marang Yakobus, lan marang kabèh Para Rasul; lan sing paling pungkasan Panjenengané rawuh marang aku uga, kaya marang wong sing lair ing wektu sing ora lumrah. Amarga aku iki sing paling cilik saka Para Rasul, lan aku ora pantes diarani Rasul, amarga aku wis nganiaya gréjaé Gusti Allah. Nanging amarga sih-rahmaté Gusti Allah aku dadi kaya saiki; lan sih-rahmaté marang aku ora sia-sia, nanging aku makarya luwih keras tinimbang kabèh mau—nanging dudu aku, nanging sih-rahmaté Gusti Allah sing ana karo aku. Mula, apa aku utawa wong-wong mau, iki sing kita wartakaké, lan iki sing kowe pracaya.

1 Korinta 15:1–11
Minggu 12

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 159

Sedulur-sedulur, yèn diwartakaké yèn Kristus wis tangi saka pati, kok ana saka kowé sing kandha yèn ora ana tangi saka pati? Yèn ora ana tangi saka pati, Kristus ora wis tangi; lan yèn Kristus ora wis tangi, pangandikaku dadi sia-sia, lan pracayamu uga dadi sia-sia. Malih, kita bakal dianggep dadi saksi palsu babagan Gusti Allah, amarga kita wis nyaksiake manawa Gusti Allah wis nguripake Kristus, padahal Panjenengané ora wis nguripake, yèn, tegesé, wong mati ora tangi; amarga yèn wong mati ora tangi, mula Kristus uga ora tangi. Lan yèn Kristus ora wis dibangkitaké, pracayanmu sia-sia: kowé isih ana ing dosamu. Mula, wong-wong sing wis mati ing Kristus padha binasa. Lan yèn kita mung nduwé pangarep-arep marang Kristus mung kanggo urip iki, kita luwih pantes dikasihani tinimbang sapa waé.

1 Kor 15:12–19
Senèn Minggu kaping 10

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 160

Sedulur-sedulur, Kristus wis tangi saka pati, minangka pucuk panèn saka wong-wong sing wis mati. Amarga kaya déné pati teka lumantar manungsa, mangkono uga tanginé wong mati lumantar manungsa. Amarga kaya déné kabèh mati ing Adam, mangkono uga kabèh bakal urip ing Kristus, saben ana ing panggonané dhéwé: Kristus minangka pucuk panèn, banjur wong-wong sing kagungané Kristus nalika rawuhé. Sabanjure rawuh pungkasané, nalika Panjenengané nyerahaké Karajan marang Gusti Allah Rama, sawisé Panjenengané mungkasi kabèh pamaréntahan, panguwasa, lan kakuwatan. Amarga Panjenengané kudu mrentah nganti Panjenengané wis nginjak kabèh mungsuhé ing sangisoring sikilé. Mungsuh pungkasan sing bakal diancurake yaiku pati, amarga Panjenengané wis ngendhalèkaké kabèh mau ing sangisoring sikilé. Saiki, nalika diomongaké yèn kabèh mau wis diparingaké ing sangisoring Panjenengané, cetha yèn iki ora kalebu Panjenengané sing maringaké kabèh mau ing sangisoring Panjenengané. Nalika Panjenengané wis ngendhalèkaké kabèh mau ing sangisoring Panjenengané, banjur Putra mau dhéwé uga bakal manut marang Panjenengané sing maringaké kabèh mau ing sangisoring Panjenengané, supaya Gusti Allah dadi kabèh ing sajroning kabèh.

1 Korinta 15:20–28
Kanggo kelingan para almarhum (Kemis)

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 161

Sedulur-sedulur, apa sing ditindakake wong-wong sing dibaptis kanggo wong mati? Yen wong mati ora dibangkitake babar pisan, kenapa padha dibaptis kanggo wong mati? Kenapa kita uga saben jam ngadhepi bebaya? Aku mati saben dina: aku nyekseni iki lumantar pujianmu, sedulur, sing tak duwéni ing Kristus Yesus, Gusti kita. Miturut pamikiran manungsa, nalika aku perang karo kéwan galak ing Éfeso, apa gunané aku iki yèn wong mati ora dibangkitaké? Ayo padha mangan lan ngombe, awit sesuk kita mati! Aja padha katipu: kanca sing ala ngrusak watak sing becik. Padha wicikana, kaya sing kuduné, lan aja padha dosa; amarga, kanggo isinmu, aku kudu ngomong yèn ana ing

antaramu sing ora kenal Gusti Allah. Nanging ana sing takon: 'Kepiye carané wong mati bakal diuripaké manèh? Lan awaké kaya apa sing bakal padha teka?' Heh, kowé wong bodho! Apa sing kok tabur ora bakal urip kajaba mati dhisik. Lan nalika kowe tabur, kowe ora tabur awak sing bakal ana, nanging wiji gundhul, bisa wae gandum utawa liyane; nanging Gusti Allah maringi awak manut kersane, lan marang saben wiji diwenahi awaké dhéwé.

1 Kor 15:29–38
Selasa minggu kaping 10

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 162

Sedulur, daging manungsa ora padha karo daging kéwan; ana daging manungsa, ana daging kéwan, ana daging iwak, lan ana daging manuk. Ana badan langit lan ana badan bumi; nanging kamulyaning langit iku siji jinis, lan kamulyaning bumi iku jinis liya. Srengéngé nduwé kamulyan siji jinis, rembulan nduwé kamulyan liya, lan lintang nduwé kamulyan liya; lan siji lintang béda karo lintang liyané ing kamulyané. Mangkono uga karo tangi saka pati: iku ditandur ing kebusukan, iku dibangkitaké ing ora kebusukan; iku ditandur ing asor, iku dibangkitaké ing kamulyan; ditanam kanthi ringkih, diuripaké kanthi kuwasa; ditanam awak alamiah, diuripaké awak rohaniah. Ana awak alamiah, ana uga awak rohaniah. Kaya sing katulis: 'Manungsa kapisan, Adam, dadi makhluk urip'; nanging Adam sing pungkasan iku roh sing maringi urip.

1 Kor 15:39–45
Setu Minggu kaping 18.
Kanggo kelingan wong sing wis seda (Selasa)

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 163

Sedulur-sedulur, manungsa kapisan asalé saka lemah, manungsa bledug; manungsa kapindho iku Gusti saka swarga. Kaya manungsa bledug, mangkono uga wong-wong sing saka bledug; lan kaya manungsa swarga, mangkono uga wong-wong sing saka swarga. Lan kaya déné kita wis nggawa gambar manungsa bledug, mangkono uga kita bakal nggawa gambar manungsa swarga. Nanging iki kang tak kandhakake marang kowe, sedulur: daging lan getih ora bisa ngrasakake Karajané Gusti Allah, lan sing bisa rusak ora bisa ngrasakake sing ora rusak. Aku mbukak sawijining rahasia marang kowe: kita ora kabèh bakal mati, nanging kita kabèh bakal diowahi ing kedhip mripat, nalika terompet pungkasan muni; amarga terompet bakal muni, lan wong mati bakal tangi ing kahanan sing ora rusak, lan kita bakal diowahi. Amarga awak sing bisa rusak iki kudu nganggo sing ora bisa rusak, lan awak sing bisa mati iki kudu nganggo sing ora bisa mati. Nalika awak sing bisa rusak iki wis nganggo sing ora bisa rusak, lan awak sing bisa mati iki wis nganggo sing ora bisa mati, mula tembung sing katulis bakal kawujud: 'Kamaten wis katelan ing kamenangan.' Wah, pati, ing ngendi bisa nyengatmu? Wah, Hades, ing ngendi kamenanganmu? Bisa nyengat pati iku dosa, lan kakuwatan dosa iku Toret. Nanging syukur marang Gusti Allah, sing maringi kamenangan lumantar Gusti kita Yesus Kristus!

1 Korinta 15:47–57
Kanggo kelingan para almarhum (Jumat)

Surat Kapisan marang Korinta, wiwitan 164

Sedulur-sedulur, ajegna, ajeg atiné, lan tansah unggul ing pakaryané Gusti, amarga kowé padha ngerti yèn pakaryanmu ora sia-sia ing ngarsané Gusti. Bab pangumpulan kanggo para suci, lakunana kaya sing tak paringi dhawuh marang gréja-gréja ing Galatia. Ing dina kapisan saben minggu, saben kowe padha nyisihaké dhuwit miturut pangasilanmu, supaya ora perlu nglumpukaké nalika aku teka. Nalika aku teka, aku bakal ngutus wong-wong sing wis kowe pilih, karo layang-layang, kanggo nggawa sumbanganmu menyang Yerusalem.

1 Kor 15:58–16:3
Setu minggu kaping 19

Surat Kapisan marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 165

Sedulur, menawa pantes aku mangkat, wong-wong sing wis kowe pilih bakal ngancani aku. Aku bakal teka marang kowe sawisé aku liwat Makedonia; amarga aku lagi lelungan liwat Makedonia. Mbok menawa aku bakal nginep karo kowe sawatara wektu, utawa malah nginep mangsa adhem ing kana, supaya kowe bisa ngancani aku menyang endi wae aku lunga. Amarga aku ora kepéngin ketemu kowe saiki mung sakliwat, nanging aku ngarep-arep bisa manggon bareng kowe sawatara wektu, yèn Gusti kersa. Bab Éfesus, aku bakal tetep ana ing kono nganti Pentakosta, amarga lawang gedhé lan amba wis kabuka kanggo aku, lan akèh mungsuh. Yèn Timotius teka marang kowe, priksa supaya dhèwèké aman ing antaramu; awit dhèwèké nindakaké pakaryané Gusti, kaya aku uga. Mula aja ana sing ngremehké dhèwèké, nanging priksa supaya dhèwèké dikirim kanthi tentrem, supaya dhèwèké bisa teka marang aku, awit aku ngentèni dhèwèké bebarengan karo sedulur-sedulur. Bab sedulur kita Apolos, aku wis ngajak dhèwèké kanthi kiyat supaya lunga marang kowé karo sedulur-sedulur; nanging dhèwèké saiki pancèn siap lunga, lan bakal teka nalika wektu sing cocog kanggo dhèwèké.

1 Korinta 16:4-12
Rebo minggu kaping 10

Surat Kapisan marang wong Korinta, wiwitan 166

Sedulur, padha waspada, ajeg ing pracaya, wani, lan ajeg atimu. Kabèh sing kok tindakake, tindakna kanthi katresnan. Aku ngajak kowe, sedulur (kowe padha ngerti kulawarga Stephanas, manawa dheweke iku pelopor ing Achaia lan wis nyawisake awake dhewe kanggo ngladeni para wong suci), supaya padha ngajeni marang wong-wong kaya ngono lan marang sapa wae sing nulungi lan makarya kanthi kiyat. Aku bungah manawa Stephanas, Fortunatus, lan Achaicus wis teka; dheweke wis ngisi kekosonganmu marang aku, amarga wis maringi seger marang rohku lan rohmu. Hormatna wong-wong kaya ngono. Greja-greja ing Asia ngaturake salam; Aquila lan Priscilla, bebarengan karo greja ing omahé, ngaturake salam hangat marang kowe ing Gusti. Kabèh sedulur padha ngaturaké salam. Padha nyapa siji lan sijiné nganggo ciuman suci. Salam saka aku dhéwé, Paulus, sing nulis nganggo tanganku dhéwé. Sing ora tresna marang Gusti Yesus Kristus, kabèh kena kutukan. Maranatha. Muga-muga sih rahmaté Gusti kita Yesus Kristus tansah ana ing antaramu, lan katresnanku ana ing antaramu kabèh ing Kristus Yesus. Amin.

1 Kor 16:13-24
Minggu 13

EPISTEL KEDUA KANGGO KORINTO

Surat kapindho marang wong Korinta, wiwitan 167A

Pawus, rasulé Gusti Yesus Kristus miturut kersané Allah, lan Timotius, sedulur kita, marang gréja Allah ing Korinta, bebarengan karo kabèh wong suci ing saindenging Akaia: katur rahmat lan tentrem marang kowé kabèh saka Allah, Rama kita, lan saka Gusti Yesus Kristus. Kaluwihna Allah, Rama saka Gusti kita Yesus Kristus, Rama saka kawelasan lan Allah saka kabèh panglipur, sing nglipur kita ing kabèh sangsara kita, supaya kita bisa nglipur wong-wong sing nandhang sangsara apa waé nganggo panglipur sing padha karo sing diparingaké Allah marang kita! Amarga sangsara Kristus saya akèh ana ing kita, mangkono uga panglipur kita saya akèh lumantar Kristus. Yèn kita nandhang sangsara, iku kanggo panglipur lan kaslametan kowe, kang kawujud lumantar nahan sangsara sing kita alami dhéwé. Lan pangarep-arep kita marang kowe tetep kiyat. Yen kita diparingi panglipur, iku kanggo panglipur lan kaslametanmu, amarga kita ngerti yen kowe melu nandhang sangsara lan panglipur kita.

2 Korinta 1:1–7
Kemis Minggu kaping 10

Surat Kapindho marang wong Korinta, wiwitan 167B

Para sedulur, pinaringan bejo Gusti Allah, Rama saka Sang Kristus kita, Rama saka welas asih lan Gusti Allah saka kabèh panglipur, sing nglipur kita ing kabèh sangsara kita, supaya kita bisa nglipur wong-wong sing nandhang sangsara apa waé nganggo panglipur sing Gusti Allah piyambak paring marang kita! Amarga kaya sangsara Kristus saya akèh ana ing kita, mangkono uga panglipur kita saya akèh lumantar Kristus. Yèn kita nandhang sangsara, iku kanggo panglipur lan kaslametan kowe, sing kawujud lumantar nahan sangsara sing padha kita alami. Lan pangarep-arep kita marang kowe tetep kiyat. Yen kita diparingi panglipur, iku kanggo panglipur lan kaslametanmu, amarga kita ngerti yen kowe melu nandhang sangsara lan melu nampa panglipur kita.

2 Kor 1:3–7
Kanggo Para Martir

Surat Kapindho marang wong Korinta, wiwitan 168

Sedulur-sedulur, kita ora kepéngin ninggalaké kowé ing pepeteng bab sangsara sing wis kita alami ing Asia, amarga kita kepepet banget nganti ngluwihi ukuran lan ngluwihi kekuwatan kita, nganti kita padha nyerah marang urip dhéwé. Nanging kita nggawa paukuman pati ing sajroning awak kita, supaya kita ora gumantung marang awak dhéwé nanging marang Gusti Allah, sing nguripaké wong mati, sing wis nylametaké kita saka kahanan sing ngancam nyawa kaya ngono, lan terus nylametaké kita, lan marang Panjenengané kita pracaya yèn Panjenengané bakal nylametaké kita manèh, kanthi pitulungan pandonga panjenengan kabèh kanggo kita, supaya akèh wong bisa matur nuwun kanggo kita amarga sih rahmat sing diparingaké marang kita lumantar pandonga saka akèh wong.

2 Kor 1:8–11
Setu Minggu kaping 20

Surat Kapindho marang Korinta, pambacaan 169

Sedulur-sedulur, kabanggaan kita yaiku iki: kesaksian saka nurani kita manawa kita wis tumindak ing donya, apamanèh ing antaramu, kanthi prasaja lan kasetyan marang Gusti Allah, ora nganggo kawicaksanan manungsa nanging lumantar sih-rahmaté Gusti Allah. Lan kita nulis marang kowe ora

ana liya kajaba sing kowe waca utawa pahami, lan sing, muga-muga, bakal kowe pahami kanthi tuntas, amarga kowe wis paham sawetawis, manawa kita bakal dadi kabanggaanmu, kaya kowe uga dadi kabanggaan kita, ing dina Sang Yehovah Yesus Kristus. Lan kanthi kapitadosan iki aku wis niat teka dhisik marang kowe, supaya kowe nampa berkah kaping pindho, lan lumantar kowe aku nerusake menyang Makedonia, banjur saka Makedonia bali maneh marang kowe; lan kowe bakal ngancani aku menyang Yudea. Kanthi niat kaya ngono, apa aku tumindak gegabah? Utawa apa aku tumindak manut daging, nganti aku ngomong 'ya, ya' ing sawijining wektu lan 'ora, ora' ing wektu sabanjure? Minangka Gusti Allah dadi seksi, kabar sing tak sampaikan marang kowe ora tau 'ya' ing sawijining wektu lan 'ora' ing wektu sabanjure. Amarga Putraning Allah, Yesus Kristus, sing kita wartakaké marang kowé—aku, Silvanus, lan Timotius—ora tau dadi 'ya' lan 'ora'; nanging ing Panjenengané iku 'iya' – amarga ing Panjenengané kabèh janji Allah iku 'iya', lan ing Panjenengané uga 'Amin' – kanggo kamulyané Allah lumantar kita.

2 Kor 1:12–20
Jumat ing minggu kaping 10

Surat kapindho marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 170

Sedulur-sedulur, Gusti Allah sing ngukuhake kita bebarengan karo kowe ing Kristus lan wis ngurapi kita, uga wis masang meterai marang kita lan maringi Roh minangka pratandha ing atine kita. Aku nyuwun Gusti Allah dadi seksi ing atiku, manawa amarga ngajeni kowe, aku durung teka ing Korinta; dudu amarga aku kepengin nguwasani imanmu, nanging supaya bisa melu kabungahanmu, awit kowe wis ajeg ing iman. Mula saka iku aku mutusaké ing atiku ora bakal teka maneh marang kowe kanthi sedhah. Amarga yèn aku nggawe kowe sedhah, sapa sing bakal nggawe aku bungah, kajaba wong sing tak sedhahaké? Bab iki tak tulis marang kowe supaya nalika aku teka aku ora nampa sedhah saka wong-wong sing kuduné dadi kabungahané aku; amarga aku yakin marang kowe kabèh yèn kabungahané aku uga kabungahané kowe kabèh. Saka sangsara gedhé lan atiku abot, aku nulis marang kowe karo akèh luh, dudu kanggo nglarani atimu, nanging supaya kowe ngerti katresnan sing akèh banget sing tak duwèni marang kowe.

2 Kor 1:21–2:4
Minggu 14

Surat kapindho marang wong Korinta, wiwitan 171

Sedulur-sedulurku, kabungahan kula uga kabungahan panjenengan. Amarga sedhah banget lan atiku abot, kula nulis marang panjenengan kanthi akèh luh, dudu kanggo nggawe panjenengan sedhah, nanging supaya panjenengan mangertèni katresnan kula sing kathah marang panjenengan. Yen ana sing wis nyebabake sedhah, dhèwèké ora mung nyedhihake aku, nanging—kanthi alus—uga panjenengan kabèh. Hukuman saka akèh wong wis cukup kanggo dhèwèké; mula luwih becik kowe padha ngapura lan nglipur dhèwèké, supaya dhèwèké ora kabebanan sedhah sing kakehan. Mula saka iku aku ngajak kowe kabèh supaya padha nresnani dhèwèké. Amarga iki sababé aku nulis marang kowe, kanggo nguji apa kowe manut ing kabèh bab. Lan sapa waé sing kowe apura, aku uga apura; amarga yèn aku wis ngapura sapa waé kanggo apa waé, aku nindakake iku merga kowe ing asmané Kristus, supaya Setan ora bisa ngapusi kita, amarga kita ora kélangan eling marang tipuné. Nalika aku teka ing Troas kanggo mratelakaké Injil Kristus, sanadyan Pangeran wis nutup lawang tumrap aku, aku ora tentrem atiku, amarga aku ora nemoni sedulurku Titus ing kono; nanging sawisé pamitan karo wong-wong mau, aku lunga menyang Makedonia. Nanging syukur marang Gusti Allah, sing tansah maringi kita kamenangan ing Kristus lan lumantar kita nyebarake wangi pangertosan babagan Panjenengané ing saben panggonan. Amarga kita iku wangi Kristus tumrap Gusti Allah.

2 Kor 2:3B–15A
Senèn minggu kaping 11

Surat kapindho marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 172

Sedulur-sedulur, syukur marang Gusti Allah, sing tansah maringi kita kamungkinan menang ing Kristus lan lumantar kita nyebarake wangi pangertosan babagan Panjenengané ing saben panggonan. Amarga kita iku wangi Kristus kanggo Gusti Allah ing antarané wong-wong sing padha kaslametake lan ing antarané wong-wong sing padha binasa: kanggo siji iku wangi sing nuntun marang pati, kanggo sijine iku wangi sing nuntun marang urip. Lan sapa sing pantes kanggo kabèh iki? Amarga kita ora mbengkokaké sabda Gusti kaya akèh wong, nanging kita mberitakaké kanthi tulus, saka Gusti, ing ngarsané Gusti, ing Kristus. Apa kita kudu mbuktèkaké marang kowé manèh yèn kita ana? Apa kita, kaya sawatara wong, perlu layang panyaran marang kowé utawa saka kowé? Kowe iku layang kita, sing katulis ing atiné kita, sing dingerteni lan diwaca kabèh wong; kowe mbuktèkaké lumantar tumindakmu yèn kowe iku layang saka Kristus, sing katulis ora nganggo tinta nanging nganggo Rohé Gusti Allah sing urip, ora ing loyang watu nanging ing loyang atiné manungsa.

2 Kor 2:14–3:3
Selasa minggu kaping 11

Surat Kapindho marang Korinta, wiwitan 173

Sedulur-sedulur, kita nduwé kapercayan kaya ngono marang Gusti Allah lumantar Kristus, dudu amarga kita pantes saka awaké dhéwé kanggo ngaku apa-apa minangka asil saka awaké dhéwé, nanging kapantesan kita asalé saka Gusti Allah. Panjenengané wis ndadèkakaké kita pantes dadi abdi Perjanjian Anyar, dudu saka huruf nanging saka Roh; amarga huruf matèni, nanging Roh maringi urip. Yen pelayanan saka huruf sing marakake pati, sing diukir ing watu, padha kamulyan nganti para putra Israel ora bisa ndeleng pasuryané Musa amarga kamulyan sing lumantar saka pasuryané, sepira luwih kamulyané pelayanané Roh? Amarga yèn pelayanan paukuman iku mulya, sepira luwih mulya manèh pelayanan kabeneran? Sing biyèn mulya saiki malah ora dianggep mulya manèh, merga kamulyan sing ngluwihi saka apa sing bakal teka. Amarga yèn sing bakal sirna iku mulya, sepira luwih mulya manèh sing langgeng.

2 Kor 3:4–11
Rebo minggu kaping 11

Surat Kapindho marang wong Korinta, wiwitan 174

Sedulur-sedulur, amarga duwé pangarep-arep kaya ngono, kita tumindak kanthi wani banget, ora kaya Musa, sing nganggo selubung ing pasuryané supaya para putrané Israel aja nganti ndelok pungkasaning apa sing bakal sirna. Nanging pikirane padha wuta; amarga nganti dina iki, nalika Prajanjian Lawas diwaca, selubung sing padha isih ora diangkat, amarga iku diangkat dening Kristus. Nganti dina iki, nalika padha maca Musa, selubung iku tetep nutupi atine; nanging nalika padha mbalik marang Gusti, selubung iku banjur diangkat. Gusti iku Roh; lan ing ngendi ana Rohé Gusti, ing kono ana kamardikan. Nanging kita kabèh, kanthi rai kang kabuka, ndeleng kamulyaning Gusti kaya ing pangilon, kita diowahi dadi gambar sing padha saka kamulyan marang kamulyan, lumantar Rohé Gusti.

2 Kor 3:12–18
Setu Minggu kaping 21

Surat Kapindho marang Korinta, maca 175

Sedulur-sedulur, amarga kita nduwé pelayanan kaya ngéné lumantar sih-rahmaté Gusti Allah, kita ora nyerah; nanging, sawise nyingkiraké tumindak rahasia lan isin, lan tanpa ngandelaké tipu muslihat utawa ngowahi sabda Gusti Allah, nanging kanthi nerangaké kabeneran kanthi cetha, kita nyerahaké awaké dhéwé marang nurani saben wong ing ngarsané Gusti Allah. Mula, yèn Injil kita kabungkus, iku kabungkus tumrap wong-wong sing bakal binasa, yaiku wong-wong sing ora pracaya, sing pikirane wis dipekak déning déwa jaman iki, supaya padhangé Injil bab kamulyané Kristus, sing minangka gambarané Gusti Allah sing ora katon, aja sumunar marang wong-wong mau. Amarga kita

ora nginjili babagan awaké dhéwé, nanging babagan Kristus Yesus minangka Gusti; lan kita iku abdi panjenengan merga Yesus, amarga Gusti Allah, sing maréntahaké pepadhang sumunar saka pepeteng, wis sumunar ing atiné kita kanggo maringi pepadhang kawruh kamulyané Gusti Allah ing pasuryané Kristus Yesus.

2 Kor 4:1–6
Kemis ing Minggu kaping 11

Surat kapindho marang wong Korinta, bacaan 176

Sedulur-sedulur, Gusti Allah, sing paring dhawuh marang pepadhang supaya sumunar saka pepeteng, wis sumunar ing atiné kita kanggo maringi pepadhang kawruh kamulyané Gusti Allah ing pasuryané Yesus Kristus. Nanging kita nggawa harta iki ing wadiah lempung, supaya kakuwatan sing ngluwihi kuwi dianggep saka Gusti Allah lan ora saka kita. Kita kepepet saka saben sisih, nanging ora remuk; kita ana ing kahanan angel, nanging ora putus asa; kita dianiaya, nanging ora ditinggal; kita ambruk, nanging ora bininasakaké. Ing awak kita tansah nggawa pati Sang Kristus, supaya uripé Sang Kristus uga katon ing awak kita. Amarga kita sing isih urip iki tansah diserahkan marang pati kanggo Gusti Yesus, supaya uripé Sang Kristus uga katon ing daging fana kita; mula pati makarya ing kita, nanging urip makarya ing kowe. Nanging kita nduwèni roh pracaya sing padha kaya sing katulis: 'Aku pracaya, mulané aku ngandika'; lan kita pracaya, mulané kita ngandika, amarga kita ngerti yèn Panjenengané sing nguripaké Gusti Yesus saka pati bakal nguripaké uga kita lumantar Yesus lan nampilaké kita bebarengan karo kowé ing ngarsané. Amarga kabèh mau kanggo kapentingané kowé, supaya lumantar akèh wong, kabèh karunia sing akèh mau malah nambah pantebèlasan kanggo kamulyané Gusti Allah.

2 Kor 4:6–15
Minggu kaping 15.
Kanggo Sing Kinurmatan

Surat Kapindho marang wong Korinta, pambacaan 177

Para sedulur, kita duwé roh pracaya sing padha kaya sing katulis: 'Aku pracaya, mulané aku ngandika'; lan kita pracaya, mulané kita ngandika, awit kita mangertèni yèn Panjenengané sing wis nguripaké Gusti kita Yesus saka pati uga bakal nguripaké kita lumantar Yesus lan nampilaké kita ing ngarsané bebarengan karo kowé kabèh. Kabèh iki kanggo kapentinganmu, supaya lumantar akèh wong, kalimpahan sih-rahmat mau malah nambah akèh panuwun kanggo kamulyaning Gusti Allah. Mulane kita ora kélangan sumanget; sanadyan awak kita sing njaba saya rusak, nanging batin kita saya anyar saben dina. Amarga sangsara kita sing entheng lan sedhela iki ngasilaké kamulyan langgeng kang ngluwihi ukuran kanggo kita, nalika kita ora ndeleng kang katon, nanging kang ora katon; awit kang katon iku sementara, nanging kang ora katon iku langgeng.

2 Kor 4:13–18
Jumat ing Minggu kaping 11

2 Korinta, ayat 178

Sedulur-sedulur, kita ngerti yèn omah donya kita, tenda iki, yèn dibongkar, kita nduwé panggonan ing swarga saka Gusti Allah, omah sing ora digawe déning tangan manungsa, langgeng. Mulane kita ngraos kangen, kepengin diparingi panggenan langit; supaya nalika kita wis diparingi panggenan iku, kita ora bakal kapanggih telanjang. Amarga nalika kita isih ana ing kemah iki, kita ngraos abot amarga beban, amarga kita ora kepengin dicopot saka kemah iki, nanging diparingi panggenan langit, supaya sing fana iki katelan dening gesang. Mulané Gusti Allah ngreksa kita lan maringi Roh minangka jaminan. Mula kita tansah bungah; lan amarga kita ngerti yèn nalika manggon ing badan iki kita adoh saka Sang Yehuwa—awit kita lumaku kanthi pracaya, ora kanthi pandelengan—mula kita tansah bungah lan luwih seneng adoh saka badan lan manggon ing omahé Sang Yehuwa. Mula saka iku kita ngupaya kanthi sakabehe, apa kita tetep ing badan utawa lunga

saka kene, supaya kita bisa nyenengake Panjenengané; amarga kita kabeh kudu ngadhep ing pangadilan Kristus.

2 Kor 5:1–10A
Setu Minggu kaping 22.
Kanggo kelingan para almarhum (Rebo)

Surat Kapindho marang wong Korinta, bacaan 179

Sedulur-sedulur, kita kabeh kudu ngadhepi pangadilan Kristus, supaya saben wong nampa pantesé miturut apa sing wis ditindakake nalika isih ana ing badan, apa iku becik utawa ala. Mula, amarga kita ngerti ajiné Gusti, kita ngyakini manungsa; nanging marang Gusti kita wis mbukak; aku ngarep kita uga mbukak marang nuranimu. Kita ora nyaranake awake dhewe marang kowe maneh, nanging menehi alesan supaya kowe bisa bangga marang kita, supaya kowe duwe apa sing arep diomongake marang wong-wong sing bangga saka penampilan, dudu saka atine. Amarga yen kita edan, iku kanggo Allah; yen kita waras, iku kanggo kowe. Amarga katresnan Kristus meksa kita, amarga kita wis tekan kesimpulan iki: yen siji wong mati kanggo kabeh, mula kabeh wis mati. Lan Kristus seda kanggo kabèh, supaya wong-wong sing urip ora manèh urip kanggo awake dhéwé, nanging kanggo Panjenengané sing seda kanggo wong-wong mau lan wis tangi manèh.

2 Kor 5:10–15
Senèn Minggu kaping 12

Surat Kapindho marang Korinta, wiwitan 180

Sedulur-sedulur, Kristus seda kanggo kabeh wong, supaya wong-wong sing urip ora maneh urip kanggo awake dhewe, nanging kanggo Panjenengane sing seda lan tangi saka pati kanggo wong-wong mau. Mula wiwit saiki kita ora maneh nganggep sapa wae miturut daging; sanadyan biyen kita nganggep Kristus miturut daging, saiki kita ora maneh kaya ngono. Mula, yen ana wong sing ana ing Kristus, dheweke iku ciptaan anyar; sing lawas wis kliwat; delengen, kabeh wis dadi anyar. Kabèh iki saka Gusti Allah, sing lumantar Yesus Kristus wis ngrekoniliasi kita karo Panjenengané lan maringi kita pelayanan rekonsiliasi; amarga Gusti Allah ana ing Kristus, ngrekoniliasi donya marang Panjenengané, ora ngetung kaluputané marang wong-wong mau, lan wis nyerahaké marang kita kabar rekonsiliasi. Mula saka iku, kita iki dadi duta-duta Kristus, kaya-kaya Gusti Allah ngajak lumantar kita; kita nyuwun marang kowe ing asmané Kristus: padha rukun manèh karo Gusti Allah. Amarga Panjenengané wis nggawe Sang sing ora ngerti dosa dadi dosa kanggo kita, supaya lumantar Panjenengané kita bisa dadi kabeneran saka Gusti Allah.

2 Kor 5:15–21
Selasa Minggu kaping 12

Surat Kapindho marang Korinta, bacaan 181

Sedulur-sedulur, minangka kanca pakaryan Kristus, kita nyuwun marang kowe supaya aja nampa sih-rahmaté Gusti Allah kanthi sia-sia. Amarga ana pangandikane: 'Ing wektu sing ditrima Aku krungu kowe, lan ing dina kaslametan Aku nulungi kowe.' Delengen, saiki wektu sing ditrima; delengen, saiki dina kaslametan. Kita ora maringi sapa wae alesan kanggo ngremehake apa-apa, supaya pelayanan kita ora dadi tercemar; nanging ing saben bab kita mbuktikake yèn kita iku abdi-abdi Allah: ing kasabaran sing gedhé, ing sangsara, ing kabutuhan, ing kahanan angel, ing pukulan, ing panjara, ing pangasingan, ing pagaweyan abot, ing wengi-wengi tanpa turu, ing puasa, ing kasucian, ing kawicaksanan, ing kabecikan, ing katresnan, ing Roh Suci, ing katresnan sing tulus, ing tembung kabeneran, ing kakuwatané Gusti Allah, nganggo senjata kabeneran ing tangan tengen lan kiwa, ing pakurmatan lan pangremehan, ing cacian lan pujian: kita dianggep penipu, nanging kita setya; kita ora dikenal, nanging dikenal; kita dianggep wis mati, nanging kita isih urip; kita kena paukuman, nanging kita ora mati; kita sedhih, nanging kita tansah bungah; kita mlarat, nanging kita ndadekake akeh wong sugih; kita ora duwe apa-apa, nanging kita duwe kabeh.

2 Kor 6:1–10

Minggu kaping 16.
Kanggo Para Martir

Surat Kapindho marang wong Korinta, wiwitan 182A

Sedulur-sedulur, cangkem kita kabuka marang kowe, para Korinta; atiné kita amba kabuka. Kowe ora kaku ing jeroning kita; atiné kowe sing kaku. Minangka balesan, aku kandha marang kowe kaya marang anak-anak, mbukak atimu uga. Aja padha nyawiji karo wong-wong sing ora pracaya; amarga apa sesambungané kabeneran karo kaluputan? Utawa apa pasedulurané pepadhang karo pepeteng? Apa ana kesepakatan antarané Kristus lan Belial? Utawa apa porsié wong pracaya karo wong sing ora pracaya? Apa ana persetujuan antarané candhié Gusti Allah lan berhala? Amarga kowe kabèh iku candhié Gusti Allah sing urip, kaya déné pangandikane Gusti Allah.

2 Kor 6:11–16A
Rebo Minggu kaping 12

Surat kapindho marang wong Korinta, wiwitan 182B

Sedulur-sedulur, kowe padha dadi candhi Allah kang urip, kaya pangandikane Allah: 'Aku bakal manggon ing kowe lan lumaku ing antaramu; Aku bakal dadi Allahmu, lan kowe bakal dadi umat-Ku.' Mula saka iku, metu-na saka antarané lan misah-na, pangandikane Gusti, lan aja nyentuh apa sing reged; lan Aku bakal nampa kowe. 'Lan Aku bakal dadi Bapa tumrap kowe, lan kowe bakal dadi putra lan putri,' pangandikane Gusti kang Maha Kuwasa. Mula, sing tak tresnani, awit kita duwe janji kaya ngono, ayo padha ngresiki awak saka saben reregeding daging lan roh, lan ngluhurake kasucian kanthi ajrih marang Gusti Allah.

2 Korinta 6:16b–7:1
Minggu 17

Surat kapindho marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 183

Sedulur-sedulur, ayo padha ngresiki awaké dhéwé saka kabèh rereged daging lan roh, lan nyampurnakaké kasucian kanthi ajrih marang Gusti Allah. Sabar dhisik. Kita ora nate nindakake sing salah marang sapa waé, ora nate nglarani sapa waé, lan ora nate nggolèk bathi saka sapa waé. Aku ora ngomong iki kanggo nyalahké kowé; amarga aku wis tau kandha yèn kowé ana ing atiné kita, supaya kita bisa urip lan mati bebarengan. Aku nduwé pangarep-arep gedhé marang kowé, lan aku bangga banget marang kowé; atiku kebak panglipur lan kabungahan ngluwihi kabèh sangsara kita. Amarga nalika kita teka ing Makedonia, badan kita ora éntuk istirahat, nanging kita kepepet ing saben sisih: saka njaba ana serangan, saka njero ana rasa wedi. Nanging Gusti Allah, kang nglipur wong-wong sing andhap asor, wis nglipur kita lumantar rawuhe Titus; lan ora mung lumantar rawuhe, nanging uga lumantar panglipur sing ditampa saka kowe, nalika dhèwèké nyritakaké marang kita bab semangatmu, luhmu, lan kangenmu marang aku, nganti aku saya bungah. Mula, yen layangku wis nyebabake kowe sedhih, aku ora nyesel, sanajan nalika semana aku nate nyesel; amarga aku weruh yen layang iku pancen nyebabake kowe sedhih, sanajan mung sedhela. Saiki aku bungah, dudu amarga kowe sedhih, nanging amarga sedhihmu nggawa marang pangapuran; awit kowe sedhih kanggo kapentingan Gusti Allah, supaya kowe ora nampa cilaka apa-apa saka kita. Amarga sedhih miturut kersaning Allah nggawa pangapuran sing mimpin marang kaslametan lan ora ninggalake pangapusan.

2 Korinta 7:1B–10A
Kemis ing Minggu kaping 12

Surat kapindho marang wong Korinta, diwiwiti saka ayat 184

Sedulur-sedulur, sedhih miturut kersaning Gusti Allah ngasilake pangapuran sing mimpin marang kaslametan, nanging sedhih donya ngasilake pati. Amarga kowe padha sedhih kanggo Gusti Allah—delengen semangat sing wis kawangun ing atimu, pembelaan, nesu marang sing salah, wedi, kangen, semangat, lan kepinginan tumrap kaadilan! Ing saben bab kowe wis mbuktekake yèn kowe

ora ana sing salah ing prakara iki. Saiki, yèn aku nulis marang kowe, iku ora amarga wong sing salah utawa wong sing dirugèkaké, nanging supaya rasa prihatin kita marang kowe dadi cetha marang kowe ing ngarsané Gusti Allah. Mula saka kuwi kita nampa panglipur saka panglipurmu; lan kita malah luwih bungah amarga kabungahané Titus, amarga kowe kabèh wis maringi tentrem atiné. Mula aku ora isin, yen aku mbanggakake kowe marang dheweke kanthi cara apa wae; nanging kaya kita wis ngomong kabèh kabeneran marang kowe, mangkono pujian kita kabuktèn bener ing ngarepé Titus; lan atiné banget condhong marang kowe, nalika éling kasetyanmu kabèh, caramu nampani dheweke kanthi ajrih lan gemeter. Mula aku bungah amarga ing kabèh bab aku bisa ngandelaké kowe.

2 Kor 7:10–16
Jumat ing Minggu kaping 12

Surat kapindho marang wong Korinta, wiwitan 185

Sedulur-sedulur, kita ngandhani kowe bab rahmaté Gusti Allah sing diparingaké marang gréja-gréja ing Makedonia; amarga sanadyan padha ngalami cobaan lan sedhih sing gedhé, kabungahané malah nglimputi; lan kamlaratané sing jero malah nglimputi kamulyané kabecikané. Amarga padha maringi kanthi kersa, ora mung miturut kamampuané, nanging malah ngluwihi kamampuané – aku dadi saksi bab iki: padha meksa banget supaya kita nampa peparangé lan sumbangané kanggo pelayanan para wong suci; lan ora mung maringi kaya sing kita pangajab, nanging dhisik padha nyerahake awaké dhéwé marang Gusti, banjur marang kita miturut kersané Gusti.

2 Korinta 8:1–5
Setu Minggu kaping 23

Surat Kapindho marang wong Korinta, pambacaan 186

Sedulur-sedulur, kaya kowe sugih ing saben bab—ing iman, ing pangandika, ing kawruh, ing kabungahan, lan ing katresnanmu marang kita—mangkono uga padha sugiha ing kabecikan iki. Aku ngomong iki ora minangka prentah, nanging kanggo nguji ketulusan katresnanmu lumantar semangat wong liya. Amarga kowe padha ngerti sih rahmaté Gusti kita Yesus Kristus, yèn nalika Panjenengané sugih, Panjenengané dadi mlarat kanggo kapentingané kowe, supaya kowe padha sugih lumantar kamlaratané. Aku maringi pitutur iki: iku kanggo kapentinganmu, amarga kowe ora mung wis miwiti nindakake iki, nanging uga wis kepengin nindakake wiwit taun kepungkur. Saiki, rampungna pakaryan iki, supaya apa sing wis kowe kepengin banget bisa kawujud kanthi sampurna. Amarga yen ana kersa, iku ditampa manut karo apa sing diduweni, lan ora manut karo apa sing kurang. Tujuane ora supaya wong liya dibebasake nalika kowe isih kebeban, nanging supaya ana kasetaraan. Saiki, kelimpahanmu ngimbangi kekurangané; mengko, kelimpahané bakal ngimbangi kekuranganmu, supaya ana kasetaraan, kaya sing katulis: 'Sing nglumpukake akèh ora ana sing ketinggalan, lan sing nglumpukake sithik ora ana sing kurang.'

2 Kor 8:7–15
Senèn minggu kaping 13

Surat kapindho marang wong Korinta, bacaan 187

Sedulur-sedulur, syukur marang Gusti Allah, sing wis maringi semangat gedhe marang Titus kanggo kowe. Amarga sanadyan aku wis nyuwun marang dheweke, dheweke lunga menyang kowe kanthi karsa dhéwé, amarga banget kepéngin. Kita uga ngutus bebarengan karo dheweke sawijining sedulur sing dipuji ing kabèh gréja amarga panginjané, lan sing dipilih déning gréja-gréja kanggo ngancani kita ing pakaryan kabecikan iki, sing kita lakoni kanggo kamulyané Gusti piyambak lan manut semangatmu, supaya kita ora kena kritik saka sapa waé amarga akèh persembahan sing dipasrahaké marang pelayanan kita; amarga kita ngupaya nindakaké sing bener, ora mung ing ngarsané Gusti nanging uga ing ngarsané manungsa. Kita uga ngutus bareng karo dheweke sedulur kita, sing semangaté wis kaping pirang-pirang kita uji kanthi manéka cara, lan saiki malah luwih semangat amarga kapercayané gedhé marang kowe. Bab Titus, dhèwèké iku kanca lan kanca sekerja aku ing antaramu; lan bab sedulur-sedulur kita, padha utusané gréja-gréja, kamulyané Kristus. Mula,

ing ngarsané gréja-gréja, paringana bukti katresnanmu lan alesan kita sing pantes kanggo ngagung-agungaké kowe. Nanging, aku ora perlu nulis marang kowe bab pangumpulan kanggo para suci, amarga aku wis ngerti semangatmu lan wis ngagung-agungaké kowe marang wong Makedonia yèn Akaia wis siyap wiwit taun kepungkur; lan semangatmu wis nyemangati akèh wong. Aku wis ngutus para sedulur mau, supaya omonganku babagan kowe ora dadi sia-sia ing bab iki, nanging kowe pancen siap kaya sing tak kandhakake; lan supaya nalika wong Makedonia teka bareng aku lan weruh kowe durung siap, kita—dudu kowe—aja nganti isin amarga wis sombong kanthi yakin kaya ngono. Mulane aku nganggep perlu ngajak para sedulur supaya padha mangkat luwih dhisik menyang kowe lan nyiapake kabutuhan sadurunge, supaya berkah sing wis kowe krungu mau siap dadi berkah, lan ora dadi beban.

2 Kor 8:16–9:5
Selasa minggu kaping 13

Surat Kapindho marang wong Korinta, pambacaan 188

Sedulur-sedulur, sapa sing nanem sithik bakal panen sithik, lan sapa sing nanem akèh bakal panen akèh. Saben wong kudu menehi miturut sing wis ditemtokake ing atiné, ora kanthi kaku utawa kapaksa; awit Gusti Allah tresna marang sing menehi kanthi gumbira. Gusti Allah mampuh ngledhang kowe kabèh kanthi kabecikan sing manéka warna, supaya kowe tansah duwé kabèh kang cukup ing saben wektu lan ing saben bab, lan supaya kowe bisa ngluberaké kabecikan ing saben pakaryan, kaya sing katulis: 'Panjenengané wis nyebar-nyebar, wis maringi marang wong mlarat; kabenerané langgeng salawas-lawase.' Panjenengané sing maringi wiji marang sing nyebar lan roti kanggo pangan uga bakal maringi lan nambah woh kabeneranmu, supaya kowe sugih ing saben bab kanggo saben jinis kabecikan, sing lumantar kita ngasilaké panuwun marang Gusti Allah.

2 Kor 9:6–11
Minggu kaping 18

Surat Kapindho marang wong Korinta, wiwitan 189

Sedulur, pelayanan iki ora mung nyukupi kabutuhan para wong suci nanging uga ngasilake panuwun sing akèh marang Gusti Allah ing akèh wong; awit, nalika padha nyumurupi bukti pelayanan punika, padha mulang-mulang Gusti Allah amarga patuhmu marang Injil Kristus kang kokakoni, lan amarga paseduluranmu kang tulus karo wong-wong mau lan kabèh wong, padha ndedonga kanggo kowe, amarga katresnané marang kowe, amarga akèh sanggone sih-rahmaté Gusti Allah ing kowe. Matur nuwun marang Gusti Allah amarga sanggone kang ora bisa diucapake! Aku, Paulus—sing andhap asor nalika ana ing antaramu, nanging wani nalika adoh saka kowe—ngajak kowe kanthi alus lan sabaré Kristus. Aku nyuwun, nalika aku teka, aku ora perlu ngandelake kalentanan sing tegas sing tak rencanakake kanggo nglawan sawetara wong sing nganggep kita tumindak miturut daging. Amarga sanadyan kita urip ing daging, kita ora perang miturut daging. Gaman perang kita dudu saka daging, nanging kuwat miturut Gusti Allah kanggo ngrubuhake kubu-kubu pertahanan: kanthi iku kita ngrubuhake pamanggih-pamanggih lan saben bab sing diunggulake nglawan pangawikan marang Gusti Allah, lan kita nyekel saben pikiran supaya manut marang Kristus, lan kita siap ngukum saben tumindak duraka, sawise patuhmu rampung. Apa kowe ndeleng wongé? Sapa waé sing yakin yèn dhèwèké kagungané Kristus, kudu ngadili dhéwé yèn kaya dhèwèké kagungané Kristus, kita uga.

2 Kor 9:12–10:7
Rebo minggu kaping 13

Surat kapindho marang wong Korinta, wiwitan 190

Sedulur, sapa waé sing yakin yèn dhèwèké kagungané Kristus, kudu ngadili dhéwé yèn kaya dhèwèké kagungané Kristus, kita uga padha. Amarga sanadyan aku bakal luwih sombong bab wewenang sing wis diparingaké Gusti marang kita—kanggo mbangun kowé, dudu kanggo ngrusak kowé—aku ora bakal isin. Nanging aja nganti kowe padha nganggep yèn aku ngancem kowe mung

liwat layangku. Amarga ana sawatara wong sing kandha, 'Ing layangé dhèwèké kaku lan kuwat, nanging nalika rawuh dhèwèké ringkih lan omongané ora ana gunané'—wong-wong kaya ngono padha ngerti yèn kaya déné kita ana ing layang nalika adoh, mangkono uga kita ana nalika rawuh. Amarga kita ora wani mbandhingake utawa nyandingake awake dhewe karo wong-wong sing sombong bab awake dhewe: padha ngukur awake dhewe saka awake dhewe lan mbandhingake awake dhewe karo awake dhewe kanthi cara sing bodho. Nanging kita ora bakal sombong ngluwihi wates, nanging mung ing wates wewengkon sing wis diparingake Gusti Allah marang kita, supaya kita bisa tekan marang kowe uga. Amarga kita ora maksa awake dhewe kaya-kaya durung tekan marang kowe, amarga pancen kita wis tekan marang kowe karo Injil Kristus. Kita ora sombong ngluwihi wates, uga ora ngandelake pakaryan wong liya; nanging kita ngarep-arep, nalika imanmu saya tuwuh, kita bakal nambah porsi kita ing antaramu kanthi akèh, supaya kita bisa terus nginjili marang kowe, tinimbang sombong babagan apa sing wis rampung ing wewengkon wong liya. Sing padha ngluhurake dhiri, padha ngluhurake ing Gusti. Amarga sing disahake ora wong sing muji dhiri, nanging sing dipuji Gusti.

2 Kor 10:7b-18
Kemis ing minggu kaping 13

Surat kapindho marang wong Korinta, bacaan 191

Sedulur-sedulur, mugi kowe kersa sabar sethithik marang kebodhoanku! Nanging kowe sabar marang aku. Amarga aku cemburu marang kowe kanthi cemburué Gusti Allah; amarga aku wis tunangan kowe karo siji priya, supaya aku bisa nampilake kowe dadi dara murni kanggo Kristus. Nanging aku wedi, kaya ula sing ngapusi Hawa kanthi licik, pikiranmu uga bisa kesasar saka kesederhanaan sing ana ing Kristus. Amarga yen ana wong teka lan nginjili Yesus sing beda karo sing wis kitainjili, utawa kowe nampa Roh sing beda karo sing wis kowe tampa, utawa Injil sing beda karo sing wis kowe tampani, kowe bakal banget ngapura marang wong kuwi. Nanging aku kira ing bab apa wae aku ora kurang saka para rasul sing paling pinunjul: sanadyan aku ora trampil ing omongan, nanging aku ora kurang ing kawruh. Malah, kowe padha ngerti aku ing saben bab.

2 Korinta 11:1-6
Setu Minggu kaping 24

Surat kapindho marang wong Korinta, wiwitan 192

Sedulur-sedulur, aku ora nganggep yèn aku kurang saka para Rasul pimpinan ing bab apa waé: sanadyan aku kurang trampil ing omongan, nanging aku ora kurang kawruh. Ing bab apa waé, kowé wis ngerti aku kanthi tuntas ing saben bab. Apa aku wis dosa amarga aku ngendhekaké awak dhéwé supaya kowé dimulyakaké, amarga aku wis nginjili Injilé Gusti Allah marang kowé kanthi gratis? Aku wis dadi beban kanggo gréja-gréja liya, nampa pitulungan saka wong-wong mau supaya aku bisa ngladèni kowe; lan nalika aku ana karo kowe, sanadyan aku butuh, aku ora dadi beban sapa waé, amarga sedulur-sedulur sing teka saka Makedonia sing nyukupi kabutuhanku; lan ing kabèh bab aku wis ngupaya, lan bakal terus ngupaya, supaya aku ora dadi beban kanggo kowe. Ing kasunyatané Kristus, aku nyatakaké yèn pujian iki ora bakal dijupuk saka aku ing wilayah-wilayah Achaia. Napa aku tumindak kaya ngéné iki? Apa amarga aku ora tresna marang kowé? Gusti Allah ngerti! Nanging kaya sing wis tak tindakaké, bakal tak tindakaké manèh, supaya ora maringi alesan marang wong-wong sing golèk alesan, supaya ing bab-bab sing dadi kebanggaane, padha ora kabuktèn kaya kita. Amarga wong-wong kaya ngono iku rasul palsu, tukang gawe sing mbingungake, padha nyamar dadi rasul Kristus. Lan ora kaget: amarga Sétan uga nyamar dadi malaikat pepadhang; mula ora nggumunake yen abdi-абди́не uga nyamar dadi abdi kabeneran; nanging pungkasané bakal cocog karo pakaryané. Aku uga bakal ngomong iki: aja ana sing nganggep aku bodho; nanging yen ora, tampanana aku, sanadyan aku iki bodho, supaya aku uga bisa sombong sethithik. Apa sing bakal tak omongake iki, aku ora bakal ngomong ing Gusti, nanging kaya-kaya ing kabodhoan, ing tengah-tengah wani sombong kaya ngono. Kaya akèh wong sing ngetokaké kabanggaan saka daging, aku uga bakal ngetokaké kabanggaan. Amarga kowé sing wicaksana, kowé gampang nampa wong bodho:

kowé nampa nalika ana wong nggawe kowé dadi budak, nalika ana wong ngrebut manfaat saka kowé, nalika ana wong ngrampas kowé, nalika ana wong ngunggulaké dhiri, nalika ana wong nyerang pasuryanmu. Kanthi isin aku kudu ngomong yèn kita ora duwé kekuwatan kanggo nindakake iki.

2 Kor 11:5–21A

Jumat ing minggu kaping 13

Surat Kapindho marang wong Korinta, wiwitan 193

Sedulur-sedulur, yen ana wong wani nyombong bab apa wae, mula (ngomong kaya wong edan) aku uga wani nyombong. Wong-wong kuwi wong Yahudi? Mula aku uga. Wong-wong kuwi wong Israel? Mula aku uga. Wong-wong kuwi keturunan Abraham? Mula aku uga. Wong-wong kuwi abdi Kristus? (Ngomong kaya wong edan:) Aku malah luwih maneh. Aku wis luwih akeh gawe, luwih kerep dipukul, luwih suwe ana ing penjara, lan wis pirang-pirang ngadhepi pati. Lima kaping aku kena cambuk patang puluh kali saka wong Yahudi, kurang siji; telung kaping aku dipukul nganggo tongkat; sapisan aku dilempari watu; telung kaping aku kacilakan kapal; aku nglampahi sedina bengi ing jeroning segara; Aku wis akèh lelungan, ngadhepi bebaya ing kali, bebaya saka rampok, bebaya saka bangsaku dhéwé, bebaya saka wong-wong pagan, bebaya ing kutha, bebaya ing ara-ara samun, bebaya ing segara, bebaya saka sedulur palsu, ing pakaryan abot lan kesel, asring jaga wengi, ing luwe lan ngelake, kerep puasa, ing adhem lan ing telanjang. Saliyane cobaan-cobaan iki, saben dina aku kudu ngadhepi akèh wong lan ngopeni kabèh gréja. Yen ana wong sing ringkih, apa aku ora ringkih bareng karo dheweke? Yen ana wong sing kesasar, apa aku ora kobong semangat kanggo dheweke? Yen aku kudu gumunggung, aku bakal gumunggung bab kelemahanku. Gusti Allah lan Rama saka Gusti kita Yesus Kristus, sing dikudusake langgeng, ngerti yen aku ora goroh. Ing Damaskus, panguwasa Raja Aretas ngawasi kutha Damaskus kanggo nangkep aku; lan aku diturunake ing keranjang liwat jendhela ing tembok lan lolos saka cengkeramane. Ora ana gunane aku ngetokake kesombongan, amarga aku bakal nyritakake bab wahyu lan pambuka saka Gusti. Aku ngerti wong ing Kristus sing patbelas taun kepungkur (apa ing sajroning badan aku ora ngerti, apa ing njaba badan aku uga ora ngerti—Gusti Allah sing ngerti) wis kaseret menyang swarga katelu. Lan aku mangertos babagan wong kaya ngono (sanadyan aku ora mangertos apa ing sajroning badan utawa ing njaba badan—Gusti mangertos) yèn dhèwèké kapundhut menyang swarga katelu. Nanging, yèn aku arep sombong, aku ora bakal tumindak bodho, amarga aku bakal ngandika kabeneran; nanging aku nahan dhiri, supaya ora ana sing mikir aku luwih saka sing dideleng utawa dirungokaké saka aku. Lan supaya aku ora bakal ngluwihi apa sing wis katon utawa dirungokaké saka aku. Nanging, yèn aku arep sombong, aku ora bakal tumindak bodho, amarga aku bakal ngomong kabeneran; nanging aku nahan dhiri, supaya ora ana sing nganggep aku luwih saka sing dideleng utawa dirungokaké saka aku. Lan supaya aku ora gumregah amarga kamulyan sing ngluwihi saka wahyu-wahyu iki, aku diparingi duri ing daging, utusané Setan, kanggo nyiksa aku, supaya aku ora gumregah. Telung kaping aku nyuwun marang Gusti supaya nyopot iku saka aku. Nanging Gusti kandha marang aku, 'Kadarmaningku cukup kanggo kowe, awit kakuwatanku sampurna ana ing anting-antingan.' Mula aku bakal luwih seneng muji anting-antinganaku, supaya kakuwatane Kristus manggon ing aku.

2 Kor 11:21b–12:9

29 Juni, Para Kudus Petrus lan Paulus, Para Rasul

Surat Kapindho marang wong Korinta, pambacaan 194

Sedulur-sedulur, Gusti Allah lan Rama saka Sang Kristus, sing pinaringan berkah langgeng, ngerti yèn aku ora goroh. Ing Damaskus, panguwasa Raja Aretas ngawasi kutha Damaskus kanggo nangkep aku; lan aku diturunaké ing keranjang liwat jendhela ing tembok lan lolos saka tangane. Aku ora pantes sombong, amarga aku bakal nyritakaké bab wahyu lan pangandikane Gusti. Aku ngerti wong ing Kristus sing patbelas taun kepungkur (apa ing sajroning badan, aku ora ngerti; apa ing njaba badan, aku uga ora ngerti—Gusti sing ngerti), wis kabawa munggah menyang swarga katelu. Lan aku ngerti wong kaya ngono (sanadyan aku ora ngerti apa ing sajroning badan utawa ing njaba badan—

Gusti Allah sing ngerti) yèn dhèwèké kaangkat menyang swarga katelu lan krungu tembung-tembung sing ora bisa diucapaké, sing ora diparèngaké manungsa diucapaké. Bab wong kaya ngono aku bisa gumunggung; nanging bab awaké dhéwé aku ora bakal gumunggung, kajaba bab kelemahanku. Nanging, yèn aku arep ngagumbur, aku ora bakal tumindak bodho, amarga aku bakal ngomong kabeneran; nanging aku nahan dhiru, supaya ora ana sing nganggep aku luwih saka sing dideleng utawa dirungokaké saka aku. Lan supaya aku ora gumregah amarga kamulyan sing ngluwihi saka pangandika-pangandika iki, aku diparingi duri ing dagingku, utusané Setan, kanggo nyiksa aku, supaya aku ora gumregah. Telung kaping aku nyuwun marang Gusti supaya nyopot iku saka aku. Nanging Gusti kandha marang aku, 'Tulungku wis cukup kanggo kowe, amarga kakuwatanKu sampurna ana ing kelemahan.' Mula aku bakal luwih seneng ngetokake kelemahanku, supaya kakuwatané Kristus bisa manggon ing aku.

2 Kor 11:31–12:9
Minggu kaping 19

Surat kapindho marang wong Korinta, wiwitan 195

Sedulur, aku seneng karo kelemahanku, karo cacu maki, karo kasangsaranku, karo panganiayaan, lan karo kahanan susahku demi Kristus; amarga nalika aku ringkih, aku kuwat. Aku malah wis nganti bangga kanthi bodho; kowe kabeh sing meksa aku kaya ngono. Kowe kuduné muji aku, amarga aku ora kalah karo para Rasul pamimpin, sanajan aku iki ora ana apa-apa. Tandha-tandha rasul wis katon ing antaramu lumantar manéka rupa kasabaran, pratandha, kaajaiban, lan mukjizat. Apa sing kurang saka kowe dibandhingaké karo gréja-gréja liya, kajaba aku dhéwé ora tau dadi beban kanggo kowe? Ampunana aku amarga kaluputan iki. Delengen, iki kaping telu aku siap teka marang kowe, lan aku ora bakal dadi bebanmu, amarga aku ora ngupaya kapentinganmu nanging kowe dhewe. Ora anak sing kudu nglumpukake bandha kanggo wong tuwa, nanging wong tuwa sing kudu nglumpukake bandha kanggo anak. Aku bakal seneng ngentekake bandaku dhewe lan ngentekake awakku kanggo nyawamu, sanadyan nalika aku tresna banget marang kowe, aku kurang ditresnani kowe. Bayangna yen aku dhewe durung dadi beban kanggo kowe, nanging kanthi licik wis ngapusi kowe. Nanging apa aku entuk manfaat saka kowe liwat sapa wae sing tak utus marang kowe? Aku nyengkuyung Titus lan ngutus salah siji sedulur bebarengan karo dheweke: apa Titus njupuk kauntungan saka kowe? Apa kita ora tumindak kanthi semangat sing padha? Apa kita ora mlaku kanthi cara sing padha? Apa kowe isih mikir yen kita mung mbenerake awake dhewe marang kowe? Kita ngomong ing ngarepe Gusti Allah, ing Kristus, lan kabeh iki, kanca-kanca sing tak tresnani, kanggo pambangunanmu.

2 Kor 12:10–19
Senèn Minggu kaping 14

Surat kapindho marang wong Korinta, maca 196

Sedulur-sedulur, aku wedi menawa nalika aku teka aku ora bakal nemokake kowe kaya sing tak karepake, lan kowe uga ora bakal nemokake aku kaya sing kok karepake: menawa aku ora bakal nemokake ing antaramu prahara, iri, nesu, rebutan, fitnah, fitnah, kesombongan utawa kekacauan; supaya, nalika aku teka maneh, Gustiku ora ngendhegake aku ing ngarepmu, lan aku kudu nangisi akèh wong sing wis nindakake dosa sadurunge lan durung tobat saka najisan, zinah lan pesta pora sing wis ditindakake. Iki kaping telu aku teka marang kowe. Saben tembung bakal dikuwatké déning paseksi loro utawa telu. Aku wis ngélingaké kowe sadurungé, lan aku ngélingaké manèh, kaya-kaya aku ana bareng kowe kaping pindho; lan saiki, nalika aku durung ana, aku nulis marang wong-wong sing wis nindakaké dosa sadurungé lan marang kabèh wong liya, supaya nalika aku teka manèh, aku ora bakal ngapura.

2 Kor 12:20–13:2
Selasa minggu kaping 14

Surat Kapindho marang wong Korinta, wiwitan 197

Sedulur-sedulur, kowe padha nggoleki pratandha apa Kristus maringi sabda ing aku: Panjenengané ora tanpa daya tumrap kowe, nanging kuwasa ing kowe. Amarga sanadyan Panjenengané disalib ing kahanan ringkih, nanging Panjenengané urip kanthi kakuwatané Gusti Allah; lan kita uga, sanadyan ringkih ing Panjenengané, bakal urip bebarengan karo Panjenengané kanthi kakuwatané Gusti Allah ing kowe. Priksanen awakmu dhéwé apa kowe ana ing pracaya; ujinen awakmu dhéwé. Apa kowe ora nyadari yèn Kristus Yesus ana ing kowe? Kajaba yèn kowe dhéwé ora kaya sing kuduné kowe dadi. Bab kita, aku ngarep kowe bakal ngakoni yèn kita pancèn kaya sing kuduné kita dadi. Kita ndedonga marang Gusti supaya kowe ora nindakake sing salah, dudu supaya kita katon dadi apa sing kuduné kita dadi; nanging supaya kowe nindakake sing bener, sanajan kita ora katon dadi apa sing kuduné kita dadi. Amarga kita ora kuwat nglawan kabeneran, nanging kuwat kanggo kabeneran. Kita bungah nalika kita ringkih lan kowe kuwat; iki sing kita donga—kasampurnanmu. Mula saka iku aku nulis iki nalika aku adoh, supaya nalika aku ana aku ora perlu ngetokake wewenang sing diparingake Gusti kanggo mbangun, ora kanggo ngrubuhake. Pancen, sedulur-sedulur, padha bungah, ngupaya kasampurnan, padha diparingi panglipur, padha manunggal, lan urip tentrem – lan Gusti Allah katresnan lan katentreman bakal rawuh ing antaramu. Padha ngucapaké salam kanthi ciuman suci. Kabeh wong suci ngaturaké salam kanggo kowe. Mugi sih rahmaté Gusti kita Yesus Kristus, katresnané Allah Rama, lan pasedulurané Roh Suci ana ing antaramu kabèh. Amin.

2 Korintus 13:3–13
Rebo Minggu kaping 14

EPISTEL KANGGO WONG GALATIA

Surat marang wong Galatia, wiwitan 198

Pawus Paul, sing dipilih ora déning manungsa utawa liwat sapa waé, nanging déning Gusti Yesus Kristus lan Gusti Allah Rama, sing nguripaké Panjenengané saka pati, lan kabèh sedulur sing ana karo aku – marang gréja-gréja ing Galatia: Kanthi kowe katarima sih-rahmat lan tentrem saka Gusti Allah Rama lan Sang Kristus Yesus, sing nyerahake awake dhewe kanggo dosane kita supaya nylametake kita saka jaman sing jahat saiki, manut kersane Gusti Allah Rama kita; marang Panjenengané kamulyan salawas-lawase. Amin. Aku gumun kowe cepet banget mbelot saka Panjenengané sing nelpon kowe kanthi sih-rahmaté Kristus marang Injil liya—sing saktenané dudu Injil liya, nanging mung pakaryané manungsa sing ngganggu kowe lan nyoba mbengkokaké Injilé Kristus. Nanging sanadyan kita utawa malaikat saka swarga mratelakaké Injil marang kowe sing béda karo Injil sing wis kita wartakaké marang kowe, kabèh mau kélangan berkah. Kaya sing wis tak kandhakake sadurunge, saiki tak kandhakake maneh: sapa wae sing nginjili marang kowe Injil sing beda karo sing wis kowe tampi, kabèh mau kena kutukan. Saiki aku ngupaya nyenengake manungsa apa Gusti Allah? Apa aku nyoba nyenengake manungsa? Yen aku isih nyoba nyenengake manungsa, aku ora bakal dadi abdi Kristus. Lan apa sing tak tulis marang kowe, aku ora goroh ing ngarsané Gusti Allah. Sawisé kuwi aku lunga menyang tlatah Siria lan Kilikia. Aku durung dikenal langsung déning gréja-gréja Kristus ing Yudéa, nanging wong-wong mau mung krungu yèn wong sing biyèn nindhes kuwi saiki mratélakaké iman sing biyèn digayuhé kanggo ngrusak – lan wong-wong mau padha mulya-mulyaké Gusti Allah amarga aku. Sawisé patbelas taun, aku munggah manèh menyang Yerusalem karo Barnabas, lan nggawa Titus bebarengan. Aku lunga miturut wahyu, lan ing kono aku nerangaké marang wong-wong mau—utamané para pamimpin— Injil sing tak wartakaké marang wong-wong non-Yahudi, supaya padha weruh apa gawéanku iku sia-sia utawa ora. Nanging padha ora meksa Titus, kang ana karo aku—sanadyan dhèwèké wong Yunani—supaya disunat; lan kita uga ora nate nyerah sanadyan sedhela marang sedulur palsu kang nyusup mlebu kanggo ngintip kamardikan kita ing Kristus Yesus, kanthi maksud ngawadoni kita, lan kita uga ora manut marang wong-wong mau, supaya kabeneran Injil tetep lestari ing antaramu.

Gal 1:1–10; 1:20–2:5
Kemis ing Minggu kaping 14

Surat marang wong Galatia, wiwitan 199

Sedulur-sedulur, kurnia lan tentrem kagem panjenengan saking Gusti Allah Rama lan Sang Kristus Yesus, ingkang paring dhiwi Panjenenganipun kanggé dosa-dosa kita supados nylametake kita saking jaman saiki ingkang jahat, miturut karsa Allah Rama kita; dhumateng Panjenenganipun mugi kamulyan salami-laminipun. Amin. Aku gumun kowe cepet banget mbelot saka Panjenengané sing nelpon kowe kanthi sih-rahmaté Kristus marang Injil liya—sing sakjatiné dudu Injil liya, nanging mung pakaryané manungsa sing ngganggu kowe lan nyoba mbengkokaké Injilé Kristus. Nanging sanajan kita utawa malaikat saka swarga mratélakaké Injil marang kowe sing béda karo Injil sing wis kita wartakaké marang kowe, kabèh mau kélangan berkah. Kaya sing wis kita kandhakake sadurunge, saiki tak kandhakake maneh: sapa waé sing mènèhi Injil marang kowé béda karo Injil sing wis kowé tampi, kabèh mau kabeneraké kena kutukan. Saiki aku ngupaya nyenengaké manungsa apa Gusti Allah? Apa aku nyoba nyenengaké manungsa? Yèn aku isih nyoba nyenengaké manungsa, aku ora bakal dadi abdi Kristus.

Gal 1:3–10
Setu Minggu kaping 25

Surat marang wong Galatia, wiwit 200

Sedulur-sedulur, aku ngumumaké marang kowé kabèh yèn Injil sing tak wartakaké iku ora asalé saka manungsa, awit aku ora nampa lan ora sinau saka sapa waé, nanging lumantar wahyu saka Gusti Yesus Kristus. Kowe wis krungu babagan tumindakku biyen ing agama Yahudi, kepiye aku nganiaya Gréjaé Gusti Allah kanthi sengit lan nyoba ngrusaké, lan kepiye aku luwih maju ing agama Yahudi tinimbang akèh wong sing padha yuswa karo aku, amarga aku pancèn fanatik banget marang tradhisi para leluhurku. Nanging nalika Gusti Allah, sing wis milih aku wiwit isih ana ing kandungan ibuku lan nelpon aku kanthi sih-rahmate, kersa ngetokake Putrane ing sajroning aku supaya aku bisa nginjili marang bangsa-bangsa liya, – Ing wektu kuwi aku ora rembugan karo daging lan getih, uga aku ora munggah menyang Yerusalem kanggo ketemu para Rasul sing wis ana sadurungku, nanging aku menyang Arab, banjur bali maneh menyang Damsyik. Sabanjure, telung taun sawisé, aku munggah menyang Yerusalem kanggo ketemu Petrus lan manggon bareng dheweke limolas dina. Bab para rasul liyane, aku ora ndeleng siji wae kejaba Yakobus, sedulure Gusti.

Gal 1:11–19
Minggu kaping 20.
Minggu sawisé Natal Kristus

Surat marang wong Galatia, wiwit 201

Sedulur, babagan wong-wong sing misuwur amarga apa waé—apa waé sing wis padha dilakoni—iku ora ana tegesé kanggo aku: Gusti Allah ora pilih kasih marang sapa waé. Lan wong-wong sing misuwur kuwi uga ora nambah apa-apa marang tugas utusané aku. Kosok baline, nalika padha weruh yèn aku kaparingi pakaryan Injil kanggo wong sing ora disunat, kaya Petrus kaparingi pakaryan kanggo wong sing disunat (awit Panjenengané sing makarya lumantar Petrus ing pakaryané minangka rasul kanggo wong sing disunat uga makarya lumantar aku kanggo bangsa-bangsa liya), lan sawisé padha ngakoni sih rahmat sing diparingaké marang aku, Yakobus, Kefas lan Yohanes, sing dianggep minangka tiang-tiang, maringi aku lan Barnabas tangan tengen paseduluran, supaya kita lunga marang bangsa-bangsa liya lan wong-wong mau marang wong sing wis disunat, kanthi syarat kita eling marang wong mlarat—lan iku tak usahakake kanthi tuntas.

Gal 2:6–10
Jumat ing minggu kaping 14

Surat marang wong Galatia, wiwitan 202

Sedulur-sedulur, nalika Petrus rawuh ing Antiokia, aku pribadi ngadhepi dhèwèké, amarga dhèwèké pantes dikritik. Amarga sadurungé ana sawatara wong teka saka Yakobus, dhèwèké biyèn mangan bareng karo wong-wong non-Yahudi; nanging nalika wong-wong mau teka, dhèwèké wiwit mundur lan misah, amarga wedi marang wong-wong sing wis disunat. Wong Yahudi liyane padha mèlu ing munafiké, nganti Barnabas uga kabawa mèlu munafiké. Nanging nalika aku weruh yèn padha ora tumindak manut kabeneran Injil, aku kandha marang Petrus ing ngarep kabèh: 'Yèn kowé, sanadyan wong Yahudi, urip kaya wong non-Yahudi lan ora kaya wong Yahudi, kok kowé meksa wong non-Yahudi supaya urip kaya wong Yahudi?' Kita iku wong Yahudi sejati, dudu wong dosa saka bangsa liya; nanging sawise kita sinau manawa manungsa ora dianggep bener amarga pakaryan Hukum, nanging mung amarga pracaya marang Yesus Kristus, kita uga pracaya marang Kristus Yesus, supaya kita dianggep bener amarga pracaya marang Kristus lan ora amarga pakaryan Hukum; amarga ora ana siji manungsa wae sing bakal dianggep bener mung kanthi pakaryan Hukum.

Gal 2:11–16
Senèn Minggu kaping 15

Surat marang wong Galatia, wiwitan 203

Sedulur-sedulur, sawise mangerteni yen manungsa dianggep bener ora amarga pakaryan Hukum nanging mung amarga pracaya marang Gusti Yesus Kristus, kita wis pracaya marang Gusti Yesus Kristus supaya kita dianggep bener amarga pracaya marang Kristus lan ora amarga pakaryan Hukum;

amarga ora ana siji manungsa wae sing bakal dianggep bener mung amarga pakaryan Hukum. Nanging yèn nalika ngupaya kabeneran ing Kristus, kita dhéwé kabukti dadi wong wédhok, apa Kristus banjur dadi peladené dosa? Mesthi ora. Amarga yèn aku mbangun manèh apa sing wis tak rusak, aku mbuktekaké yèn aku iku wong sing nglanggar. Liwat hukum aku wis mati marang hukum, supaya aku bisa urip kanggo Gusti Allah. Aku wis disalib bareng karo Kristus; aku ora urip manèh, nanging Kristus sing urip ing aku. Lan urip sing saiki tak jalani ing daging iki, tak jalani kanthi iman marang Putrané Allah, sing tresna marang aku lan nyerahake dhiri kanggo aku.

Gal 2:16–20
Minggu kaping 21.
Minggu sawisé Peninggian

Surat marang wong Galatia, wiwit 204

Sedulur-sedulur, aku ora mbatalake sih rahmaté Gusti Allah; awit yèn kabeneran asalé saka hukum, mula Kristus mati sia-sia. Wah, kowé wong Galatia sing bodho! Sapa sing nggawe kowé kesurupan, nganti kowé ora manut marang kabeneran, kowé sing sadurungé wis cetha weruh Gusti Yesus Kristus kaya wong sing disalib? Iki siji waé sing arep tak takoni marang kowe: apa kowe nampa Roh lumantar pakaryan Hukum, utawa lumantar pangrungu kabar iman? Apa kowe nganti bodho, wis miwiti nganggo Roh nanging saiki nyoba ngrampungaké nganggo daging? Apa kowe wis nandhang sangsara sak suwéné iki tanpa ana gunané? Aduh, muga-muga kabèh iki ora ana gunané! Apa Panjenengané sing maringi Roh marang kowe lan nindakake mujijat ing antaramu kuwi lumantar pakaryan Hukum, utawa lumantar pracaya? Kaya Abraham pracaya marang Gusti Allah, lan pracaya iku diétung dadi kabeneran kanggo dhèwèké. Mula, sadharna yèn wong-wong sing pracaya iku anak-anaké Abraham.

Gal 2:21–3:7
Selasa minggu kaping 15

Surat marang para Galatia, wiwitan 205

Sedulur-sedulur, Kitab Suci, sing wis maringi pratandha manawa Gusti Allah bakal ngadilake bangsa-bangsa liya lumantar pracaya, wis maringi kabar marang Abraham: 'Lumantar kowe kabèh bangsa bakal pinaringan berkah.' Mangkono, wong-wong sing pracaya pinaringan berkah bebarengan karo Abraham sing setya, dene kabèh sing ngandelake pakaryan Hukum ana ing sangisore kutukan. Amarga katulis: 'Kutuklah saben wong sing ora tetep nindakake kabèh sing katulis ing Kitab Toret.' Lan cetha manawa ora ana siji wae sing dianggep bener ing ngarsane Gusti Allah lumantar Toret, amarga 'wong sing bener bakal urip lumantar pracaya.' Nanging Toret ora adhedhasar pracaya; nanging, 'sapa sing nindakake kabèh iki bakal urip lumantar kabèh iki.'

Gal 3:8–12
Sabtu minggu kaping 26.
Sabtu sadurunge Natal Kristus

Surat Galatia, bacaan 206

Delengen bacaan [133](#).

Surat Galatia, maca 207

Sedulur-sedulur, aku ngomong miturut tata cara manungsa: ana prajanjani sing wis disahake dening manungsa, ora ana siji wae sing bisa mbatalake utawa nambah. Nanging janji-janji mau diwenehake marang Abraham lan keturunanane. Ora kandha 'lan marang keturunan-keturunané', kaya nyebut akèh wong, nanging mung siji: 'lan marang keturunanmu', yaiku Kristus. Aku ngomong iki: Hukum, sing teka patang atus telung puluh taun sawisé, ora mbatalaké prajanjani bab Kristus, sing wis disahaké déning Gusti Allah sadurungé, supaya prajanjani kuwi ora dadi sia-sia. Amarga yèn warisan kuwi asalé saka Hukum, mula ora asalé saka prajanjani; nanging Gusti Allah paring warisan kuwi marang Abraham lumantar prajanjani. Nanging, kenapa Torèt diparingaké? Torèt diparingaké sawisé kuwi amarga

pelanggaran, nganti teka Wiji sing dadi tegesing janji mau, lan diparingaké lumantar malaékat-malaékat kanthi tangané sawijining perantara. Nanging ora ana luwih saka siji perantara—Gusti Allah mung siji. Dadi, apa Torèt kuwi bertentangan karo janji-janji Gusti Allah? Ora pisan! Amarga yèn ana ukum sing bisa maringi urip, mesthiné kabeneran pancèn bakal asalé saka ukum; nanging Kitab Suci wis nutup kabèh manungsa ing sangisoré dosa, supaya janji mau diparingaké marang wong-wong sing pracaya lumantar pracaya marang Yesus Kristus.

Galatia 3:15–22

Rebo minggu kaping 15.

Wengi Sadurunge Natal Kristus, ing Wespers (Setu, Minggu)

Surat marang wong Galatia, wiwitan 208A

Sedulur-sedulur, sadurunge rawuhe pracaya kita dikurung ing sangisoré hukum nganti wektu pracaya bakal diwahyuké. Mangkono hukum dadi pangreksa kita nganti Kristus rawuh, supaya kita bisa dianggep bener lumantar pracaya; nanging saiki pracaya wis rawuh, kita ora manèh ana ing sangisoré pangreksa. Amarga kowe kabèh anaké Gusti lumantar pracaya marang Kristus Yesus; kabèh kowe sing dibaptis menyang Kristus wis nganggo Kristus. Ora ana manèh wong Yahudi utawa wong non-Yahudi; ora ana manèh budhak utawa wong merdéka; ora ana manèh lanang utawa wadon: amarga kowe kabèh dadi siji ing Kristus Yesus. Lan yèn kowe kagungan Kristus, mula kowe keturunan Abraham lan ahli waris manut janji.

Gal 3:23–29

Kanggo para wanita suci.

Ing bengi sadurunge Natal Kristus, ing jam katelu

Surat marang wong Galatia, wiwitan 208B

Para sedulur, sadurunge pracaya rawuh, kita dikurung ing sangisoré hukum, nganti wektu pracaya bakal kawangwang. Mangkono hukum iku dadi pangreksa kita nganti Kristus rawuh, supaya kita bisa dianggep bener lumantar pracaya; nanging saiki pracaya wis rawuh, kita ora manèh ana ing sangisoré pangreksa. Amarga kowe kabèh anaké Gusti Allah lumantar pracaya marang Kristus Yesus; kowe kabèh sing wis dibaptis mlebu ing Kristus wis nganggo Kristus. Saiki ora ana manèh Yahudi utawa bangsa liya; ora ana manèh budhak utawa merdéka; ora ana manèh lanang utawa wadon: amarga kowe kabèh padha siji ing Kristus Yesus. Mula, yèn kowé kagungané Kristus, kowé iku keturunan Abraham lan ahli waris manut janji. Aku bakal nambahaké manèh: sawijining ahli waris, nalika isih bocah, ora béda karo budhak, sanadyan dhèwèké sing nguwasani kabèh; dhèwèké tundhuk marang pangreksa lan pangurus nganti wayahe sing wis ditemtokaké bapaké. Mangkono uga, nalika kita isih bocah, kita dadi tawanan roh-roh alam donya; nanging nalika wis tekan wektu sing sampurna, Gusti Allah ngutus Putrané (Putra tunggal), sing lair saka wanita, lair ing sangisoré Angger-Angger, kanggo tebusan wong-wong sing ana ing sangisoré Angger-Angger, supaya kita bisa diangkat dadi anak.

Gal 3:23–4:5

Kemis ing Minggu kaping 15

Surat marang wong Galatia, wiwitan 209

Sedulur-sedulur, nalika wis tekan pungkasaning jaman, Gusti Allah ngutus Putrané (Putra Tunggal), kang lair saka wanita, lair ing sangisoré Angger, kanggo tebusan wong-wong kang ana ing sangisoré Angger, supaya kita bisa diangkat dadi anak. Lan amarga kowe putra, Gusti Allah wis ngutus Roh Putrané menyang atimu, sing njerit, 'Abba, Bapa!' Mula kowe ora manèh dadi budhak, nanging dadi putra; lan yèn putra, mula kowe ahli warisé Gusti Allah lumantar Yesus Kristus.

Galatia 4:4–7

25 Desember, Dina Natal

Surat marang wong Galatia, wiwitan 210A

Sedulur, nalika kowe durung ngerti Gusti, kowe ngabdi marang dewa-dewa sing sejatine dudu dewa. Nanging saiki kowe wis ngerti Gusti—utawa luwih tepaté, wis digawé ngerti déning Gusti—ngapa kowe mbalèk manèh marang prinsip-prinsip materi sing ringkih lan miskin kuwi, lan manèh nyoba dadi budaké? Kowe padha ngetutaké dina, wulan, mangsa, lan taun. Aku wedi tumrap kowe; apa aku wis nyambut gawe sia-sia ing antaramu? Aku ngajak kowe, sedulur, supaya padha kaya aku, amarga aku uga padha kaya kowe. Sampeyan ora nate nindakake sing ala marang aku: sampeyan padha ngerti, sanadyan aku kapisan mratelakake Injil marang sampeyan nalika isih ringkih ing daging, sampeyan ora ngremehake cobaan ing dagingku lan ora ngalihaké awakku, nanging nampani aku kaya malaikaté Gusti Allah, kaya Kristus Yesus. Sepira begjané sampeyan! Aku maringi paseksi marang kowe, yèn menawa bisa, kowe bakal nyopot mripatmu dhéwé lan maringi marang aku. Mula saka iku, apa aku wis dadi mungsuhmu amarga ngandhani kabeneran? Wong-wong kuwi iri marang kowe kanthi cara sing ora séhat; padha kepéngin ngucilaké kowe supaya kowe iri marang wong-wong kuwi. Apik yèn iri marang apa sing becik kapan waé, lan ora mung nalika aku ana karo kowe. Anak-anakku, kang aku sangguli manèh lara nglairaké nganti Kristus kabentuk ing kowé! Aku kepéngin banget bisa ana karo kowé saiki lan ngganti swaraku, awit aku bingung apa sing kudu tak lakoni bab kowé. Coba kandhaa, kowé sing kepéngin urip ing sangisoré Torèt: apa kowé ora ngrungokaké Torèt?

Galatia 4:8–21

Jumat ing minggu kaping 15

Surat marang wong Galatia, wiwitan 210B

Sedulur-sedulur, nalika kowe durung kenal marang Gusti, kowe ngabdi marang dewa-dewa sing sejatine dudu dewa. Nanging saiki kowe wis kenal marang Gusti—utawa luwih tepaté, wis digawé kenal déning Gusti—ngapa kowe mbalèk manèh marang paugeran-paugeran jasmani sing ringkih lan ala, lan manèh kepéngin dadi budaké? Kowe padha ngetutaké dina, wulan, mangsa, lan taun. Aku wedi kowe bakal mbalik; apa kerjaku ing antaramu iku sia-sia? Aku ngajak kowe, sedulur lanang lan wadon, supaya padha kaya aku, amarga aku uga padha kaya kowe. Kowe ora nindakake apa-apa sing salah marang aku: kowe padha ngerti, sanadyan nalika aku kapisan mratelakake Injil marang kowe nalika aku ringkih ing daging, kowe ora ngremehake utawa mbelakangi cobaan ing dagingku, nanging kowe nampa aku kaya malaikaté Gusti Allah, kaya Kristus Yesus.

Gal 4:8–14

Kanggo wong-wong sing nandhang sangsara

Surat marang wong Galatia, wiwitan 210B

Sedulur-sedulur, Abraham nduwé loro putra, siji saka batur wadon lan sijiné saka wadon merdéka. Nanging sing lair saka batur wadon iku lair miturut daging; sing lair saka wadon merdéka iku lair miturut janji. Ana parabel ing kéné. Iki loro prajanjian: siji saka Gunung Sinai, sing nglairaké anak-anak menyang perbudakan—iki Hagar, amarga Hagar makili Gunung Sinai ing Arabia lan cocog karo Yerusalem saiki, amarga dhèwèké lan anak-anaké ana ing perbudakan; nanging Yerusalem ing dhuwur iku merdéka: dhèwèké iku ibu kita kabèh. Amarga katulis: 'Mboten seneng, heh sing mandul, kowe sing ora duwe anak; njedhul lan muni banter, heh sing durung nate nglairake; amarga anak-anaké wong wadon sing ditinggal luwih akèh tinimbang anak-anaké wong wadon sing duwe bojo.' Kita, sedulur, iku anak-anak janji lumantar Ishak. Nanging kaya nalika semana, sing lair miturut daging nganiaya sing lair miturut Roh, mangkono uga saiki. Apa kandhane Kitab Suci? 'Usirlah budak wadon iku lan anaké, awit anaké budak wadon iku ora bakal nampa warisan bebarengan karo anaké wadon merdéka.' Mulané, sedulur, kita dudu anaké budak wadon, nanging anaké wadon merdéka.

Galatia 4:22–31

9 September, Joachim lan Anna sing bener

23 September, Pangandhaping Santo Yohanes Pembaptis

Surat marang wong Galatia, wiwitan 211

Sedulur, kita iku anak saka janji lumantar Ishak. Nanging kaya nalika semana, sing lair miturut daging nganiaya sing lair miturut Roh, mangkono uga saiki. Dadi, apa sing diomongake Kitab Suci? 'Usirna budhak wadon iku karo anaké, awit anaké budhak wadon iku ora bakal waris bebarengan karo anaké wadon merdéka.' Mula, sedulur, kita dudu anaké budhak wadon, nanging anaké wadon merdéka. Mula, ajegna awakmu ing kamardikan sing wis diparingi Kristus, lan aja manèh mlebu sangisoré sangkèning perbudakan. Rungokna, aku, Paulus, kandha marang kowe: yèn kowe disunat, Kristus ora bakal ana paedané kanggo kowe. Aku uga nyekseni marang saben wong sing wis disunat yèn dhèwèké kudu netepi kabèh Torèt. Sira-sira sing kepengin dianggep bener lumantar hukum wis mecahake awakmu saka Kristus; kowe wis tiba saka sih-rahmat. Nanging kita, lumantar Roh, ngenteni kanthi pangarep-arep marang kabeneran sing asalé saka pracaya. Amarga ing Kristus Yesus, sunat utawa ora sunat ora ana gunané, nanging mung pracaya sing makarya lumantar katresnan. Kowe wis tumindak becik; sapa sing ngalangi kowe supaya ora manut marang kabeneran? Pangguritan kaya ngono ora asalé saka Panjenengané sing nelokaké kowe. Sithik ragi bisa ngembangaké kabèh adonan. Aku yakin marang kowe ing Gusti, yèn kowe ora bakal mikir liya; nanging sapa waé sing marakaké kowe kliru, sapa waé kuwi, bakal nampa paukumané dhéwé.

Galatia 4:28-5:10
Senèn Minggu kaping 16

Surat marang wong Galatia, wiwitan 212

Sedulur-sedulur, kenapa aku isih dianiaya, yen saiki aku nginjili sunat? Yen mangkono, kasangsaran salib mesthi wis ora ana gunane. Muga-muga wong-wong sing gawe kowe susah iku dipotong! Kowe wis diundang menyang kamardikan, sedulur; nanging aja nganti kamardikanmu dadi alesan kanggo nyukupi hawa dagingmu, nanging padha ngladeni siji lan sijiné kanthi katresnan. Amarga kabèh hukum wis kacumponi ing siji préntah: 'Tresnaa marang sesamamu kaya marang awakmu dhéwé.' Nanging yèn kowe padha nguntir lan mangan siji lan sijiné, élinga supaya kowe ora padha rusak déning siji lan sijiné. Aku ngomong iki: lumakona miturut Roh, lan kowe ora bakal nepaki hawa napsu daging; amarga daging kepengin apa sing bertentangan karo Roh, lan Roh kepengin apa sing bertentangan karo daging: loro-lorone padha bertentangan, supaya kowe ora nindakake apa sing kowe kepengin. Nanging yen kowe dipimpin dening Roh, kowe ora ana ing sangisore Hukum. Karya daging iku cetha; yaiku: zinah, cabul, kotoran, pesta pora, penyembahan berhala, sihir, permusuhan, perselisihan, iri hati, nesu, saingan, perpecahan, (penggodaan,) bidah, kebencian, pembunuhan, mabuk-mabukan, pesta pora, lan sapiturute. Aku ngelingake kowe, kaya sing wis tak ngelingake sadurunge, yen wong-wong sing nindakake kuwi ora bakal nampa warisan kratoné Gusti Allah.

Galatia 5:11-21
Selasa minggu kaping 16

Surat marang wong Galatia, wiwitan 213

Sedulur-sedulur, wohé Roh iku: katresnan, kabungahan, tentrem, kasabaran, kabecikan, kabecikaning manah, kasetyan, kalem lan pangendalian dhiri. Bab-bab kaya ngono ora ana paugerané. Nanging wong-wong sing kagungané Kristus wis nyalibaké daging karo hawa napsu lan karsa-karsané. Yen kita urip miturut Roh, ayo uga mlaku miturut Roh. Aja padha ngagum-ngagumi marang siji lan sijine, utawa ngrangsang siji lan sijine, utawa iri marang siji lan sijine. Para sedulur, yen ana wong sing kecemplung ing dosa, kowe sing rohani kudu mulihake wong kuwi kanthi alus, nanging kudu ngati-ati, supaya kowe uga ora kena godaan. Padha nggawa beban siji lan sijine, lan kanthi mangkono kowe nepaki hukumé Kristus.

Galatia 5:22-6:2
Setu minggu kaping 27.
Kanggo ingkang kinurmatan

Surat marang wong Galatia, wiwitan 214

Sedulur, padha ngemban bebané siji lan sijiné, lan kanthi mangkono kowe bakal nepati hukumé Kristus. Amarga sapa waé sing nganggep dhèwèké ana apa-apa, padahal ora ana apa-apa, iku ngapusi dhèwèké dhéwé. Sapa waé mriksa pakaryané dhéwé, lan banjur dhèwèké bakal duwé alesan kanggo gumun mung marang dhèwèké dhéwé, lan ora marang wong liya, amarga saben wong bakal ngemban bebane dhéwé. Yèn kowe diwulang nganggo sabda, padha bareng-bareng nampa kabecikan saka wong sing mulang kowe. Aja padha kena tipu: Gusti Allah ora bisa diguyoni. Apa sing ditandurake manungsa, kuwi uga sing bakal dipanen. Sing nandur kanggo dagingé dhéwé bakal ngundhuh kebusukan saka dagingé, nanging sing nandur kanggo Roh bakal ngundhuh urip langgeng saka Roh. Aja nganti kita kesel nindakake kabecikan, amarga ing wektu sing pas kita bakal ngundhuh asil, yèn kita ora nyerah. Mula, nalika isih ana wektu, ayo padha nindakake kabecikan marang kabèh wong, utamané marang wong-wong ing kulawarga iman.

Galatia 6:2–10
Rebo Minggu kaping 16

Surat marang wong Galatia, wiwitan 215A

Para sedulur, kowe bisa weruh sepira dawa aku wis nulis marang kowe nganggo tanganku dhéwé. Wong-wong sing kepéngin ngagungkaké awaké dhéwé saka daging meksa kowe disunat, mung supaya ora dianiaya merga salibé Kristus; amarga sanadyan wong-wong sing wis disunat kuwi ora netepi Torèt, nanging padha kepéngin kowe disunat supaya bisa ngagungkaké awaké dhéwé saka dagingmu. Nanging aku ora kepéngin ngagungkaké apa-apa, kajaba salibé Gusti kita Yesus Kristus, amarga lumantar salib iku donya wis disalibakké marang aku, lan aku marang donya. Amarga ing Kristus Yesus, sunat utawa ora sunat ora ana paédané, nanging mung pangriptaan anyar. Kanggo wong-wong sing lumaku miturut paugeran iki, katentreman lan sih-rahmat mugi ana ing satunggaling Israelé Gusti Allah. Nanging, aja ana siji waé sing masang bebadan marang aku, amarga ing badan aku ana tapaké Gusti Yesus. Mugi sih-rahmaté Gusti kita Yesus Kristus ana ing rohmu, sedulur-sedulur. Amin.

Gal 6:11–18
Minggu kaping 22

Surat marang wong Galatia, wiwitan 215B

Sedulur-sedulur, aku ora kepengin pamer, kajaba ing salibé Gusti kita Yesus Kristus, lumantar salib iku donya wis disalibaké marang aku, lan aku marang donya. Amarga ing Kristus Yesus, sunat utawa ora sunat ora ana paédané, nanging mung ana ciptaan anyar. Kanggo wong-wong sing lumaku manut paugeran iki, katentreman lan sih kamirahan mugi ana ing satunggaling Israelé Gusti Allah. Nanging, aja ana siji waé sing masang beban marang aku, amarga aku nggawa ing badan aku pratandha Sang Yehovane Gusti kita. Mugi sih rahmaté Sang Yehovane Gusti kita ana ing rohmu, sedulur-sedulur. Amin.

Galatia 6:14–18
Jum'at Agung, ing jam kapisan

EPISTEL KANGGO WONG EFESUS

Surat marang wong Efesus, wiwitan 216

Pawus, rasulé Gusti Yesus Kristus miturut kersané Allah, marang para suci lan wong pracaya ing Kristus Yesus sing ana ing Éfeso: katur kurnia lan katentreman kagem kowe kabèh saka Allah, Bapaké kita, lan saka Gusti Yesus Kristus. Kaluwihna Allah, Rama saka Gusti kita Yesus Kristus, sing wis mberkahi kita ing Kristus kanthi saben berkah rohani ing swarga, amarga Panjenengané wis milih kita ing Panjenengané sadurungé donya digawé, supaya kita suci lan tanpa cela ing ngarsané kanthi katresnan, sawisé nentokaké kita dadi anak angkat Panjenengané lumantar Yesus Kristus, manut kersané Panjenengané, kanggo pamuji kamulyaning sih-rahmate, kang wis maringi berkah marang kita ing Sang Kinurmatan, ing Panjenengané kita oleh tebusan lumantar getihé, pangapura saka dosa, manut marang kamulyaning sih-rahmate sing ageng, kang wis diparingaké marang kita kanthi kabèh kawicaksanan lan pangertosan, kanthi mbukak marang kita misteri kersané manut marang karsa sing becik.

Efesus 1:1–9A
Kemis ing minggu kaping 16

Surat marang wong Efesus, wiwitan 217

Sedulur-sedulur, kita wis oleh tebusan lumantar getihé, pangapura dosa, manut kamulyaning sih-rahmaté sing diparingaké marang kita kanthi nglimputi kabèh kawicaksanan lan pangerten, mbukak marang kita rahasia kersané manut karsa sing becik, sing wis ditemtokaké déning Panjenengané ing Sang Kristus sadurungé, ing pungkasaning jaman, supaya Panjenengané bisa nyawiji kabèh bab ing swarga lan ing bumi ing sangisoré sirah, yaiku Sang Kristus. Ing Panjenengané kita uga dadi ahli waris, amarga wis ditakdiraké marang iki déning Panjenengané sing nindakake kabèh manut marang pitutur kersané, supaya kita, sing biyèn nyandhak pangarep-arep marang Kristus, bisa dadi pangalembana marang kamulyané. Ing Panjenengané kowe uga, sawisé krungu sabda kayektèn—warta kabungahan bab panyelamatanmu—lan pracaya marang Panjenengané, wis disegel nganggo Roh Suci sing dijanjekaké, sing dadi jaminan warisan kita, kanggo pambebasan umaté, minangka puji-pujian marang kamulyané. Mula saka iku, sawise krungu bab imanmu marang Kristus Yesus lan katresnamu marang kabèh wong suci, aku ora kendhat matur nuwun marang Gusti Allah kanggo kowe, lan aku tansah kelingan kowe ing pandongaku, supaya Allahé Gusti kita Yesus Kristus, Rama kamulyan, maringi kowe roh kawicaksanan lan wahyu.

Efesus 1:7–17A
Jumat Minggu kaping 16

Surat marang para Efesia, wiwitan 218

Sedulur-sedulur, aku tansah matur nuwun marang Gusti Allah tumrap kowe, lan aku tansah kelingan kowe ing pandongaku, supaya Allahé Gusti kita Yesus Kristus, Rama kamulyan, maringi kowe Roh kawicaksanan lan wahyu ing pangertosan bab Panjenengané, lan padhangaké mripat atimu, supaya kowe mangertèni apa pangarep-arep saka panggilané, lan apa iku kagungane pusaka kamulyane kang ageng tumrap para wong suci, lan sepira gedhene kakuwataning kakuwatané ing kita sing pracaya, manut pakaryané kakuwatané kang ageng, kang digawé lumantar Kristus, kanthi nguripake Panjenengané saka pati lan mapanake Panjenengané ing sisih tengené ing swarga, adoh ing ndhuwur saben Pangeran, lan Kakuwatan, lan Kawibawaan, lan panguwasa, lan saben jeneng sing dijenengi, ora mung ing jaman iki nanging uga ing jaman sing bakal teka, lan wis ngetokake kabèh

mau ing sangisore sikilé, lan wis netepake Panjenengané dadi sirahing kabeh mau kanggo Gréja, sing dadi badané, pangisiané Panjenengané sing ngisi kabeh ing sajroning kabeh.

Efesus 1:16–23
Setu Minggu kaping 28

Surat marang wong Efesus, wiwitan 219

Sedulur-sedulur, Gusti Allah lan Rama saka Gusti kita Yesus Kristus wis nyelehake kabeh pepadha ing sangisore sikile, lan wis ngluhurake Panjenengane ing ndhuwur kabeh pepadha, minangka sirahé Gréja, sing dadi Anggota Panjenengane, pangisiané Panjenengane sing ngisi kabeh ing sajroning kabeh. Lan kowe, kang biyen mati amarga kaluputan lan dosamu, kang biyen kok turuti, manut lumrahe donya iki, manut marang panguwasa kang saiki mrentah ing jagad hawa, roh sing saiki makarya ing anak-anak sing ora taat—ing antarané kita kabèh biyèn uga tau urip, manut hawa napsu daging kita, nindakake kersané daging lan pikiran, lan miturut kodrat kita kabèh dadi anak-anaké murka, kaya wong liya kabèh—

Efesus 1:22–2:3
Senèn minggu kaping 17

Surat marang Efesus, wiwitan 220A

Sedulur-sedulur, Gusti Allah, kang sugih ing kawelasan, amarga katresnané kang ageng marang kita, sanadyan kita mati amarga kaluputan-kaluputan kita, wis maringi urip marang kita bebarengan karo Kristus—kawelasan sing nylametaké kowe, – lan ngungkit kita bebarengan karo Panjenengané, lan mapanaké kita ing papan-papan swarga ing Kristus Yesus, supaya ing jaman-jaman sing bakal teka Panjenengané bisa nampilaké kamulyan sing tanpa wates saka sih-rahmaté lumantar kabecikané marang kita ing Kristus Yesus. Amarga lumantar sih-rahmat kowe wis kaslametaké lumantar pracaya, lan iki ora saka kowe dhéwé; iki peparing saka Gusti Allah—ora saka pakaryan, supaya ora ana siji waé sing bisa gumede. Amarga kita iki pakaryané Panjenengané, diciptakaké ing Kristus Yesus kanggo pakaryan becik, sing wis disiapaké Allah sadurungé supaya kita lumaku ing pakaryan-pakaryan mau.

Efesus 2:4–10
Minggu kaping 23

Surat marang para Efesia, wiwitan 220B

Sedulur-sedulur, elinga kowe biyen dadi wong manca ing daging, sing diarani 'durung disunat' déning wong-wong sing nyebut dhéwé 'wis disunat' ing daging lumantar sunatan sing ditindakake déning tangan manungsa; wektu kuwi kowe durung ana ing Kristus, kapisah saka bangsa Israel, dadi wong manca marang prajanjani-prajanjiné, ora nduwé pangarep-arep lan tanpa Gusti Allah ing donya. Nanging saiki, ing Kristus Yesus, kowe sing biyen adoh wis digawa cedhak lumantar getihé Kristus.

Efesus 2:11–13
Setu Minggu kaping 29

Surat Efesus, wiwitan 221

Sedulur-sedulur, Kristus iku tentrem kita, sing wis nggawé loro dadi siji lan wis ngrubuhaké tembok pamisahing mungsuhan, kanthi mbusak paugeran préntah lumantar dagingé, lan paugeran préntah lumantar piwulangé, supaya Panjenengané bisa nggawé manungsa anyar sing siji saka loro mau, kanthi mangkono nggawé tentrem, lan bisa nyawiji karo Gusti Allah ing siji badan lumantar salib, kanthi matèni mungsuhan ing salib mau. Lan nalika Panjenengané rawuh, Panjenengané ngumumaké tentrem marang kowé, loro-loroné sing adoh lan sing cedhak, awit lumantar Panjenengané kita loro padha nduwé akses marang Rama ing siji Roh. Mula saka iku, kowe ora manèh dadi wong manca utawa wong lelungan, nanging kowe dadi warga bebarengan karo wong-wong suci lan anggota kulawargaé Gusti Allah, sing dibangun ing dhasar para rasul lan para nabi, kanthi Kristus Yesus dhéwé minangka watu pojok, ing ngendi kabèh bangunan, nalika dipasang bebarengan, dadi

candhi sing suci ing Gusti, ing ngendi kowe uga padha dibangun dadi panggonan panggonané Gusti Allah lumantar Roh.

Efesus 2:14–22
Minggu kaping 24

Surat marang para Efesia, wiwitan 222

Sedulur, kowe ora manèh dadi wong manca utawa wong njaba, nanging kowe dadi warga bebarengan karo para suci lan anggota kulawarga Gusti Allah, sing dibangun ing dhasar para rasul lan para nabi, kanthi Kristus Yesus dhéwé minangka watu pojok, ing ngendi kabèh bangunan, nalika dipasang bebarengan, tuwuh dadi candhi suci ing Gusti, ing ngendi kowe uga dibangun bebarengan dadi panggonan panggonan Gusti Allah lumantar Roh. Mulané aku, Paulus, dadi tawanané Gusti Yesus Kristus kanggo kowé wong-wong non-Yahudi. Kaya sing wis kowe krungu babagan pangelolaan sih-rahmaté Gusti sing diparingaké marang aku kanggo kowe—awit rahasia mau wis diwahyukaké marang aku lumantar wahyu (kaya sing wis tak tulis cekak ing ndhuwur)—mangkono, nalika kowe maca iki, kowe bakal bisa mangerténi pangertenku babagan rahasia Kristus, sing ora diandharaké marang generasi-generasi sadurungé saka manungsa, nanging saiki wis diwahyukaké marang para rasul lan nabi sing suci déning Roh Suci, supaya bangsa-bangsa liya bisa dadi ahli waris bebarengan, dadi anggota saka badan sing padha, lan dadi bagéan saka janji-Nya ing Kristus Yesus lumantar Injil, sing aku dadi peladené amarga karunia sih-rahmaté Gusti Allah sing diparingaké marang aku lumantar pakaryané kakuwatane.

Efesus 2:19–3:7
Selasa minggu kaping 17

Surat marang para Efesia, wiwitan 223

Sedulur-sedulur, marang aku, sing paling cilik saka kabèh wong suci, diparingi sih iki – kanggo nginjili wong-wong non-Yahudi babagan kasugihan Kristus sing ora bisa dipahami lan kanggo ngandhani kabèh apa sing dadi rencana misteri sing wis didhelikake wiwit jaman mbiyèn ing sajroning Gusti Allah, sing nyipta kabèh lumantar Yesus Kristus, supaya saiki lumantar Gréja kabijaksanaané Allah sing manéka warna bisa kawartakaké marang panguwasa-panguwasa lan panguwasan ing swarga, manut marang rancangan langgeng sing ditindakaké lumantar Kristus Yesus Gusti kita, lumantar Panjenengané kita nduwé kawani lan mlebu kanthi yakin lumantar pracaya marang Panjenengané. Mula saka iku aku ngajak kowe supaya aja padha nyuda semangat amarga sangsara sing tak alami kanggo kowe, awit iku kaluhuranmu. Mula saka iku aku sujud ing ngarepé Ramaé Gusti kita Yesus Kristus, kang saka Panjenengané saben kulawarga ing swarga lan ing bumi padha nampa jenengé, supaya Panjenengané kersa maringi marang kowe, manut kamulyané sing ageng, supaya kowe dikuatké kanthi daya liwat Rohé ing jeroning atimu, lan supaya Kristus manggon ing atimu lumantar pracaya; supaya kowe, sing wis mancar lan dhasar ing katresnan, bisa nduwé daya, bebarengan karo kabèh wong suci, kanggo mangertèni ambané, dawane, jerone, lan dhuwuré, lan kanggo ngerti katresnané Kristus sing ngluwihi kawruh, supaya kowe kebak kabèh kasampurnané Gusti Allah. Saiki marang Panjenengané sing, lumantar kakuwatan sing makarya ing antarané kita, bisa nindakake luwih saka kabèh sing kita panyengi utawa bayangaké, marang Panjenengané mugi kaparingi kamulyan ing Gréja lumantar Kristus Yesus nganti turun-temurun, saka jaman menyang jaman. Amin.

Efesus 3:8–21
Rebo Minggu kaping 17

Surat marang para Efesia, wiwitan 224A

Sedulur-sedulur, aku, sawijining tawanan ing Gusti, ngajak kowe supaya lumaku kanthi pantes karo panggilan sing wis diparingi marang kowe, kanthi andhap asor lan alus, sabar, padha nampa siji lan sijine kanthi katresnan, padha ngupaya njaga kesatuan Roh ing ikatan tentrem. Ana siji awak lan siji Roh, kaya kowe padha diundang marang pangarep-arep siji; siji Gusti, siji pracaya, siji baptisan;

siji Gusti Allah lan Rama saka kabeh, kang ana ing ndhuwur kabeh, lumantar kabeh, lan ing sajroning kita kabeh.

Efesus 4:1–6
Minggu kaping 25

Surat marang para Efesia, wiwitan 224B

Sedulur-sedulur, marang saben kita wis diparingi sih miturut ukuran peparangé Kristus. Mula saka iku ana pangandikane: 'Nalika Panjenengané munggah ing dhuwur, Panjenengané nuntun tawanan ing barisané lan maringi peparang marang manungsa.' Lan apa tegese 'menék', yèn ora amarga Panjenengané wis mudhun dhisik menyang panggonan sing paling ngisor ing bumi? Panjenengané sing mudhun iku pancèn Panjenengané sing menék ngluwihi kabèh swarga, supaya Panjenengané bisa ngisi kabèh. Lan Panjenengané netepaké sawatara dadi rasul, sawatara dadi nabi, sawatara dadi panginjil, lan sawatara dadi panggembala lan guru, kanggo nyiapaké para suci tumrap pakaryan pangabdian, kanggo mbangun Awaké Kristus, nganti kita kabèh tekan kesatuan iman lan pangertosan marang Putrané Allah, dadi manungsa diwasa, nganti ukuran kamulyané Kristus.

Efesus 4:7–13
Minggu sawisé Epifani.
Kanggo Para Bapa Suci

Surat marang wong Efesus, diwiwiti saka 225

Sedulur-sedulur, supaya kita ora dadi bayi maneh, sing digoyang-goyang lan kabawa kabeh angin piwulang, dening kelicikan manungsa, dening akal licik ing tipuan, nanging supaya kita tuwuh ing saben bab marang Panjenengané Sirah, ya iku Kristus, saka Panjenengané kabèh awak, sing nyawiji lan kagandhèng déning saben urat pangreksa, nalika saben pérangan nindakaké tugase, saya thukul lan saya nguwat ing katresnan. Mulane aku kandha lan nyuwun marang kowe ing Gusti supaya kowe ora tumindak kaya bangsa-bangsa liya, sing manut marang kesia-siaan pikirané dhéwé, kawicaksanané padha peteng, adoh saka uripé Gusti Allah amarga kabodhoané lan kekerasaning atiné. Amarga wis dadi kebak kekerasan, padha nyerahake awake dhewe marang cabul, nindakake saben jinis kakeruhan kanthi napsu sing ora tau wareg.

Efesus 4:14–19
Kemis ing minggu kaping 17

Surat Efesus, wiwitan 226

Sedulur-sedulur, aku ngandika lan nyuwun marang kowe ing Gusti supaya kowe aja maneh mlaku kaya bangsa-bangsa liya, sing manut marang kesia-siaan pikirane, pangertené dadi peteng, kapisah saka uripé Gusti Allah amarga kabodhoané lan kekerasan atiné. Amarga wis dadi kaku, padha nyerah marang cabul, nindakake saben jinis kakeruan kanthi napsu sing ora ana enteke. Nanging kowe ora ngenal Kristus kaya ngono; awit kowe wis krungu bab Panjenengané lan wis diulangaké ing Panjenengané—kados ingkang bener ana ing Gusti Yesus—kanggo ninggalaké cara urip biyèn saka manungsa lawas, ingkang rusak déning hawa napsu kang ngapusi, lan supaya kowe anyar ing roh pikiranmu, lan nganggo manungsa anyar, kang diciptakaké miturut gambaré Gusti Allah ing kabeneran lan kasucian. Mula saka iku, sawise nyingkirake goroh, padha ngandika kabeneran, saben wong marang tanggane.

Efesus 4:17–25A
Jumat ing minggu kaping 17

Surat marang para Efesia, wiwitan 227

Sedulur-sedulur, sawise nyingkirké goroh, padha kandha kabeneran marang saben siji marang sijiné, awit kita padha dadi anggota siji lan sijiné. Padha nesu, nanging aja nganti dosa; aja nganti srengéngé surup isih nesu; lan aja nganti mènèhi panggonan marang setan. Yen ana wong sing wis nyolong, aja padha nyolong maneh, nanging padha makarya, nindakake pakaryan sing migunani

nganggo tangané dhéwé, supaya nduwé apa sing bisa diwènèhaké marang wong sing butuh. Aja ana tembung sing ngrusak metu saka lambemu, nanging mung tembung sing apik kanggo mbangun iman, supaya maringi sih marang sing ngrungokaké. Lan aja nglarani Roh Sucié Gusti Allah, kang wis maringi pratandha marang kowé nganti dina panyelamatan. Kabeh rasa pait, nesu, ambek, ribut, lan fitnah, bebarengan karo kabecikan sing ala, padha sirnakna saka kowé; nanging padha welas asih, welas asih, lan padha ngapura siji lan sijiné, kaya Gusti Allah ing Kristus wis ngapura kowé.

Efesus 4:25–32
Senèn Minggu kaping 18

Surat Efesus, wiwitan 228

Sedulur-sedulur, tiru Allah kaya anak sing dikasihi, lan urip ing katresnan, kaya Kristus tresna marang kita lan nyerahake awake dhewe kanggo kita dadi sesajen lan kurban marang Allah, wewangen sing harum. Uga bab zinah, utawa kabèh jinis kotoran, utawa keserakahan aja nganti kasebut ing antaramu, kaya sing pantes tumrap wong-wong suci. Mangkono uga, tembung kasar, omongan kosong lan guyonan sing ngina ora pantes kanggo kowe, nanging luwih becik matur panuwun; awit kawicaksanan iki: ora ana wong sing nglakoni zinah, utawa wong sing najis, utawa wong sing serakah—yaiku wong sing nyembah berhala—sing nduwé warisan ing Karajaning Kristus lan Gusti Allah. Aja nganti ana wong sing ngapusi kowe nganggo tembung kosong, amarga amarga prakara kaya ngono murka Allah teka marang para putra sing ora taat; mula aja dadi kanca tumindaké. Biyèn kowe pepeteng, nanging saiki kowe wis dadi pepadhang ing Gusti.

Efesus 5:1–8A
Setu Minggu kaping 30

Surat Efesus, wiwitan 229

Sedulur-sedulur, uripna minangka anak-anak pepadhang, amarga wohé Roh iku kabèh kabecikan, kabeneran, lan kabeneran sejati. Ujina apa sing nyenengake Gusti Allah, lan aja melu ing pakaryan pepeteng sing ora ana wohé, nanging luwih becik mbukak. Amarga isin nganti ngomong bab-bab sing ditindakake kanthi rahasia. Nanging kabèh sing kabukak iku padhang amarga padhang; amarga kabèh sing kabukak iku padhang. Mula saka iku ana pangandikane: 'Bangun, he wong sing turu, tangi saka pati, lan Sang Kristus bakal sumunar marang kowe'. Mula saka iku, padha tliti caramu urip—aja kaya wong sing ora wicaksana, nanging kaya wong sing wicaksana, lan migunakna wektu kanthi becik, amarga jaman iki ala. Mula saka iku, aja tumindak bodho, nanging pahami apa kersané Gusti Allah. Aja mabuk anggur, amarga iku nuntun marang pesta pora; nanging kebakana Roh, padha ngomong siji lan sijiné nganggo mazmur, kidungan, lan lagu rohani, padha nyanyi lan nggawé melodi ing atimu marang Gusti.

Efesus 5:8b–19
Minggu kaping 26.
Senèn Roh Suci

Surat marang para Efesia, wiwitan 230A

Sedulur-sedulur, padha panuwunana tansah marang Gusti Allah Rama, kanthi asmané Gusti kita Yesus Kristus, padha manut siji lan sijiné kanthi ngajeni marang Gusti Allah. Bojoné, manutana marang bojomu kaya marang Gusti, awit bojomu iku sirahé bojomu, kaya Kristus iku sirahé Gréja, lan Panjenengané iku Juruwalèhé awak. Nanging kaya Pasamuan manut marang Kristus, mangkono uga bojo wadon kudu manut marang bojone ing saben bab. Para priya, tresnaa marang bojomu, kaya Kristus tresna marang Pasamuan lan nyawisake awake dhewe kanggo Pasamuan, supaya Pasamuan suci, sawise ngresiki Pasamuan nganggo banyu lumantar sabda.

Efesus 5:20–26
Selasa Minggu kaping 18

Surat marang para Efesia, wiwitan 230B

Sedulur-sedulur, padha matur nuwun tansah kanggo saben bab marang Gusti Allah Rama, ing asmané Gusti kita Yesus Kristus, padha manut siji lan sijiné kanthi ngajèni marang Gusti Allah. Para bojo wadon, manut marang bojomu kaya marang Gusti, amarga bojomu iku sirahé bojoné, kaya Kristus iku sirahé Gréja, lan Panjenengané iku Juruwilujengé awak. Nanging kaya Gréja manut marang Kristus, mangkono uga para bojo wadon kudu manut marang bojone ing kabèh bab. Para priya, tresnaa marang garimu, kaya Kristus tresna marang gréja lan nyerahké dhiri Panjenengané kanggo gréja, supaya ngudhaké gréja, sawisé ngresiki gréja nganggo banyu lan tembung; supaya Panjenengané bisa nampilaké gréja marang dhiri Panjenengané minangka gréja kang mulya, tanpa cacad utawa kerut utawa apa waé, nanging supaya gréja suci lan tanpa cela. Mangkono uga, para priya kudu tresna marang garwane kaya marang awaké dhéwé; sapa sing tresna marang garwane, iku tresna marang awaké dhéwé. Amarga ora ana siji waé sing tau sengit marang dagingé dhéwé, nanging ngopeni lan ngreksa, kaya Kristus tumindak marang gréja, amarga kita iku anggota awaké, saka daging lan balungé. 'Mulane priya bakal ninggalake bapak lan ibune lan nyawiji karo garwane, lan loro-lorone bakal dadi siji daging.' Iki sawijining misteri sing jero—aku nyebutake Kristus lan Gréja. Saben priya kudu tresna marang garwane kaya dheweke tresna marang awake dhewe, lan garwane kudu ngajeni bojone.

Efesus 5:20–33A
Ing pesta sakramèn Perkawinan

Surat Efesus, wiwitan 231

Para sedulur, tresnaa marang garimu, kaya Kristus tresna marang gréja lan nyerahake dhiri Panjenengané kanggo gréja, supaya ngudamaké gréja, sawisé ngresiki gréja nganggo banyu lumantar sabda; supaya Panjenengané bisa nampilaké gréja marang dhiri Panjenengané minangka gréja kang mulya, tanpa cacad utawa kerut utawa apa waé sing kaya ngono, nanging supaya gréja suci lan tanpa cela. Mangkono uga, para priya kudu tresna marang garwane kaya marang awaké dhéwé; sapa sing tresna marang garwane, iku tresna marang awaké dhéwé. Amarga ora ana siji waé sing tau sengit marang dagingé dhéwé, nanging ngopeni lan ngreksa, kaya Kristus tumindak marang gréja, amarga kita iku anggota awaké, saka daging lan balungé. 'Mulane priya bakal ninggalake bapak lan ibune lan nyawiji karo garwane, lan loro-lorone dadi siji daging.' Iki sawijining misteri sing jero—aku nyebutake Kristus lan Gréja. Saben priya kudu tresna marang garwane kaya dheweke tresna marang awake dhewe.

Efesus 5:25–33A
Rebo Minggu kaping 18

Surat marang para Efesia, wiwitan 232

Sedulur, kowe kabeh kudu tresna marang bojomu kaya kowe tresna marang awakmu dhewe; lan bojomu kudu ngajeni bojomu. Anak-anak, manut marang wong tuwamu ing Gusti, amarga iku bener. 'Ngajeni bapakmu lan ibumu'—iku paugeran pisanan sing ana janjine: 'supaya kowe oleh kabegjan lan urip dawa ing bumi'. Lan kowe, para bapak, aja gawe nesu anakmu, nanging didikna lan ajarna miturut paugeran lan piwulangé Gusti. Para abdi, manutna marang tuanmu ing donya iki kanthi ajrih lan gemeter, kanthi tulus saka manah, kaya kowe manut marang Kristus, ora mung manut saka njaba waé, kaya wong sing kepéngin nyenengaké manungsa, nanging minangka abdi Kristus, nindakake kersaning Gusti Allah saka jeroning manah, ngawula kanthi ati murni, kaya ngawula marang Gusti, lan ora marang manungsa, lan ngerti, manawa saben wong bakal nampa ganjaran saka Gusti Allah miturut pakaryan becik sing wis ditindakake, apa dhèwèké abdi utawa wong merdéka. Lan kowe, para tuan, tumindakna uga kaya ngono marang wong-wong mau, wenehana welas asih, elinga manawa ana Gusti Allah ing swarga sing mimpin kowe lan wong-wong mau, lan Panjenengané ora pilih kasih.

Efesus 5:33–6:9
Kemis ing Minggu kaping 18

Surat marang para Efesia, wiwitan 233

Sedulur, kowe padha kuwatna ing Gusti lan ing kakuwataning kamulyane. Nganggo kabèh wajaé Gusti, supaya kowe bisa tahan nglawan tipuané setan; awit perjuangan kita dudu nglawan daging lan getih, nanging nglawan panguwasa-panguwasa, nglawan kuwasa-kuwasa, nglawan panguwasa pepeteng ing jaman iki, nglawan pasukan-pasukan roh jahat ing swarga. Mulane, gunakna kabèh pakarangé Gusti Allah, supaya kowé bisa tetep ajeg ing dina kang ala lan, sawisé ngalahaké kabèh, tetep ajeg. Mula saka iku, padha ajeg kenceng, sawise ngiket pinggangmu nganggo kabeneran, lan nganggo waja kabeneran, lan nganggo sepatu ing sikilmu kanthi kesiapan kanggo nginjili kabar tentrem; lan ing ndhuwur kabeh, njupuk tameng iman, sing bakal bisa kanggo ngpadamake kabeh panah geni saka sing jahat; lan njupuk helm kaslametan, lan pedhang rohani, yaiku Sabda Gusti Allah.

Efesus 6:10–17
Minggu kaping 27.
Setu sawisé Epifani.
Kanggo para Pengakuan Iman

Surat marang wong Efesus, wiwitan 234

Sedulur, ndedonga ing Roh ing saben wektu, kanthi maneka rupa pandonga lan panyuwunan; lan tetep waspada ing bab iki kanthi sabar lan panyuwunan kanggo kabèh wong suci lan kanggo aku, supaya aku diparingi tembung – lumantar lambengku kanggo ngumumake kanthi terbuka lan kanthi wani misteri Injil, kang aku layani minangka duta sing diiket, supaya aku bisa nginjili kanthi wani, kaya sing kuduné. Lan supaya kowe uga ngerti bab kahanan lan urusanku, Tikhikus, sedulurku sing tak tresnani lan abdi sing setya ing Gusti, bakal maringi kabar marang kowe bab kabeh; aku ngutus dheweke marang kowe kanthi tujuan iki, supaya kowe ngerti kabar saka kita lan supaya dheweke bisa nglipur atimu. Katentreman tumrap para sedulur lanang lan wadon, sarta katresnan bebarengan iman saka Gusti Allah Rama lan Sang Kristus Gusti kita. Mugi sih rahmat lumantar kabeh wong sing tresna marang Sang Kristus Gusti kita kanthi katresnan kang langgeng. Amin.

Efesus 6:18–24
Jumat ing Minggu kaping 18

EPISTEL KANGGO WONG FILIPI

Surat marang wong Filipi, wiwitan 235

Pawus lan Timotius, abdi-abdi Yesus Kristus, marang kabèh para suci ing Kristus Yesus sing ana ing Filipi, bebarengan karo para uskup lan para diaken: rahmat lan katentreman kagem panjenengan saka Gusti Allah Rama kita lan Sang Kristus Yesus. Aku matur nuwun marang Gustiku saben aku kelingan kowe; tansah, ing saben pandongaku kanggo kowe kabèh, aku ndedonga kanthi kabungahan, amarga saka pakaryan bareng panjenengan ing Injil wiwit dina kapisan nganti saiki; lan aku yakin manawa Panjenengane sing miwiti pakaryan sing becik ing panjenengan bakal ngrampungake nganti dina Sang Kristus. Pantès aku mikir kaya ngene babagan panjenengan kabèh, amarga aku nyimpen panjenengan kabèh ing atiku, panjenengan kabèh sing dadi kanca nampa sih-rahmat, loro-lorone ing panjara lan ing pembelaan lan pangukuhan Injil.

Fil 1:1–7
Senèn minggu kaping 19

Surat marang Para Warga Filipi, wiwitan 236

Para sedulur, Gusti Allah iku seksi aku, manawa aku nresnani kowe kabèh kanthi katresnané Gusti Yesus Kristus; lan aku ndedonga supaya katresnanmu saya tambah akèh ing kawruh lan saben jinis pamanggih, supaya kowe bisa milih apa sing paling becik, lan kowe padha suci lan tanpa cela ing dina Sang Kristus, kebak woh-wohan kabeneran lumantar Gusti Yesus Kristus, kanggo kamulyan lan puji-pujian marang Gusti Allah. Aku kepéngin, sedulur, kowé kabèh mangertèni yèn kahanan aku iki malah ndadèkaké Injil luwih maju, nganti panjara aku amarga Kristus wis dadi kabaré ing saindenging praetorium lan marang wong-wong liya kabèh, lan akèh sedulur ing Gusti, sing dikuatké amarga panjara aku, padha wiwit mratélakaké Sabda Allah kanthi luwih wani lan tanpa wedi.

Filipi 1:8–14
Selasa minggu kaping 19

Surat marang para Filipi, wiwitan 237

Sedulur-sedulur, aku kepéngin kowé padha ngerti yèn kahanan aku iki malah ndadèkakaké Injil luwih maju, nganti panjara aku amarga Kristus wis dadi kondhang ing saindenging Praetorium lan marang wong liya kabèh, lan akèh sedulur ing Gusti, saya sumringah amarga panjara aku, padha wiwit nginjili Sabda Allah kanthi luwih wani lan tanpa wedi. Ana sawetara, pancen, sing nginjili Kristus amarga iri lan saingan, dene liyane nindakake iku kanthi niat becik. Sawetara, amarga saingan, nginjili Kristus kanthi ora tulus, mikir kanggo nambah beban belengguanku; dene liyane nindakake iku amarga katresnan, amarga padha ngerti yen aku wis ditunjuk kanggo mbela Injil. Nanging apa paédahé? Apa padha nginjili Kristus kanthi munafik utawa kanthi tulus, aku bungah lan bakal terus bungah, awit aku mangertèni yèn kabèh mau bakal nuntun marang kaslametané aku lumantar pandonga-pandonga panjenengan lan pitulungané Rohé Gusti Yesus Kristus, manut kapitadosan lan pangarep-arepku.

Fil 1:12–20A
Rebo Minggu kaping 19

Surat Filipi, bacaan 238

Sedulur-sedulur, aku ora bakal isin ing apa-apa, nanging kanthi kabèh kawani, saiki kaya biyèn, Kristus bakal dimulyakaké ing badané aku, apa liwat urip utawa liwat pati. Amarga tumrap aku, urip iku Kristus, lan mati iku kauntungan. Nanging yèn urip ing daging tegesé ngasilaké woh kanggo

pelayanané aku, aku ora ngerti endi sing kudu tak pilih. Aku kesusu antarané loro: aku kepéngin lunga lan ana karo Kristus, amarga kuwi luwih becik; nanging luwih perlu kanggo kowe yèn aku tetep ing daging. Lan aku yakin tenan yèn aku bakal tetep lan nerusaké urip bareng kowé kabèh kanggo kamajuan lan kabungahanmu ing pracaya, supaya pujimu marang Kristus Yesus saya akèh liwat aku nalika aku teka kaping pindho marang kowé. Mung urip miturut sing pantes karo Injil Kristus.

Fil 1:20B–27A
Kemis ing Minggu kaping 19

Surat marang para Filipi, wiwitan 239

Sedulur, uripna miturut pantesé Injil Kristus, supaya, apa aku teka lan ndeleng kowe utawa ora, aku krungu bab kowe yèn kowe padha ajeg ing siji roh, padha ngupaya kanthi siji pikiran kanggo pracaya marang Injil, lan ora wedi apa-apa saka mungsuhmu: awit iki pratandha karusakané, nanging pratandha kaslametanmu. Lan kabèh mau asalé saka Gusti Allah, awit kowé kabèh wis diparingi sih, amarga Kristus, ora mung pracaya marang Panjenengané, nanging uga nandhang sangsara kanggo Panjenengané, kaya sing wis kowé kabèh deleng ing aku lan saiki krungu bab aku. Mula saka iku, yen ana panglipur ing Kristus, yen ana panglipur katresnan, yen ana paseduluran ing Roh, yen ana welas asih lan rasa guyub, banjur pepeneni kabungahaning atiku: padha duwé pikiran sing padha, padha duwé katresnan sing siji, padha dadi siji atiné lan siji pikirmu; aja nindakake apa-apa amarga rasa saingan utawa kesombongan, nanging kanthi andhap asor nganggep wong liya luwih utama tinimbang awakmu. Saben wong aja mung mikir kapentingané dhéwé, nanging uga mikir kapentingan wong liya.

Filipi 1:27–2:4
Jumat ing minggu kaping 19

Surat Filipi, bacaan 240

Sedulur, kowe kudu nduwé pikiran sing padha kaya sing ana ing Kristus Yesus: sanadyan Panjenengané ana ing wangun Gusti Allah, Panjenengané ora nganggep kasetaraan karo Gusti Allah iku prelu digenggem; nanging Panjenengané ngosongaké dhiri, njupuk wangun abdi, lair ing rupa manungsa lan katon kaya manungsa; Panjenengané ngendhegaké dhiri, dadi manut nganti pati, malah pati ing kayu salib. Mulane Gusti Allah ngluhurake Panjenengané lan maringi Panjenengané jeneng sing paling luhur saka kabèh jeneng, supaya nalika jenengé Yesus saben dhengkul kudu sujud, ing swarga, ing bumi, lan ing sangisore bumi, lan saben ilat kudu ngakoni yèn Yesus Kristus iku Gusti, kanggo kamulyané Allah Rama.

Filipi 2:5–11
Ibu Allah sing Paling Suci

Surat marang Para Filipi, wiwitan 241

Sedulur, kaya sing kowe tansah manut—ora mung nalika aku ana, nanging luwih manèh saiki aku adoh—lakonana kaslametanmu kanthi ajrih lan gemeter, amarga Gusti Allah sing makarya ing kowe, loro-lorone karsa lan tumindak manut kersaning Gusti. Tumindakna kabèh tanpa nggrundel utawa ragu-ragu, supaya kowe padha tanpa cela lan suci, dadi anaké Gusti Allah sing tanpa cacat ing tengah-tengah generasi sing bengkok lan sesat, ing antarané kowe padha sumunar kaya lintang ing donya, nyekel ajaran urip, dadi pujiané aku ing dina rawuhé Kristus.

Fil 2:12–16A
Senèn Minggu kaping 20

Surat marang Para Warga Filipi, maca 242

Sedulur-sedulur, aku ora nyambut gawe sia-sia, lan aku uga ora ngupaya kanthi sia-sia. Nanging sanajan aku kudu dicorake minangka kurban ing atas pangorbanan lan pangabdian imanmu, aku bungah lan mèlu seneng karo kowe. Ing bab iki uga, kowe kudu bungah lan mèlu seneng karo aku. Mula saka iku aku ngarep-arep marang Gusti Yesus bakal ngutus Timotius marang kowe kanthi cepet,

supaya aku uga, sawise mangerteni kahananmu, bisa diparingi panglipur ing roh. Amarga aku ora duwe sapa-sapa sing setya kaya dheweke, sing nggatekake kowe kanthi tulus; amarga kabeh padha ngupaya kapentingan dhewe, ora kapentingan Gusti Yesus Kristus. Lan kowe padha ngerti sepira setyane dheweke, amarga dheweke wis ngladeni aku ing pakaryan Injil kaya anak ngladeni bapakne. Mula aku ngarep-arep bisa ngutus dheweke sanalika aku wis ngerti apa sing bakal kelakon marang aku.

Fil 2:16b-23
Selasa minggu kaping 20

Surat marang para Filipi, wiwitan 243

Sedulur-sedulur, aku yakin marang Gusti Allah manawa aku dhewe bakal teka marang kowe kabeh ora suwe maneh. Nanging aku nganggep luwih becik ngutus Epafroditus marang kowe—sedulurku, kanca kerjaku lan kanca prajuritku, uga utusane kowe lan wong sing ngladeni aku nalika aku butuh pitulungan—amarga dheweke kepengin banget ketemu kowe kabeh lan banget sedhih amarga kabar angin bab larahe wis tekan kowe. Amarga dhèwèké lara, meh mati; nanging Gusti Allah welas asih marang dhèwèké—lan ora mung marang dhèwèké waé, nanging uga marang aku, supaya aku ora nambah sedhih ing sedhihku. Mula aku langsung ngirim dhèwèké bali, supaya nalika kowé kabèh ketemu manèh karo dhèwèké, kowé kabèh bisa bungah, lan aku uga ora pati sedhih. Mula, tampanana dhèwèké ing Gusti kanthi kabungahan kabèh, lan ajènana wong-wong kaya ngono, awit dhèwèké meh mati kanggo pakaryané Kristus, ngorbanaké nyawané kanggo ngimbangi kakirangan ing pangabdianmu marang aku.

Filipi 2:24-30
Rebo minggu kaping 20

Surat marang para Filipi, wiwitan 244

Sedulur-sedulur, kabungahan ing Gusti. Aku ora krasa repot nulis maneh bab sing padha marang kowe, lan iku migunani kanggo kowe. Ati-ati marang asu-asu, ati-ati marang para tukang ala, ati-ati marang wong-wong sing nyengkuyung sunat—awit kita iki sunatan sejati, sing ngabdi marang Gusti Allah kanthi Roh lan ngluhurake Kristus Yesus, lan ora ngandel marang daging, sanadyan aku dhewe duwe alesan kanggo ngandel marang daging. Yen ana wong liya mikir yèn dhèwèké nduwé alesan kanggo ngandel daging, aku luwih nduwé alesan manèh: disunat ing dina kaping wolu, saka bangsa Israèl, saka suku Benyamin, wong Ibrani sejati; miturut piwulangé para Farisi, aku dadi panganiaya sing semangat marang Gréjaé Allah; miturut paugeran Kitab Suci, aku ora ana cacat. Nanging apa waé kauntungan sing tak duwé, tak anggep rugi amarga Kristus. Malah, aku nganggep kabèh iku rugi amarga ajiné sing ngluwihi saka ngerti Kristus Yesus, Gustiku: amarga Panjenengané aku wis ninggalaké kabèh iku, malah tak anggep sampah, supaya aku bisa éntuk Kristus.

Fil 3:1-8
Kemis Minggu kaping 20

Surat marang Para Warga Filipi, wiwitan 245

Sedulur-sedulur, aku nganggep kabèh iku rugi amarga ajiné sing ngluwihi saka ngerti Kristus Yesus, Gustiku: amarga Panjenengané aku wis ninggalaké kabèh iku, lan aku nganggep kabèh iku sampah, supaya aku bisa éntuk Kristus lan kapanggih ana ing Panjenengané, ora nduwé kabeneran saka aku dhéwé sing asalé saka Préntah, nanging kabeneran saka Gusti Allah sing teka lumantar pracaya; supaya aku bisa mangertèni Panjenengané, lan kakuwataning tangi Panjenengané saka pati, lan paseduluran ing sangsara Panjenengané, dadi sarupa karo pati Panjenengané, supaya aku bisa nampa tangi saka pati. Aku ora ngomong iki kaya-kaya aku wis nggayuh utawa wis sampurna; nanging aku terus maju, ngarep-arep bisa nggayuh, kaya Kristus Yesus wis nggayuh aku. Sedulur-sedulurku, aku ora nganggep yèn aku wis nggayuh iki; nanging aku lali marang apa sing wis ana ing mburi lan ngupaya marang apa sing ana ing ngarep, aku terus maju tumuju tujuan, kanggo ngrebut ganjaran panggilaning swarga saka Gusti Allah ing Kristus Yesus. Mula, sapa waé ing antarané kita

sing wis sampurna, padha mikir kaya ngono; nanging yèn kowé mikir liya, Gusti Allah bakal mbukak uga bab kuwi marang kowé. Ing kahanan apa waé, kita kudu mikir manut apa sing wis kita capai lan urip manut ukuran kuwi. Sedulur-sedulur, padha tiru aku, lan tansah delengen wong-wong sing urip manut tuladha sing kowe duwé saka kita. Amarga akèh wong—sing asring tak omongaké marang kowe, lan saiki malah karo luh—padha tumindak dadi mungsuh salibé Kristus. Pungkasané bakal musnah; dewane wetengé; lan kabungahané ana ing isiné; padha mikir bab-bab ing donya.

Fil 3:8b–19
Jumat ing Minggu kaping 20

Surat marang Para Warga Filipi, wiwitan 246

Sedulur-sedulurku, kawarganegaraan kita ana ing swarga, saka kana kita uga ngenteni Juruhisikaké, Gusti kita Yesus Kristus, sing bakal ngowahi awak kita sing asor iki supaya padha karo awaké sing mulya, kanthi kakuwatan sing digunakaké kanggo nguataké kabèh mau dadi manut marang Panjenengané. Mulané, para sedulurku sing tak tresnani lan tak kangen-kangen, kabungahan lan mahkotaku, padha ajeg ing Gusti, para sedulurku sing tak tresnani. Aku ngajak Euodia lan Syntyche supaya padha sejiwa ing Gusti. Lan aku uga nyuwun marang kowe, kanca kerjaku sing setya, supaya mbantu wong-wong mau, sing wis padha makarya ing Injil bebarengan karo aku, Klema lan kanca-kanca kerjaku liyane, sing jenenge ana ing Kitab Urip.

Fil 3:20–4:3
Kanggo para martir sing suci

Surat marang wong Filipi, ayat 247

Sedulur-sedulur, tansah bungah ing Gusti; manèh aku kandha, bungah. Aja nganti alusmu katon marang kabèh wong. Gusti wis cedhak. Aja kuwatir bab apa waé, nanging ing kabèh bab, lumantar pandonga lan panyuwunan, kanthi panuwun, ajokna panjalukmu marang Gusti; lan tentremé Gusti, sing ngluwihi kabèh pangerten, bakal ngreksa atimu lan pikiranmu ing Kristus Yesus. Pungkasané, sedulurku, apa waé sing bener, apa waé sing mulya, apa waé sing leres, apa waé sing suci, apa waé sing éndah, apa waé sing ngajèni—yen ana sing unggul utawa pantes dipuji—pikirna bab-bab kuwi. Apa waé sing wis kowe sinau utawa tanpa utawa krungu utawa weruh saka aku—lakonana—lan Allah katentreman bakal ana ing antarmu.

Fil 4:4–9
Minggu Vay

Surat marang para Filipi, wiwitan 248

Para sedulur, aku bungah banget ing Gusti amarga kowe kabeh wis manèh padha nggatekake aku; kowe wis tau nggatekake aku sadurunge, nanging kahanane ora nguntungake kowe. Aku ngomong iki dudu amarga aku butuh, amarga aku wis sinau wareg karo apa sing tak duwé. Aku wis sinau carane urip ing kamlaratan, lan aku uga wis sinau carane urip ing kalimpahan; aku wis sinau rahasia supaya bisa wareg ing kahanan apa wae, apa kenyang utawa luwe, ing kalimpahan utawa ing kekurangan. Aku bisa nindakake kabeh mau lumantar Kristus sing maringi kekuwatan marang aku. Nanging, kowe wis apik banget melu ngrasakake kasusahku. Kowe padha ngerti, Filipi, nalika wiwitan Injil, nalika aku mangkat saka Makedonia, ora ana gréja sing melu aku ing babagan menehi lan nampa, kajaba kowe; malah kowe wis kaping pirang-pirang ngirim pitulungan saka Tesalonika marang aku. Aku ngomong iki dudu amarga aku ngupaya peparang, nanging aku ngupaya woh sing nambah kapantesanmu. Aku wis nampa kabeh lan malah luwih saka cukup; aku wareg banget, amarga wis nampa saka Epafroditus apa sing kowe kirim, sawijining kurban sing wangi, pangorbanan sing ditrima lan nyenengake Gusti Allah. Mugi Allahku nyukupi kabutuhanmu kabeh manut kamulyan kang agung lumantar Kristus Yesus. Mugi kamulyan tumrap Allah Rama kita salawase-lawase! Amin. Salamna kabèh wong suci ing Kristus Yesus. Para sedulur sing ana karo aku ngaturaké salam marang kowé. Kabèh wong suci ngaturaké salam marang kowé, utamané sing saka kraton Kaisar. Mugi sih rahmaté Gusti kita Yesus Kristus lumantar karo kowé kabèh. Amin.

EPISTEL KANGGO WONG KOLOSE

Surat marang wong Kolose, wiwitan 249A

Pawus, rasulé Gusti Yesus Kristus miturut kersané Allah, lan Timotius, sedulur kita, marang para sedulur suci lan setya ing Kristus Yesus ing Kolose. Amarga kowe wis diwulangaké déning Epafras, kanca gawé kita sing dikasihi, sing setya ngladèni Kristus kanggo kowe – dhèwèké wis nyritakaké marang kita bab katresnanmu ing Roh – mula kita uga, wiwit dina kita krungu bab iki, ora nate mandheg ndedonga kanggo kowe lan nyuwun supaya kowe kapenuhan kawruh bab kersané, kanthi kabungahan lan pangerten rohani, supaya kowe bisa urip kanthi pantes kanggo Gusti Allah, nyenengake Panjenengané ing saben bab, ngasilaké woh-wohan ing saben pakaryan kabecikan lan saya tuwuh ing pangawikan marang Gusti Allah, dikuatake kanthi kabèh daya miturut kamulyané, kanthi sabar lan tahan banting, kabungahan ing Gusti.

Kolose 1:1–2, 7–11
Selasa minggu kaping 21

Surat marang Kolose, wiwitan 249B

Sedulur-sedulur, mugi rahmat lan katentreman kagem panjenengan saking Gusti Allah, Bapa kita, lan Gusti Yesus Kristus. Kita matur nuwun marang Gusti Allah, Rama saka Sang Kristus kita, tansah ndedonga kanggo kowe, sawise krungu bab imanmu marang Kristus Yesus lan katresnanmu marang kabèh wong suci, kanthi pangarep-arep marang apa sing wis disimpen kanggo kowe ing swarga, sing wis kowe krungu sadurunge ing tembung sejati saka Injil, sing ana ing antaramu, kaya uga ing saindenging donya, lan ngasilake woh, lan saya tuwuh, kaya ing antaramu, wiwit dina kowe padha krungu lan ngerti sih rahmaté Gusti Allah kanthi sejati.

Kolose 1:3–6
Setu minggu kaping 31

Surat marang Kolose, diwiwiti saka ayat 250

Para sedulur, panjenengan padha matur nuwun marang Gusti Allah Rama, sing wis nelpon kita supaya bisa melu warisan para wong suci ing pepadhang, sing wis nylametake kita saka panguwasa pepeteng lan nggawa kita mlebu Karajaning Putrané sing dipun tresnani, ing Panjenengané kita oleh tebusan lumantar getihé, yaiku pangapuraning dosa; Panjenengané iku citraning Allah sing ora katon, putra sulung sadurungé kabèh pepadatan; awit lumantar Panjenengané kabèh pepaké kawangun, ing swarga lan ing bumi, sing katon lan sing ora katon: apa iku pangkat, kakaisaran, pamaréntahan utawa kuwasa – kabèh pepaké kawangun lumantar Panjenengané lan kanggo Panjenengané; lan Panjenengané ana ing ngarepé kabèh pepaké, lan lumantar Panjenengané kabèh pepaké nyawiji. Lan Panjenengané sirah badan, ya iku Gréja; Panjenengané kang sepisanan, kang rumiyin tangi saka pati, supaya ing sakabèhé Panjenengané nduwé panggonan kang paling utama.

Kolose 1:12–18
Minggu kaping 28.
16 Agustus, Pindhahé Gambar sing Ora Digawe Kanthi Tangan Manungsa

Surat marang Kolose, wiwitan 251

Sedulur-sedulur, Kristus iku sirahé awak, yaiku Gréja; Panjenengané iku wiwitan, kang sepisanan tangi saka pati, supaya Panjenengané nduwé panggonan utama ing kabèh bab, awit Rama kersa supaya kabèh kasampurnan manggon ing Panjenengané, lan lumantar Panjenengané Panjenengané ngrekonsiliasi kabèh bab marang Panjenengané dhéwé, sawisé Panjenengané ngadani katentreman lumantar getihé salibé, apa sing ana ing bumi utawa sing ana ing swarga. Lan kowe, kang biyen padha

adoh lan dadi mungsuh, kang nindakake pakaryan sing ala, saiki wis dipun damaiake lumantar awak dagingé, liwat pati-Nya, supaya Panjenengané bisa nampilaké kowé ing ngarsané Allah kanthi suci, tanpa cela, lan tanpa cacat, manawa kowé tetep mantep lan ajeg ing pracaya lan ora ngalih saka pangarep-arep Injil sing wis kowé krungu, sing wis diwartakaké marang kabèh makhluk ing sangisoring langit, lan aku, Paulus, wis dadi peladené.

Kolose 1:18–23
Rebo Minggu kaping 21

Surat marang Kolose, wiwitan 252

Sedulur-sedulur, saiki aku bungah ing sangkrahku kanggo kowe, lan aku nyawisake ing dagingku apa sing kurang saka sangkrah Kristus, kanggo badané, yaiku Gréja, sing aku dadi peladen manut pangurusan sih-rahmaté Gusti Allah sing diparingaké marang aku kanggo kowe, kanggo nepaki sabda Gusti Allah, rahasia sing kasembunyi wiwit jaman lan generasi, nanging saiki wis kawahyukaké marang para wong suci-Nya, kang dipilih déning Gusti Allah supaya padha sumurup kamulyané rahasia iki ing antarané bangsa-bangsa liya, yaiku Kristus ing antarané kowé, pangarep-arep kamulyan. Panjenengané sing kita wartakaké, ngélingaké saben wong lan mulang saben wong kanthi kabèh kawicaksanan, supaya kita bisa ngadegaké saben wong sampurna ing Kristus Yesus; amarga iku aku ngupaya lan ngupaya kanthi kekuwatane Panjenengané, kang makarya kanthi kuwasa ing sajroning aku.

Kolose 1:24–29
Kemis ing Minggu kaping 21

Surat marang Kolose, diwiwiti saka ayat 253

Sedulur-sedulur, aku kepéngin kowé padha ngerti sepira aboté perjuangan sing tak lakoni kanggo kowé, uga kanggo wong-wong ing Laodikia lan Hierapolis, lan kanggo kabèh sing durung tau weruh pasuryanku sacara jasmani, supaya atiné padha dikuwataké, manunggal ing katresnan, lan nggayuh kamulyan kabèh saka pangertosan sing sampurna, lan pangertosan bab rahasiaé Gusti Allah Rama lan Kristus, ing ngendi kabèh bandha kawicaksanan lan kawruh kasimpen. Aku kandha iki supaya ora ana sing ngapusi kowe nganggo tembung sing manis; amarga sanadyan aku adoh ing badan, nanging aku ana karo kowe ing roh, lan aku bungah nalika ndeleng kamajuanmu lan ajiné pracayamu marang Kristus. Mulané, kaya kowé wis nampa Kristus Yesus Gusti, lumahana ing Panjenengané, kowe kabèh kang wis kaplantah lan kabangun ing Panjenengané, lan mantep ing pracaya, kaya sing wis diwulangaké marang kowé, lan ngluhurna pracaya iku kanthi panuwun.

Kolose 2:1–7
Jumat ing minggu kaping 21

Surat marang Kolose, wiwitan 254

Para sedulur, awasana supaya ora ana wong sing mimpin kowe menyang sesat nganggo filsafat lan tipuan kosong, manut tradisi manungsa, manut kekuwatan-kekuwatan dhasar donya, lan ora manut Kristus; amarga ing Panjenengané manggon kabèh kasampurnan keilahian sacara jasmani, lan kowe wis duwé kasampurnan ing Panjenengané, sing dadi sirah kabèh panguwasa lan kawibawaan. Ing Panjenengané kowé kabèh uga disunat, nanging dudu sunatan sing digawé déning manungsa, yakuwi mbusak awak daging, kanthi sunatané Kristus; kowé kabèh dikubur bareng karo Panjenengané ing baptisan, lan ing Panjenengané kowé kabèh uga dibangkitaké bareng karo Panjenengané lumantar pracaya marang kakuwatané Gusti Allah, sing wis mbangkitaké Panjenengané saka pati.

Kolose 2:8–12
1 Januari, Sunaté Gusti

Surat marang Kolose, wiwitan 258

Sedulur-sedulur, minangka wong pilihané Gusti, sing suci lan kinurmatan, sandhangana awakmu kanthi welas asih, kabecikan, andhap asor, alus lan sabar; padha sabar lan padha ngapura siji lan sijiné, yèn ana sing nduwé keluhan marang liyané: kaya Kristus wis ngapura kowe, kowe uga kudu padha ngapura. Luwih saka kabeh, sandhangana awakmu katresnan, kang ngiket kabeh dadi siji ing paseduluran sing sampurna. Lan ayo tentreming Gusti mrentah ing atimu, marang ngendi kowe padha diundang ing siji awak, lan ayo padha tentrem siji lan sijine. Ayo tembungé Kristus manggon ing kowé kanthi sugih, ing kabèh kawicaksanan; mulang lan ngélingaké siji lan sijiné nganggo mazmur, kidung, lan lagu rohani, kanthi nyanyi marang Gusti ing atimu kanthi rasa syukur.

Kolose 3:12–16
Minggu kaping 30.
Kanggo Para Kinurmatan

Surat marang Kolose, wiwitan 259

Sedulur, apa waé sing kok tindakaké, apa nganggo tembung utawa tumindak, tindakna kabèh mau ing asmané Gusti Yesus Kristus, lan panjenengan matur nuwun marang Gusti Allah Rama lumantar Panjenengané. Bojoné, manut marang bojomu, kaya sing pantes ing Gusti. Bojoné, tresnaa marang bojomu lan aja kasar marang wong-wong mau. Para anak, manut marang wong tuwa ing samubarang, awit iku nyenengake Gusti. Para bapak, aja gawe nesu anak-anakmu, supaya padha ora putus asa. Para abdi, manut marang tuan donyamu ing samubarang; aja mung manut nalika padha ngawasi, kaya arep nyenengake manungsa, nanging kanthi tulus saka ati, kanthi wedi marang Gusti. Lan apa wae sing kok tindakake, tindakna kanthi sakabehe atimu, kaya kanggo Gusti Allah lan ora kanggo manungsa, amarga kowe bakal nampa warisan minangka ganjaran saka Gusti Allah, amarga kowe ngawula marang Gusti Allah Kristus. Nanging sapa waé sing nindakake sing ala bakal nampa akibat saka kaluputane; Gusti ora pilih kasih. Para tuan, perlakukan para abdi panjenengan kanthi adil lan becik, amarga panjenengan uga nduwé Tuan ing swarga.

Kolose 3:17–4:1
Rebo Minggu kaping 22

Surat Kolose, bacaan 260A

Sedulur-sedulur, ajegna pandonga, lan waspadha kanthi panuwun. Donga uga kanggo kita, supaya Gusti mbukak lawang kanggo sabda, supaya kita bisa ngumumake rahasia Kristus, kang amarga iku aku dibelenggu, supaya aku bisa mbukakake kaya sing kuduné tak wartakake. Wicaksanaa tumindak marang wong njaba, lan gunakna wektu kanthi becik. Tata basa kowe supaya tansah alus lan kebak sih, supaya kowe bisa mangsuli saben wong. Tikhikus, sedulurku sing tak tresnani, uga abdi sing setya lan kanca gawe ing Gusti, bakal nyritakake marang kowe kabeh babagan kahananku. Aku ngutus dheweke marang kowe kanthi tujuan iki, supaya dheweke bisa mangerteni kahanamu lan nglipur atimu, bebarengan karo Onesimus, sedulur kita sing setya lan tak tresnani, sing kalebu saka kowe kabeh. Dheweke bakal nyritakake marang kowe kabeh babagan kahanan kita ing kene.

Kolose 4:2–9
Kemis ing minggu kaping 22

Surat marang wong Kolose, wiwitan 260B

Sedulur-sedulur, tumindakna kanthi wicaksana marang wong-wong ing njaba gréja, lan manfaatkna saben wektu. Tansah nganggo tembung sing alus lan kebak sih, supaya kowe padha ngerti carane mangsuli saben wong. Tikhikus, sedulurku sing tak tresnani, uga abdi sing setya lan kanca gawe ing Gusti, bakal nyritakake kabeh babagan aku; aku ngutus dheweke marang kowe kanthi tujuan iki, supaya dheweke bisa mangerteni kahananmu lan nglipur atimu, bebarengan karo Onesimus, sedulur kita sing setya lan kinurmatan, sing kalebu saka kowe. Dheweke bakal nyritakake kabeh babagan kahanan kita ing kene. Lukas, dhokter sing tak tresnani, lan Demas ngaturake salam. Aku,

Paulus, nulis salam iki kanthi tanganku dhéwé. Elinga belenggu-belenggu aku. Mugi sih rahmat ana ing kowe kabèh. Amin.

Kolose 4:5–9, 14, 18
18 Oktober, Santo Lukas Sang Rasul

Surat marang wong Kolose, wiwitan 261

Sedulur-sedulur, Aristarkus, kancaku ing panjara, ngaturake salam, uga Markus, ponakané Barnabas (kang kowe wis nampa dhawuh: yèn dhèwèké teka marang kowe, tampanana), lan Yesus sing dijenengi Yustus; kabèh mau kalebu wong sing wis disunat. Wong-wong mau siji-sijiné kanca gawe kanggo Karajaning Allah sing wis maringi panglipur marang aku. Epaphras, sedulurmu, abdi Yesus Kristus, ngaturaken salam; piyambakipun tansah ngupaya kagem panjenengan ing pandonga, supados panjenengan ajeg lan kapenuhan kabèh ingkang dipunpardèni Gusti Allah. Kula saged maringi paseksi bilih piyambakipun gadhah semangat ageng lan prihatin kagem panjenengan saha kagem tiyang-tiyang ing Laodikia lan Hierapolis. Lukas, dhokter sing tak tresnani, lan Demas ngaturake salam. Salamana marang para sedulur ing Laodikia, uga marang Nimpah, lan marang gréja ing omahé. Sawisé layang iki diwaca ing antaramu, padha priksa supaya uga diwaca ing gréja ing Laodikia; lan kowé uga maca layang saka Laodikia. Wenehana kabar marang Archippus: priksa supaya kowe netepi pelayanan sing wis kowe tampi ing Gusti. Salamku, sing ditulis kanthi tanganku dhéwé, Paulus. Elinga belenggu-belenggu aku. Mugi sih rahmat ana ing kowe kabèh. Amin.

Kolose 4:10–18
Jumat minggu kaping 22

Surat Kapisan marang wong Tesalonika

Surat Kapisan marang wong Tesalonika, wiwitan 262

Pawus, Silwanus lan Timotius, marang gréja ing Tesalonika ing Gusti Allah Rama lan Sang Kristus Yesus: kurnia lan tentrem kagem kowe kabèh saka Gusti Allah Rama lan Sang Kristus Yesus. Kita tansah matur nuwun marang Gusti Allah kanggo kowe kabeh, ngelingi kowe ing pandonga kita, tansah kelingan pakaryan pracaya, gaweyan katresnan lan ajining pangarep-arep marang Gusti kita Yesus Kristus ing ngarsane Allah Rama kita, amarga kita ngerti yèn kowe dipilih, sedulur-sedulur sing dikasihi sing dipilih déning Gusti; awit Injil kita ora teka marang kowe mung kanthi tembung wae, nanging uga kanthi kakuwatan lan Roh Suci, lan kanthi kapitadosan sing pinunjul, kaya sing kowe dhewe ngerti, kowe padha weruh piye rupa kita tumindak ing antaramu.

1 Tesalonika 1:1–5
Senèn Minggu kaping 23

Surat Kapisan marang wong Tesalonika, wiwitan 263

Sedulur, kowe wis dadi paniru kita lan paniru Gusti, amarga wis nampa sabda ing tengah sangsara sing abot kanthi kabungahan saka Roh Suci, nganti kowe dadi tuladha kanggo kabèh wong pracaya ing Makedonia lan Akaia. Amarga sabda Gusti wis nyebar saka kowe ora mung ing Makedonia lan Akaia, nanging uga ing endi-endi kabar bab imanmu marang Gusti wis sumebar, nganti kita ora perlu maneh nerangake apa-apa bab kuwi. Amarga wong-wong mau dhéwé sing nyritakaké marang kita babagan panriman sing kita tampa ing antaramu, lan kepiyé kowé padha mbalik marang Gusti Allah saka padha nyembah berhala, supaya padha ngabdi marang Allah sing urip lan sejati lan ngentèni Putrané saka swarga, sing wis diuripaké manèh saka pati—Yésus, sing nylametaké kita saka murka sing bakal teka.

1 Tesalonika 1:6–10
Selasa minggu kaping 23

Surat Kapisan marang wong Tesalonika, wiwitan 264

Sedulur, kowe kabeh wis ngerti yèn rawuh kita marang kowe ora sia-sia; nanging sawisé ngalami sangsara lan diina ing Filipi, kaya sing wis kowe ngerti, kita nampa kawani saka Gusti Allah kita kanggo nginjili Injil Allah marang kowe kanthi wani banget. Amarga ing pangajaran kita ora ana kaluputan, ora ana niat ala, lan ora ana tipuan; nanging kaya déné Gusti Allah wis nganggep kita pantes kanggo dipercaya marang Injil, mangkono uga kita ngandika, ora ngupaya nyenengaké manungsa nanging Gusti Allah, sing mriksa manah kita. Amarga kita ora tau nganggo tembung muji-muji ing ngarepmu, kaya sing kowe ngerti, uga ora tumindak amarga kapentingan dhéwé: Gusti Allah iku saksi kita! Kita ora ngupaya pujian saka manungsa, saka kowe utawa saka wong liya: kita bisa wae ngetokake pameran agung minangka Rasul Kristus, nanging kita alus ing antaramu, kaya ibu sing nyusoni ngopeni anaké kanthi sayang. Mula saka kuwi, amarga kita banget prihatin marang kowe, kita kepengin banget nyampekake marang kowe ora mung Injilé Gusti, nanging uga nyawane kita, amarga kowe wis dadi banget dikasihi.

1 Tesalonika 2:1–8
Rebo Minggu kaping 23

Surat Kapisan marang wong Tesalonika, wiwitan 265

Sedulur-sedulur, kowe padha kelingan gawe keras lan sangsara kita: makarya bengi lan awan supaya ora dadi beban sapa wae saka kowe, kita nginjilake Injilé Gusti Allah marang kowe. Kowe

lan Gusti Allah padha dadi saksi sepira suci, bener, lan tanpa celaing tumindak kita ing antaramu para pracaya; awit kowe padha ngerti, kaya bapak marang anak-anake, kita wis nyemangati, ngajak, lan nguwuh saben siji kowe supaya urip kanthi pantes marang Gusti Allah, sing wis nelpon kowe mlebu ing Karajane lan kamulyane. Mulane, kita uga tansah matur nuwun marang Gusti tanpa kendhat, amarga nalika kowe nampa sabda Gusti sing kowe rungokake saka kita, kowe nampa iku ora minangka sabda manungsa, nanging minangka sabda Gusti—sing pancen mangkono—lan iku makarya ing kowe sing pracaya. Amarga kowe, sedulur, wis dadi paniru gréja-gréjaé Gusti Allah ing Kristus Yesus ing saindenging Yudéa.

1 Tesalonika 2:9–14A
Kemis ing minggu kaping 23

Surat Kapisan marang wong Tesalonika, wiwitan 266

Sedulur, kowe wis dadi paniru gréja-gréjaé Gusti Allah ing Kristus Yesus sing ana ing Yudéa, awit kowe uga nandhang sangsara saka sedulurmu dhéwé kaya déné gréja-gréja mau nandhang sangsara saka wong Yahudi, sing wis matèni Gusti kita Yesus lan para nabi, lan ngusir kita, lan sing ora nyenengake Gusti Allah, nanging mungsuh kabeh manungsa, ngalangi kita supaya ora bisa ngomong marang wong-wong non-Yahudi supaya padha slamet, lan kanthi mangkono tansah nambah ukuran dosane; nanging murka wis cedhak banget tumrap wong-wong mau nganti tekan pungkasan. Nanging kita, sedulur, sawise pisah sawatara wektu mung sacara jasmani, nanging ora pisah ing atine, malah luwih kepengin ketemu kowe kabeh. Mula saka iku kita—aku, Paulus—ngarep-arep teka marang kowe kaping siji utawa kaping pindho, nanging Setan ngalangi kita. Amarga sapa sing dadi pangarep-arep kita, utawa kabungahan kita, utawa mahkota pujian kita? Bukankah kowe ing ngarsane Gusti kita Yesus Kristus nalika Panjenengané rawuh?

1 Tesalonika 2:14–19
Jumat ing minggu kaping 23

Surat Kapisan marang wong Tesalonika, bacaan 267

Sedulur-sedulur, kowe iku kamulyan lan kabungahan kita. Mula saka iku, amarga ora kuwat maneh, kita mutusaké tetep ing Atena piyambakan, lan ngutus Timotius, sedulur kita lan abdi Allah, uga kanca gawé kita ing Injil Kristus, kanggo nguwatké lan nyemangati kowe ing pracaya, supaya ora ana siji waé sing goyah amarga sangsara iki; awit kowe dhéwé wis ngerti yèn kita pancèn ditakdiraké ngadhepi iki. Amarga sanajan nalika kita isih ana ing kowe, kita wis ngandhani yèn kita bakal nandhang sangsara, kaya sing pancèn kelakon lan kaya sing kowe wis ngerti. Mula aku uga, amarga ora kuwat maneh, ngutus wong kanggo nyumurupi imanmu, supaya panggodha ora nggodha kowe lan gaweyan kita ora dadi sia-sia. Nanging saiki, awit Timotius wis teka marang kita saka kowe lan wis nggawa kabar kabungahan bab iman lan katresnanmu, lan manawa kowe tansah kelingan marang kita kanthi katresnan, kepengin banget ketemu kita kaya kita uga kepengin ketemu kowe, mula kita nampa panglipur saka kowe, sedulur-sedulur, ing tengahing kabèh sangsara lan kasangsaran kita, amarga imanmu; awit kita isih urip salami kowe tetep ajeg ing Gusti.

1 Tesalonika 2:20–3:8
Senèn Minggu kaping 24

Surat Kapisan marang wong Tesalonika, maca 268

Sedulur-sedulur, kepiye carane kita matur nuwun marang Gusti Allah sing pantes tumrap panjenengan, amarga kabungahan kita ing panjenengan ing ngarsane Gusti Allah kita, nalika kita tansah ndedonga kanthi tekun ing wayah wengi lan awan supaya kita bisa ketemu langsung karo panjenengan lan nguwalake apa sing isih kurang ing iman panjenengan? Mugi Gusti Allah piyambak, Rama kita, lan Gusti kita Yesus Kristus nuntun lelampahan kita menyang panjenengan. Mugi Gusti mènèhi lan ngluwihi katresnan marang kowe siji lan sijine lan marang kabèh wong, kaya déné katresnan kita marang kowe wis kebak, supaya atimu mantep lan suci tanpa cela ing ngarsané Allah Rama kita nalika rawuhé Gusti kita Yesus Kristus karo kabèh para suci. Amin.

Surat Kapisan marang wong Tesalonika, wiwitan 269

Sedulur-sedulur, kita ngajak lan nyuwun marang kowe ing asmané Kristus Yesus, supaya sawise kowe sinau saka kita kepiye kowe kudu tumindak lan nyenengake Gusti Allah, kowe luwih maju maneh ing bab iki, awit kowe wis ngerti piwulang sing kita paringake saka Gusti Yesus. Amarga kersaning Gusti iku pangsuciyamu: kowe kudu nyingkiri cabul; saben wong saka kowe kudu ngerti carane nguwasani awaké dhéwé ing kasuciyatan lan pakurmatan, ora miturut napsu birahi kaya wong-wong kafir sing ora kenal Gusti; kowe aja nindhes utawa ngrugèkaké sedulurmu kanthi cara apa waé: awit Gusti iku kang mbalèkaké kabèh mau, kaya sing wis kita kandhakake lan kita saksèkaké marang kowé sadurungé. Awit Gusti ora nelpon kita marang kothoran, nanging marang kasucèan. Mula, sapa waé sing ora manut, ora manut marang manungsa, nanging marang Gusti, sing uga wis maringi Roh Suci marang kita. Bab katresnan marang sedulur, ora perlu ditulis marang kowé; awit kowe kabèh wis diwulang dening Gusti Allah supaya padha tresna marang siji lan sijine, lan pancen kowe wis nindakake kuwi marang kabèh sedulur lanang lan wadon ing saindenging Makedonia. Kita ngajak kowe kabèh, sedulur lanang lan wadon, supaya luwih maju maneh lan ngarahake pikiranmu kanggo urip tentrem, ngurusi urusanmu dhewe lan makarya nganggo tanganmu dhewe, kaya sing wis kita paringi pitutur; supaya kowe bisa tumindak becik marang wong njaba lan ora kekurangan apa-apa.

1 Tesalonika 4:1–12
Rebo Minggu kaping 24**Surat Kapisan marang para warga Tesalonika, wiwitan 270**

Sedulur-sedulur, aku ora kepéngin kowe padha ana ing pepeteng babagan wong-wong sing wis seda, supaya kowe ora sedhih kaya wong liya sing ora nduwé pangarep-arep. Amarga yèn kita pracaya yèn Gusti Yesus wis seda lan wis tangi manèh, mangkono uga Allah bakal mbalèkaké wong-wong sing wis seda bareng karo Gusti Yesus. Bab iki kita kabari marang kowe miturut sabda Gusti: kita sing isih urip, sing isih ana nganti rawuhe Gusti, ora bakal mèlu luwih dhisik tinimbang wong-wong sing wis mati; awit Gusti piyambak, nalika dhawuh, karo swara malaikat agung lan trompeté Gusti Allah, bakal mudhun saka swarga, lan wong-wong sing wis mati ana ing Kristus bakal tangi luwih dhisik; banjur kita sing isih urip, bebarengan karo wong-wong mau, bakal kacekel munggah ing mega kanggo nyawiji karo Gusti ing antariksa, lan mangkono kita bakal tansah ana karo Gusti.

1 Tesalonika 4:13–17
Kanggo kelingan para almarhum (Setu)**Surat Kapisan marang para Tesalonika, Bab 271**

Sedulur-sedulur, ora perlu ditulis marang kowe bab jaman lan mangsa, awit kowe kabèh wis ngerti tenan yen Dina Sang Yehuwah bakal teka kaya maling ing wayah bengi. Amarga nalika padha kandha, 'Ana tentrem lan aman,' mbesuk karusakan bakal teka kanthi dadakan marang wong-wong mau, kaya lara nglairake sing teka marang wong wadon meteng, lan wong-wong mau ora bakal bisa uwal. Nanging kowe, sedulur, ora ana ing pepeteng, supaya dina kuwi ora nyerang kowe kaya maling. Amarga kowe kabèh anak pepadhang lan anak dina; kita dudu anak bengi utawa anak pepeteng. Mula saka iku, ayo padha ora turu kaya wong liya, nanging ayo padha tetep waspada lan waras. Amarga wong sing turu padha turu ing wayah bengi, lan wong sing mabuk padha mabuk ing wayah bengi. Nanging amarga kita iki anak-anak pepadhang, ayo padha waras, kanthi nganggo zirah iman lan katresnan, lan nganggo helm pangarep-arep kaslametan.

1 Tesalonika 5:1–8
Kemis Minggu kaping 24

Surat Kapisan marang para Tesalonika, wiwitan 272

Sedulur-sedulur, Gusti Allah wis nentokake kita ora kanggo nampa paukuman, nanging kanggo nampa kaslametan lumantar Gusti kita Yesus Kristus, sing seda kanggo kita, supaya, apa kita lagi tangi utawa lagi turu, kita bisa urip bebarengan karo Panjenengané. Mula saka iku, padha nglipur lan nguwatake siji lan sijiné, kaya sing wis kok tindakake. Mula saka iku, sedulur-sedulur, kita ngajak kowe supaya ngajeni wong-wong sing padha nyambut gawe ing antaramu, uga para pamimpinmu ing Gusti, lan wong-wong sing mulang kowe, lan supaya kowe ngajeni banget marang wong-wong mau kanthi katresnan amarga pakaryane; urip rukun siji lan sijine. Gusti sing nelpon kowe iku setya, lan Panjenengané uga bakal nggenepi iki. Sedulur-sedulur, dongakna kita. Sapa kabeh sedulur lanang nganggo ciuman suci. Aku nyuwun marang kowe ing Gusti supaya maca layang iki marang kabeh sedulur suci. Mugi sih rahmaté Gusti kita Yesus Kristus ana ing kowe kabeh. Amin.

1 Tesalonika 5:9–13; 24–28
Jumat ing minggu kaping 24

Surat Kapisan marang umat Tesalonika, wiwitan 273

Sedulur-sedulur, kita ngajak kowe supaya ngélingaké wong sing ora tertib, nyemangati wong sing atiné ringkih, ndhukung wong sing ringkih, lan sabar marang kabèh wong. Aja nganti ana sing mbalèkaké ala karo ala, nanging tansah ngupaya nindakaké kabecikan marang siji lan sijiné lan marang kabèh wong. Tansah bungah. Ngedonga tanpa kendhat. Panjenengan padha matur nuwun ing saben kahanan; amarga iku kersaning Gusti Allah tumrap panjenengan ing Kristus Yesus. Aja padha nglarani Roh. Aja padha ngremhake prakiraan. Ujina kabèh; kencengna apa sing becik. Adohna saka kabèh wujud sing ala. Muga-muga Allah pepadha tentrem nyucèkaké kowé sakabèhé, lan muga-muga roh, nyawa, lan badanmu tetep tanpa cela nalika rawuhé Gusti kita Yesus Kristus.

1 Tesalonika 5:14–23
Setu minggu kaping 32

EPISTEL KEDUA KANGGO WONG THESALONIKA

Surat kapindho marang wong Tesalonika, wiwitan 274A

Pawus, Silwanus lan Timotius – marang gréja ing Tesalonika ing Gusti Allah Rama kita lan Sang Kristus Yesus: kurnia lan katentreman kagem kowe saka Gusti Allah Rama kita lan Sang Kristus Yesus. Kita tansah pantes, kaya sing pantes, matur nuwun marang Gusti Allah kanggo kowe, sedulur, imanmu saya tuwuh, lan katresnanmu siji lan sijine saya tambah ing antaramu kabeh, nganti kita dhewe gumun marang kowe ing kabeh gréja-gréja Gusti Allah, bab sabarmu lan imanmu ing kabeh panganiayaan lan sangsara sing kok alami, minangka pratandha manawa bakal ana paukuman sing adil saka Gusti Allah, supaya kowe dianggep pantes kanggo Kratoné Gusti Allah, kang kanggo iku kowe nandhang sangsara. Amarga iku bener ing ngarsané Gusti Allah mènèhi paukuman marang wong-wong sing nganiaya kowe kanthi sangsara, lan maringi panglipur marang kowe sing dianiaya bebarengan karo kita, nalika rawuhé Gusti kita Yesus saka swarga, karo malaékat-malaékaté sing nggawa kuwasa, ing geni kang murub, nalika Panjenengané mbales tumrap wong-wong sing ora kenal Gusti Allah lan ora manut marang Injil saka Gusti kita Yesus Kristus, sing bakal nampa paukuman, karusakan langgeng, saka ngarsané Gusti lan saka kamulyaning kakuwasané, nalika Panjenengané rawuh kanggo kamulyan ing para wong suci Panjenengané lan kanggo dinyatakaké nggumun ing dina iku ing antarané kabèh sing pracaya, amarga kowé wis pracaya marang kesaksian kita.

2 Tesalonika 1:1–10
Senèn minggu kaping 25

Surat kapindho marang wong Tesalonika, wiwitan 274B

Sedulur-sedulur, kowe wis pracaya marang kesaksian kita. Mula saka iku, kita tansah ndedonga kanggo kowe, supaya Allah kita ndadekake kowe pantes kanggo panggilan-Nya lan nepaki saben karsa apik saka sih-rahmat-Nya lan pakaryan pracaya kanthi kuwasa, supaya asmané Gusti kita Yesus Kristus pinunjul ing kowe, lan kowe pinunjul ing Panjenengané, lumantar sih-rahmaté Allah kita lan Gusti kita Yesus Kristus. Kita ngajak kowe, sedulur lanang lan wadon, bab rawuhe Gusti kita Yesus Kristus lan kumpul kita marang Panjenengané, supaya aja gampang goyang atimu utawa kaget, apa déning roh, tembung lisan, utawa layang sing ngaku saka kita, sing kandha yèn Dinaé Gusti wis teka.

2 Tesalonika 1:10b–2:2
Selasa minggu kaping 25

Surat Kapindho marang para Tesalonika, wiwitan 275

Sedulur-sedulur, kita ngajak kowe, bab rawuhe Gusti kita Yesus Kristus lan kumpul kita bebarengan marang Panjenengané, aja gampang goyang atimu utawa kaget, apa déné roh, tembung lisan, utawa layang sing konon saka kita, sing kandha yèn Dinaé Gusti wis teka. Aja nganti ana wong sing ngapusi kowe kanthi cara apa wae: awit dina iku ora bakal teka, kajaba yen ana murtad dhisik lan wong sing nindakake anané kaadilan duraka wis kabukak, yaiku anak karusakan, sing nentang lan ngunggulake awake dhewe tinimbang kabeh sing diarani Gusti utawa sing disembah, nganti dheweke lungguh ing candhi Gusti, lan ngetokake awake dhewe minangka Gusti. Apa kowe ora kelingan yèn aku wis ngandhani kowe bab-bab iki nalika aku isih ana karo kowe? Lan saiki kowe wis ngerti apa sing nahan dhèwèké, supaya dhèwèké bisa kabuka ing wektu sing wis ditemtokaké. Amarga misteri kabèh tumindak ora patuh kuwi wis makarya; mung durung bakal kabuka sak tenané nganti sing saiki nahan kuwi diilangaké. Lan banjur bakal kaparingake wong sing ora nduwé hukum, kang bakal dipatèni Gusti Yesus kanthi ambegané lan diancurake kanthi padhangé rawuhé—wong sing rawuhé, kanthi pakaryané Setan, bakal diancani kabèh jinis kuwasa, kanthi pratandha palsu lan kaajaiban, lan

kanthi pangapusan sing ora adil tumrap wong-wong sing bakal binasa, amarga padha ora nampa katresnan marang kabeneran supaya padha slamet. Lan mulane Gusti Allah ngutus pangapusan sing kuwat marang wong-wong mau, supaya padha pracaya marang goroh, supaya kabeh padha kena paukuman, yaiku wong-wong sing ora pracaya marang kabeneran nanging seneng marang kaluputan.

2 Tesalonika 2:1–12
Rebo minggu kaping 25

Surat Kapindho marang Tesalonika, maca 276

Para sedulur, kita tansah pantes matur nuwun marang Gusti Allah kanggo kowe, para sedulur sing dikasihi dening Gusti, amarga Gusti Allah wiwit wiwitan, lumantar pangsuci Roh lan pracaya marang kabeneran, wis milih kowe kanggo kaslametan, lan uga nelpon kowe lumantar Injil kita, supaya kowe bisa nampa kamulyaning Gusti kita Yesus Kristus. Mula saka iku, sedulur, ajegna lan kencengna gegem marang piwulang sing wis diwulangake marang kowe, apa iku lumantar tembung lisan utawa lumantar layang kita. Muga-muga Gusti kita Yesus Kristus piyambak, lan Allah Rama kita, sing wis nresnani kita lan wis maringi panglipur langgeng lan pangarep-arep sing becik lumantar sih-rahmat, maringi panglipur marang atimu lan nguwatake kowe ing saben pakaryan lan tembung sing becik. Mula, sedulur, ndedongakna kita, supaya sabda Gusti mbledhos kanthi cepet lan dimulyakake, kaya ing antaramu, lan supaya kita dibebasake saka wong-wong sing ora tertib lan jahat; amarga ora kabeh wong pracaya. Nanging Gusti iku setya; Panjenengané bakal nguwatake kowe lan ngilindhungi kowe saka sing jahat. Kita yakin marang kowe ing Gusti Allah, manawa kowe padha nindakake lan bakal terus nindakake apa sing kita paringake marang kowe. Mugi Gusti Allah nuntun atimu marang katresnané Gusti Allah lan kasabarané Kristus.

2 Tesalonika 2:13–3:5
Kemis Minggu kaping 25

Surat kapindho marang wong Tesalonika, pambacaan 277

Sedulur-sedulur, kita ngajak kowe ing asmané Gusti kita Yesus Kristus supaya adoh-adoh saka sedulur apa waé sing uripé ora tertib lan ora manut marang piwulang sing wis kowe tampi saka kita; awit kowe dhéwé padha ngerti piye kowe kuduné niru kita; awit kita ora tumindak semrawut ing antaramu, uga ora mangan roti sapa wae tanpa mbayar, nanging kita makarya lan nyambut gawe bengi lan awan supaya ora dadi beban kanggo sapa wae saka kowe – dudu amarga kita ora duwe hak nindakake kuwi, nanging supaya kita dadi tuladha kanggo kowe tiru. Amarga nalika kita ana ing antaramu, kita wis maringi paugeran iki: 'Yen ana wong sing ora gelem kerja, aja mangan.' Nanging kita krungu ana sawatara ing antaramu sing urip males-malesan, ora nindakake apa-apa kajaba mung ngurusi bab-bab sing ora penting. Kita ngajak lan nyuwun marang wong-wong kaya ngono ing asmane Gusti kita Yesus Kristus supaya padha kerja kanthi tenang lan ngupadi panguripan dewe. Nanging kowe, sedulur-sedulur, aja kesel nindakake kabecikan. Yen ana wong sing ora manut paugeran kita ing layang iki, tandha wong kuwi lan aja padha gawe bareng karo wong kuwi, supaya wong kuwi isin. Nanging aja nganggep wong kuwi mungsuh, nanging wenehana piwulang marang wong kuwi kaya sedulur. Muga-muga Gusti kang maringi katentreman piyambak maringi katentreman marang kowe kabeh ing saben wektu lan ing saben cara. Muga-muga Gusti ana karo kowe kabeh! Salamku kanthi tulisan tanganku dhéwé, Paulus, sing dadi pratandha ing saben layang; aku nulis kaya ngéné: kabecikaning Gusti kita Yesus Kristus mugi ana ing kowe kabèh. Amin.

2 Tesalonika 3:6–18
Jumat ing minggu kaping 25

Surat Kapisan marang Timotius

Surat kapisan marang Timotius, wiwitan 278

Paul, rasulé Yesus Kristus miturut dhawuhé Gusti Allah Panebus kita lan Sang Juruwibawa Yesus Kristus pangarep-arep kita, marang Timotius, anakku sing sejati ing pracaya: sih, pangapura lan tentrem saka Gusti Allah Rama kita lan Sang Kristus Yesus Juruwibawa kita. Nalika aku arep menyang Makedonia, aku nyuwun marang kowe supaya tetep ana ing Efesus lan ngelingake sawatara wong supaya ora mulang doktrin liya, lan ora nyemplung ing dongeng-dongeng lan silsilah tanpa wates, sing mung nimbulake perselisihan tinimbang mbangun iman marang Gusti Allah. Tujuan piwulang iki yaiku katresnan saka ati sing resik, nurani sing resik, lan iman sing tulus; nanging amarga padha nyimpang saka kuwi, ana sing nyasar menyang omongan kosong, kepengin dadi guru hukum, nanging ora mangerteni apa sing diomongake utawa ditegasake.

1 Tim 1:1–7
Senèn minggu kaping 26

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 279

Anakku Timotius, kita mangertèni yèn hukum iku apik, yèn ana wong sing migunakaké miturut paugeran, kanthi ngerti yèn hukum iku ora ditetepaké kanggo wong sing bener, nanging kanggo wong sing ora manut hukum lan ora taat, wong sing ora saleh lan wong sing dosa, wong sing ora suci lan sing najis, kanggo wong sing ora ngajèni bapaké utawa ibuné, kanggo para pembunuh, kanggo pezina, wong Sodom, pedagang budak, (pengumpat, wong sing nglakoni bestialitas,) tukang goroh, tukang sumpah palsu, lan kanggo kabeh sing nentang piwulang sing sehat, manut Injil sing mulya saka Gusti Allah kang mberkahi, kang wis dipasrahake marang aku. Aku matur nuwun marang Kristus Yesus, Gusti kita, sing wis maringi aku kekuwatan, amarga Panjenengané nganggep aku setya lan milih aku kanggo ngladèni—aku sing biyèn dadi wong sing ngina Gusti, sing nganiaya, lan wong kasar, nanging aku diparingi rahmat amarga aku tumindak ing kabodhoan lan ora pracaya; lan sih rahmaté Gusti kita (Yesus Kristus) wis nglimputi aku kanthi akéh, bebarengan karo pracaya lan katresnan ing Kristus Yesus.

1 Tim 1:8–14
Selasa Minggu kaping 26

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 280A

Anakku Timotius, aku matur nuwun marang Kristus Yesus Gusti kita, sing wis maringi aku kekuwatan, amarga Panjenengané wis nganggep aku setya lan ngangkat aku dadi peladen, sanadyan biyèn aku iku wong sing ngina, penganiaya, lan kasar; nanging aku diparingi kawelasan amarga aku tumindak ing kabodhoan lan ora pracaya; lan sih-rahmaté Gusti kita (Yesus Kristus) mili lumantar aku, bebarengan karo pracaya lan katresnan ing Kristus Yesus. Ucapané iki bisa dipercaya lan pantes banget ditampa: Kristus Yesus rawuh ing donya kanggo nylametake wong-wong sing dosa—lan aku iki sing paling utama. Nanging mulane aku diparingi kawelasan, supaya ing aku, sing paling awon saka kabeh, Gusti Yesus Kristus bisa nampilake kabecikan lan kasabaran sing tanpa wates minangka tuladha kanggo wong-wong sing bakal pracaya marang Panjenengané kanggo urip langgeng. Marang Sang Raja jaman-jaman, sing langgeng, sing ora bisa rusak, sing ora katon, siji-sijiné Gusti Allah sing wicaksana, kapundhutan lan kamulyan lumantarana nganti langgeng. Amin.

1 Tim 1:12–17
2 Oktober, St. Siprianus

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 280B

Putraku Timotius, ukara iki bisa dipercaya lan pantes ditampa kanthi tuntas: Kristus Yesus rawuh ing donya kanggo nylametake wong-wong sing dosa, sing ing antarane aku iki sing paling utama. Nanging mulane aku diparingi rahmat, supaya ing aku, sing paling utama, Kristus Yesus bisa nampilake kabèh kasabarané minangka tuladha kanggo wong-wong sing bakal pracaya marang Panjenengané kanggo urip langgeng. Kanggo Sang Raja jaman-jaman, Gusti Allah kang langgeng, kang ora bisa rusak, kang ora katon, lan siji-sijine kang wicaksana, kaluhuran lan kamulyan kagem Panjenengané salawas-lawase. Amin.

1 Tim 1:15–17
Minggu kaping 31

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 281

Putraku Timotius, aku maringi dhawuh iki marang kowe manut ramalan-ramalan sing wis ana babagan kowe, supaya kowe bisa perang kanthi gagah manut ramalan-ramalan mau, kaya prajurit sing apik, sing nyekel iman lan nurani sing resik kanthi kiyat, sing sawetara wong wis nolak lan banjur kapalé karam ing iman; kaya Hymenaeus lan Alexander, sing wis tak serahake marang Setan, supaya padha sinau ora ngina. Mula aku kepengin para priya ing endi wae padha ndedonga, kanthi ngangkat tangan sing suci tanpa nesu utawa rebutan; lan supaya para wanita uga ngias awaké dhéwé nganggo sandhangan sing sopan, kanthi santun lan wicaksana, ora nganggo sanggul, ora nganggo emas, ora nganggo mutiara, ora nganggo sandhangan sing larang regane, nanging nganggo pakaryan becik, kaya sing pantes kanggo para wanita sing nyawisake awaké dhéwé kanggo kasucen. Bojo kudu sinau kanthi meneng lan manut kabeh; nanging aku ora maringi idin marang bojo kanggo mulang utawa mimpin bojone, nanging kudu tetep meneng. Amarga Adam digawe luwih dhisik, banjur Hawa; lan dudu Adam sing diapusi, nanging wanita, sawise diapusi, tiba ing pelanggaran; nanging dheweke bakal dislametake lumantar nglairake anak, yen dheweke tetep ing iman lan katresnan lan ing kasucian kanthi pangendalian diri.

1 Tim 1:18–20; 2:8–15
Rebo Minggu kaping 26

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 282

Anakku Timotius, aku nyuwun marang kowe luwih dhisik supaya ngaturake panyuwunan, pandonga, panjalukan lan panuwun kanggo kabèh wong, kanggo para raja lan kabèh sing nduwèni panguwasa, supaya kita bisa nglakoni urip tentrem lan tentrem ing kabèh kesalehan lan kasucian; awit iki apik lan nyenengake marang Juruwilaha kita, Gusti Allah, sing kepéngin kabèh wong padha slamet lan ngerti kabeneran. Amarga ana siji Allah, lan siji perantara antarané Allah lan manungsa, yaiku manungsa Kristus Yesus, sing maringi dhiri minangka tebusan kanggo kabèh. Iki kesaksian sing dakpanggil kanggo diwenehake ing wektu sing pas—aku ngomong kabeneran ing Kristus, aku ora goroh—minangka guru bangsa-bangsa liya ing iman lan kabeneran.

1 Tim 2:1–7
1 September, Dina Taun Anyar

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 283

Anakku Timotius, pangandika iki pancen bener: yen ana wong sing kepengin dadi uskup, dhèwèké kepengin pakaryan sing mulya. Nanging sawijining uskup kudu tanpa cela, bojoné mung siji, wicaksana, bisa ngendhalèni dhiri, ajiné dhuwur, bener, ramah marang wong, bisa mulang; ora wong mabuk, ora kasar, ora seneng adu mulut, ora serakah golek bathi, nanging alus, seneng tentrem, ora tresna marang dhuwit, wong sing ngatur omahé kanthi becik, ngatur anak-anaké kanthi tertib lan ajiné dhuwur; awit yen ana wong sing ora ngerti carane ngatur omahé dhéwé, kepiye dhèwèké bakal ngopeni Gréjaé Gusti Allah? Dhèwèké ora kena dadi wong sing anyar iman, supaya ora dadi sombong lan tiba ing paukuman bebarengan karo setan. Dhèwèké uga kudu nduwèni reputasi apik ing antarané

wong njaba, supaya ora kena cacad lan jebakané setan. Diaken uga kudu jujur, ora loro basa, ora seneng ngombe anggur, ora serakah golek bathi, lan njaga rahasia iman kanthi nurani sing resik. Wong-wong kaya ngono kudu diuji dhisik; banjur, yen ora ana sing nyalahké, padha diparingi pangabdian. Mangkono uga, bojoné kudu jujur, ora nyebarake fitnah, wicaksana, lan setya ing kabèh bab. Diaken kudu dadi priya sing setya marang siji garwa, sing bisa ngatur anak-anake lan omah-tanggone kanthi becik. Amarga wong-wong sing ngladeni kanthi becik bakal entuk kalungguhan sing apik lan kapercayan gedhe ing iman marang Kristus Yesus.

1 Tim 3:1–13
Kemis Minggu kaping 26

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 284

Putraku Timotius, aku nulis surat iki marang kowe kanthi pangarep-arep bisa enggal sowan marang kowe, supaya yen aku kasep, kowe ngerti kepiye carane tumindak ing omahé Gusti Allah, yaiku Gréjaé Gusti Allah kang urip, tiang lan dhasaré kabeneran. Lan tanpa mangu-mangu, iki iku misteri agung kasucian: Gusti Allah wis kawujud ing daging, dibenerake dening Roh, dideleng dening para malaikat, diwartakake ing antarané bangsa-bangsa, dipercaya ing saindenging donya, lan diunggahake ing kamulyan. Nanging Roh kanthi cetha nyatakake manawa ing dina-dina pungkasan ana sawatara wong sing bakal mbalik saka iman, padha ngetutake roh-roh sing ngapusi lan piwulangé setan, lumantar kamunafikané para tukang goroh sing nuraniné wis kebak, sing nglarang wong nikah lan mangan apa sing wis diciptakaké Gusti Allah, supaya wong-wong sing setya lan wis mangertèni kabeneran bisa melu mangan kuwi kanthi pangucap syukur. Amarga saben ciptaané Gusti iku apik, lan ora ana sing kudu ditolak yèn ditampa kanthi panuwun, amarga wis disucèkaké déning sabda Gusti lan pandonga.

1 Tim 3:14–4:5
Setu sadurunge Epifani

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 285A

Anakku Timotius, saben ciptaané Gusti Allah iku apik, lan ora ana siji waé sing kena ditolak yèn ditampa kanthi panuwun, awit iku disucèkaké lumantar sabda Gusti Allah lan pandonga. Kanthi mulangaké bab-bab iki marang para sedulur, kowé bakal dadi abdi sing setya marang Gusti Yesus Kristus, sing dipelihara déning tembung pracaya lan piwulang sing leres sing wis kowé tindakaké. Nanging adohna dongeng-dongeng sing ora sopan lan bodho; luwih becik latian awakmu ing kasucian, amarga latihan jasmani ora pati migunani, nanging kasucian migunani ing saben bab, nduwèni janji urip saiki lan ing tembe. Ati-ati tenan marang awakmu lan piwulangmu; tetep ajeg ing bab-bab iki, amarga kanthi mangkono kowe bakal nylametaké awakmu dhéwé lan wong-wong sing ngrungokaké kowe.

1 Tim 4:4–8, 16
Jumat ing minggu kaping 26

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 285B

Anakku Timotius, pitutur iki pancen bener lan pantes ditampa kanthi sampurna. Amarga iku kita padha nyambut gawe lan nampa cacian: amarga kita nyandhak pangarep-arep marang Gusti Allah sing urip, sing dadi Juruwalèh kabèh manungsa, utamané wong-wong sing pracaya. Wartaaké lan ajarana bab-bab iki. Aja nganti ana wong ngremehake yuswamu, nanging dadi tuladha tumrap para pracaya ing tembung, ing tingkah laku, ing katresnan, ing pracaya, ing kasucian. Nganti aku teka, nyawisna awakmu kanggo maca Kitab Suci, nguwuh, lan mulang. Aja nganti kélangan karunia sing ana ing jeronmu, sing diparingake marang kowe lumantar ramalan kanthi pangleboni tangan saka para imam. Perhatikna bab-bab iki; dedikasiake awakmu marang kuwi, supaya kemajuanmu katon marang kabèh wong.

1 Tim 4:9–15
Minggu kaping 32

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 285B

Anakku Timotius, aja ngébrèhké wong tuwa, nanging ajak dhèwèké kaya bapakmu; wong enom kaya sedulur lanang; wong wadon tuwa kaya ibu; lan wong wadon enom kaya sedulur wadon, kanthi kasucian kabèh. Ngajeni para janda, yaiku janda sejati. Nanging yen ana janda sing duwe anak utawa cucu, luwih dhisik padha sinau ngopeni kulawargane lan mbales budi marang wong tuwane, amarga kuwi nyenengake Gusti Allah. Dudhèk sing sejati, sing manggon piyambak, nyandhak pangarep-arep marang Gusti Allah lan nyawisake awaké dhéwé kanggo nyuwun lan ndedonga awan lan bengi; nanging sing seneng marang kesenangan iku mati sanajan isih urip. Lan ajarake iki marang wong-wong mau supaya padha tanpa cela. Amarga sapa waé sing ora ngopeni kulawargané dhéwé, utamané sing ana ing omahé, wis mbantah pracaya lan luwih ala tinimbang wong sing ora pracaya. Duduwa kudu dipilih sing umuré paling ora enem puluh taun, biyèn bojoné siji priya, lan kondhang amarga pakaryan beciké: yèn dhèwèké wis ngopeni anak-anak, nampani tamu, ngumbah sikil para kudu, nulungi wong sing kasangsaran, lan setya nindakake kabèh pakaryan becik.

1 Timotius 5:1-10
Senèn minggu kaping 27

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 286

Anakku Timotius, aja nampa janda-janda enom, amarga padha seneng mewah sing bertentangan karo Kristus, lan kepengin omah-omah. Wong-wong mau gampang disalahake amarga wis mbaleni iman sing biyen diduweni; saliyane iku, amarga ora ana gawéan, padha sinau mlayu saka omah siji menyang omah liyané, lan ora mung males nanging uga dadi tukang nggosip, tukang nyelot, lan ngomong bab-bab sing ora pantes. Mulane aku kepéngin supaya para janda enom padha omah-omah, nduwé anak, lan ngatur omah-tanggahané, lan aja maringi alesan marang mungsuh kanggo nggunakake; awit ana sawatara sing wis kesasar déning Setan. Yèn ana wong pracaya sing nduwé janda-janda sing diopeni, dhèwèké kudu ngopeni lan ora mbebani Gréja, supaya Gréja bisa ngopeni janda-janda sing sejati. Kawicaksanan khusus kudu diwènèhaké marang para presbiter sing nyekel panguwasa, utamané sing makarya ing Sabda lan pangajaran. Amarga Kitab Suci kandha: 'Aja ngiket cangkemé sapi nalika lagi nginjak-nginjak gandum'; lan: 'Sing makarya pantes nampa upahé.' Aja nampa tuduhan marang presbiter kajaba ana loro utawa telu saksi. Marahi sing dosa ing ngarsané kabèh, supaya liyané padha wedi. Aku ngélingaké kowé ing ngarsané Gusti Allah lan Sang Kristus Yesus lan malaékat-malaékat sing kapilih, supaya kowé netepi paugeran iki tanpa pilih-pilih, ora nindakaké apa-apa amarga pilih kasih.

1 Tim 5:11-21
Selasa minggu kaping 27

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 287

Anakku Timotius, aja cepet-cepet ngetokake tangan marang sapa wae, lan aja melu ing dosa-dosa wong liya. Rumatana awakmu supaya suci. Wiwit saiki, aja mung ngombe banyu, nanging gunakna sethithik anggur kanggo wetengmu lan lara-laramu sing kerep kowe alami. Dosa-dosa sawetara wong wis cetha lan langsung nuntun marang paukuman, dene dosa-dosa wong liya bakal kabukak mengko. Mangkono uga, pakaryan becik iku cetha; lan sanajan ora cetha, ora bisa didhelikake. Abdi-abdi sing ana ing sangisoré kukupan ora kena nganggep tuwané pantes nampa saben pakurmatan, supaya ora ana cela tumeka marang asmané Gusti Allah lan piwulangé. Sing duwé tuan pracaya aja dianggep remeh, merga padha sedulur; malah kudu dilayani luwih becik amarga padha pracaya lan dikasihi, lan tumindak becik marang wong-wong mau. Anggerna lan saranké iki. Sapa waé sing mulang liya lan ora manut tembung-tembung sing bener saka Gusti kita Yesus Kristus lan piwulang bab kasucian iku sombong, ora ngerti apa-apa, nanging keseret hawa niyat kanggo rebutan lan pasulayan, sing marakaké iri, perselisihan, fitnah, lan prasangka ala. Iki mung omongan kosong saka wong-wong sing pikirane wis rusak, adoh saka kabeneran, sing nganggep manawa kasuciyan iku cara kanggo entuk bathi dhuwit. Adohna awakmu saka wong-wong kaya ngono. Agung tenan yèn kita taat marang Gusti

SURAT KAPISAN MARANG TIMOTIUS

lan cukup puas. Amarga kita ora nggawa apa-apa menyang donya iki, lan cetha manawa kita ora bakal bisa nggawa apa-apa metu saka kéné. Yèn kita wis duwé panganan lan sandhangan, ayo padha puas karo kuwi. Nanging wong-wong sing kepengin sugih tiba ing godaan lan perangkap, lan ing akèh hawa napsu sing bodho lan mbebayani sing nyeret manungsa menyang karusakan lan kabinasaan; amarga katresnan marang dhuwit iku oyoté kabèh kabecikan, lan kanthi nyemplung ing kono, ana sawatara wong sing nyimpang saka iman lan nggawa akèh sedhih marang awaké dhéwé. Nanging kowe, manungsa Allah, nyingkiri kabèh iku.

1 Tim 5:22–6:11A
Rebo minggu kaping 27

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 288

Anakku Timotius, tuwuh ing kasalehan, kasuciyan, iman, katresnan, kasabaran, lan kalembutan. Tarungana perang iman sing becik; rebutana gesang langgeng sing kowe diundang, lan sing wis kowe akoni kanthi becik ing ngarepe akèh seksi. Ing ngarsané Gusti Allah, Panyipta Urip, lan ing ngarsané Kristus Yesus, sing wis maringi kasaksian bab pangakuan sing becik ing ngarsané Pontius Pilatus, aku paring dhawuh marang kowe supaya njaga dhawuh iku murni lan tanpa cela nganti rawuhé Gusti kita Yesus Kristus, kang bakal kawartakaké ing wektu sing wis ditemtokaké déning Sang Pinunjul lan siji-sijiné Sang Prabu para raja lan Gusti para gusti, mung Panjenengané sing nduwèni kamulyan langgeng, sing manggon ing pepadhang kang ora bisa didekati, kang durung ana sing weruh utawa sing bisa weruh. Mugi dumundhunge kamulyan lan kakuwatan langgeng marang Panjenengané! Amin.

1 Timotius 6:11b–16
Setu sawisé Natal

Surat Kapisan marang Timotius, wiwitan 289

Putraku Timotius, nyengkuyung wong-wong sugih ing jaman saiki supaya aja sombong, lan aja ngarep-arep marang kahanan ora mesthi saka bandha, nanging marang Gusti Allah, sing kanthi loman nyedhiyakake kabeh kanggo kita supaya bisa nikmati; supaya padha nglakoni kabecikan, sugih ing pakaryan becik, loman lan gelem nuduhake, kanthi mangkono padha nyimpen kanggo awake dhéwé bandha ing swarga—dhasar sing becik kanggo mangsa ngarep—supaya padha éntuk gesang langgeng. He Timotius, jaga apa sing wis dipasrahaké marang kowe, adohna omongan sing ora ana gunané lan perselisihan bab kawruh sing diarani mangkono, sing sawatara wong wis nyemplung lan nyasar saka percaya. Mugi sih rahmat ana ing kowe. Amin.

1 Tim 6:17–21
Kemis Minggu kaping 27

SURAT KAPING PINDHO KANGGO TIMOTIUS

Surat kapindho marang Timotius, wiwitan 290A

Pawul, miturut kersaning Gusti Allah dadi rasulé Gusti Yesus Kristus, manut janji urip ing Kristus Yesus, marang Timotius, anakku sing tak tresnani: rahmat, sih-rahmat lan tentrem saka Gusti Allah Rama lan Gusti kita Yesus Kristus. Aja isin marang kesaksian Gusti kita Yesus Kristus, uga marang aku, sing dipenjara; nanging nanggung sangsara kanggo Injil Kristus kanthi kakuwatané Gusti Allah, sing wis nylametaké kita lan nelpon kita menyang panggilan sing suci, ora amarga pakaryan kita dhéwé, nanging manut karsa lan sih-rahmaté dhéwé, sing diparingake marang kita ing Kristus Yesus sadurunge jaman wiwitan, nanging saiki kawaler lumantar rawuhe Jeruslamlah kita, Yesus Kristus, sing wis ngrusak panguwasa pati lan ngeterake gesang lan kalanggengan marang padhang lumantar Injil, kang marga saka iku aku diangkat dadi panginjil, rasul, lan guru kanggo wong-wong non-Yahudi. Mulane aku nandhang sangsara kaya ngene iki; nanging aku ora isin. Amarga aku ngerti marang sing tak pracaya, lan aku yakin yèn Panjenengané bisa ngreksa apa sing wis tak serahké marang Panjenengané nganti dina iku. Tetepna ajaran sing bener sing wis kok rungokaké saka aku, kanthi pracaya lan katresnan ing Kristus Yesus. Jagaa pandum sing becik liwat Roh Suci sing manggon ing antarané kita. Kowe ngerti, kabèh wong Asia wis ninggalaké aku; kalebu Phygelus lan Hermogenes. Muga-muga Gusti maringi rahmat marang kulawargané Onesiphorus, awit dhèwèké kerep maringi seger marang aku lan ora isin karo belenggu-belenggu aku, malah nalika ana ing Roma dhèwèké ngupaya banget nggoleki aku lan nemokaké aku. Mugi Gusti maringi dhèwèké sih-rahmat ing dina iku; lan kowe luwih ngerti tinimbang sapa waé sepira gedhéné dhèwèké ngladèni aku ing Éfesus.

2 Timotius 1:1–2, 8–18
Jumat ing minggu kaping 27

Surat kapindho marang Timotius, wiwitan 290B

Anakku Timotius, aku matur nuwun marang Gusti Allah, sing tak sembah kanthi ati resik kaya para leluhurku, amarga aku tansah kelingan kowe ing pandongaku awan lan bengi, lan aku kepengin banget ketemu kowe, kelingan luhmu, supaya aku kebak kabungahan nalika kelingan imanmu sing tulus, sing sepisanan manggon ing eyangmu Lois lan ibumu Eunike; aku yakin iku uga ana ing kowe. Mulane aku ngélingaké kowe supaya ngudapaké manèh karuniaé Gusti Allah sing ana ing jeroné kowe lumantar pangletuhan tanganku; awit Gusti Allah ora maringi kita roh kang wedi, nanging roh kang kuwasa, lan katresnan, lan kendhali dhiri. Mula, aja isin marang kesaksian Gusti kita Yesus Kristus, uga marang aku, sing dipenjara; nanging nampa sangsara kanggo Injil Kristus kanthi kakuwatané Gusti Allah, sing wis nylametaké kita lan nelpon kita menyang panggilan suci, ora amarga pakaryan kita, nanging miturut karsa lan sih-rahmaté, sing wis diparingaké marang kita ing Kristus Yesus.

2 Timotius 1:3–9A
22 Januari, St. Timotius Sang Rasul

Surat kapindho marang Timotius, wiwitan 291

Anakku Timotius, aja isin marang kesaksian Gusti kita Yesus Kristus, uga marang aku, tawanané; nanging sanggama sangsara kanggo Injil Kristus kanthi kakuwatané Gusti Allah, sing wis nylametaké kita lan nelokaké kita marang panggilan suci, ora amarga pakaryan kita dhéwé, nanging manut marang karsa lan sih-rahmaté, sing wis diparingaké marang kita ing Kristus Yesus sadurungé wiwitaning wektu, nanging saiki wis kabuka lumantar rawuhé Juruslamet kita Yesus Kristus, sing

wis ngrusak pati lan ngeteraké urip lan kalanggengan marang padhang lumantar Injil, kang aku wis dadi penjaga. sing diparingake marang kita ing Kristus Yesus sadurunge jaman wiwitan, nanging saiki kawangwang lumantar rawuhe Juruwilahan kita Yesus Kristus, sing wis ngrusak panguwasa pati lan nglairake urip lan kalanggengan lumantar Injil, kanggo Injil iku aku diangkat dadi panginjil, rasul, lan guru bangsa-bangsa liya. Mulane aku nandhang sangsara kaya ngene iki; nanging aku ora isin. Amarga aku ngerti marang sing tak pracaya, lan aku yakin yèn Panjenengané bisa ngreksa apa sing wis tak serahké marang Panjenengané nganti dina iku. Tansah nyekel paugeran piwulang sing bener sing wis kok rungokaké saka aku, kanthi pracaya lan katresnan ing Kristus Yesus. Jaga titipan sing mulya iku lumantar Roh Suci sing manggon ing kita. Kowe wis ngerti yèn kabèh wong Asia wis ninggalaké aku; kalebu Phygelus lan Hermogenes. Muga-muga Gusti maringi rahmat marang kulawargané Onesiphorus, awit dhèwèké kerep maringi seger marang aku lan ora isin karo belunggu-belunggu aku, malah nalika ana ing Roma dhèwèké ngupaya kanthi tekun nggoleki aku lan nemokaké aku. Mugi Gusti maringi dhèwèké sih-rahmat ing dina iku; lan kowe luwih ngerti tinimbang sapa waé sepira gedhéné dhèwèké ngladèni aku ing Efesus.

2 Timotius 1:8–18
28 November, Santo Stefanus Anyar.
Para Martir Suci.
Pengakuan iman

Surat kapindho marang Timotius, wiwitan 292

Anakku Timotius, kowe kuwatna ing sih-rahmaté Kristus Yesus, lan apa sing wis kowe rungokaké saka aku ing ngarsané akèh saksi, serahna marang wong-wong sing setya sing bakal bisa mulang wong liya uga. Mula saka iku, tahanna sangsara kaya prajurit sing apik saka Gusti Yesus Kristus. Ora ana prajurit sing melu urusan urip saben dina supaya bisa nyenengake komandané. Lan yen ana sing melu tandhing, dhèwèké ora bakal diparingi mahkota kajaba tandhing manut aturan. Tukang gawé ing sawah iku sing sepisanan ngrasakaké asil panèn. Pahamna apa sing tak kandhakake. Muga-muga Gusti maringi kowe pangerten ing kabèh bab. Elinga marang Gusti Yesus Kristus, sing asale saka keturunan Daud, sing wis wungu saka pati miturut Injilku, kang nggawe aku nandhang sangsara nganti diiket kaya narapidana; nanging Sabda Allah ora diiket. Mula saka iku aku sabar nandhang kabeh iki kanggo kapentingan wong-wong pilihan, supaya padha nampa kaslametan ing Kristus Yesus, bebarengan karo kamulyan langgeng.

2 Timotius 2:1–10
Kanggo para Martir

Surat kapindho marang Timotius, wiwitan 293

Anakku Timotius, pangandika iki temenan: yèn kita mati bebarengan karo Panjenengané, kita uga bakal urip bebarengan karo Panjenengané; yèn kita sabar nandhang sangsara, kita uga bakal mrentah bebarengan karo Panjenengané; yèn kita mbantah Panjenengané, Panjenengané uga bakal mbantah kita; yèn kita ora setya, Panjenengané tetep setya, awit Panjenengané ora bisa mbantah dhiri Panjenengané dhéwé. Élingna wong-wong mau marang bab iki, kanthi tegas ngélingaké ing ngarsané Gusti supaya aja melu rebutan, awit bab-bab kaya ngono ora ana paédané, malah mung nimbulaké bingung ing antarané sing ngrungokaké. Usaha supaya kowe bisa nyuguhake awakmu marang Gusti minangka wong sing wis kasil, buruh sing ora perlu isin, kanthi tliti nyatakake sabda kabeneran. Nanging adohana saka omongan sing ora sopan; amarga wong-wong kaya ngono bakal saya maju ing kaluputan, lan piwulange bakal nyebar kaya kanker. Wong-wong kaya Hymenaeus lan Philetus iku wis nyimpang saka kabeneran, padha kandha yèn tangi saka pati wis kelakon, lan padha ngremehake iman sawatara wong. Nanging dhasar sing kukuh saka Gusti Allah tetep ana, kang ana tulisané: 'Gusti Allah ngerti sapa waé kang dadi kagungané'; lan: 'Sapa waé kang ngakoni jenengé Gusti Allah, padha mbalèk saka piala'.

2 Timotius 2:11–19
Setu minggu kaping 33

Surat kapindho marang Timotius, wiwitan 294

Anakku Timotius, ing omah gedhé ana piranti ora mung saka emas lan pérak, nanging uga saka kayu lan lempung; sawéné ana piranti kang kanggo panggunaan mulya, déné liyané kanggo panggunaan sapopoé. Mula, sapa waé sing njaga dhiri murni saka bab-bab iki bakal dadi piranti mulya, disucèkaké lan migunani kanggo Gusti, disiapaké kanggo saben pakaryan kabecikan. Lari saka napsu enom, lan ngugemi kabeneran, iman, katresnan, lan katentreman karo kabeh wong sing nyebut marang Gusti saka ati sing resik. Aja melu ing pasulayan sing bodho lan ora paham, amarga kowe ngerti yen kuwi mung nimbulake perselisihan; nanging abdi Gusti ora kena rebutan, nanging kudu ramah marang kabeh wong, bisa mulang, ora seneng mbantah, alus ngajar wong-wong sing mungsuh, kanthi pangarep-arep supaya Gusti Allah maringi pangapuran sing nuntun marang pangertosan kabeneran, supaya padha bisa uwal saka jeraté setan, sing wis nyekel wong-wong mau dadi tawanan kanggo nindakake kersané.

2 Timotius 2:20–26
Senèn minggu kaping 28

Surat kapindho marang Timotius, wiwitan 295

Anakku Timotius, ngertia iki: ing jaman pungkasan bakal teka jaman kang angel. Amarga wong-wong bakal mikirake awake dhewe, tresna marang dhuwit, sombong, angkuh, ngumpat, ora nurut marang wong tuwa, ora sukur, ora suci, ora welas asih, ora gelem rukun, pengumpat, kasar, kejem, mbenci kabecikan, pengkhianat, sembrono, sombong, penyuka kesenangan tinimbang penyuka Allah, duwé wujud kesalehan nanging nolak kekuwatane. Adohna awakmu saka wong-wong kaya ngono. Antarane wong-wong mau ana sing nyusup mlebu ing omahé wong lan nggodha wanita-wanita sing kebanjiran dosa, digerakké déning manéka napsu, tansah sinau nanging ora tau bisa ngerti kabeneran. Kaya Jannes lan Jambres nentang Musa, mangkono uga wong-wong mau nentang kabeneran—wong-wong sing pikirane bengkok lan ora ngerti bab iman. Nanging padha ora bakal maju adoh, amarga kabodhoane bakal cetha marang kabeh wong, kaya sing kelakon marang wong-wong mau.

2 Timotius 3:1–9
Setu minggu kaping 34

Surat kapindho marang Timotius, wiwitan 296

Anakku Timotius, kowe wis manut tuladha aku ing pangajaran, ing tingkah laku, ing niat, ing pracaya, ing kabecikan, ing katresnan, ing kasabaran, lan ing panganiayaan lan sangsara sing tak alami ing Antiokia, Ikonium, lan Listra; panganiayaan sing tak tahan, lan saka kabèh iku Gusti Allah wis nylametaké aku. Satemene, sapa waé sing kepéngin urip saleh ing Kristus Yesus bakal dianiaya. Nanging wong-wong sing jahat lan penipu bakal saya tambah ala, ngapusi lan diapusi. Nanging kowe kudu tetep manut marang piwulang lan amanat sing wis diparingake marang kowe, amarga kowe ngerti saka sapa kowe sinau. Saliyane, wiwit cilik kowe wis kenal marang Kitab Suci, sing bisa ndadekake kowe wicaksana kanggo kaslametan lumantar pracaya marang Kristus Yesus.

2 Timotius 3:10–15
Minggu kaping 33, babagan panagih pajeg lan wong Farisi

Surat kapindho marang Timotius, wiwitan 297

Anakku Timotius, kabèh Kitab Suci diilhami déning Gusti Allah lan migunani kanggo mulang, kanggo nyalahaké, kanggo mbeneraké, lan kanggo nglatih ing kasampurnan, supaya manungsa Allah sampurna lan siap kanggo saben pakaryan becik. Mula saka iku aku paring dhawuh marang kowe ing ngarsané Gusti Allah lan Sang Kristus Yesus, sing bakal ngadili wong urip lan wong mati nalika rawuhe lan kratoné: wartaaké sabda; siyapna ing wektu sing pantes lan ora pantes; nyalahaké, ngébréh, lan ngélingaké, kanthi kabèh kasabaran lan piwulang. Amarga bakal teka wektu nalika wong-wong ora tahan marang piwulang sing sehat, nanging amarga kepengin krungu sing

nyenengake kupinge, padha nglumpukake guru-guru sing cocog karo kepentingane, lan padha mbalik saka ngrungokake kabeneran lan nyasar menyang dongeng-dongeng.

2 Timotius 3:16–4:4
Selasa minggu kaping 28

Surat kapindho marang Timotius, wiwitan 298

Anakku Timotius, waspadha ing saben bab, tahan kasangsaran, lakoni pakaryan panginjil, lan wenahi pelayananmu. Amarga aku saiki wis kados arak sesajen sing lagi dituang, lan wayahe aku lunga wis cedhak. Aku wis berjuang perang sing mulya, aku wis ngrampungake lomba, aku wis njaga iman; saiki wis disedhiyakake kanggo aku mahkota kabeneran, sing bakal diparingake marang aku ing Dina iku dening Gusti, Hakim sing adil; lan ora mung marang aku, nanging uga marang kabeh sing wis tresna marang rawuhe.

2 Timotius 4:5–8
Minggu sadurunge Epifani

Surat Kapindho marang Timotius, Bab 299

Anakku Timotius, upayakna teka marang aku sanalika. Amarga Demas wis ninggalake aku, amarga tresna marang donya iki, lan wis lunga menyang Tesalonika; Crescens menyang Galatia, Titus menyang Dalmatia; mung Lukas sing ana karo aku. Gawa Markus lan gawa dhèwèké bareng kowe, amarga aku butuh dhèwèké kanggo pelayanané. Aku wis ngutus Tikhikus menyang Efesus. Nalika kowe teka, gawa jubah sing tak tinggalake karo Karpus ing Troas, uga buku-buku, utamane sing ditulis ing kulit. Aleksander tukang tambang wis nindakake akèh ala marang aku. Muga-muga Gusti mbalekake tumindaké miturut pakaryané! Kowe uga kudu ngati-ati marang dheweke, amarga dheweke banget nentang pangandikaku. Nalika aku mbela dhiri kapisan, ora ana siji wae sing nyengkuyung aku; kabeh padha ninggalake aku. Muga-muga iku ora dadi dosa tumrap wong-wong mau! Nanging Gusti Allah ana ing sisihku lan maringi kekuwatan marang aku, supaya lumantar aku kabar kabungahan iki bisa diwartakake kanthi sampurna lan kabeh wong saka bangsa liya padha krungu; lan aku diselametake saka cangkemé singa. Lan Gusti bakal nylametake aku saka saben pakaryan ala lan ngreksa aku kanggo kratoné ing swarga; marang Panjenengané kamulyan tansah lan langgeng. Amin. Mugi Panjenengan ngurmati Priskila lan Akwila, sarta kulawargané Onesiforus. Erastus tetep ing Korintus; babagan Trofimus, aku ninggalake dhèwèké lara ing Miletus. Upayakna teka sadurungé mangsa adhem. Eubulus, Pudens, Linus, Claudia lan kabèh sedulur padha ngaturaké salam. Mugi Gusti kita Yesus Kristus tansah ana ing rohmu. Mugi sih rahmat mèlu kowe. Amin.

2 Timotius 4:9–22
Rebo Minggu kaping 28

EPISTEL KANGGO TITUS

Surat marang Titus, wiwitan 300A

Pawus, abdi Allah, lan rasulé Gusti Yesus Kristus, miturut pracayaé wong-wong pilihané Allah lan kawruh bab kabeneran sing nuntun marang kasucian, kanthi pangarep-arep urip langgeng, sing wis dijanjèkaké déning Allah, sing ora owah-owahan, sadurungé jaman wiwitan, lan ing wektu sing pas ngetokaké sabda Panjenengané lumantar panginjilan sing dipasrahaké marang aku miturut dhawuhé Juruwalèk kita, Allah, – marang Titus, anak sejati ing pracaya sing padha: rahmat, sih-rahmat lan katentreman saka Gusti Allah Rama lan Sang Kristus Yesus, Juruwilahan kita. Wicara kabeh mau, ngélingaké lan nyerang kanthi kabèh panguwasa, supaya ora ana siji waé sing ngremehké kowe. Élingna supaya padha manut lan tundhuk marang panguwasa lan sing nduwé kuwasa, supaya tansah siyap nindakake kabecikan, aja nganti ngomong ala marang sapa waé, aja remen rebutan nanging alus, lan nampilaké kabèh alus marang kabèh wong. Amarga kita biyen uga bodho, ora taat, kesasar, dadi budak hawa napsu lan maneka kesenangan, urip ing kejahatan lan kecemburuan, mbenci, lan padha mbenci siji lan sijine. Nalika aku ngutus Artemas utawa Tikhikus marang kowe, upayakna tenan supaya teka marang aku ing Nikopolis, awit aku wis mutusaké manggon ing kana nalika mangsa adhem. Priksa supaya Zenas, ahli hukum, lan Apolos bisa diparingi pitulungan supaya ora kekurangan apa-apa. Kabeh wong sing ana karo aku padha ngaturake salam. Salamna wong-wong sing tresna marang kita ing iman. Muga-muga sih rahmat ana ing kowe kabeh. Amin.

Titus 1:1–4; 2:15–3:3; 3:12–13, 15
25 Agustus, St. Titus Sang Rasul

Surat kanggo Titus, diwiwiti 300B

Anakku Titus, aku ninggalake kowe ing Krete supaya kowe ngrampungake apa sing isih kudu ditindakake lan netepake para sesepuh ing saben kutha, kaya sing wis tak paringake marang kowe: wong sing tanpa cela, bojo siji, duwe anak-anak sing pracaya lan ora kena tuduhan cabul utawa duraka. Amarga sawijining uskup kudu tanpa cela, minangka pangurusing Allah, ora sombong, ora gampang nesu, ora pecandu arak, ora kasar, ora serakah golek bathi, nanging ramah marang wong, tresna marang kabecikan, wicaksana, adil, saleh, ngendhaleni diri, nyekel tenanan marang tembung sing sejati manut piwulang sing bener, supaya bisa mulang wong liya ing piwulang sing bener lan mbantah wong-wong sing nentang. Amarga akèh wong sing ora manut, sing omong kosong lan ngapusi, utamané wong-wong sing disunat, sing cangkemé kudu didhemen; padha ngrusak kabèh kulawarga, mulang bab-bab sing ora pantes, mung kanggo entuk bathi sing isin. Saka wong-wong mau, ana sawijining pujangga sing kandha dhéwé: 'Wong Kreta iku mesthi goroh, kéwan galak, lan pemalas sing rakus mangan'. Saksi iki pancèn bener. Mula saka iku, celaa kanthi tegas, supaya padha tetep waras ing pracaya, lan aja nganti nggatekake dongèng-dongèng Yahudi lan dhawuhé wong-wong sing mbelakangi kabeneran. Kanggo wong sing resik, kabèh iku resik; nanging kanggo wong sing kotor lan ora precaya, ora ana sing resik; pancèn, pikirané lan nurané padha kotor. Padha ngakoni ngerti Gusti Allah, nanging saka pakaryané padha mbantah marang Panjenengané, dadi mbebayani, ora manut, lan ora pantes kanggo pakaryan apa waé sing becik. Nanging kowe kudu ngomong miturut piwulang sing bener.

Titus 1:5–2:1
Kemis ing Minggu kaping 28

Surat kanggo Titus, wiwitan 301

Anakku Titus, tumrap wong sing resik, kabèh iku resik; nanging tumrap wong sing kotor lan ora precaya, ora ana sing resik; pancèn, pikirané lan nuraniné padha kotor. Padha ngakoni yèn padha kenal marang Gusti Allah, nanging saka pakaryané padha mbantah marang Panjenengané, dadi mbèkasi, ora manut, lan ora pantes kanggo pakaryan kabecikan apa waé. Nanging kowe kudu ngomong apa sing cocog karo piwulang sing bener: supaya para tuwa lanang wicaksana, ngajeni, ngendhaleni diri, mantep ing pracaya, ing katresnan, lan ing kasabaran; para tuwa wadon uga kudu nganggo busana sing pantes, kaya sing pantes kanggo wong-wong suci, ora dadi tukang ngumpat, ora kecanduan ngombe, nanging mulang apa sing apik; supaya padha mulang para wadon enom supaya padha tresna marang bojone, tresna marang anak-anake, wicaksana, suci, ngopeni omah, loman, lan manut marang bojone, supaya sabda Gusti Allah ora dicela. Ngajak para nom-noman supaya uga bisa ngendhaleni dhiri. Ing saben bab padha dadi tuladha tumindak sing becik; ing piwulangmu, tunjukna kasuciyen, kaluhuran, kejujuran, tembung sing bener, lan tingkah laku sing tanpa cela, supaya mungsuh isin lan ora bisa nemokake alesan ala marang kita. Nasihatna para budhak supaya manut marang tuwané, nyenengaké atiné ing kabèh bab, aja mangsuli, aja nyolong, nanging nuduhaké kabèh jinis kasetyan, supaya ing kabèh bab padha dadi pakurmatan tumrap piwulangé Juruwalèh kita, Gusti Allah.

Titus 1:15–2:10
Jumat ing Minggu kaping 28

Surat kanggo Titus, wiwitan 302A

Anakku Titus, sih rahmaté Gusti Allah wis katon, nggawa kaslametan tumrap kabèh manungsa, mulang kita, sawisé kita nyingkiri kabèh kabodhoan lan napsu donya, supaya kita bisa urip kanthi ngendhalèni dhiri, kanthi saleh lan takwa ing jaman saiki, nalika kita ngenteni pangarep-arep sing mulya lan rawuhe kamulyaning Gusti Allah kita lan Juruwilujeng kita, Yesus Kristus, sing maringi dhiri Panjenengané kanggo kita supaya nyawisake kita saka kabecikan sing ala lan supaya nyuceni kanggo dhiri Panjenengané sawijining bangsa kang dadi kagungané, kang sumanget nindakake kabecikan. Nanging nalika sih-rahmat lan katresnané Juruwilaha kita, Gusti Allah, katon, Panjenengané nylametaké kita, ora amarga pakaryan becik sing wis kita tindakaké, nanging miturut sih-rahmate, lumantar pangumbah kelairan manèh lan pambaruan lumantar Roh Suci, sing wis dicurahaké marang kita kanthi akèh lumantar Yesus Kristus Juruwilaha kita, supaya kita, sawisé dianggep bener déning sih-rahmate, bisa dadi ahli waris miturut pangarep-arep urip langgeng.

Titus 2:11–14; 3:4–7
6 Januari, Pembaptisan Gusti

Surat kanggo Titus, wiwitan 302B

Anakku Titus, pangandika iki pancen bener; lan aku kepéngin kowe negesaké, supaya wong-wong sing wis pracaya marang Gusti Allah padha tekun nindakaké pakaryan kabecikan: iki apik lan migunani tumrap manungsa. Nanging adohna dhiri saka pasulayan bodho, silsilah, perselisihan lan mbantah babagan hukum, amarga iku ora ana gunané lan kosong. Bab wong sing sesat, sawisé kaping pisan lan kaping pindho kowe wis ngélingaké, aja ana gandhèngané manèh karo dhèwèké, awit kowe wis ngerti yèn wong kuwi wis nyasar lan dosa, lan dhèwèké wis nyalahké dhiri dhéwé. Nalika aku ngutus Artemas utawa Tikhikus marang kowe, buru-buru teka marang aku ing Nikopolis, awit aku wis mutusaké manggon ing kana mangsa adhem. Pastèkna supaya Zenas, ahli hukum, lan Apolos bisa budhal lan ora kekurangan apa-apa. Uga, wong-wong kita kudu sinau nindakake pakaryan becik kanggo nyukupi kabutuhan sing wigati, supaya ora dadi wong sing ora ana gunané. Kabèh wong sing ana karo aku padha ngaturake salam. Salamna wong-wong sing tresna marang kita ing iman. Muga-muga sih rahmat singa karo kowe kabèh. Amin.

Titus 3:8–15
Para Bapa Suci saka Konsili Ekumenis Kaping Lima

KEPADA FILEMON

Surat marang Filemon, wiwitan 302B

Pawus, sawijining tawanan Kristus Yesus, lan Timotius, sedulur kita, marang Filemon, kanca kita kang kinormatan lan kanca pakaryan, lan marang Afia, sedulur kita wadon kang kinormatan, lan marang Arkhipus, kanca prajurit kita, lan marang pasamuhan ing omahmu: kurnia lan katentreman kagem kowe kabeh saka Gusti Allah Rama kita lan Sang Kristus Yesus. Aku matur nuwun marang Gustiku, tansah kelingan kowe ing pandongaku, sawise krungu bab katresnan lan imanmu marang Gusti Yesus lan marang kabeh wong suci, supaya paseduluran imanmu bisa mujudake pangawikan marang saben kabecikan ing antaramu ing Kristus Yesus. Amarga kita nduwèni kabungahan lan panglipur gedhé amarga katresnanmu, awit lumantar kowe, sedulur, manah para wong suci wis ngrasakaké panglipur. Mula saka iku, sanadyan aku nduwèni kawibawaan gedhé ing Kristus kanggo mréntah kowe supaya nindakaké sing bener, amarga katresnan aku luwih milih nyuwun marang kowe—aku iki Paulus, tuwa, sing saiki dadi tawanané Gusti Yesus Kristus; Aku nyuwun marang kowe kanggo anakku Onesimus, sing wis tak lairake nalika aku dikurung ing belenggu: biyen dheweke ora ana gunane kanggo kowe, nanging saiki dheweke migunani kanggo kowe lan aku; aku ngirim dheweke bali marang kowe; kowe, banjur, tampanana dheweke kaya atiku dhewe. Aku kepengin njaga dheweke karo aku, supaya dheweke bisa nglayani aku ing belenggu iki minangka wakilmu kanggo Injil; nanging aku ora kepengin nindakake apa-apa tanpa sarujukmu, supaya kabecikanmu ora amarga dipaksa nanging saka kersamu dhéwé. Amarga mbok menawa dhèwèké dijupuk sakwentar supaya kowé nampa dhèwèké salawase, ora manèh minangka budhak, nanging minangka sedulur sing luwih saka budhak—sedulur sing tak tresnani, luwih-luwih kanggo aku, lan uga kanggo kowé, loro-loroné ing daging lan ing Gusti. Mula, yèn kowé sesambungan karo aku, tampanana dhèwèké kaya kowé nampani aku. Nanging yèn dhèwèké wis nindakake kaluputan apa waé marang kowé, utawa nduwé utang apa waé marang kowé, cobanen marang aku. Aku, Paulus, nulis iki kanthi tanganku dhéwé: Aku bakal mbayar; aku ora nyebut marang kowe apa sing wis kowe utang marang aku kanthi kersamu dhéwé. Mula, sedulur, tulung aku ing Gusti; tentremna atiku ing Gusti. Kanthi ngandel marang patuhmu, aku nulis marang kowe, amarga aku ngerti kowe bakal nindakake luwih saka sing tak kandhakake. Ing wektu sing padha, siapna panggonan kanggo aku manggon; amarga aku ngarep-arep, lumantar pandongamu, aku bakal diparingi marang kowe. Epafra, tawanan kancaku kanggo Kristus Yesus, ngaturake salam marang kowe, uga Markus, Aristarkus, Demas, lan Lukas, kanca-kancaku ing pakaryan. Mugi sih rahmaté Gusti kita Yesus Kristus ana ing rohmu. Amin.

Filemon 1:1–25
22 November, St. Filemon Sang Rasul

Surat marang Ibrani

Surat marang wong Ibrani, wiwitan 303

Gusti Allah, sing wis pirang-pirang kaping lan kanthi maneka cara ngandika marang para leluhur biyen lumantar para nabi, ing jaman pungkasan iki wis ngandika marang kita lumantar Putrané, sing wis diangkat dadi ahli waris kabèh peparang, lan lumantar Panjenengané Gusti Allah ngedegaké jagad raya. Panjenengané, minangka padhanging kamulyané lan gambaran sing pas saka hakekaté, lan nyangga kabèh mau kanthi tembunging kakuwasané, sawisé Panjenengané piyambak ngrampungaké pangapadéan dosané kita, banjur lenggah ing sisih tengené pangastané Kamulyan ing dhuwur, luwih unggul tinimbang para malaikat, kaya jeneng pusakané sing luwih mulya tinimbang jeneng-jenengé mau. Amarga marang malaikat endi Gusti Allah tau ngendika: 'Kowe Putraning Aku; dina iki Aku wis nglairaké Kowe'? Utawa maneh: 'Aku bakal dadi Bapaké, lan Dhèwèké bakal dadi Putraning Aku'? Mangkono uga, nalika Panjenengané ngeteraké Putra Mangkono menyang donya, Panjenengané ngendika: 'Kabeh malaikaté Gusti Allah padha nyembah Dhèwèké.' Bab para malaikat kacathet: 'Sampeyan nggawe malaikat-malaikatmu dadi roh lan abdi-abdimuyang geni murub.' Nanging bab Putrané katulis: 'Pangastané, dhuh Allah, langgeng salawas-lawase; tongkat kraton panjenengan iku tongkat kaadilan. Panjenengan tresna marang kabeneran lan sengit marang piala; mulané Allah, Gustimu, kanthi lenga kabungahan luwih saka kanca-kancamu. Lan: 'Ing wiwitan, ya Gusti, Panjenengan ngedegake dhasar bumi, lan langit iku pakaryan tangan Panjenengan; iku bakal sirna, nanging Panjenengan tetep ana; lan kabèh bakal luntur kaya sandhangan; kaya jubah Panjenengan bakal nggulung mau, lan bakal owah; nanging Panjenengan tetep padha, lan taun-taun Panjenengan ora bakal ana enteke.'

Ibrani 1:1-12
Setu minggu kapisan Prapaskah Agung.
Wengi Sadurunge Lairé Kristus

Surat Ibrani, wiwitan 304

Ing wiwitan, ya Gusti, Panjenengan sampun ngedegake dhasar bumi, lan langit punika pakaryan panangan Panjenengan; langit badhe sirna, nanging Panjenengan tetep ana; lan kabèh badhe luntur kados busana; kados jubah Panjenengan badhe nggulung, lan kabèh badhe ganti; nanging Panjenengan tetep sami, lan taun-taun Panjenengan boten badhe entek. Marang malaikat endi Gusti Allah tau ngendika: 'Lungguhna ing sisih tengenku nganti Aku nggawe mungsuhmu dadi alas sikilmu'? Apa ora kabeh mau roh-roh sing ngladeni, sing dikirim kanggo ngladeni wong-wong sing bakal nampa kaslametan? Mula saka iku, kita kudu luwih merhatosake apa sing wis kita rungokake, supaya kita ora kesasar. Amarga yèn sabda sing diwartakaké lumantar para malaikat iku wis mantep, lan saben pelanggaran lan ketidaktaatan nampa paukuman sing adil, kepriyé carané kita bakal slamet yèn nglirwakaké kaslametan gedhé iki, sing sepisanan diwartakaké déning Gusti lan dikuataké marang kita déning wong-wong sing ngrungokaké saka Panjenengané?

Ibrani 1:10-2:3
Minggu kapindho Prapaskah Agung

Surat marang Ibrani, wiwitan 305

Sedulur-sedulur, yèn sabda sing diwartakaké lumantar malaikat iku pancèn ngiket, lan saben pelanggaran lan kabangkangan nampa paukuman sing adil, kepriyé carané kita bisa slamet yèn kita mbalèk saka peparang kaslametan gedhé kaya ngono, sing sepisanan diwartakaké déning Gusti, wis dikuatké marang kita déning wong-wong sing ngrungokaké saka Panjenengané, kanthi disengkuyung

déning paseksi Allah lumantar pratandha lan kaajaiban, manéka mujijat, lan panyawaban Roh Suci manut kersané? Amarga Allah ora nate nganggép donya sing bakal teka, sing lagi kita omongaké iki, marang para malaékat; kosok baline, ana wong sing wis nyekseni ing panggonan liya, kandha: 'Apa manungsa iku nganti Panjenengan kelingan marang dheweke? Utawa putraning manungsa, nganti Panjenengan maringi perhatian marang dheweke? Panjenengan wis nggawe dheweke sethitik luwih andhap tinimbang para malaikat; Panjenengan wis makutha dheweke kanthi kamulyan lan pakurmatan, lan nyelehake dheweke ing ndhuwur pakaryan tangan Panjenengan; Panjenengan wis nyelehake kabèh pepadha ing sangisore sikile.' Saiki, sawise Panjenengané wis ngendhalèkaké kabèh mau marang Panjenengané, ora ana siji waé sing ora tundhuk marang Panjenengané. Nanging saiki kita durung weruh yèn kabèh mau wis tundhuk marang Panjenengané; nanging kita weruh yèn Yésus, sing dijadèkaké sithik luwih andhap tinimbang malaékat amarga sangsara pati, wis diparingi makuta kamulyan lan pakurmatan, supaya, miturut sih-rahmaté Gusti Allah, Panjenengané bisa ngrasakaké pati kanggo kabèh wong. Amarga pantes yèn Panjenengané, kang kanggo lan lumantar Panjenengané kabèh mau ana, lan kang nggawa akèh putra marang kamulyan, ngleburaké pangripta kaslametané lumantar sangsara.

Ibrani 2:2–10
8 November, Para Malaikat Agung

Surat kanggo Ibrani, wiwitan 306

Sedulur-sedulur, Panjenengané sing ngudhaké lan sing diudhaké kabèh asalé saka siji; mulané Panjenengané ora isin nyebut wong-wong mau sedulur, kandha: 'Aku bakal nyatakaké asmamu marang sedulur-sedulurku; ing tengahé pasamuwan aku bakal nyanyi puji-pujianmu.' Lan manèh: 'Aku bakal ngandelake Panjenengané.' Lan manèh: 'Iki aku lan anak-anak sing diparingake Gusti Allah marang aku.' Lan amarga anak-anak iku padha duwe daging lan getih, Panjenengané uga padha, supaya lumantar pati Panjenengané bisa mbusak kuwasa sing nyekel kuwasa pati—ya iku setan—lan nylametake wong-wong sing merga wedi pati dadi budhak sajrone uripé. Amarga Panjenengané ora nyekel malaékat, nanging nyekel keturunan Abraham. Mula saka iku Panjenengané kudu dadi kaya para seduluré ing kabèh bab, supaya Panjenengané bisa dadi imam agung sing welas asih lan setya ing ngarsané Gusti Allah, kanggo nebusi dosa-dosa manungsa. Amarga Panjenengané dhéwé wis nandhang sangsara nalika digodha, Panjenengané bisa nulungi wong-wong sing lagi digodha.

Ibrani 2:11–18
26 Desember, Rayané Sang Ibuné Gusti Allah.
25 Maret, Pengumuman Sang Putri Allah sing Maha Suci.
Jum'at Agung ing jam kaping enem.
Berkat Cilik Kanggo Banyu

Surat marang wong Ibrani, wiwitan 307

Para sedulur suci, sing nampa panggilan langit, padha merhatosna Sang Utusan lan Imam Agung pangakuan kita, Yesus Kristus, sing setya marang Panjenengané sing ngangkat Panjenengané, kaya Musa sing setya ing kabèh omahé. Amarga Panjenengané pantes pinunjul luwih saka Musa, kaya wong sing mbangun omah luwih pinunjul tinimbang omahé; amarga saben omah digawé déning wong, nanging sing mbangun kabèh iku Gusti Allah.

Ibrani 3:1–4
Bab Pangabdiané Candhi

Surat kanggo Ibrani, wiwitan 308

Sedulur, Musa iku setya ing saindenging omahé Gusti Allah minangka abdi, dadi seksi bab apa sing bakal diwartakaké; nanging Kristus minangka Putra ing omahé Panjenengané; lan omahé Panjenengané iku kita, yèn kita tetep nyekel kapercayan lan pangarep-arep sing dadi kabanggaan kita nganti pungkasan. Amarga, kaya sing diandikakake Roh Suci, 'Mulané, nalika kowe padha krungu swarane, aja ngerasaké atimu kaya ing dina ngeluh, ing dina ujian ing ara-ara samun, ing ngendi para leluhurmu padha nyoba Aku, nguji Aku, lan padha weruh pakaryan-pakaryan-Ku suwéné patang

puluh taun.' Mulane Aku nesu marang generasi iku lan kandha: 'Padha tansah nyasar ing atiné; padha ora ngerti dalan-dalanku'; mulane Aku sumpah ing nesuku yèn padha ora bakal mlebu ing pangasoanku. Marang sapa Gusti nesu patang puluh taun? Apa ora marang wong-wong sing wis dosa, kang balungé tiba ing ara-ara samun? Marang sapa Gusti Allah banjur ngucap sumpah yèn wong-wong kuwi ora bakal mlebu ing pangayomané, yèn ora marang wong-wong sing ora manut? Mula kita weruh yèn wong-wong kuwi ora bisa mlebu amarga ora pracaya.

Ibrani 3:5–11; 17–19
Senèn minggu kaping 29

Surat kanggo Ibrani, wiwitan 309

Sedulur-sedulur, awasana supaya ora ana siji wae ing antaramu sing nduwé manah sing mbeling lan ora setya, nganti padha mbalik saka Gusti Allah sing urip. Nanging padha nyengkuyung siji lan sijiné saben dina, sakdurungé isih diarani 'dina iki', supaya ora ana siji wae ing antaramu sing atiné dadi atos amarga tipuan dosa. Amarga kita wis dadi mitra warisan Kristus, yen kita tetep nyekel urip sing wis kita wiwiti nganti pungkasan, nalika isih diandharake: 'Dina iki, nalika kowe krungu swarane, aja nganti atimu atos kaya nalika kowe padha mbrontak.' Amarga ana sawetara saka wong-wong sing krungu padha mbrontak; nanging ora kabeh sing metu saka Mesir karo Musa.

Ibrani 3:12–16
Setu Minggu Kapindho Prapaskah Agung

Surat kanggo wong Ibrani, wiwit 310

Sedulur-sedulur, ayo padha ngati-ati supaya sanadyan janji mlebu ing pangaso Panjenengané isih ana, ora ana siji waé saka kowe kabèh sing kapanggih kurang. Amarga kabar iku diwartakaké marang kita kaya déné marang wong-wong mau; nanging tembung sing padha krungu ora migunani marang wong-wong mau, amarga ora nyawiji karo pracaya ing atiné wong-wong sing ngrungokaké. Nanging kita sing wis pracaya pancèn mlebu ing pangaso iku, awit Panjenengané wis ngandika: 'Aku wis sumpah ing murka-Ku manawa padha ora bakal mlebu ing pangasoan-Ku', sanadyan pakaryané wis rampung wiwit wiwitaning donya. Amarga ora ana sing kandha bab dina kapitu: 'Lan Gusti Allah ngaso ing dina kapitu saka kabèh pakaryané.' Lan manèh ing kéné: 'Padha ora bakal mlebu ing pangasoan-Ku'. Saiki, amarga isih ana sing kudu mlebu ing kono, lan wong-wong sing sepisanan diwartani ora mlebu amarga ora taat, Panjenengané isih netepake dina tartamtu, 'dina iki', lumantar Dawud sawisé wektu sing suwé, kaya sing wis kasebut ing ndhuwur: 'Dina iki, nalika kowe krungu swarané, aja ngerasaké atimu'. Amarga yèn Yosua wis maringi pangaso marang wong-wong mau, mesthi ora bakal ana sebutan bab dina liyané sawisé kuwi. Mula saka kuwi, isih ana pangaso dina Sabat kanggo umaté Gusti Allah. Amarga sapa waé sing wis mlebu ing pangaso Panjenengané, uga wis padha ngaso saka pakaryané, kaya déné Gusti Allah wis ngaso saka pakaryané Panjenengané. Mula saka iku, ayo padha ngupaya mlebu ing pangasoan iku, supaya ora ana siji wae sing tiba ing pangawetan kanthi ngetutake tuladha sing padha. Amarga Sabda Allah iku urip lan aktif, luwih landhep tinimbang pedhang loro mata apa wae: iku nembus nganti misahake roh lan jiwa, sendi lan sumsum, lan ngadili pikiran lan niat ati. Lan ora ana makhluk sing kasembunyi saka Panjenengané, nanging kabèh wis kabuka lan katon ing ngarepé: marang Panjenengané kita kudu nglaporaké.

Ibrani 4:1–13
Selasa minggu kaping 29

Surat marang Ibraniwi, wiwitan 311A

Sedulur-sedulur, awit kita duwe Imam Agung agung sing wis lumebu ing swarga, yaiku Yesus, Putraning Allah, ayo padha tetep mantep ing pangakuan pracaya kita. Amarga kita ora duwe Imam Agung sing ora bisa ngrasakake ringkih-ringkihan kita, nanging Panjenengané, kaya kita, wis diuji ing saben bab, kajaba dosa. Mula saka iku, ayo padha nyedhaki pangastané sih-rahmat kanthi yakin, supaya kita nampa rahmat lan manggih sih-rahmat kanggo nulungi kita ing wektu kita butuh. Amarga saben imam agung, sing dipilih saka antarané manungsa, diangkat kanggo ngladèni Gusti Allah

kanggo manungsa, kanggo nyawisaké persembahan lan kurban kanggo dosa; dhèwèké bisa tumindak alus marang wong-wong sing ora ngerti lan sing kliru, amarga dhèwèké dhéwé uga kabungkus kalemahan; lan mulané dhèwèké kudu nyawisaké kurban kanggo dosa, kanggo rakyat lan uga kanggo dhèwèké dhéwé. Lan ora ana siji waé sing njupuk pakurmatan iki kanggo dhéwé, nanging diundang déning Gusti Allah, kaya Arón. Mangkono uga Kristus ora njupuk pakurmatan dadi Imam Agung kanggo dhéwé, nanging Panjenengané sing kandha marang Panjenengané: 'Sampéyan Putrané Allah; dina iki Aku wis nglairaké Sampéyan'; kaya déné Panjenengané uga kandha ing panggonan liya: 'Sampéyan iku imam salawas-lawase miturut tatanan Melkisedek'.

Ibrani 4:14–5:6
Minggu kaping 3 saka Prapaskah Agung

Surat marang wong Ibrani, wiwitan 311B

Para sedulur, ora ana siji wae sing njupuk pakurmatan kanggo awake dhewe, nanging diundang dening Gusti Allah, kaya Aron. Mangkono uga, Kristus ora njupuk pakurmatan dadi Imam Agung kanggo awake dhewe, nanging Gusti Allah sing kandha marang Panjenengané: 'Kowe Putraku, Aku dina iki wis nglairaké Kowe'; kaya déné Panjenengané uga kandha ing panggonan liya: "Kowe dadi imam salawas-lawase miturut tatanan Melkisedek." Nalika isih ana ing daging, Panjenengané nyuwun lan ndedonga kanthi swara banter lan luh marang Panjenengané sing bisa nylametaké saka pati, lan Panjenengané dirungokaké amarga pangajabé; sanadyan Panjenengané Putra, nanging lumantar sangsara Panjenengané sinau manut; lan sawisé sampurna, Panjenengané dadi sumber kaslametan langgeng kanggo kabèh sing manut marang Panjenengané, amarga Panjenengané wis diangkat déning Gusti Allah dadi Imam Agung miturut tatanan Malkisedek.

Ibrani 5:4–10
Kanggo Para Kudus

Surat marang wong Ibrani, wiwitan 312

Sedulur-sedulur, kita kuduné ngrembug kanthi jero bab imamé Kristus; nanging angel nerangaké, amarga kowé wis ora bisa ngrungokaké. Amarga, miturut wektu sing wis kliwat, saiki kowé kuduné wis dadi guru; nanging kowé isih kudu diwulang manèh bab-bab dhasar saka sabda Gusti Allah, lan kowé butuh susu, dudu panganan padhet. Sapa waé sing mung diparingi susu durung paham marang tembung kabeneran, amarga isih bayi; nanging panganan padhet iku kanggo wong diwasa, sing pikirane wis dilatih lumantar kabiasaan kanggo mbedakaké antarane kabecikan lan kaburukan. Mula saka iku, sawise ninggalake piwulang dhasar Kristus, ayo padha maju marang kasampurnan; lan ayo aja maneh ngedegake dhasar pangapuran saka pakaryan sing mati lan pracaya marang Gusti Allah, piwulang bab pangibadah, bab pasrahan tangan, bab tangi saka pati, lan bab paukuman sing bakal teka. Lan kita bakal nindakake iki, yen Gusti kersa. Amarga mokal—yen wong-wong wis padhang, wis ngrasakake peparinging swarga, wis dadi peserta Roh Suci, wis ngrasakake sabda Gusti sing apik lan kakuwatan jaman sing bakal teka, banjur padha murtad—kanggo mbalekake maneh lumantar pangapuran, nalika padha nyalibake Putraning Allah maneh ing sajroning atine lan ngremehake Panjenengané. Tanah sing wis nampa udan kaping pirang-pirang sing maringi tetanduran migunani kanggo wong sing ngolahé, nampa berkah saka Gusti Allah; nanging tanah sing ngasilaké duri lan onggokan duri iku ora ana gunané lan meh kena kutukan, pungkasané bakal kobong.

Ibrani 5:11–6:8
Rebo Minggu kaping 29

Surat kanggo wong Ibrani, wiwitan 313

Sedulur-sedulur, kita ngarep-arep marang kowe, sing kita tresnani, supaya kowe tetep waras lan kiyat nyekel kaslametanmu, sanajan kita ngomong kaya ngene. Amarga Gusti Allah ora ora adil, nganti lali marang pakaryanmu lan gaweyan katresnan sing wis kowe tunjukake ing asmané, nalika kowe wis ngladeni lan isih terus ngladeni para wong suci. Mula saka iku, kita ngajak saben panjenengan, supaya pangarepan panjenengan saya teguh, supaya padha ngetokake semangat sing

padha nganti tekan pungkasan, supaya panjenengan ora dadi lesu, nanging bisa niru wong-wong sing lumantar pracaya lan kasabaran nampa janji-janjiné.

Ibrani 6:9–12
Setu Minggu Agung Agung kaping 4

Surat kanggo Ibrani, wiwitan 314

Sedulur, nalika Gusti Allah maringi janji marang Abraham, amarga Panjenengané ora bisa sumpah nganggo jenengé sapa waé sing luwih agung, Panjenengané sumpah nganggo jenengé dhéwé, kandha: 'Satemene Aku bakal mberkahi kowe lan temenan Aku bakal ngluwihi kowe.' Mangkono Abraham, lumantar kasabaran, nampa apa sing wis dijanjekake. Manungsa padha sumpah marang panguwasa sing luwih dhuwur, lan sumpah, minangka konfirmasi, mungkasi saben perselisihan ing antarané. Mula saka iku, Gusti Allah, karsa nuduhaké luwih cetha marang para ahli waris janji kasetyan sing ora owah saka kersané, migunakaké sumpah minangka sarana, supaya lumantar loro prakara sing ora owah—ing ngendi Gusti Allah ora mungkin goroh—supaya kita sing wis nyekel pangarep-arep sing diparingake marang kita bisa nduwéni jaminan sing teguh—pangarep-arep sing kaya jangkar sing aman lan kuat kanggo nyawa, sing mlebu ing panggenan suci ing mburi tabir, ing ngendi Yesus wis mlebu dadi perintis kanggo kita, sawisé Panjenengané dadi Imam Agung langgeng manut tatanan Melkisedek.

Ibrani 6:13–20
Minggu kaping 4 Prapaskah Agung.
Para Nabi

Surat kanggo wong Ibrani, wiwitan 315

Sedulur, Melkisedek, raja Salem lan imam Allah Kang Maha Luhur, sing nemoni Abraham lan mberkahi nalika Abraham bali saka ngalahake para raja, marang sapa Abraham maringi persepuluhan saka kabèh – kaping pisan, miturut makna jenengé – Raja Kabeneran – lan uga Raja Salem, yaiku Raja Katentreman, tanpa bapak, tanpa ibu, tanpa silsilah, ora nduwé wiwitan dina utawa pungkasaning urip, dipadhakaké karo Putraning Allah, tetep dadi imam salawas-lawase. Delengen sepira agungé Panjenengané sing malah diparingi persepuluhan déning Abraham, bapak para leluhur, saka rampasan paling apik. Wong-wong sing nampa imam saka para putra Lewi diprentah njupuk persembahan sepuluh saka umat manut hukum—yaiku saka sedulure dhewe—sanajan dheweke uga keturunan Abraham. Nanging wong iki, sing ora saka keturunané, nampa persembahan sepuluh saka Abraham lan mberkahi wong sing dijanjekake.

Ibrani 7:1–6
Kemis minggu kaping 29

Surat kanggo Ibrani, wiwitan 316

Sedulur-sedulur, tanpa ana sangsi, sing cilik dadi berkah saka sing luwih gedhe. Ing kéné, manungsa fana nampa persembahan sepuluh persen, nanging ing kono, sing nduwéni paseksi yèn dhèwèké urip. Lan, bisa diomongaké, Lewi dhéwé, sing nampa persembahan sepuluh persen, wis mènèhi persembahan sepuluh persen lumantar Abraham: awit dhèwèké isih ana ing pinggang bapaké nalika Melkisedek ketemu karo dhèwèké. Saiki, yèn kasampurnan bisa digayuh lumantar imam Levitikal—awit paugeran bangsa iku gegandhèngan karo kuwi—apa isih ana kabutuhan liyané kanggo imam anyar sing muncul miturut tatanan Malkisedek, tinimbang dijenengi miturut tatanan Arun? Amarga yèn ana pangrobahan imam, mesthi ana pangrobahan paugeran uga. Amarga Panjenengané sing diomongaké iki asalé saka suku liya, saka suku kuwi durung ana sing tau nyedhaki mezbah. Amarga wis cetha manawa Gusti kita asalé saka suku Yehuda, sing bab kuwi Musa ora tau nyebutaké apa-apa bab keimaman. Lan iki dadi luwih cetha maneh amarga, miturut tuladha Melkisedek, ana Imam sing béda sing muncul, sing ora miturut hukum prentah daging, nanging miturut kakuwatan urip sing ora bisa rusak. Amarga ana kesaksian: 'Sampeyan iku imam salawas-lawase, miturut tatanan Melkisedek.'

Surat marang wong Ibrani, wiwitan 317

Sedulur-sedulur, paugeran biyen dibusak amarga ringkih lan ora ana gunané, awit paugeran iku ora nggawa apa-apa marang kasampurnan; nanging pangarep-arep sing luwih becik kawitake, lumantar pangarep-arep iki kita nyedhak marang Gusti Allah. Lan amarga iki ora tanpa sumpah – amarga para imam mau tanpa sumpah, nanging Panjenengané kanthi sumpah, awit ana sabda marang Panjenengané: 'Gusti wis sumpah lan ora bakal malih pikiran: "Kowe dadi imam salawas-lawase miturut tatanan Melkisedek"' – Gusti Yesus wis dadi penjamin prajani sing luwih becik. Luwih saka kuwi, ana akèh imam-imam kuwi, amarga pati nyegah siji waé saka padha tetep njabat; nanging Panjenengané, minangka sing langgeng ana, nduwèni imam sing ora ana entèké; mulané Panjenengané bisa nylametaké nganti tekan pungkasan wong-wong sing teka marang Gusti Allah lumantar Panjenengané, amarga Panjenengané tansah urip kanggo ndedonga kanggo wong-wong mau.

Ibrani 7:18–25
Jumat ing minggu kaping 29**Surat marang Ibrani, wiwitan 318A**

Sedulur-sedulur, Imam Agung kaya ngono pantes kanggo kita: suci, tanpa dosa, tanpa cacat, kapisah saka wong-wong dosa lan diunggahaké ngluwihi langit; sing ora perlu, kaya imam-imam agung mau, nyawisaké kurban saben dina—kaping pisan kanggo dosané dhéwé, banjur kanggo dosa-dosaé umat—awit Panjenengané wis nindakaké iki sapisan kanggo kabèh nalika Panjenengané nyawisaké awaké dhéwé dadi kurban. Amarga Hukum Musa netepake imam-imam agung sing isih kena lemah; nanging sabda sumpah, sing teka sawisé Hukum Musa, netepake Sang Putra, sing sampurna salawas-lawase. Inti saka apa sing kita omongake yaiku iki: kita duwe Imam Agung kaya ngono, sing wis lungguh ing sisih tengen pangkuan kamulyan ing swarga, lan dadi peladen ing panggonan suci lan ing kemah sejati, sing diadegake Gusti Allah, dudu manungsa.

Ibrani 7:26–8:2
Kanggo Para Martir Suci.
Kanggo para martir suci.
Pengakuan iman**Surat marang wong Ibrani, wiwitan 318B**

Sedulur, saben imam agung diangkat kanggo nyawisake persembahan lan kurban; mula perlu uga Panjenengané nduwé kurban sing arep disawisake. Yen Panjenengané tetep ana ing bumi, Panjenengané ora bakal dadi imam, amarga ing kéné ana imam-imam sing miturut hukum nyawisaké persembahan, dadi salinan lan bayangan bab-bab langit, kaya sing diomongaké marang Musa nalika Panjenengané arep miwiti mbangun Kemah Suci: 'Delengen,' pangandikane, 'gawe kabèh miturut pola sing wis dituduhaké marang kowé ing gunung.' Nanging Imam Agung iki wis nampa pelayanan sing luwih mulya, amarga Panjenengané dadi Perantara sing luwih unggul saka prajanjian sing diadegaké kanthi janji-janji sing luwih apik.

Ibr 8:3–6
Kanggo Para Percaya**Surat kanggo wong Ibrani, wiwitan 319**

Sedulur, yèn prajanjian kapisan iku sampurna, mesthiné ora perlu ngupaya prajanjian liyané. Nanging nabi, kanthi nyalahké wong-wong mau, kandha: 'Wah, dina-dina bakal teka,' pangandikane Gusti, 'nalika Aku bakal nggawe prajani anyar karo omahé Israel lan omahé Yehuda; ora kaya prajani sing tak gawe karo para leluhuré nalika Aku nyekel tangané kanggo nglantarake saka tanah Mesir, amarga padha ora setya marang prajanjiku, lan Aku banjur mbalèk saka padha,' pangandikane Gusti. 'Iki prajanjian sing bakal tak gawe karo omahé Israel sawisé dina-dina kuwi,' pangandikane

Gusti: 'Aku bakal nyelehake paugeran-paugeranku ing pikirané lan nulis ing atiné; lan Aku bakal dadi Gusti Allahé, lan padha bakal dadi umatku. Lan ora ana maneh wong sing mulang marang tanggane, utawa mulang marang sedulure, kanthi kandha, 'Wahai, mangertèni Gusti'; amarga kabèh bakal padha mangertèni Aku, saka sing paling cilik nganti sing paling gedhé; amarga Aku bakal welas asih marang kaluputané, lan Aku ora bakal éling maneh marang dosa-dosa lan tumindaké sing ora manut paugeran. Kanthi nyebut 'anyar', Panjenengané wis nuduhaké yèn sing lawas wis kadaluwarsa; lan apa sing wis kadaluwarsa lan saya tuwa iku meh sirna.

Ibrani 8:7–13
Senèn Minggu kaping 30

Surat marang Ibrani, wiwitan 320

Sedulur-sedulur, prajanjian sing sepisanan ngemot pranatan babagan ibadah lan panggonan suci ing donya: amarga kemah sing sepisanan diadegaké, ing njero ana kaki lampu, meja, lan roti sajian, lan iku diarani Panggonan Suci. Nanging ing mburi tabir kapindho ana kemah sing diarani Suci saka Suci, kang isiné kemenyan emas lan Tabut Perjanjian, kang kabèh sisihé dilapisi emas, ing njero ana pasu emas kang isiné manna, tongkaté Harun sing mekrok, lan loyang-loyang prajanjian; lan ing ndhuwuré ana kerub-kerub kamulyan, kang nglindhungi panggonan pangapura; bab sing ora perlu dibahas kanthi rinci saiki. Kanthi pangaturan iki, para imam tansah mlebu ing tabernakel pisanan kanggo nindakake ibadah ilahi; dene tabernakel kapindho mung mlebu sapisan setaun déning imam agung piyambak, ora tanpa getih, sing diwènèhaké kanggo dhèwèké dhéwé lan kanggo dosa-dosa kabodhoané wong akèh.

Ibrani 9:1–7
21 November, Presentasi Ibune Gusti Allah sing Paling Suci

Surat kanggo wong Ibrani, wiwitan 321A

Sedulur, lumantar iki Roh Suci nuduhaké yèn dalan menyang Panggonan Suci durung kabuka, nalika tabernakel lawas isih ana. Iki minangka gambaran jaman saiki, ing ngendi persembahan lan kurban dipersembahake sing ora bisa nyampurnakake nurani wong sing sembah, lan sing, karo panganan lan omben-omben, lan maneka pangumbahan lan upacara sing gegayutan karo daging, diadegake mung nganti wektu pembaharuan. Mulané Panjenengané dadi perantara prajanjian anyar, supaya lumantar pati Panjenengané—sing kanggo pangapura kaluputan sing wis kelakon ing sangisoré prajanjian sepisanan—wong-wong sing kapundhut kanggo warisan langgeng bisa nampa apa sing wis dijanjèkaké. Amarga ing ngendi ana wasiat, pati saka sing nggawe wasiat kudu kelakon dhisik; wasiat mung bisa ditrapaké sawisé sing nggawe wasiat seda: ora ana kakuwatane nalika sing nggawe wasiat isih urip. Mulane prajanjian kapisan ora sah tanpa getih. Amarga Musa, sawisé ngumumaké kabèh préntahing Hukum marang kabèh wong, njupuk getih sapi lan kambing, bareng karo banyu, wol abang, lan hisop, banjur nyawuraké buku iku lan kabèh wong, kandha: 'Iki getih prajanjian sing wis diprentahaké Gusti Allah marang kowé.' Panjenengané uga nyawurake getih mau ing kemah suci lan kabèh piranti sing digunakaké kanggo ibadah. Satemene, meh kabèh dibersihaké nganggo getih miturut Hukum, lan tanpa getih sing ditumpèkaké ora ana pangapura. Mula, salinan bab-bab ing swarga kudu dibersihaké kanthi cara iki, déné bab-bab ing swarga dhéwé dibersihaké kanthi kurban sing luwih unggul.

Ibr 9:8–10; 15–23
Selasa minggu kaping 30

Surat marang wong Ibrani, wiwitan 321B

Para sedulur, Kristus, Imam Agung saka kabecikan sing bakal teka, sawise mlebu lumantar tabernakel sing luwih agung lan luwih sampurna, sing ora digawe nganggo tangan—tegesé, ora saka alam iki—lan ora nganggo getih wedhus lan sapi cilik, nanging nganggo Getihé dhéwé, mlebu ing Panggonan Suci sepisan kanggo saklawase lan nampa panyelamatan langgeng. Amarga yèn getihé lembu lan kambing, sarta abuné sapi wadon sing durung tau dikawini, nalika disemprotaké bisa

ngudati wong-wong sing kotor supaya awaké resik, luwih-luwih getihé Kristus, sing lumantar Roh Suci nyawisaké awaké dhéwé marang Gusti Allah tanpa cacad, bakal ngresiki nurani kita saka pakaryan sing wis mati, supaya kita bisa ngabdi marang Gusti Allah sing urip lan sejati.

Ibrani 9:11–14
Minggu kaping 5 Prapaskah Agung

Surat Ibrani, wiwitan 322

Para sedulur, Kristus ora mlebu ing papan suci sing digawe tangan manungsa, mung salinan saka sing sejati, nanging Panjenengané mlebu ing swarga dhéwé, supaya saiki Panjenengané bisa ngadeg ing ngarsané Gusti Allah kanggo kita; lan Panjenengané ora mlebu maneh kaping pirang-pirang kaya imam agung sing mlebu ing papan suci saben taun nganggo getihé wong liya; amarga yèn mangkono, Panjenengané mesthi kudu nandhang sangsara bola-bali wiwit donya iki diadegaké; nanging Panjenengané rawuh sapisan, ing pungkasaning jaman, kanggo mbusak dosa lumantar kurbané. Kaya déné manungsa wis ditemtokaké mati sapisan, lan sawisé kuwi ana pangadilan, mangkono uga Kristus, sawisé Panjenengané nyawisaké dhiru sapisan kanggo nanggung dosa akèh wong, bakal rawuh kaping pindhho—dudu kanggo ngurusi dosa, nanging kanggo nylametaké wong-wong sing kanthi ngarep-arep banget ngentèni Panjenengané.

Ibrani 9:24–28
Setu Minggu Kaping 5 Prapaskah Agung

Surat kanggo Ibrani, wiwitan 323

Para sedulur, Toret, sing duwé bayangan bab kabecikan sing bakal teka, nanging dudu wujud sejati saka kabecikan mau, ora bakal bisa, kanthi kurban-kurban sing padha diwènèhaké saben taun, ndadèkaké sampurna wong-wong sing nyedhak. Yèn ora mangkono, kurban-kurban kuwi mesthi wis mandheg diwènèhaké, amarga wong-wong sing nguripaké kurban, sawisé wis resik saklawasé, ora bakal isih éling marang dosa. Nanging kurban-kurban mau mung dadi pangeling saben taun marang dosa, amarga getih sapi lan kambing ora bisa mbusak dosa. Mula nalika Kristus rawuh ing donya, Panjenengané kandha: 'Sampeyan ora kepéngin kurban lan persembahan, nanging Sampeyan wis nyawisaké awak kanggo Aku.' 'Kurban panggang lan kurban dosa ora nyenengake Panjenengan.' Banjur aku kandha: 'Iki aku—kaya sing katulis babagan aku ing wiwitaning kitab—kanggo nindakake kersa Panjenengan, ya Gusti.' Sawisé dhèwèké ngomong dhisik, 'Sampeyan ora kepéngin utawa seneng marang kurban, persembahan, kurban panggang, utawa kurban dosa—sing diwènèhaké manut Hukum', banjur dhèwèké nambahaké: 'Delengen, aku teka kanggo nindakaké kersamu, ya Gusti'. Dhèwèké mbusak sing sepisanan kanggo netepaké sing kapindhho. Kanthi kersaning Gusti iki kita wis disucèkaké lumantar pangorbanan sak-sepisané awaké Gusti Yesus Kristus. Saben imam saben dina ngadeg ing pangibadah, ngorbanaké kurban sing padha bola-bali, kurban sing ora bisa ngresiki dosa. Nanging Panjenengané, sawisé nawakake kurban siji kanggo dosané, banjur lenggah salawas-lawase ing sisih tengené Gusti Allah, ngentèni wiwit wektu kuwi nganti mungsuh-mungsuhé dadi tumpuan sikilé. Amarga kanthi siji pangurbanan, Panjenengané wis ndadèkaké wong-wong sing arep disucèkaké sampurna salawas-lawase. Roh Suci uga maringi kesaksian bab iki; awit ana sabda: 'Iki prajanjani kang bakal tak gawé karo wong-wong mau sawisé dina-dina kuwi,' pangandikane Gusti: 'Aku bakal nempatake paugeran-paugeranku ing atiné, lan bakal nulis ing pikirané; lan Aku ora bakal éling manèh marang dosa-dosané lan tumindaké kang ora miturut paugeran.' Mula, yèn wis ana pangapura dosa, ora ana manèh kurban kanggo kuwi.

Ibrani 10:1–18
Rebo minggu kaping 30

Surat Ibrani, wiwitan 324

Para sedulur, awit kita saiki nduwé kapitadosan mlebu ing Panggonan Suci lumantar getihé Gusti Yesus Kristus, lumantar dalan anyar lan urip sing dibukak Panjenengané kanggo kita lumantar tirai, yaiku lumantar dagingé Panjenengané, lan awit kita nduwé Imam Agung agung ing omahé Gusti

Allah, ayō padha nyedhak kanthi manah sing tulus lan kapitadosan iman sing sampurna, manah kita wis disemprot suci saka rasa salah lan badan kita wis kabasuh nganggo banyu murni; ayō padha tetep nyekel pangakuan pangarep-arep kita tanpa goyah, amarga Panjenengané sing wis janji iku setya. Ayō padha nggatekake siji lan sijiné, padha nyengkuyung supaya tresna lan nindakake kabecikan. Aja nganti kita ngliwakake kumpul bebarengan, kaya sing dadi kebiasaan sawatara wong; nanging ayo padha nyengkuyung siji lan sijine, luwih-luwih nalika kowe weruh dina iku wis cedhak. Amarga yen sawise nampa kawruh bab kasunyatan, kita isih dosa kanthi sengaja, ora ana maneh kurban kanggo dosa, nanging mung pangarepan paukuman sing medeni lan murubé geni sing siap ng lindhes mungsuh. Yen sapa waé sing nolak Hukum Musa diukum pati tanpa welas asih adhedhasar paseksi loro utawa telu, sepira luwih abot paukuman sing pantes diwènèhaké marang wong-wong sing nginjak-injak Putrining Allah, ora nganggep Suci Getihé prajanjian sing wis ngudamaké padha suci, lan ngina Roh sih-rahmat? Kita padha ngerti Sapa sing ngendika: 'Pembalasan iku kagunganKu; Aku bakal mbalekake,' pangandikane Gusti. Lan maneh: 'Gusti bakal ngadili umaté.' Ngeri tenan tiba ing tangané Gusti Allah sing urip!

Ibrani 10:19–31
Jum'at Agung, ing jam sanga

Surat kanggo Ibrani, wiwit 325

Sedulur-sedulur, elinga dina-dina kapisan nalika kowe wis padhang, kowe padha nahan perjuangan gedhé kang kebak sangsara, kadhangkala dadi tontonan wong liya ing antarané cemoho lan sangsara, lan kadhangkala mèlu ngrasakaké sangsara wong liya sing ana ing kahanan sing padha; awit kowe padha ngrasakaké belas marang belunggu aku lan kanthi seneng nampa rampasaning bandha kowe, amarga kowe padha mangertèni yèn kowe nduwèni warisan sing luwih becik lan langgeng ing swarga. Mula, aja ninggalaké pangarep-arepmu, awit ganjaran sing agung wis kasiyapake. Kowé perlu sabar supaya, sawisé nindakaké kersaning Gusti, kowé bisa nampa apa sing wis dijanjekaké; awit sithik manèh—tenan sithik—lan Panjenengané sing bakal rawuh bakal teka lan ora bakal telat. Wong sing bener bakal urip kanthi pracaya.

Ibrani 10:32–38A
Setu katelu ing Prapanca Agung.
Kanggo Para Martir Suci

Surat marang wong Ibrani, wiwitan 326

Sedulur, aja ninggalake pangarep-arepmu, amarga ana ganjaran ageng kanggo iku. Kowe perlu sabar, supaya sawise nindakake kersaning Gusti, kowe bisa nampa apa sing wis dijanjekake; amarga isih sithik maneh, pancen sithik banget, lan Sing bakal teka bakal teka lan ora bakal telat. Wong sing bener bakal urip kanthi pracaya; nanging yen ana sing ragu-ragu, atiku ora seneng marang dheweke. Nanging kita dudu wong kang goyah lan bakal binasa, nanging kita teguh ing pracaya kanggo kaslametan nyawa kita. Iman iku pokok bab-bab kang diarep-arep lan pratandha bab-bab kang ora katon. Amarga pracaya, para leluhur dipunpuji. Amarga pracaya, kita mangertos yèn jagad raya kabèh kawangun déning sabda Gusti Allah, saéngga sing katon asalé saka sing ora katon. Amarga pracaya, Habel nyawisaké kurban marang Gusti Allah sing luwih utama tinimbang kurbané Kain; lan lumantar iman iku dhèwèké nampa paseksi yèn dhèwèké bener, kaya déné Gusti Allah maringi paseksi marang kurbané; lan lumantar iman iku dhèwèké isih ngomong, sanajan sawisé mati. Lumantar iman Henokh dijupuk munggah supaya dhèwèké ora weruh pati; lan dhèwèké ora kapanggih, amarga Gusti Allah wis njupuk dhèwèké munggah. Amarga sadurungé dhèwèké dijupuk munggah, dhèwèké wis nampa paseksi yèn dhèwèké wis nyenengaké Gusti Allah. Lan tanpa iman ora mungkin nyenengaké Gusti Allah; awit sapa waé sing nyedhak marang Gusti Allah kudu pracaya yèn Panjenengané ana lan yèn Panjenengané maringi ganjaran marang wong-wong sing ngupaya Panjenengané. Kanthi pracaya, Nuh, sawisé diwanti-wanti bab prakara-prakara sing durung katon, kanthi ajrih nyiyapaké prau ageng kanggo nylametaké keluargané; lumantar pracaya kuwi dhèwèké nyatakaké donya salah lan dadi ahli waris kabeneran.

Surat kanggo wong Ibrani, wiwitan 327

Sedulur-sedulur, lumantar pracaya Abraham manut marang panggilan kanggo lunga menyang tanah sing bakal ditampa minangka warisan, lan piyambakipun lunga, tanpa mangertos ing endi panggènané. Lumantar pracaya malah Sarah piyambak (sanadyan mandul) nampa kekiyatan kanggo ngandhut, lan nglairaké anak sanadyan wis liwat yuswa subur, amarga piyambakipun mangertos yèn Panjenengané sing maringi janji iku setya. Mula saka siji wong—lan wong sing wis meh mati—mlebu akèh keturunan kaya lintang ing langit lan kaya kerikil ing pinggir segara sing ora kaétung. Kabèh mau mati ing iman, durung nampa janji-janjiné, nanging wis ndeleng saka adoh, padha bungah lan ngakoni yèn padha dadi wong asing lan mampir ing bumi; awit wong-wong sing ngandika kaya ngono iku nuduhake manawa padha ngupaya tanah kelairan. Lan yèn padha éling marang tanah kelairan sing wis padha ninggalaké mau, mesthiné padha nduwé wektu kanggo bali; nanging padha ngupaya tanah sing luwih becik, ya iku tanah ing swarga; mulané Gusti Allah ora isin diarani Allahé wong-wong mau, awit Panjenengané wis nyiyapaké kutha kanggo wong-wong mau.

Ibr 11:8; 11–16
Jumat ing minggu kaping 30**Surat kanggo Ibrani, wiwitan 328**

Sedulur-sedulur, lumantar pracaya Abraham manggon ing Tanah Sing Dijanjekake kaya wong manca, lan manggon ing kemah karo Ishak lan Yakub, sing padha-padha waris janji mau; amarga dheweke ngarep-arep kutha sing nduweni dhasar, sing arsitek lan pambanguné yaiku Gusti Allah. Kanthi pracaya, Abraham nalika diuji, nyawisake Ishak; lan sawise nampa janji, dheweke nyawisake siji-sijine putrane, kang saka dheweke diandharake, 'Lalu keturunanmu bakal dijenengi liwat Ishak.' Amarga dheweke nganggep manawa Gusti Allah bisa uga nguripake maneh saka pati, lan saka kono dheweke nampa maneh minangka pratandha. Kanthi pracaya, ndeleng ing tembe, Ishak mberkahi Yakub lan Esau. Kanthi pracaya, nalika arep seda, Yakub mberkahi saben putrané Yusuf lan nundhuk nganti sirahé nyandhak tongkaté. Kanthi pracaya, nalika wektu séda, Yusuf nyritakaké bab metu saka Mesiré putra-putrané Israèl lan ngaturaké wasiat bab balungé. Kanthi pracaya, Musa didhelikake dening wong tuwane salami telung sasi sawisé lair, amarga padha weruh yèn bocah iku ayu, lan padha ora wedi marang prentahé raja. Lan apa manèh sing bakal tak kandhakake? Aku ora bakal cukup wektu kanggo nyritakake bab Gideon, Barak, Simson lan Yiftah, Dawud, Samuel lan para nabi liyane, sing lumantar pracaya ngrebut kraton, nindakake kabeneran, nampa janji, nutup cangkem singa, matèni kobongan geni, lolos saka bilah pedhang, dikuatake nalika ringkih, dadi kuwat ing perang, ngusir pasukan manca; garwane nampa wong mati sing diuripake maneh; dene liyané disiksa, ora gelem dibebasake, supaya padha éntuk tangi saka pati sing luwih becik; liyané manèh ngalami ejekan lan cambukan, uga diiket nganggo belunggu lan dipenjara; padha dilempari watu, dipotong dadi loro, disiksa, dipatèni nganggo pedhang; padha ngumbara nganggo kulit wedhus lan kambing, ngalami kekurangan, sangsara lan perlakuan sing ala; wong-wong sing donya ora pantes nampani padha ngumbara ing ara-ara gersang lan pagunungan, ing guwa-guwa lan jurang-jurang ing bumi. Lan kabèh mau, sawise dadi seksi bab imané, ora nampa apa sing wis dijanjekaké, merga Gusti Allah wis nyedhiyakake sing luwih becik kanggo kita, supaya padha ora sampurna tanpa kita.

Ibrani 11:9–10; 17–23; 32–40
Minggu sadurunge Natal Kristus, Bapa-bapa Suci**Surat marang wong Ibrani, wiwitan 329A**

Sedulur-sedulur, kanthi pracaya Abraham, nalika diuji, nyawisake Ishak; lan sawise nampa janji, piyambakipun nyawisake anak tunggalipun, kang bab punika dipun kandha, 'Lantaran Ishak kowe bakal diparingi keturunan.' Amarga piyambakipun nganggep bilih Gusti Allah saged malah mbangkitake piyambakipun saking pati, saking pundi piyambakipun ugi nampi piyambakipun malih

minangka pratandha. Kanthi pracaya, nalika nyawang ing tembe, Ishak mberkahi Yakub lan Esau. Kanthi pracaya, nalika seda, Yakub mberkahi saben putrané Yusuf lan nundhuk ing pucuk tongkaté. Kanthi pracaya, nalika seda, Yusuf nyritakaké bab pangembaraan putra-putrané Israel lan nggawe wasiat bab balungé. Kanthi pracaya, Musa didhelikake dening wong tuwane salami telung sasi sawisé lair, amarga padha weruh yèn bocah iku ayu, lan padha ora wedi marang dhawuhe raja. Kanthi pracaya dhèwèké ninggalaké Mesir, ora wedi marang nesu raja, awit dhèwèké tetep mantep, kaya ndelok Sang sing ora katon. Kanthi pracaya dhèwèké ngrayakaké Paskah lan nyawuraké getih, supaya sing mbrastha anak sulung ora nyentuh wong-wong mau. Kanthi pracaya wong-wong mau nyabrang Segara Abang kaya lumaku ing daratan garing—nanging wong Mesir sing nyoba nindakake sing padha padha klelep. Kanthi pracaya tembok Yerikho ambruk sawisé padha muter-muter ngubengi sajrone pitung dina. Kanthi pracaya Rahab si pelacur, sawisé nampani para mata-mata kanthi tentrem (lan nuntun metu liwat dalan liya), ora binasa bareng karo wong-wong sing ora pracaya.

Ibrani 11:17–23; 27–31
Senèn minggu kaping 31

Surat kanggo wong Ibrani, wiwitan 329B

Sedulur, lumantar pracaya, Musa nalika wis diwasa nolak diarani putrané putri Firaun, milih luwih milih nandhang sangsara karo umaté Gusti tinimbang nikmati kesenangan dosa sing sementara, lan nganggep cemoho Kristus luwih dadi bandha tinimbang bandha Mesir; amarga dhèwèké ngarep-arep ganjaran. Lan apa maneh sing bakal tak kandhakake? Aku ora duwe wektu sing cukup kanggo nyritakake bab Gideon, Barak, Simson, Yiftah, Daud, Samuel lan para nabi liyane, sing lumantar pracaya ngrebut karajan, nindakake kabeneran, nampa janji-janji, nutup cangkem singa, matèni kobongan geni, lolos saka bilah pedhang, dikuatake nalika ringkih, dadi kuwat ing perang, ngusir pasukan manca; garwane nampa wong mati sing diuripake maneh; dene liyané disiksa, ora gelem dibebasake, supaya padha éntuk tangi saka pati sing luwih becik; ana uga sing nandhang ejekan lan cambukan, uga belenggu lan panjara; padha dilempari watu, digergaji dadi loro, disiksa, dipatèni nganggo pedhang; padha ngumbara nganggo kulit wedhus lan kambing, nandhang kekurangan, sangsara lan perlakuan ala; wong-wong sing sak donya ora pantes nguripi padha ngumbara ing ara-ara samun lan pagunungan, ing guwa-guwa lan jurang-jurang ing bumi. Lan kabèh mau, sawise dadi saksi imané, ora nampa apa sing wis dijanjèkaké, merga Gusti Allah wis nyedhiyakake sing luwih becik kanggo kita, supaya padha ora sampurna tanpa kita. Mulané, awit kita kaubengi méga gedhé para saksi, ayo padha nyopot kabèh beban lan dosa sing gampang ngiket kita, lan ayo padha mlayu kanthi sabar ing lomba sing wis ana ing ngarep kita, kanthi mripat ngarah marang Yésus, pangripta lan panyempurna iman kita.

Ibrani 11:24–26; 32–12:2A
Minggu 1 saka Puasa Agung

Surat marang Ibrani, wiwitan 330

Sedulur, kabèh wong suci ngrebut kraton-kraton lumantar pracaya, nglakoni kabeneran, nampa janji-janji, nutup cangkemé singa, matèni kobongan geni, uwal saka ujung pedhang, dikuatake ing kelemahané, wani ing perang, lan ngusir pasukan manca; garwané nampa wong mati sing diuripake manèh; dene liyané disiksa, ora gelem dibebasaké, supaya padha éntuk tangi saka pati sing luwih becik; ana uga sing nampa hinaan lan pukulan, uga belenggu lan panjara; padha dilempari watu, dipotong dadi loro, disiksa ing sangkèk, dipatèni nganggo pedhang; padha ngumbara nganggo kulit wedhus lan kambing, nandhang kekurangan, sangsara lan perlakuan ala; wong-wong sing sak donya ora pantes ngadhepi padha ngumbara ing ara-ara samun lan pagunungan, ing guwa-guwa lan jurang-jurang ing bumi. Lan kabèh mau, sawise maringi kesaksian bab imané, ora nampa apa sing wis dijanjèkaké, merga Gusti Allah wis nyedhiyakake bab sing luwih becik kanggo kita, supaya padha ora sampurna tanpa kita. Mula saka iku, awit kita kaubengi mega gedhé para saksi, ayo padha nyopot kabèh beban lan dosa sing gampang ngiket kita, lan ayo padha mlayu kanthi ajeg ing lomba sing wis

diparingaké marang kita, kanthi mripat tetep ngarah marang Yésus, pangripta lan panyempurna iman kita.

Ibrani 11:33–12:2A
Minggu 1 sawisé Pentakosta, Kabeh Para Kudus.
Kanggo Para Martir

Surat marang Ibrani, wiwitan 331A

Sedulur, awit kita kaparingan sakwusana para seksi ingkang ageng, ayo padha nyopot kabèh beban lan dosa ingkang gampang ngiket kita, lan ayo padha mlayu kanthi ajeg ing lomba ingkang sampun kaparingaken, kanthi mripat kita tetep ngarah dhumateng Gusti Yesus, pangarsa lan panyampurnakaké iman kita, ingkang, amarga kabungahan ingkang sampun kaparingaken dhumateng Panjenengané, nandhang salib kanthi sabar, ngremehake isin, lan lungguh ing sisih tengené pangastané Gusti Allah. Pikirna Panjenengané sing nahan panentangan saka wong-wong dosa kaya ngono, supaya kowe ora kesel utawa ilang semangat. Kowe durung nganti nentang nganti getih netes ing perjuanganmu nglawan dosa, lan kowe wis lali marang panglipur sing diwenehake marang kowe minangka anak: 'Anakku, aja ngremehake paugerané Gusti, lan aja putus asa nalika Panjenengané ngélingake kowe. Amarga Gusti ngajar wong-wong sing Panjenengané tresnani, lan Panjenengané ngukum saben anak sing ditampa.' Yen kowe tahan paukuman, Gusti Allah nglakoni kowe kaya anak. Amarga ana putra sing ora dipaukuman bapaké? Nanging yen kowe ora nampa paukuman sing padha ditampa kabèh, mula kowe anak haram, dudu anak sah. Luwih maneh, nalika isih dididik dening bapak kita ing donya, kita padha wedi marang wong-wong mau, apa ora luwih pantes kita manut marang Bapa kabèh roh, supaya kita bisa urip? Wong-wong mau mendidik kita sawetara dina miturut karsaé; nanging Panjenengané mendidik kita kanggo kabecikan kita, supaya kita bisa melu ing kasuciané.

Ibrani 12:1–10
9 Maret, Para Martir Suci saka Sebaste

Surat marang Ibrani, wiwitan 331B

Para sedulur, Gusti maringi paukuman marang wong-wong sing ditresnani; Panjenengané nggebugi saben anak sing ditampa. Yen kowe tahan paukuman, Gusti nambani kowe kaya anak. Amarga apa ana anak sing ora dipaukuman bapaké? Nanging yen kowe ora dipaukuman—kaya sing lumrah tumrap kabèh—mula kowe iku anak haram, dudu anak sah. Luwih maneh, nalika isih dididik dening bapa lan ibu kita ing donya, kita padha wedi marang wong-wong mau, apa ora luwih pantes kita manut marang Rama kabèh roh, supaya kita bisa urip? Wong-wong mau mendidik kita sawetara dina miturut karsaé; nanging Panjenengané mendidik kita kanggo kabecikan kita, supaya kita bisa melu ing kasuciané. Ora ana paukuman sing nyenengake nalika ditampa, nanging malah nyeri; nanging sawisé iku bakal maringi woh tentrem saka kabeneran marang wong-wong sing wis dilatih. Mula, kuwatna tanganmu sing kendho lan dhengkulmu sing ringkih, lan mlaku lurus nganggo sikilmu, supaya sing pincang ora keseleo, nanging mari. Ati-ati supaya kowe uga ora mbelakangi Panjenengané sing ngandika. Amarga wong-wong sing ora manut marang Panjenengané sing ngandika ing bumi ora luput saka paukuman, luwih-luwih manèh kita ora bakal luput yèn mbelakangi Panjenengané sing ngandika saka swarga, sing swarane wektu kuwi nggeteraké bumi, lan sing saiki wis maringi janji iki: 'Siji manèh Aku bakal nggeteraké ora mung bumi nanging uga langit.' Tembung 'sekali maneh' nuduhaké pangangkatan apa sing sementara, yaiku sing kawangun, supaya sing langgeng tetep ana.

Ibrani 12:6–13; 25–27
Nalika ana gempu bumi

Surat marang wong Ibrani, wiwitan 332

Sedulur-sedulur, padha usaha njaga tentrem karo kabèh wong lan kasucian, tanpa kuwi ora ana siji waé sing bakal ndeleng Gusti. Ati-ati supaya ora ana siji wae sing kélangan sih-rahmaté Gusti

Allah; supaya ora ana oyod pait sing tuwuh sing bisa nimbulaké cilaka, lan supaya akèh wong ora kena kotoran déning iku; supaya ora ana pelacur utawa wong jahat ing antaramu, kaya Esau sing ninggalaké hak lairé mung kanggo mangan sak panganan. Amarga kowe padha ngerti, sawisé dhèwèké péngin nampa berkah, dhèwèké ditolak; dhèwèké ora bisa ngganti pikiran bapaké, sanadyan wis nyuwun kanthi nangis. Kowe ora teka ing gunung sing bisa diraba lan kobong karo geni, uga ora teka ing pepeteng, peteng lan badai, uga ora teka ing swara terompet lan swara tembung, sing padha krungu nyuwun supaya ora ana tembung maneh sing diucapake marang wong-wong mau, amarga padha ora kuwat nampa apa sing diprentahake: 'Yen ana kéwan sing nyentuh gunung, iku bakal dilempari watu (utawa kena panah); lan nggegirisi banget panglihatan iki nganti Musa uga kandha: 'Aku kebak rasa wedi lan gemeter'. Nanging kowe wis nyedhaki Gunung Sion lan kutha Allah sing urip, Yerusalem ing swarga lan akèh malaikat, marang pasamuwan perayaan lan gréja putra sulung sing jenengé katulis ing swarga, lan marang Gusti Allah, Hakim sakabehe, lan marang roh para wong sing bener sing wis sampurna, lan marang Yesus, Pengantara prajanjian anyar, lan marang getih panyiraman, sing nyiritakake luwih becik tinimbang getihé Habel.

Ibrani 12:14–24
Sajrone geni

Surat kanggo wong Ibrani, wiwitan 333A

Sedulur-sedulur, awasna supaya kowe uga ora mbelakangi Panjenengané sing ngandika. Yen wong-wong sing ora manut marang sing ngandika ing bumi ora luput saka paukuman, luwih-luwih kita ora bakal luput yen kita mbalik saka sing ngandika saka swarga, sing swarane wektu kuwi nggeteraké bumi, lan sing saiki wis maringi janji iki: 'Siji maneh Aku bakal nggeteraké ora mung bumi nanging uga langit.' Aku ngajak kowe, sedulur, supaya nampa pangandika panglipur iki; aku ora nulis akèh marang kowe. Wungua yèn sedulur kita Timotius wis dibebasaké, lan aku, bebarengan karo dhèwèké, bakal marani kowe yèn dhèwèké teka enggal. Salamna kabèh guru-gurumu lan kabèh wong suci. Wong-wong Italia ngaturaké salam marang kowe. Muga-muga sih rahmat singa karo kowe kabèh. Amin.

Ibr 12:25–26; 13:22–25
Selasa minggu kaping 31

Surat marang Ibrani, wiwitan 333B

Para sedulur, amarga kita nampa kraton sing ora bakal goncang, ayo kita tetep nyekel sih rahmat supaya kita bisa ngabdi marang Gusti kanthi pantes, kanthi ajrih lan wedi; amarga Gusti Allah kita iku geni kang nglirwakake. Ayo supaya katresnan sedulur tetep ana ing antaramu. Aja lali nampani wong liya, amarga kanthi nindakake kuwi ana sawetara wong sing tanpa nyadari wis nampani malaikat. Elinga marang wong-wong sing ana ing panjara, kaya-kaya kowe padha ana ing panjara bebarengan karo wong-wong mau, lan marang wong-wong sing dianiaya, kaya-kaya kowe padha ngrasakake sangsara bebarengan karo wong-wong mau. Kabeh wong kudu ngajeni lan ngormati lembaga omah-omah, lan ambening manten kudu suci; awit Gusti Allah bakal ngadili wong-wong sing laku cabul lan sing zinah. Aja nganti uripmu kagandheng karo katresnan marang dhuwit, lan cukupna atimu karo apa sing wis kok duwé. Amarga Panjenengané piyambak wis ngendika: 'Aku ora bakal ninggalaké kowe lan ora bakal nyia-nyia kowe'; mula kita bisa kandha kanthi yakin: 'Gusti iku pitulungku; aku ora bakal wedi: apa sing bisa ditindakake manungsa marang aku?' Elinga marang para pamimpinmu, sing wis nyiritakaké sabda Gusti marang kowe; lan, kanthi merhatiin pungkasaning uripé, tiru imané. Yesus Kristus iku padha wingi, dina iki, lan salawas-lawase.

Ibrani 12:28–13:8
Setu Minggu kaping 6 Prapaskah Agung

Surat marang wong Ibrani, wiwitan 334

Sedulur, elinga para guru sing wis nginjili sabda Gusti marang kowe; lan, nalika mikirake cara pangundurané, tiru imané. Yesus Kristus iku padha wingi, dina iki, lan salawas-lawase. Aja nganti

kabawa dening piwulang sing manéka warna lan aneh; awit luwih becik nguwatake manah lumantar sih-rahmat, tinimbang lumantar panganan, amarga wong-wong sing ngetutake kuwi ora nate éntuk paedah. Kita duwé mezbah sing saka kono para peladen kemah suci ora nduwé hak mangan. Kaya déné awak kéwan sing getihé digawa menyang Panggonan Suci déning imam agung kanggo ngresiki dosa, kobongaké ing njaba kamp, mangkono uga Yésus, supaya ngasucèkaké manungsa nganggo Getihé, nandhang sangsara ing njaba gapura. Mula, ayo padha metu marang Panjenengané ing njaba kamp, nggawa cemoho Panjenengané; awit ing kéné kita ora nduwé kutha kang langgeng, nanging kita ngupaya kutha kang bakal teka. Mula lumantar Panjenengané, ayo padha tansah nyawisaké kurban puji marang Gusti Allah—yaiku wohé lambé kang ngakoni asmané. Aja nganti lali nindakaké kabecikan lan mbagi marang wong liya, awit kurban kaya ngono iku nyenengaké Gusti Allah.

Ibrani 13:7–16

Ing dina Minggu sing paling cedhak karo tanggal 16 Juli, kanggo para bapa suci saka enem Konsili Ekumenis.
Kanggo Para Martir Suci

Surat kanggo Ibrani, diwiwiti taun 335

Sedulur, manut lan ngajeni marang para pamimpinmu, amarga dheweke tansah ngawasi nyawamu, minangka wong sing bakal tanggung jawab; supaya dheweke bisa nindakake iki kanthi kabungahan lan ora kanthi ngeluh, amarga kuwi ora bakal ana paedane tumrap kowe. Dedonga kanggo kita; amarga kita yakin manawa kita nduwèni nurani sing resik, lan kepéngin tumindak kanthi mulya ing kabèh bab. Aku nyuwun marang kowe kanthi khusus supaya nindakake iki, supaya aku bisa bali marang kowe luwih cepet. Mugi Allah pangayoman, kang lumantar getih prajanti langgeng wis nguripake Sang Panunggalane wedhus, Gusti kita Yesus Kristus, saka pati, nyawisake kowe kabeh kanthi kabecikan kanggo nindakake kersane, lan makarya ing kowe kabeh apa kang nyenengake atine lumantar Yesus Kristus. Mugi kamulyan dumunung marang Panjenengane salawase-lawase! Amin.

Ibrani 13:17–21

Kanggo Para Kudus

[Menuju Indeks Isi.](#)

TATA CARA MAOS SURAT KANGGO KABEH MINGGU-MINGGU ING WULANGAN

MINGGU PASKAH

Prokeimenon, nada 8

Iki dina kang wis digawé Gusti; / ayo padha bungah lan seneng ing dina iki.

Ayat: Padha matur nuwun marang Gusti, amarga Panjenengané becik; amarga sih-rahmaté langgeng salawas-lawase.

Mazmur 117:24, 1

Intonasi 1A.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Ya Gusti, nalika Panjenengan munggah, Panjenengan bakal paring welas asih marang Sion.

Ayat: Gusti Allah wis ndeleng saka swarga marang bumi.

Mazmur 101:14A, 20B

SENIN PANGKASAN

Prokeimenon, Nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking donya.

Ayat: Langit ngumumaké kamulyané Gusti Allah; langit kang amba nyatakaké pakaryané tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 2.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita muji Gusti Allah ing paseduluran para wali.

Mazmur 88:6A, 8A

SELASA PANGKASAN SUCI

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti Allah

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan rohku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

Kompositum 4.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Munggaha, ya Gusti, lan mlebu ing pangasoan Panjenengan, Panjenengan lan tabut kasucian Panjenengan.

Ayat: Gusti Allah wis ngucap sumpah marang Dawud kanthi kasetyan, lan Panjenengané ora bakal mbalèkaké.

Mazmur 131:8, 11A

Rebo Minggu Suci

Prokeimenon, Nada 6

Aku bakal ndadekake jeneng Panjenengan kelingan / ing sakabehe generasi.

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Mazmur 44:18A, 11A

Miwiti jam 5.

Alleluia, nada 2

Ayat: Nyawaku ngluhurake Gusti, lan rohku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi putri Panjenengané; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

KAMIS PANGKASAN SUCI

Prokeimenon, Nada 3

Nyanyia marang Gusti Allah kita, nyanyia, / nyanyia marang Sang Prabu kita, nyanyia.

Ayat: Kabeh bangsa, tepuk tangan; sorak-sorak marang Gusti Allah kanthi swara kabungahan.

Mazmur 46:7, 2

Wiwitan 6.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Kuwatna, makmurna, lan mrentahna amarga kabeneran, kalem, lan kaadilan.

Ayat: Panjenengan sampun remen marang kabeneran lan sengit marang kalepatan.

Mazmur 44:5A, 8A

JUMUAT ING PANGKASAN SUCI

Prokeimenon, nada 8

Swara padha sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembungé nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit ngumumaké kamulyané Gusti Allah; langit kang amba nyatakaké pakaryané tangane.

Mazmur 18:5A, 2

Lan Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Indhungé Gusti Allah

Nyawaku ngluhurake Gusti, lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Lukas 1:46-47

Commencement 7 lan marang Ibané Gusti Allah, commencement 240.

Alleluia, nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Ayat: Rungokna, hai Putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Mazmur 88:6A, 8A; 44:11A

Setu Minggu Suci

Prokeimenon, nada 3

Gusti iku pepadhange uripku lan Juruslametku: sapa sing tak wedi?

Ayat: Gusti iku pelindung uripku: sapa sing tak wedi?

Mazmur 26:1

Miwiwiti jam 8.

Alleluia, Nada 5

Antifon: Gusti Allah wis lungguh ing pangarsaning singgasana, nganggo busana kamulyan.

Ayat: Amarga Panjenengané wis netepaké donya, lan ora bakal obah.

Mazmur 92:1A, 1B

MINGGU KAPING 2 SAKWIS RAYAKAN PASKAH, TOMAS

Prokeimenon, Nada 3

Agung Gusti kita, lan agung kakuwatané, / lan kawicaksanané ora ana tandhingané.

Ayat: Pujia Gusti, awit becik nyanyi kidung; pujian marang Gusti Allah kita iku manis.

Mazmur 146:5, 1

Intonasi 14.

Alleluia, nada 8

Ayat: Ayo padha bungah ing Gusti; ayo padha sorak-sorak marang Gusti, Juruwilaha kita.

Ayat: Amarga Gusti iku Allah Agung, lan Raja Agung ing saindenging bumi.

Mazmur 94:1, 3

Senèn, minggu kaping sanga. Kemis, dina kaping 12 saka siklus.

Selasa, dina kaping 10 ing minggu.

Jumat, dina kaping 13 saka siklus.

Rebo, dina kaping 11 saka siklus.

Setu, tanggal 15.

MINGGU KETIGA SAKWIS PASKAH, NGENANI PARA PEMBAWA MIRRA

Prokeimenon, nada 6

Slametaké, ya Gusti, umat Panjenengan / lan berkahana warisan Panjenengan.

Ayat: Marang Panjenengan, ya Gusti, aku njerit. Ya Allahku, aja meneng, aja ngremehake aku.

Mazmur 27:9, 1A

Wiwitan 16.

Alleluia, nada 8

Ayat: Panjenengan sampun paring sih, ya Gusti, dhumateng tanah Panjenengan; Panjenengan sampun nglebokake maneh tawanan Yakub.

Ayat: Kawelasan lan kabeneran wis ketemu; kaadilan lan katentreman wis padha nyium. **Mazmur** 84:2, 11

Senèn, dina kaping 17 ing siklus.

Kemis, dina kaping 20 ing siklus.

Selasa, dina kaping 18 saka siklus.

Jumat, 21.

Rebo, 19.

Setu, wiwitan tanggal 22.

Minggu kaping 4 sawisé Paskah, bab wong lumpuh

Prokeimenon, Nada 1

Mugi sih panjenengan, ya Gusti, ana ing sacedhake kita, / amarga kita nyandhak pangarep-arep ing Panjenengan.

Ayat: Padha bungah, he wong sing bener, ing Gusti – puji pantes kanggo wong sing bener. **Mazmur** 32:22, 1

Komunio 23.

Alleluia, Nada 5

Ayat: Aku bakal nyanyi babagan sih-Mu, ya Gusti, salawas-lawase.

Ayat: Amarga Panjenengan sampun ngendika, 'Karisma kula bakal lestari langgeng.' **Mazmur** 88:2A, 3A

Senèn, Minggu kaping 24.

Selasa, minggu kaping 25.

Rebo ing Tengah Prapaskah

Prokeimenon, nada 3

Agung Gusti kita, lan agung kakuwatané, / lan kawicaksanané ora ana tandhingané.

Ayat: Pujia Gusti, awit becik nyanyi kidung; pujian marang Gusti kita endah.

Mazmur 146:5, 1

Wiwitan 34.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Elinga umat Panjenengan, sing sampun Panjenengan pilih wiwit wiwitan.

Ayat: Nanging Gusti Allah, Sang Raja kita wiwit jaman mbiyen, wis nglaksanani kaslametan ing tengahing bumi.

Mazmur 73:2A, 12

Kemis, tanggal 26 saka Siklus.

Jumat, dina kaping 27 saka siklus.

Setu, dina kaping 29 saka siklus.

MINGGU KALIMA SAKWIS PASKAH, NGENANI WANITA SAMARITA

Prokeimenon, nada 3

Nyanyèkna marang Gusti Allah kita, nyanyèkna, / nyanyèkna marang Sang Prabu kita, nyanyèkna.

Ayat: Kabeh bangsa, tepuk tangan; sorak-sorak marang Gusti Allah kanthi swara kabungahan.
Mazmur 46:7, 2

Pembacaan 28.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Kuwatna, makmurna, lan mrentahna amarga katentreman, alus, lan kaadilan.

Ayat: Panjenengan sampun remen marang kaadilan lan sengit marang pialat. Mazmur 44:5A, 8A

Senèn, dina kaping 30 ing siklus.	Kemis, dina kaping 35 saka siklus.
Selasa, dina kaping 31 saka siklus.	Jumat, dina kaping 36 saka siklus.
Rebo, dina kaping 32 saka siklus.	Setu, wiwitan minggu kaping 37.

MINGGU KAPING 6 SAKWIS PASKAH, NGENANI LELUMPUT BUTA

Prokeimenon, nada 8

Ndonga lan nepaki janji-janjimu marang Gusti Allah, Tuhan kita.

Ayat: Gusti Allah dikenal ing Yudea; asmané agung ing Israel. Mazmur 75:12, 2

Pambacaan 38.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Delengen aku lan welas asih marang aku.

Ayat: Pituduhna langkah-langkahku manut sabda Panjenengan. Mazmur 118:132A, 133A

Senèn, Siklus 39.

Selasa, 40B.

Rebo, dina sawisé Paskah

Prokeimenon lan Alleluia kaya ing Paskah.

Minggu 41.

KEMIS, NGLAKU WUNGUNÉ GUSTI

Prokeimenon, nada 7

Munggaha menyang swarga, ya Allah, / lan mulyamu mulyakna ing saindenging bumi.

Ayat: Atiku wis siyap, ya Allah, atiku wis siyap; aku bakal nyanyi lan main musik kanggo kamulyaku. Mazmur 56:12, 8

Intonasi 1B.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Gusti Allah munggah ing antarané sorak-sorai kabungahan; Sang Pangeran ing antarané swara terompet.

Ayat: Kabeh bangsa, tepuk tangan; sorak-sorak marang Gusti Allah kanthi swara kabungahan.
Mazmur 46:6, 2

Jumat, minggu kaping 42.

Setu, minggu kaping 43.

**MINGGU KAPING PITU SAKWIS PASKAH,
BAPA-BAPA SUCI LAN KONSEP EKUMENIS PERTAMA**

Prokeimenon, nada 4, Kidunging Para Bapa

Kawruhastuti Panjenengan, ya Gusti Allah para bapa kita, / lan asmanipun pantes dipuji lan dimulyakake salawas-lawase.

Ayat: Amarga Panjenengan bener ing kabèh sing wis Panjenengan tindakake marang kita. **Dan 3:26,**
27A

Wiwitan 44.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Gusti Allah, Allahé para dewa, wis ngandika lan nelpon bumi saka timuré srengéngé nganti kulminasi.

Ayat: Padha kumpulna marang Panjenengané para wali, yaiku wong-wong sing wis gawe prajanjani karo Panjenengané bab kurban.
Mazmur 49:1, 5

Senèn, wiwitan 45.

Kemis, dina kaping 48.

Selasa, dina kaping 46.

Jumat, 50A.

Rebo, dina kaping 47.

Setu

Kabèh upacara kanggo panglipur roh.

Prokeimenon, nada 6

Rohé bakal manggon ing antaraning berkah.

Ayat: Dhumateng Panjenengan, ya Gusti, kula ngunggahaké nyawa kula, ya Allah kula. **Cf. Mazmur 24:13A, 1-2A**

Intonasi 51A lan, kanggo pangasoji nyawa, intonasi 270.

Alleluia, nada 4

Ayat: Begja wong sing kowe wis milih lan ngajak cedhak marang kowe, ya Gusti.

Ayat: Lan pangeling-elingé bakal lestari saka generasi nganti generasi.
Cf. Mazmur 64:5; 44:18A

MINGGU PENTAKOSTA

Prokeimenon, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit mratelakaké kamulyané Gusti Allah; langit kang amba mratelakaké pakaryané tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 3.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Kanthi sabda Gusti langit kaadeg, lan kanthi ambegané lambéné—kabèh tentara langit.

Ayat: Gusti Allah ndeleng saka swarga lan mirsani kabèh putra-putraning manungsa. Mazmur 32:6, 13

MINGGU 1 SAKWIS PENTAKOSTA. SENIN ROH SUCI

Prokeimenon, nada 6

Slametaké, ya Gusti, umat Panjenengan / lan berkahana pusakan Panjenengan.

Ayat: Dhuh Gusti, kula nguwuh marang Panjenengan. Dhuh Allah kula, ampesu menawa meneng, lan ampesu menawa mbalik saking kula.

Mazmur 27:9, 1A

Intonasi 229.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Welas asih marang aku, ya Gusti Allah, miturut welas asih Panjenengan sing ageng.

Ayat: Aja ngusir aku saka ngarsamu, lan aja njupuk Roh Suci Panjenengan saka aku. Mazmur 50:3, 13

Selasa, Wacan 79A.

Kemis, Siklus 81A.

Rebo, maca 80.

Jumat, maca 82.

Setu, maca 79B.

MINGGU 1 SAKWIS PENTAKOSTA, KABEH WALI

Prokeimenon, nada 8

Ndonga lan nepaki / sumpahmu marang Gusti Allah kita.

Ayat: Gusti Allah dikenal ing Yudea; asmané agung ing Israèl.

Mazmur 75:12A, 2

Lan kanggo para wali, prokeimenon, nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para suci-Nya; Gusti Allahé Israèl.

Mazmur 67:36A

Wiwitan 330.

Alleluia, nada 4

Ayat: Wong sing bener padha njerit, lan Gusti krungu.

Ayat: Wong sing bener nduwé akèh sedhih – lan Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku. **Mazmur**
33:18A, 20

Minggu 2

Senèn, wiwitan 83.

Selasa, wiwitan 86.

Rebo: wiwitan 87.

Kemis, maca 89.

Jumat, wiwitan 90.

Setu, wiwitan minggu kaping 84.

**MINGGU KEDUA Sawisé Pentakosta,
DINA KABEH WALI,
sing sumunar ing tanah Rusia**

Prokeimenon, nada 1

Mugi sih-rahmat Panjenengan, ya Gusti, ana ing sacedhake kita, / amarga kita nyandhak pangarep-arep kita marang Panjenengan.

Ayat: Padha bungah, he wong sing bener, ing Gusti – puji pantes kanggo wong sing bener. **Mazmur**
32:22, 1

Lan Prokeimenon para Kudus, Nada 4

Kanggo para wali sing manggon ing bumi Panjenengané, Gusti kanthi ajaib wis ngetokaké kabèh karsa Panjenengané ing antarané wong-wong mau.

Mazmur 15:3

Intonasi 81B lan intonasi suci 330.

Alleluia, nada 1

Ayat: Gusti mbalekake bebendene kanggo aku lan ngendhalekake bangsa-bangsa kanggo aku.

Ayat: Panjenengané nylametaké raja kanthi kamulyan lan paring welas asih marang sing diurapi, Dawud, lan marang keturunan salawas-lawase.

Cf. Mazmur 17:48, 51

Alleluia kanggo para wali, Nada 4

Ayat: Ya Allah, kita wis krungu nganggo kuping kita, lan bapak-bapak kita wis nyritakake marang kita.

Ayat: Amarga Panjenengan wis nylametaké kita saka wong-wong sing nindhes kita lan nggawe isin marang wong-wong sing sengit marang kita.

Mazmur 43:2A, 8

MINGGU KETIGA

Senèn, wiwitan 94.

Selasa, maca 95.

Rebo: wiwitan 96A.

Kemis, maca 98.

Jumat, wiwitan 101.

Setu: wiwitan 85.

Minggu 3, wiwitan 88A.

Minggu 4

Senèn, wiwitan 102.	Kemis, wiwitan 106.
Selasa, wiwitan 104.	Jumat, wiwitan 107.
Rebo: wiwitan 105.	Setu: 92.

Minggu 4, diwiwiti saka 93.

MINGGU KALIMA

Senèn, wiwitan 109.	Kemis, wiwitan 118.
Selasa, wiwitan 114.	Jumat, wiwitan 120.
Rebo: wiwitan 117.	Setu: 97.

Minggu 5, diwiwiti saka 103.

MINGGU KAPING 6

Senèn, wiwitan 121A.	Kemis, wiwitan 129.
Selasa, wiwitan 122.	Jumat, wiwitan 130B.
Rebo, wiwitan 127.	Setu, wiwitan 100.

Minggu 6, diwiwiti saka 110.

MINGGU KAPING PITU

Senèn: wiwiti 134.	Kemis, wiwitan 138.
Selasa: wiwitan 136.	Jumat, wiwitan 139.
Rebo, wiwitan 137.	Setu: wiwitan 108.

Minggu kaping 7, wiwitan 116.

Minggu 8

Senèn, wiwitan 142.	Kemis, wiwitan 147.
Selasa, wiwitan 144.	Jumat, wiwitan 148.
Rebo, wiwitan 145.	Setu, wiwitan 111.

Minggu 8, diwiwiti saka 124.

MINGGU 9

Senèn: rega mbukak 150.	Kemis: mbukak ing 155.
Selasa: diwiwiti saka 152.	Jumat: miwiti saka 157.
Rebo: 154A.	Setu, wiwitan 113.

Minggu 9, wiwitan 128.

MINGGU 10

Senèn, wiwitan 159.	Kemis, wiwitan 167A.
Selasa, wiwitan 161.	Jumat, wiwitan 169.
Rebo, wiwitan 165.	Setu, wiwitan 119.

Minggu kaping 10, diwiwiti saka 131.

MINGGU 11

Senèn, wiwitan 171.	Kemis, diwiwiti saka 175.
Selasa, wiwitan 172.	Jumat, wiwitan 177.
Rebo, wiwitan 173.	Setu: wiwitan 123.

Minggu 11, diwiwiti saka 141.

MINGGU 12

Senèn, wiwitan 179.	Kemis: diwiwiti saka 183.
Selasa: wiwitan 180.	Jumat, wiwitan 184.
Rebo, wiwitan 182A.	Setu, wiwitan 125C.

Minggu 12, diwiwiti saka 158.

Minggu 13

Senèn, wiwitan 186.	Kemis, wiwitan 190.
Selasa: wiwitan 187.	Jumat, wiwitan 192.
Rebo, wiwitan 189.	Setu: 126.

Minggu 13, diwiwiti saka 166.

MINGGU 14

Senèn, wiwitan 195.	Kemis, wiwitan 198.
Selasa, diwiwiti saka 196.	Jumat, wiwitan 201.
Rebo, wiwitan 197.	Setu: wiwitan 130A.

Minggu 14, diwiwiti 170.

MINGGU 15

Senèn, wiwitan 202.	Kemis, wiwitan 208B.
Selasa, wiwitan 204.	Jumat, wiwitan 210A.
Rebo, wiwitan 207.	Setu, wiwitan 132.

Minggu 15, wiwitan 176.

MINGGU 16

Senèn, wiwitan 211.	Kemis, wiwitan 216.
Selasa, diwiwiti saka 212.	Jumat, diwiwiti saka 217.
Rebo, wiwitan 214.	Setu: wiwitan 146.

Minggu 16, wiwitan 181.

MINGGU KA-17

Senèn, wiwitan 219.	Kemis, wiwitan 225.
Selasa, wiwitan 222.	Jumat, wiwitan 226.
Rebo, wiwitan 223.	Setu: wiwitan 156.

Minggu 17, diwiwiti saka 182B.

MINGGU 18

Senèn, wiwitan 227.	Kemis, wiwitan 232.
Selasa, wiwitan 230A.	Jumat, wiwitan 234.
Rebo, wiwitan 231.	Setu, wiwitan 162.

Minggu 18, diwiwiti saka 188.

MINGGU 19

Senèn, wiwitan 235.	Kemis, wiwitan 238.
Selasa, wiwitan 236.	Jumat, wiwitan 239.
Rebo, wiwitan 237.	Setu: 164.

Minggu 19, wiwitan 194.

MINGGU 20

Senèn, wiwitan 241.	Kemis, wiwitan 244.
Selasa, wiwitan 242.	Jumat, wiwitan 245.
Rebo, wiwitan 243.	Setu, wiwitan 168.

Minggu 20, wiwitan 200.

MINGGU 21

Senèn, wiwitan 248.	Kemis, wiwitan 252.
Selasa, wiwitan 249A.	Jumat, wiwitan 253.
Rebo, wiwitan 251.	Setu, wiwitan 174.

Minggu 21, wiwitan 203.

MINGGU 22

Senèn, wiwitan 255.	Kemis, wiwitan 260A.
Selasa, wiwitan 256.	Jumat, wiwitan 261.
Rebo, wiwitan 259.	Setu, wiwitan 178.

Minggu 22, diwiwiti saka 215A.

MINGGU 23

Senèn, wiwitan 262.	Kemis, wiwitan 265.
Selasa, wiwitan 263.	Jumat, wiwitan 266.
Rebo, wiwitan 264.	Setu, wiwitan 185.

Minggu 23, diwiwiti 220A.

MINGGU 24

Senèn, wiwitan 267.	Kemis, wiwitané 271.
Selasa: wiwitan 268.	Jumat, wiwitan 272.
Rebo: 269.	Setu: wiwitan 191.

Minggu 24, diwiwiti saka 221.

MINGGU 25

Senèn, wiwitan 274A.	Kemis, wiwitan 276.
Selasa, wiwitan 274B.	Jumat, wiwitan 277.
Rebo, wiwitan 275.	Setu, wiwitan 199.

Minggu 25, wiwitan 224A.

MINGGU 26

Senèn, wiwitan 278.	Kemis, wiwitan 283.
Selasa, wiwitan 279.	Jumat, wiwitan 285A.
Rebo, wiwitan 281.	Setu, wiwitan 205.

Minggu 26, diwiwiti saka 229.

MINGGU 27

Senèn, wiwitan 285B.	Kemis, wiwitané 289.
Selasa, wiwitan 286.	Jumat, wiwitan 290A.
Rebo, wiwitan 287.	Setu, wiwitan 213.

Minggu 27, wiwitan 233.

MINGGU KA-28

Senèn, wiwitan 294. Kemis, wiwitan 300B.
Selasa, wiwitan 297. Jumat, wiwitan 301.
Rebo, wiwitan 299. Setu: 218.
Minggu 28: 250.

MINGGU 29

Senèn, wiwitan 308. Kemis: diwiwiti saka 315.
Selasa: diwiwiti saka 310. Jumat: wiwitan 317.
Rebo, wiwitan 312. Setu: 220B.
Minggu 29, diwiwiti saka 257.

MINGGU KA-30

Senèn: rega pambuka 319. Kemis, wiwitan 326.
Selasa: wiwitan 321A. Jumat: wiwitan 327.
Rebo, wiwitan 323. Setu, wiwitan 228.
Minggu 30, diwiwiti saka 258.

MINGGU 31

Senèn, wiwitan 329A. Kemis, wiwitan 51B.
Selasa, wiwitan 333A. Jumat, wiwitan 52.
Rebo, wiwitan 50B. Setu, wiwitan 249B.
Minggu 31, wiwitan 280B.

MINGGU 32

Senèn, wiwitan minggu 53. Kemis, wiwitan 56.
Selasa, wiwitan 54. Jumat, wiwitan 58A.
Rebo, wiwitan 55. Setu, wiwitan 273.
Minggu 32, diwiwiti 285B.

MINGGU 33

Senèn: wiwitan 59. Kemis, wiwitan 62.
Selasa, wiwitan 60. Jumat: wiwitan 64.
Rebo: wiwitan 61. Setu, maca 293.
Minggu 33, babagan panagih pajeg lan wong Farisi, wiwitan 296.

MINGGU KA-34

Senèn, maca 66.	Kemis, maca 69.
Selasa, maca 67.	Jumat, maca 70.
Rebo, wiwitan 68A.	Setu, maca 295.

Minggu kaping 34, babagan Putra Sing Mbalèk, diwiwiti saka 135.

MINGGU KA-35

Senèn, maca 71.	Kemis, wiwitan 74B.
Selasa, wiwitan 72.	Jumat, wiwitan 75.
Rebo, wiwitan 73A.	

Setu Prapaskita

Prokeimenon, nada 6

Rohé bakal manggon ing tengah-tengah berkah.

Ayat: Dhumateng Panjenengan, Gusti, kula anglangkungaké atiku, Allah kula. Cf. Mazmur 24:13A, 1–2A

Intonasi 146 lan, kanggo pangasoing arwah sing wis seda, intonasi 270.

Alleluia, nada 6

Teks: Begja wong sing kowe wis milih lan nggawa cedhak marang kowe, ya Gusti.

Lirik: Lan elingané lestari saka generasi nganti generasi.

Cf. Mazmur 64:5; 44:18A

MINGGU KA-35, PUASA DAGING

Prokeimenon, nada 3

Agung Gusti kita, agung uga kakuwatané, / lan kawicaksanané ora ana tandhingané.

Ayat: Puji Gusti, awit becik nyanyi kidung; pujian marang Gusti kita endah.

Mazmur 146:5, 1

Intonasi 140.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Ayo padha bungah ing Gusti; ayo padha sorak-sorak marang Gusti Allah, Juruwilahan kita.

Ayat: Ayo padha cepet-cepet menyang ngarsané karo pujian, lan ayo padha sorak-sorak marang Panjenengané ing kidung.

Mazmur 94:1, 2

Senèn, Siklus 76.

Selasa, maca 77.

Kemis, minggu kaping 78.

Setu 37, puasa tanpa keju

Prokeimenon, Nada 4

Para wali bakal dimulyakaké ing kamulyan / lan bakal bungah ing pangarsané.

Ayat: Puji-pujian marang Gusti ana ing kerongkongané, lan pedhang landhep loro ana ing tangané.

Mazmur 149:5, 7

Intonasi 115 lan intonasi para wali 213.

Alleluia, nada 2

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita.

Ayat: Padha bungah ing Gusti, lan padha seneng, he wong sing bener, lan padha sombong, kowe kabeh sing lurus atine.

Mazmur 91:14; 31:11

Minggu Keju

Prokeimenon, Nada 8

Ndonga lan nepaki nazarmu marang Gusti Allah, Pangeran kita.

Ayat: Gusti Allah dikenal ing Yehuda; asmané agung ing Israel.

Mazmur 75:12, 2

Intonasi 112.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Apik muji Gusti lan nyanyi babagan Asmamu, ya Sang Maha Luhur.

Ayat: Ngumumaké sih-rahmat Panjenengan ing esuk sing isih kèri lan kabeneran Panjenengan sajrone wengi.

Mazmur 9 1:2, 3

[Bali menyang daftar isi.](#)

URUTAN MAOSAN SAKEPÉT SAJRONE PRAPASKITA AGUNG

SINTI 1 LENTU AGENG

Prokeimenon, nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndedonga marang Panjenengan. Mazmur 63:11A, 2A

Intonasi 303 lan intonasi suci 292.

Alleluia, nada 4

Ayat: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; dheweke bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

MINGGU 1 LENT SANTOS

Prokeimenon, Nada 4, Lagu Para Bapa

Mugi pinaringan berkah Panjenengan, ya Gusti Allah para leluhur kita, / lan asmanipun pantes dipuji lan dimulyakake salawas-lawase.

Ayat: Amarga Panjenengan bener ing kabèh sing wis Panjenengan tindakake marang kita. Dan 3:26, 27A

Prokeimenon 329B.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Musa lan Harun kalebu imam-imam Panjenengané, lan Samuel kalebu wong-wong sing nelukaké asmané.

Ayat: Padha nelokake Gusti, lan Panjenengané mangsuli.

Mazmur 98:6

ING PAMBAGYA DONGENG

Prokeimenon, Nada 4

Sing ditandur ing omahé Gusti / bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita.

Ayat: Padha bungah kowe sing bener ing Gusti; pujian pantes kanggo wong sing jujur. Mazmur 91:14; 32:1

Intonasi 121B.

Alleluia ora dinyanyikake.

Setu Minggu Kapindho Prapaskah Agung

**Prokeimenon lan Alleluia dina iki lan kanggo pangasoing arwah.
Pembacaan 309 lan, kanggo pangasoan para almarhum, pembacaan 270.**

Minggu kapindho saka Puasa Agung

Prokeimenon, nada 5

Panjenengan, ya Gusti, badhé ngreksa lan njagi kita / saking generasi punika lan salami-laminipun.

Ayat: Selamatna aku, ya Gusti, awit ora ana siji wae sing bener.

Mazmur 11:8, 2A

Lan prokimen suci, nada 1

Cangkemu bakal ngucapaké kawicaksanan, lan renungan atiku bakal maringi pangerten. Mazmur 48:4

Wiwitan 304 lan wiwitan suci 318A.

Alleluia ing nada.

Saptu Minggu Katelu Puasa Agung

**Prokeimenon lan Alleluia kanggo dina lan kanggo pangasoing arwah.
Pembacaan 325 lan, kanggo pangasoing para almarhum, pembacaan 270.**

Minggu kaping 3 saka Puasa Agung

Prokeimenon, Nada 6

Slametakna, ya Gusti, umat Panjenengan / lan berkahna pusakan Panjenengan.

Ayat: Dhuh Gusti, kula nguwuh marang Panjenengan. Dhuh Allah kula, amben panjenengan meneng, saha panjenengan ngremehake kula.

Mazmur 27:9, 1A

Intonasi 311A.

Alleluia, nada 8

Ayat: Elinga umat Panjenengan, sing sampun Panjenengan entuk wiwit wiwitan.

Ayat: Nanging Gusti Allah, Sang Raja kita wiwit jaman mbiyen, wis nglaksanani kaslametan ing tengahing bumi.

Mazmur 73:2A, 12

Saptu Minggu Kaping 4 Prapaskah Agung

**Prokeimenon lan Alleluia kanggo dina iki lan kanggo pangasoan para almarhum.
Diwiwiti saka 313 lan kanggo pangasoan para almarhum, diwiwiti saka 163.**

Minggu kaping 4 saka Puasa Agung

Prokeimenon saka nada lan prokeimenon kanggo wali, nada kapitu

Para wali bakal dimulyakaké ing kamulyané lan bakal bungah ing ambené.

Mazmur 149:5

Pembacaan 314 lan bacaan kanggo santo, 229.

Alleluia saka nada.

Alleluia marang sang wali

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita.

Mazmur 91:14

Setu Minggu kaping 5 saka Puasa Agung

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

Komposisi 322 lan Komposisi 320 saka Theotokos.

Alleluia, nada 8

Ayat: Munggaha, ya Gusti, lan mlebu ing pangasoan Panjenengan, Panjenengan lan prau kasucian Panjenengan.

Ayat: Elinga, ya Gusti, marang Daud lan kabèh alus atiné.

Mazmur 131:8, 1

MINGGU KALIMA LENTANG AGENG

Prokeimenon saka nada lan santo, prokeimenon, nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para wali; Gusti Allahé Israèl.

Mazmur 67:36A

Wiwitan 321B lan wiwitané sing Mulya 208A.

Alleluia miturut nada.

Setu Minggu Kaping 6 saka Puasa Agung, Setu Lazarus

Prokeimenon, nada 3

Gusti iku padhanging uripku lan Juruslametku: sapa sing tak ajeni?

Ayat: Gusti Allah iku panglindhunging uripku: sapa sing arep tak wedi?

Mazmur 26:1

Wiwitan 333B.

Alleluia, nada 5

Ayat: Gusti Allah wis lungguh ing pangarsaning sing maha mulya; piyambakipun nganggo busana kamulyan.

Ayat: Amarga Panjenengané wis netepaké donya, lan ora bakal obah.

Mazmur 92:1A, 1B

WAIY MINGGU

Prokeimenon, Nada 4

Kabulilah Panjenengané sing rawuh ing asmané Gusti; / Gusti iku Sang Yehovah, lan Panjenengané wis ngetokaké dhiri marang kita.

Ayat: Padha matur nuwun marang Gusti, awit Panjenengané becik; awit sih-rahmate langgeng salawas-lawase.

Mazmur 117:26A, 27A, 1

Wiwitan 247.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Nyanyèkaké lagu anyar marang Gusti, amarga Gusti wis nindakake kaajaiban.

Ayat: Kabeh pucuking bumi wis weruh kaslametané Gusti Allah kita.

Mazmur 97:1A, 3B

KEMIS MAUNDY

Prokeimenon, Nada 7

Para pangéran padha kumpul bebarengan / nglawan Gusti lan nglawan Sang Kristus Panjenengané.

Ayat: Napa bangsa-bangsa padha nesu, lan wong-wong padha ngrancang sing sia-sia? Mazmur 2:2B, 1

Wiwitan 149.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja wong sing nggatekake wong mlarat lan wong sing butuh pitulungan: ing dina bala Gusti bakal nylametake dheweke.

Ayat: Mungsuh-mungsuhku padha ngomong ala marang aku: 'Nalika kapan dhèwèké bakal mati, lan jenengé bakal sirna?'

Ayat: Sing mangan rotiku wis ngangkat sikilé marang aku.

Mazmur 40:2, 6, 10B

JUM'AT SUCI

Ing jam kapisan, 215B diwiwiti.

Ing jam katelu, cacah diwiwiti saka 88B.

Ing jam enem, cacah diwiwiti saka 306.

Ing jam sanga, wiwitan 324.

Ing Wespers, prokeimenon nada 6

Padha nylempitake aku menyang jurang paling jero, / menyang pepeteng lan bayangan pati.

Ayat: Ya Gusti, Allah panyelamat kula, kula njerit ing awan – lan ing bengi ing ngarsamu. Mazmur 87:7, 2

Pambacaan 125B.

Alleluia, nada 5

Ayat: Selamatna aku, ya Gusti Allah, amarga banyu wis nganti nyawaku.

Ayat: Nyawaku wis nampa hina lan sangsara.

Ayat: Muga-muga mripaté padha peteng, supaya padha ora bisa ndeleng.

Mazmur 68:2, 21A, 24A

Saptu Suci

Ing Matins, prokeimenon, nada 7

Munggaha, ya Gusti Allahku, mugi tangan Panjenengan ingajèni; / aja lali marang wong mlarat Panjenengan salawas-lawase.

Ayat: Aku bakal muji Panjenengan, ya Gusti, kanthi sakabehing atiku; aku bakal nyatakake kabèh kaajaiban Panjenengan.

Mazmur 9:33, 2

Prokeimenon 133, 206.

Alleluia, nada 5

Ayat: Mugi Gusti Allah munggah, lan mugi mungsuh-mungsuhé sumebar; mugi sing sengit marang Panjenengané mlayu saka ngarsané.

Ayat: Kaya asap sirna, mangkono uga padha sirna; kaya lilin lumer ing ngarep geni, mangkono uga padha lumer.

Ayat: Mangkono wong sing ala bakal musna saka ngarsané Gusti, lan wong sing bener padha bungah.

Mazmur 67:2–4A

Ing Liturgi, prokeimenon nada 5

Kabeh bumi padha sujud ing ngarsané Panjenengan lan padha nyanyi marang Panjenengan, / padha nyanyi marang asmané Panjenengan, ya Sang Maha Luhur.

Antifon: Merenang krasa bungah marang Gusti, kabeh bumi; padha nyanyi puji-pujian marang Asmané.

Mazmur 65:4, 1–2A

Diwiwiti 91.

**Tinimbang 'Alleluia',
Kita nyanyi Mazmur 81, nada 7**

Pamaca: Munggaha, ya Gusti, lan ngadili bumi, amarga Panjenengan bakal nampa pusaka Panjenengan ing antarané kabèh bangsa.

Paduan Suara: Bangun, ya Gusti, lan ngadili bumi:

Ayat: Gusti Allah ngadeg ing antarané kumpulan déwa-déwa, lan ngadili ing antarané déwa-déwa.

Paduan Suara: Bangun, ya Gusti, lan ngadili bumi:

Bait: Suwene pira kowe bakal ngadili kanthi ora adil lan mberkahi wong sing ala?

Kor: Munggaha, ya Gusti, lan ngadili bumi:

Ayat: Adili anak yatim lan wong mlarat; bebasake wong andhap asor lan wong kang butuh pitulungan.

Kor: Munggah, ya Gusti, lan ngadili bumi:

Ayat: Lepasna wong sengsara lan wong mlarat; nylametna saka tangan wong dosa.

Refrain: Bangun, ya Gusti, lan ngadili bumi:

Ayat: Padha ora ngerti lan ora mangertos; padha ngumbara ing pepeteng.

Kor: Munggaha, ya Gusti, lan ngadili bumi:

Ayat: Kabeh dhasar bumi padha goyang. Aku kandha: 'Kowe kuwi dewa-dewa, lan kowe kabeh putra-putrané Sing Maha Luhur.' Nanging kowe mati kaya manungsa, lan tiba kaya pangeran apa waé.

Kor: Munggaha, ya Gusti, lan ngadili bumi:

Pembaca: Bangun, ya Gusti Allah, lan ngadili bumi.

Kor: Amarga kowe bakal nampa warisan ing antarané bangsa-bangsa.

[Bali menyang dhaptar isi.](#)

PROKIMENIA LAN ALLELUIA MINGGU

TON 1

Prokeimenon

Mugi sih-rahmat Panjenengan, ya Gusti, ana ing sacedhake kita, / amarga kita nyandhak pangarep-arep kita marang Panjenengan.

Ayat: Padha bungah kowe sing bener ing Gusti – puji pantes kanggo wong sing bener. **Mazmur 32:22,**
1

Alleluia

Ayat: Gusti Allah mbalesaké aku lan ngendhalèkaké bangsa-bangsa kanggo aku.

Ayat: Panjenengané nylametaké raja kanthi kamulyan lan paring welas asih marang sing diurapi, Dawud, lan marang keturunan salawas-lawase. **Cf. Mazmur 17:48, 51**

TON 2

Prokeimenon

Gusti iku kekuwatanku lan kidungku, lan Gusti wis dadi panyelamatku.

Ayat: Gusti Allah wis ngukum aku, nanging ora nyerahake aku marang pati. **Mazmur 117:14, 18**

Alleluia

Ayat: Mugi Gusti mireng panjenengan ing dina kasangsaran; mugi asma Allahé Yakub nglindhungi panjenengan.

Ayat: Ya Gusti, nylametaké raja lan ngrungokké kita ing dina nalika kita nyuwun marang Panjenengan. **Mazmur 19:2, 10**

TON 3

Prokeimenon

Nyanyèkna marang Gusti Allah kita, nyanyèkna, / nyanyèkna marang Sang Prabu kita, nyanyèkna.

Ayat: Kabeh bangsa, tepuk tangan; sorak-sorak marang Gusti Allah kanthi swara kabungahan. **Mazmur 46:7, 2**

Alleluia

Ayat: Ing Panjenengan, ya Gusti, kula pasrah; mugi kula boten nate kuciwa.

PROKEIMENA LAN ALLELUIA MINGGU

Ayat: Dadi Gustiku lan pangayomaning kula, supaya Panjenengan nylametake kula. Mazmur 30:2A, 3B

TON 4

Prokeimenon

Endah sanget pakaryan Panjenengan, ya Gusti; / Panjenengan sampun nyipta sedaya kalayan kawicaksanan.

Ayat: Pujia Gusti, he nyawaku! He Gusti Allahku, Panjenengan agung sanget.

Mazmur 103:2A, 1

Alleluia

Antifon: Kuwatna, makmurna, lan mrentahna amarga kabeneran, andhap asor, lan kaadilan.

Ayat: Panjenengan sampun remen ing kabeneran lan sengit marang kajahatan.

Mazmur 44:5A, 8A

TON 5

Prokeimenon

Panjenengan, Gusti, bakal ngreksa lan njaga kita supaya aman / saka generasi iki lan salawas-lawase.

Ayat: Selamatna aku, ya Gusti, awit ora ana siji wae sing bener.

Mazmur 11:8, 2A

Alleluia

Ayat: Aku bakal nyanyi babagan sih-Mu, ya Gusti, salawas-lawase; karo cangkemu aku bakal ngumumake kabeneran-Mu saka generasi nganti generasi.

Ayat: Amarga Panjenengan sampun ngendika, 'Kasihatan bakal ditegesake salawas-lawase'—kasetyan Panjenengan bakal ditegesake ing swarga.

Mazmur 88:2, 3

TON 6

Prokeimenon

Slametakna, ya Gusti, umat Panjenengan / lan berkahana pusaka Panjenengan.

Ayat: Marang Panjenengan, ya Gusti, aku njerit. Ya Allahku, aja meneng, aja ngremehake aku.

Mazmur 27:9A, 1A

Alleluia

Ayat: Sing manggon ing pangayomaning Gusti kang Maha Luhur bakal manggon ing sangisoring tedhunge Gusti Allah kang maha luhur.

Ayat: Panjenenganipun badhé ngandika dhumateng Gusti: 'Panjenenganipun tameng kula lan pangayoman kula, Gusti Allah kula, ingkang kula pitados.'

Mazmur 90:1, 2

TON 7

Prokeimenon

Gusti Allah bakal maringi kekuwatan marang umat-Nya, Gusti Allah bakal mberkahi umat-Nya kanthi katentreman.

Ayat: Pasrahakna marang Gusti, he para putraning Gusti, pasrahakna marang Gusti anak wedhus jantan enom.

Mazmur 28:11, 1A

Alleluia

Ayat: Apik muji Gusti lan nyanyi bab asmamu, ya Sang Maha Luhur.

Ayat: Ngumumake sih-rahmat Panjenengan ing esuk-esuk lan kabeneran Panjenengan sajrone wengi.

Mazmur 91:2, 3

TON 8

Prokeimenon

Ndonga lan nepaki janji-janjimu marang Gusti Allah, Tuhan kita.

Ayat: Gusti Allah dikenal ing Yehuda; asmané agung ing Israel.

Mazmur 75:12A, 2

Alleluia

Antifon: Ayo padha teka, padha bungah ing Gusti; ayo padha sorak-sorak marang Gusti, Juruwilahan kita.

Ayat: Ayo padha cepet-cepet mlebu ing ngarsané karo pujian, lan ayo padha nyanyi kidung marang Panjenengané.

Mazmur 94:1, 2

[Bali menyang daftar isi.](#)

PROKIMEN LAN ALLELUIA DINA ING PAMINGGU

SENIN

Prokeimenon, Nada 4

Panjenengan nggawe malaikat-malaikat Panjenengan dadi roh, / lan para abdi Panjenengan dadi kobongan geni.

Ayat: Pujia Pangeran, he nyawaku! He Pangeran, Gustiku, Panjenengan agung sanget.

Mazmur 103:4, 1A

Alleluia, nada 5

Ayat: Puji Panjenengané, kabèh malaikaté; puji Panjenengané, kabèh pasukanné.

Ayat: Amarga Panjenengané ngandika, banjur padha ana; Panjenengané paring dhawuh, banjur padha kawangun.

Mazmur 148:2, 5B

SELASA

Prokeimenon, Nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndedonga marang Panjenengan.

Mazmur 63:11A, 2A

Alleluia, nada 4

Ayat: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; dheweke bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita.

Mazmur 91:13, 14

Rebo

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, hai Putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sihmu.

Mazmur 44:11A, 13B

KAMIS

Prokeimenon, Nada 8

Swara padha sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembungé nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti Allah; langit kang amba nyatakake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan – ing pasamuwan para suci.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para suci.

Mazmur 88:6, 8A

JUM'AT

Prokeimenon, Nada 7

Mulyakna Gusti Allah kita, lan sembahna ing pangkal sikilé, / awit iku suci.

Ayat: Gusti Allah wis lungguh ing pangastané: muga-muga bangsa-bangsa padha nesu. ^{1A} Mazmur 98:5,

Alleluia, Nada 1

Ayat: Elinga umat Panjenengan, sing sampun Panjenengan entuk wiwit wiwitan.

Ayat: Nanging Gusti Allah, raja kita wiwit jaman mbiyen, wis nglaksanani panyelamatan ing tengahing bumi.

Mazmur 73:2A, 12

Setu

Prokeimenon, Nada 8

Bungah ing Gusti, / lan seneng kowe sing bener.

Ayat: Begja wong-wong sing kasalahané wis diapura lan dosa-dosané wis katutup. Mazmur 31:11A, 1

Ing upacara pangapura arwah, Prokeimenon kapindho, nada 6

Rohé bakal manggon ing tengah-tengah berkah.

Cf. Mazmur 24:13A

Alleluia, nada 4

Ayat: Wong sing bener padha njerit, lan Gusti krungu; Panjenengané nylametaké saka kabèh kasangsarané.

Ayat: Akèh sangsara sing dialami wong sing bener – nanging Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku.

Mazmur 33:18, 20

Lan kanggo pangasoing atiné

Ayat: Begja wong-wong sing kowe wis milih lan nyedhakake marang kowe, ya Gusti. Lan elingane lestari saka generasi nganti generasi.

Cf. Mazmur 64:5; 44:18A

Bali menyang tabel isi.

PROKIMENA, RASUL-RASUL LAN ALLELUIA KANGGO PERAYAAN TETEP

SEPTEMBER

1. Simeon Sang Stylite sing Kinormatan lan Taun Gerejawi Anyar

Prokeimenon, Nada 3

Agung Gusti kita, agung uga kakuwatané, / lan kawicaksanané ora ana tandhingané.

Ayat: Pujia Gusti, awit becik nyanyi kidung; pujian marang Gusti kita endah.

Mazmur 146:5, 1

Lan marang Sing Kinormatan, Prokeimenon, Nada 7

Agaweing ing paningalé Gusti iku pati para wali Panjenengané.

Mazmur 115:6

Intonasi 282 lan, kanggo sing Mulya, intonasi 258.

Alleluia, nada 4

Ayat: Pantès kanggé Panjenengan, ya Gusti, dipuji ing Sion, lan kanggé Panjenengan paugeran bakal dipersembhaké ing Yerusalem.

Ayat: Panjenengan mberkahi mahkota taun kanthi kabecikan Panjenengan, ya Gusti. Mazmur 64:2, 12A

Lan marang Sing Kinormatan, Nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Mazmur 111:1

4. Santo Joasaph, Uskup Belgorod

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku—pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Diwiwiti 318A.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatne ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30, 31

5. Bab nabi suci Zakharia lan Elizabet sing bener

Prokeimenon, nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndonga marang Panjenengan.

Mazmur 63:11A, 2A

Wiwitan 314.

Alleluia, Nada 7

Antifon: Padhang wis sumunar marang wong sing bener, lan kabungahan tumrap wong sing lurus atiné.

Ayat: Padha bungah kowe wong sing bener ing Gusti, lan padha umumna pangeling marang panggon suci-Nya. Mazmur 96:11, 12

**6. Pangeling-eling mujijat
saka Malaikat Agung Mikael ing Kolosae (Chonae)**

Prokeimenon, nada 4

Sampeyan nggawe malaikat-malaikat Panjenengan dadi roh, / lan abdi-abdi Panjenengan dadi geni murub.

Ayat: Pujia Pangeran, he nyawaku! He Pangeran, Gustiku, Panjenengan dipundhèwèkaké sanget. Mazmur 103:4, 1A

Wiwitan 305.**Alleluia, Nada 5**

Ayat: Puji Panjenengané, kabèh malaikaté; puji Panjenengané, kabèh pasukuané.

Ayat: Amarga Panjenengané ngandika, banjur padha ana; Panjenengané mréntah, banjur padha kabangun. Mazmur 148:2, 5B

7. Martir Sozont**Prokeimenon, Nada 7**

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndedonga marang Panjenengan. Mazmur 63:11A, 2A

Wiwitan 233.**Alleluia, Nada 4**

Antifon: Wong sing bener padha njerit, lan Gusti Allah ngrungokake.

Ayat: Wong sing bener nduwé akèh sedhih – lan Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku. Mazmur 33:18A, 20

**8. Kelahiran Sang Indhung Gusti Allah ingkang Paling Suci
Ibu kita ing Allah
lan Sang Perawan Maria sing tansah dadi Perawan**

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang asor abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan. Lukas 1:46–48

Awal 240.**Alleluia, Nada 8**

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sihmu. Mazmur 44:11A, 13B

9. Sing suci lan bener Para wong tuwa sing nggawa Gusti, Yokim lan Ana

Prokeimenon saka pesta lan para wali, nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para wali, Gusti Allahé Israèl.

Mazmur 67:36A

Introit biasa lan kanggo para wali, introit 210B.

Alleluia kanggo perayaan lan para wali, nada 1

Ayat: Kaselamatan wong sing bener asalé saka Gusti, lan Panjenengané dadi pangayomané nalika wektu kasangsaran.

Mazmur 36:39

11. Sing Mulya Silouan saka Gunung Athos

Prokeimenon saka pesta lan kanggo Sing Kinurmatan, nada 7

Mati para wong suci iku larang regane ing paningalé Gusti.

Mazmur 115:6

Introit biasa lan kanggo Sing Mulya, introit 213.

Alleluia kanggo perayaan lan kanggo Sing Mulya, nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

12. Pungkasaning Pesta Lairé Ibuné Gusti

Prokeimenon saka pesta, nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan rohku bungah ing Gusti, Juruslametku.

Ayat: Panjenengané wis maringi sih marang andhap asor abdi putriné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Introit Biasa lan Perayaan, Introit 240.

Alleluia saka pesta, nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sih panjenengan.

Mazmur 44:11A, 13B

Setu sadurunge Peninggian

Prokeimenon, nada 3

Nyanyèkna marang Gusti Allah kita, nyanyèkna, / nyanyèkna marang Sang Prabu kita, nyanyèkna.

Ayat: Kabeh bangsa, tepuk tangan; sorak marang Gusti Allah kanthi swara kabungahan.

Mazmur 46:7, 2

Intonasi 126.

Alleluia, Nada 5

Ayat: Aku bakal nyanyi babagan sih-Mu, ya Gusti, salawas-lawase; karo cangkemu aku bakal ngumumake kabeneran-Mu saka generasi nganti generasi.

Ayat: Amarga Panjenengan sampun ngendika, 'Karisma kaasih bakal lestari langgeng'—kasetyan Panjenengan bakal diadegaké ing swarga.

Mazmur 88:2, 3

Minggu sadurunge Peninggian**Prokeimenon, Nada 6**

Slametakna, ya Gusti, umat Panjenengan / lan berkahana pusaka Panjenengan.

Ayat: Marang Panjenengan, ya Gusti, aku njerit. Ya Allahku, aja meneng, aja ngremehake aku.

Mazmur 27:9A, 1A

Intonasi 215A.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Aku wis ngluhurake sing kapilih saka antarané umatku.

Ayat: Delengen, tanganKu bakal nyengkuyung dheweke, lan lengenKu bakal nguwatake dheweke.

Mazmur 88:20B, 22

**13. Pembaruan Bait Suci
bab Kebangkitan Kristus ing Yerusalem**

Prokeimenon, nada 4

Kasucian pantes tumrap griya Panjenengan, ya Gusti, / salawas-lawase.

Ayat: Gusti Allah wis lungguh ing pangarsaning kraton; Panjenengané nganggo busana kamulyan.

Mazmur 92:5B, 1A

Intonasi 307.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Dhasaré ana ing gunung-gunung sing suci.

Ayat: Bab-bab kamulyan diucapake babagan kowe, ya kutha Allah.

Mazmur 86:1, 3

**14. Pangluhuré sing Suci
lan Salib sing maringi urip saka Gusti**

Prokeimenon, nada kapitu

Mulyakna Gusti Allah kita, / lan sembahna ing sikilé, awit iku suci.

Ayat: Gusti Allah wis lungguh ing pangarsaning singgasana: bangsa-bangsa padha nesu. Mazmur 98:5, 1A

Intonasi 125A.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Elinga umat Panjenengan, sing sampun Panjenengan entuk wiwit wiwitan.

Ayat: Nanging Gusti Allah, raja kita wiwit jaman mbiyen, wis nglaksanani kaslametan ing tengahing bumi. Mazmur 73:2A, 12

Setu sawisé Peninggian

Prokeimenon lan Alleluia saka pesta.

Pambacaan 125B.

Minggu sawisé Pangluhuré Salib

Prokeimenon lan Alleluia saka perayaan.

Pambacaan 203.

16. Pangguré Agung Euphemia sing Pantes Dipuji**Prokeimenon saka pesta lan Sang Martir Agung, nada 4**

Gusti Allah nggumunake ing para wali Panjenengané; Gusti Allahé Israèl.

Mazmur 67:36A

Wacan Biasa lan wacané Sang Martir Agung, wacan nomer 181.

Alleluia saka perayaan lan Sang Martir Agung, nada 1

Ayat: Aku sabar ngenteni Gusti, lan Panjenengané merhatiaké aku lan ngrungokaké pandongaku.

Ayat: Panjenengané nyelehaké sikilku ing watu lan nguwataké langkahku.

Mazmur 39:2, 3B

20. Panggure Martir Agung Eustathius Plakidas

Prokeimenon saka perayaan lan Sang Martir Agung, nada 4

Kanggo para wali sing ana ing bumi Panjenengané, Gusti kanthi ajaib wis mbukak kabèh karsa Panjenengané ing antarané.

Mazmur 15:3

Prokeimenon Biasa lan Prokeimenoné Sang Martir Agung, Prokeimenon 233.

Alleluia saka perayaan lan Sang Martir Agung, nada 4

Stikhos: Wong sing bener padha njerit – lan Gusti krungu.

Ayat: Wong sing bener nduwé akèh sedhih – lan Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku. Mazmur 33:18A, 20

21. Rangkaian Pesta Pangluhuré Salib Suci.

**Santo Demetrius,
Metropolitan Rostov**

Prokeimenon saka pesta lan santo, nada 1

Cangkemu bakal ngucapaké kabijaksanaan, lan renungan atiku—pangerten.

Mazmur 48:4

Introit biasa lan sing saka santo, introit 318A.

Alleluia saka perayaan lan santo, nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener bakal ngucapake kawicaksanan, lan ilatane bakal ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné, lan sikilé ora bakal kesandhung. Mazmur 36:30,

31

23. Pangandhaping Santo Yohanes Pembaptis

Prokeimenon, nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, lan padha ngandel marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndedonga marang Panjenengan.

Mazmur 63:11A, 2A

Pembacaan 210B.

Alleluia, nada 4

Ayat: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; dheweke bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Wong-wong sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing pekaranganing Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

25. Pangaso Sang Suci Sergius saka Radonezh

Prokeimenon, nada kapitu

Arené para wali Gusti iku larang regané ing paningalé Gusti.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

**26. Rasul Suci lan Penginjil
Yohanes Teolog**

Prokeimenon, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti Allah; langit kang amba ngumumake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 73B.**Alleluia, Nada 1**

Antifon: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan – ing pasamuwan para wali.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para suci.

Mazmur 88:6, 8A

28. Sing Mulya Chariton, Sang Pangakun Iman

Prokeimenon, Nada 7

Para wali bakal dimulyakaké ing kamulyan / lan bakal bungah ing pangarsané.

Ayat: Nyanyèkaké lagu anyar marang Gusti; muji Panjenengané ing pasamuwan para wali. Mazmur 149:5, 1

Wiwitan 176.**Alleluia, Nada 6**

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang paugerané kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

**30. Santo Mikael,
Metropolitan pisanan ing Kyiv
lan saka kabèh Rusia, Panjuru Ajaib**

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; manèhna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Intonasi 318A.**Alleluia, Nada 2**

Ayat: Bibir wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30, 31

OKTOBER

1. Perlindungan Sang Ibuné Gusti Allah sing Paling Suci. Rasul Ananias

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang kerendahan abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan. Lukas 1:46-48

Lan Prokeimenon kanggo Rasul, Nada 8

Swara padha sumebar ing saindenging bumi, lan tembung-tembungé nganti pucuking donya. Mazmur 18:5A

Kanggo Theotokos, wiwitan 320, lan kanggo Rasul, wiwitan 21B.

Alleluia, nada 8

Stikhos: Rungokna, hai Putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sih panjenengan. Mazmur 44:11A, 13B

Lan marang Rasul, Alleluia, nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali. Mazmur 88:6A, 8A

3. Kanggo Martir Suci Dionysius Areopagita

Prokeimenon, nada 7

Para wali bakal dimulyakaké ing kamulyan / lan bakal bungah ing papan turu.

Ayat: Nyanyèkna lagu anyar marang Gusti. Mazmur 149:5, 1A

Wiwitan 40A.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Imam-imammu bakal nganggo kabeneran, lan para suci-sucimu bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Ayo mlebu ing papan suci Panjenengané; ayo nyembah ing panggonan sing biyèn dadi panggonané sikilé. Mazmur 131:9, 7

5. Para Wali Petrus, Aleksius, Yona, Filipus lan Hermogenes saka Moskow

Prokeimenon, nada kapitu

Agawe Gusti / pati para wali Panjenengané.

Ayat: Kepingku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku? Mazmur 115:6, 3

Miwiti 335.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Imam-imam Panjenengan bakal nganggo kabeneran, lan para suci Panjenengan bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Begja wong sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal seneng banget marang dhawuh-dhawuhé. Mazmur 131:9; 111:1

6. Santo Tomas Rasul

Prokeimenon, Nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit ngumumaké kamulyané Gusti Allah; langit kang amba nyritakaké pakaryané tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 131.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6a, 8A

9. Santo Yakobus Sang Rasul, putrané Alfeus

Prokeimenon, Nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking jagad raya.

Ayat: Langit ngumumaké kamulyané Gusti Allah; langit kang amba nyatakaké pakaryané tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 131.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit ngumandhangake kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6a, 8A

10. Sang Ambrosius sing Kinurmatan saka Optina

Prokeimenon, Nada 7

Agaweing ing paningalé Gusti / pati para wong suci Panjenengané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake kanggo aku?

Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

11. Rasul Filipus, salah siji saka pitung diaken

Prokeimenon, nada 8

Swara padha sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembungé nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti Allah; langit kang amba nyatakake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 20.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6a, 8A

**Minggu sing paling cedhak karo 11 Oktober.
Peringatan Konsili Ekumenis Kapitu ra**

Prokeimenon, Nada 4, Kidunging Para Bapa

Sugeng Panjenengan, Gusti Allah bapak-bapak kita, / lan asmanipun pantes dipuji lan dimulyakake salawas-lawase.

Ayat: Amarga Panjenengan bener ing kabèh sing wis Panjenengan tindakake marang kita. Dan 3:26, 27A

Wiwitan 334.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Gusti Allah, Allahé para dewa, wis ngandika lan nelpon bumi.

Ayat: Padha kumpulna para wong suci marang Panjenengané.

Mazmur 49:1A, 5A

**13. Ikon Iveron
saking Sang Ibumé Gusti Allah ingkang Paling Suci**

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Indhungé Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang asor abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan. Lukas 1:46-48

Wiwitan 240.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sih-rahmat Panjenengan.

Mazmur 44:11A, 13B

16. Martir Longinus, seratusan prajurit

Prokeimenon, Nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndonga marang Panjenengan.

Mazmur 63:11A, 2A

Wiwitan 292.

Alleluia, Nada 4

Antifon: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; dheweke bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti, bakal mekar ing pekaranganing Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

**18. Rasul Suci
lan Penginjil Lukas**

Prokeimenon, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti Allah; langit kang amba ngumumake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Diwiwiti 260B.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6a, 8A

22. Ikon Kazan

saking Sang Indhung Gusti Allah ingkang Paling Suci

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Awal 240.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sihmu.

Mazmur 44:11A, 13B

23. Santo Yakobus Sang Rasul, seduluré Gusti

Prokeimenon, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging donya, / lan tembung-tembung mau nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti; langit kang amba nyatakake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 200.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6a, 8A

24. Ikon Ibune Gusti Kabungahané Kabèh Sing Sedhih

Prokeimenon, Nada 3, Himne kanggo Induning Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Awal 240.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sihmu.

Mazmur 44:11A, 13B

26. Sang Pahlawan Agung Suci Demetrius lan pangeling gempa bumi sing kelakon ing Konstantinopel ing taun 740

Prokeimenon babagan gempa bumi, nada 6

Slametna, ya Gusti, umat Panjenengan / lan berkahna pusaka Panjenengan.

Ayat: Marang Panjenengan, ya Gusti, aku njerit. Ya Allahku, aja meneng, aja ngremehake aku.
Mazmur 27:9, 1A

Prokeimenon Sang Martir, Nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, lan padha ngandel marang Panjenengané. Mazmur 63:11A

Wiwitan 331B lan wiwitan suci 292.

Alleluia, nada 4

Ayat: Ya Allah, Panjenengan wis nyingkirake kita lan ngendhegake kita.

Ayat: Panjenengan wis nggoyang bumi lan nggawe gempa. Mazmur 59:3A, 4

Lan marang Sing Suci, nada 4

Bait: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; dheweke bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon. Mazmur 91: 13

**28. Santo Demetrius,
Metropolitan Rostov**

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatosna, kabèh sing manggon ing donya. Mazmur 48:4, 2

Diwiwiti 318A.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung. Mazmur 36:30, 31

**29. Sing Mulya Abraham,
Archimandrité Rostov**

Prokeimenon, nada 7

Agawe Gusti / pati para wali Panjenengané.

Ayat: Kapiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake tumrap aku? Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi. Mazmur 111:1, 2A

NOVEMBER

**1. Para Tabib Tanpa Upah lan Pambangun Kaajaiban
Kosmas lan Damian saka Asia**

Prokeimenon, nada 4

Kanggo para wali sing ana ing bumi-Nya, / Gusti Allah kanthi ajaib wis ngetokake kabèh karsa-Nya ing antarané wong-wong mau.

Ayat: Aku tansah ndeleng Gusti ing ngarepku, amarga Panjenengané ana ing tengenku, supaya aku ora goyah.

Mazmur 15:3, 8

Wiwitan 153.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Delengen, sepira becik lan nyenengake yen sedulur manggon bebarengan ing guyub rukun.

Ayat: Kaya embun Hermon sing tiba ing pagunungan Sion; amarga ing kono Gusti wis netepake berkah lan gesang salawas-lawase.

Mazmur 132:1, 3

5. Santo Yona, Uskup Agung Novgorod

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungane atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatèkna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Diwiwiti 318A.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30, 31

6. Sang Barlaam sing Kinurmatan saka Khutyn, Pembawa Ajaib saka Novgorod

Prokeimenon, nada kapitu

Agaweing ing paningalé Gusti / pati para wali Panjenengané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

8. Sinaksis Malaikat Agung Mikael lan kabèh pasukan swarga sing ora duwe badan

Prokeimenon, nada 4

Panjenengan nggawe malaikat-malaikat Panjenengan minangka roh, / lan para abdi Panjenengan minangka kobongan geni.

Ayat: Pujia Pangeran, he nyawaku! He Pangeran, Gustiku, Panjenengan agung sanget.

Mazmur 103:4, 1A

Wiwitan 305.

Alleluia, Nada 5

Ayat: Puji Panjenengané, kabèh malaikaté; puji Panjenengané, kabèh bala tentara.

Ayat: Amarga Panjenengané ngandika, banjur padha ana; Panjenengané maréntah, banjur padha kabentuk.

Mazmur 148:2, 5B

13. St John Chrysostom

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku—pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Wiwitan 318A.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné, lan sikilé ora bakal kesandhung. Mazmur 36:30,

31

14. Santo Filipus Sang Rasul

Prokeimenon, Nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking donya.

Ayat: Langit ngumandhangkamulyaning Gusti; langit kang amba nyatakake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 131.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit mratelakaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan – ing pasamuwan para wali.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6, 8A

15. Sing Kinurmatan Paissius saka Velichkovsky

Prokeimenon, nada kapitu

Ayu ing paningalé Gusti / iku pati para wali.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Diwiwiti 334.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

16. Rasul Suci lan Penginjil Matius

Prokeimenon, Nada 8

Swara padha sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembungé nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti; langit kang amba nyatakake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 131.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan – ing pasamuwan para wali.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para suci.

Mazmur 88:6, 8A

19. Santo Filaret, Metropolitan Moskow lan Kolomna

Prokeimenon, nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Wiwitan 233.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30, 31

21. Persembahan ing Bait Suci saka Sang Theotokos Paling Suci

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Wiwitan 320.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong akèh bakal ngupaya sihu.

Mazmur 44:11A, 13B

22. Para Rasul Filemon lan Arkhipus

Prokeimenon saka Perayaan lan Para Rasul, Nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, lan tembung-tembung mau tekan pucuking donya.

Mazmur 18:5A

Introit Biasa lan kanggo Para Rasul, Introit 302B.

Alleluia saka pesta lan kanggo para Rasul, nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6A, 8A

23. Pangaso wong sing bener Pangeran Agung Alexander Nevsky

Prokeimenon saka pesta lan wong sing bener, nada kapitu

Mulyaning ing paningalé Gusti iku pati para wali Panjenengané.

Mazmur 115:6

Introit biasa lan kanggo wong sing bener, introit 213.

Alleluia saka pesta lan para wong bener, nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

24. Martir Agung Katarina

Prokeimenon saka perayaan lan Sang Martir Agung, nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para wali Panjenengané; Gusti Allahé Israèl.

Mazmur 67:36A

Introit biasa lan kanggo Sang Martir Agung, introit 233.

Alleluia kanggo perayaan lan Sang Martir Agung, nada 1

Stikhos: Wong sing bener padha njerit – lan Gusti krungu.

Ayat: Wong sing bener nduwé akèh sedhik – lan Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku. Mazmur 33:18A, 20

25. Penutuping Pesta Pambawane Ibune Gusti Allah ing Bait Suci. Para Martir Suci Klemens, Paus ing Roma, lan Petrus, Uskup Agung saka Alexandria

Prokeimenon saka pesta, nada 3, Lagu Ibune Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan rohku bungah ing Gusti, Juruslametku.

Ayat: Panjenengané wis maringi sih marang andhap asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Prokeimenon kanggo para martir suci, nada kapitu

Mati para wong suci iku larang regane ing paningalé Gusti.

Mazmur 115:6

Wiwitan 320 lan kanggo para martir suci, wiwitan 246.

Alleluia saka pesta, nada 8

Stikhos: Rungokna, he Putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sihimu.

Mazmur 44:11A, 13B

Alleluia kanggo para martir suci, nada 2

Ayat: Para imam Panjenengan bakal nganggo kabeneran, lan para suci Panjenengan bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Ayo mlebu ing papan suci Panjenengané; ayo nyembah ing panggonan sing biyèn dadi tapak sikilé.

Mazmur 131:9, 7

27. Ikon Sang Putri Allah Paling Suci, sing katon ing Novgorod. Martir Agung Yakobus saka Persia

Prokeimenon, Nada 3, Kidung kanggo Ibune Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang kerendahan abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Prokeimenon kanggo Sang Wali, Nada 4

Kanggo para wali sing ana ing bumi-Nya, Gusti Allah kanthi ajaib wis ngetokake kabèh karsa-Nya ing antarané wong-wong mau.

Mazmur 15:3

Wiwitan 320 lan marang Sang Wali, wiwitan 233.

Alleluia, nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sih-rahmat Panjenengan.

Mazmur 44:11A, 13B

Alleluia marang Sing Suci, nada 4

Ayat: Wong sing bener ngalami akèh kasangsaran – nanging Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku.

Mazmur 33:20

30. Santo Andreas Rasul Kapisan

Prokeimenon, Nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking jagad raya.

Ayat: Langit ngumumaké kamulyané Gusti Allah; langit kang amba nyritakaké pakaryané tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 131.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit mratelakaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan – ing pasamuwan para wali.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para suci.

Mazmur 88:6, 8A

DESEMBER

3. Sang Wibawa Savva saka Storozhev lan Zvenigorod

Prokeimenon, nada kapitu

Aleran ing paningalé Gusti / iku pati para wali Panjenengané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi sak atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

4. Santa Barbara, Martir Agung

Prokeimenon, Nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para suci-Nya; Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwan, saka mata banyu Israel.

Mazmur 67:36A, 27

Wiwitan 208A.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Aku sabar ngenteni Gusti, lan Panjenengané merhatiin aku lan ngrungokaké pandongaku.

Ayat: Panjenengané nyelehaké sikilku ing watu lan nguwatké langkahku.

Mazmur 39:2, 3B

5. Sing Kinormatan Sabtu sing Disucèkaké

Prokeimenon, nada kapitu

Mati para wong suci iku larang regane ing pandelengé Gusti.

Ayat: Képiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Intonasi 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

6. Santo Nikolaus, Uskup Agung Myra ing Licia, sing Nglakoni Mujijat

Prokeimenon, nada kapitu

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndonga marang Panjenengan.

Mazmur 63:11A, 2A

Wiwitan 335.

Alleluia, Nada 4

Antifon: Imam-imammu bakal nganggo kabeneran, lan para suci-sucimu bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Ayo padha mlebu ing papan suci Panjenengané; ayo padha nyembah ing panggonan sing biyèn dadi panggonané sikilé.

Mazmur 131:9, 7

9. Pangandhaping Anna sing Saleh ibune Gusti Allah ingkang Maha Suci

Prokeimenon, nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para suci Panjenengané; Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwan, saka mata banyu Israel.

Mazmur 67:36A, 27

Diwiwiti 210B.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Kaselamatan wong sing bener asalé saka Gusti, lan Panjenengané dadi pangayomané nalika wektu kasangsaran.

Mazmur 36:39

10. Para Martir Mina, Hermogenes lan Euphrates

Prokeimenon, Nada 4

Kanggo para wali sing ana ing bumi-Nya, / Gusti kanthi ajaib wis ngetokake kabèh karsa-Nya ing antarané.

Ayat: Aku tansah ndeleng Gusti ing ngarepku, amarga Panjenengané ana ing sisih tengenku, supaya aku ora goyah.

Mazmur 15:3, 8

Wiwitan 233.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Wong sing bener padha njerit – lan Gusti krungu.

Ayat: Wong sing bener nduwé akèh kasangsaran – nanging Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku. Mazmur 33:18A, 20

**12. Santo Spyridon,
Uskup Trimythous**

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya. Mazmur 48:4, 2

Wiwitan 335.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné, lan sikilé ora bakal kesandhung. Mazmur 36:30,
31

**13. Para Martir Suci Eustratius,
Auxentius, Eugenius, Mardarius lan Orestes**

Ibadahé padha karo tanggal 10 Desember.

**17. Nabi Daniel lan telung para mudha:
Ananias, Azariah lan Misael**

Prokeimenon, nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para suci Panjenengané; Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwan, saka mata banyu Israel. Mazmur 67:36A, 27

Wiwitan 330.

Alleluia, nada 4

Ayat: Wong sing bener padha njerit, lan Gusti krungu.

Ayat: Wong sing bener nduwé akèh sedhih – lan Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku. Mazmur
33:18A, 20

Minggu Para Buyut Suci

Prokeimenon, Nada 4, Kidunging Para Bapa

Sugeng panjenengan, ya Gusti, Allah para leluhur kita, / lan asmanipun pantes dipuji lan dimulyakake salawas-lawase.

Ayat: Amarga Panjenengan bener ing kabèh sing wis Panjenengan tindakaké kanggo kita. Dan 3:26,
27A

Wiwitan 257.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Musa lan Harun ing antarané imam-imam Panjenengané, lan Samuel ing antarané wong-wong sing nyebut asmané Panjenengané.

Ayat: Padha nyuwun marang Gusti, lan Gusti mangsuli. Mazmur 98:6

**Setu sadurunge
Kelahiran Kristus**

**Prokeimenon lan Alleluia dina iki.
Pambacaan 205.**

**Minggu sadurunge
Kelahiran Kristus,
Para Bapa Suci**

Prokeimenon, Nada 4, Kidunging Para Bapa

Kabulah kowe, ya Gusti, Allah para bapa kita, / lan asmamu pantes dipuji lan dimulyakake salawas-lawase.

Ayat: Amarga Panjenengan adil ing kabèh sing wis Panjenengan tindakaké marang kita. Dan 3:26, 27A

Wiwitan 328.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Ya Allah, kita wis krungu kanthi kuping kita dhéwé, lan para bapa kita wis nyritakaké marang kita.

Ayat: Amarga Panjenengan wis nylametake kita saka wong-wong sing nindhes kita lan nggawe isin marang wong-wong sing sengit marang kita. Mazmur 43:2A, 8

**20. Yohanes Kronstadt sing Bener
lan martir suci
Ignatius sing nggawa Gusti**

Prokeimenon, nada kapitu

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndonga marang Panjenengan. Mazmur 63:11A, 2A

Wiwitan 311A.

Alleluia, nada 4

Antifon: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

**21. Pangasoé Metropolitan Petrus,
Wali saka Moskow vskog o**

Prokeimenon, Nada 1

Cangkemu bakal ngucapaké kabijaksanaan, / lan renungan atiku—pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabeh bangsa; perhatikna, kabeh sing manggon ing jagad raya. Mazmur 48:4, 2

Intonasi 318A.

Alleluia, nada 2

Ayat: Bibir wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung. Mazmur 36:30, 31

22. Martir Agung Anastasia Pembebas

Prokeimenon, nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para wali Panjenengané; Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwan, saka mata banyu Israel. Mazmur 67:36A, 27

Wiwitan 208A.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Aku sabar ngenteni Gusti, lan Panjenengané merhatiin aku lan ngrungokaké pandongaku.

Ayat: Panjenengané nyelehaké sikilku ing watu lan nguataké langkahku. Mazmur 39:2, 3B

24. Wengi Natal

Ing jam kapisan, diwiwiti 303.

Ing jam katelu, wiwitan 208A.

Ing jam enem, wiwitan pelajaran 304.

Ing jam sanga, wiwitan 306.

Ing Liturgi

Prokeimenon, nada 1

Gusti Allah ngandika marang Aku: 'Kowe putraku; dina iki Aku wis nglairaké kowe'.

Ayat: Nyuwuna marang Aku, lan Aku bakal maringi kowe bangsa-bangsa minangka warisanmu, lan pucuking bumi minangka duwekmu. Mazmur 2:7B, 8

Prokeimenon 303.

Ing dina Setu utawa Minggu nalika Vespers, dirayakake kapisah saka Liturgi, Wacan 207.

Alleluia, nada 5

Ayat: Gusti Allah ngandika marang Gustiku: "Lungguhna ing sisih tengenku nganti Aku nggawe mungsuhmu dadi alas sikilmu."

Ayat: Gusti Allah bakal ngutus marang kowe tongkat panguwasa saka Sion, – lan kowe bakal mrentah ing antarané mungsuhmu.

Ayat: 'Aku wis nglairaké kowe saka kandhungan, sadurungé lintang esuk,' – Gusti wis sumpah, lan Panjenengané ora bakal ganti pikiran.

Mazmur 109:1, 2, 3B–4A

25. Kelahiran Kristus

Prokeimenon, Nada 8

Kabeh bumi padha sujud marang Panjenengan lan padha nyanyi marang Panjenengan, / padha nyanyi marang asmaning Panjenengan, ya Sang Maha Luhur.

Ayat: Mberung kabungahan marang Gusti, kabeh bumi; nyanyi marang asmané; paring kamulyan marang pujiané. Mazmur 65:4, 1b–2

Wiwitan 209.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti; langit kang amba nyatakake pakaryané tangané.

Ayat: Saben dina nyritakaké kabar, saben wengi ngandhani kawruh.

Mazmur 18:2, 3

26. Rayané Sang Theotokos Paling Suci

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang kerendahan abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan. Lukas 1:46-48

Diwiwiti 306.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Munggaha, ya Gusti, lan mlebu ing pangasoan Panjenengan, Panjenengan lan tabut kasucian Panjenengan.

Ayat: Gusti mberkahi Dawud kanthi kasetyan, lan Panjenengané ora bakal mbalèkaké janji mau. Mazmur 131:8, 11A

Setu sawisé Kelahiran Kristus

Prokeimenon, Nada 4

Aku bakal ndadekake jeneng Panjenengan kelingan / ing sakabehe generasi.

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu. Mazmur 44:18A, 11A

Intonasi 288.

Alleluia, Nada 8

Antifon: Munggaha, ya Gusti, lan mlebu ing pangasoan Panjenengan, Panjenengan lan tabut kasucian Panjenengan.

Ayat: Gusti mberkahi Dawud kanthi kasetyan, lan Panjenengané ora bakal mbalèkaké janji mau. Mazmur 131:8, 11A

Minggu sawisé Natal

Prokeimenon, Nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para suci Panjenengané, Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwan, saka mata banyu Israel. Mazmur 67:36A, 27

Miwiwiti 200.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Elinga, ya Gusti, marang Daud lan kabèh kalemé.

Ayat: Gusti mberkahi Dawud kanthi kasetyan, lan ora bakal mbaleni janji mau. Mazmur 131:1, 11A

27. Rasul Suci, martir kapisan lan diaken agung Stefanus

Prokeimenon saka pesta lan marang Rasul, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, lan tembung-tembung mau tekan pucuking donya. Mazmur 18:5A

Introit Biasa lan kanggo Rasul, Introit 17.

Alleluia saka perayaan lan saka Rasul, nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali. Mazmur 88:6A, 8A

28. 20.000 Martir saka Nikomedia**Prokeimenon saka perayaan lan kanggo para martir, nada 5**

Panjenengan, Gusti, badhé ngreksa lan njagi kita saking generasi punika lan salami-laminipun.
Mazmur 11:8

Introit biasa lan kanggo para martir, introit 96B.

Alleluia kanggo perayaan lan para martir, nada 4

Ayat: Mberitakna kabungahan marang Gusti, kabeh bumi; nyanyikna pujian marang Asmané; paringna kamulyan marang pujiané.

Ayat: Amarga Panjenengan wis nguji kita, ya Allah; Panjenengan wis nyucèkaké kita kaya pérak sing disucèkaké.
Mazmur 65:1b–2, 10

29. Para Kanak-kanak Suci sing dipatèni déning Herodes**Prokeimenon kanggo pesta lan para martir, nada 6**

Pujia Gusti, he para enom; pujia jenengé Gusti.
Mazmur 112:1

Introit biasa lan kanggo para martir, introit 180.

Alleluia kanggo pesta lan para martir, nada 5

Stikhos: Padha ngucurake getih kaya banyu.

Ayat: Mugi welas asih Panjenengan, ya Gusti, enggal rawuh nyambut kita.
Mazmur 78:3A, 8B

31. Rangkaian Lairé Kristus**Prokeimenon saka pesta, nada 4**

Gusti Allah nggumunake ing para suci Panjenengané, / Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwanmu, saka mata banyu Israel.
Mazmur 67:36A,

27

Wiwitan Biasa.

Alleluia pasamuwan, nada 4

Ayat: Elinga, ya Gusti, marang Daud lan kabèh alusé.

Ayat: Gusti Allah wis ngucap sumpah marang Dawud kanthi kasetyan, lan ora bakal mbaleni.
Mazmur 131:1, 11A

JANUARI**1. Sunaté Gusti
St. Basilius Agung****Prokeimenon, nada 6**

Slametakna, ya Gusti, umat Panjenengan / lan berkahana pusakan Panjenengan.

Ayat: Dhuh Gusti, kula nguwhu. Dhuh Allah kula, sampun meneng, lan sampun ngremehaken kula.
Mazmur 27:9, 1

Lan prokeimenon sang wali, nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, lan renungane atiku—pangerten.
Mazmur 48:4

Intonasi 254 lan intonasi suci 318A.

Alleluia, nada 8

O Pangembala Israel, rungokna; kowe sing mimpin kumpulan Yusuf.

Ayat: Cangkeme wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilaté ngumumake kaadilan.

Mazmur 79:2A; 36:30

Setu sadurunge Epifani

Prokeimenon lan Alleluia dina iki.

Pembacaan 284.

Minggu sadurunge Epifani**Prokeimenon, nada 6**

Slametakna, ya Gusti, umat Panjenengan / lan berkahna pusaka Panjenengan.

Ayat: Dhuh Gusti, kula nguwuh. Dhuh Allah kula, sampun meneng, lan sampun ngalihaké pasuryan saking kula.

Mazmur 27:9, 1A

Wiwitan 298.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Ya Allah, welasana kita lan berkahana kita; padhangna pasuryanmu marang kita, lan paringana sih marang kita.

Ayat: Supaya ing bumi padha mangertèni dalan Panjenengan, lan panyelamatan Panjenengan ing antarané kabèh bangsa.

Mazmur 66:2, 3

2. Panggenan Istirahaté Sing Mulya Seraphim saka Sarov

Prokeimenon, nada kapitu

Agaweing ing paningalé Gusti / pati para wong suci Panjenengané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

4. Pasamuwan Pitung Dasawarsa Rasul Suci**Prokeimenon, Nada 8**

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking jagad raya.

Ayat: Langit ngumumaké kamulyané Gusti Allah; langit kang amba nyatakaké pakaryané tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 96A.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan – ing pasamuwan para wali.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6, 8A

5. Wengi Epifani

Ing jam kapisan, wiwitan ibadah 33.
Ing jam katelu, kidung kaping 42.
Ing jam kaping enem, diwiwiti ayat 91.
Ing jam sanga, wiwitan 302A.

Ing Liturgi

Prokeimenon, nada 3

Gusti iku pepadhang lan Juruslamet kula: sapa sing arep tak ajrihi?

Ayat: Gusti Allah iku panyelamet uripku: sapa sing tak wedi?

Mazmur 26:1

Wacan 143A.

Ing Setu lan Minggu, wiwitan 143B.

Alleluia, nada 6

Ayat: Atiku wis ngucurake tembung sing becik; aku nyatakake pakaryanku marang Sang Prabu.

Ayat: Panjenengané sumunar ing kaendahan ing antarané para putraning manungsa. Mazmur 44:2A, 3A

Ing pangblessing banyu

Prokeimenon kaya ing Liturgi.

Pambacaan 143B.

Alleluia, nada 4

Ayat: Swara Gusti ana ing lumahing banyu; Gusti kang kamulyan wis nggelegar; Gusti ana ing banyu kang akèh.

Mazmur 28:3

6. Teofani Suci

Prokeimenon, Nada 4

Kabulilah Panjenengané sing rawuh ing asmané Gusti; Gusti iku Sang Rama, lan Panjenengané wis ngetokaké dhiri marang kita.

Ayat: Padha matur nuwun marang Gusti, amarga Panjenengané becik; amarga sih-rahmate langgeng.

Mazmur 117:26A, 27A, 1

Wiwitan 302A.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Persembahna marang Gusti, he para putraning Gusti, persembahna marang Gusti wedhus jantan enom.

Ayat: Swarane Gusti ana ing banyu; Gusti kamulyan wis nggelegar; Gusti ana ing banyu kang ageng.

Mazmur 28:1, 3

7. Rangkaian Perayaan Santo Yohanes Pembaptis

Prokeimenon saka pesta lan nabi, nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Mazmur 63:11A

Wacan Biasa lan wacan saka Nabi, wacan kaping 42.

Alleluia kanggo pesta lan nabi, nada 5

Ayat: Padhang sumunar marang wong sing bener, lan kabungahan tumrap sing nduwé manah lurus.

Ayat: Padha bungah kowe wong sing bener ing Gusti, lan padha mratelakake pangeling marang panggonané sing suci.

Mazmur 96:11, 12

Setu sawisé Epifani

Layanan pesta.

Pangaturan 233.

Minggu sawisé Epifani

Prokeimenon, Nada 1

Mugi sih-rahmat Panjenengan, ya Gusti, ana ing sacedhak kita, / amarga kita nyandhak pangarep-arep kita marang Panjenengan.

Ayat: Padha bungah, he wong sing bener, ing Gusti – puji pantes kanggo wong sing bener. Mazmur 32:22, 1

Lan prokeimenon saka pesta, nada 4

Kabulilah Panjenengané sing rawuh ing asmané Gusti; Gusti iku Gusti, lan Panjenengané wis ngetokaké dhiri marang kita.

Mazmur 117:26A, 27A

Intonasi 224B lan intonasi biasa.

Alleluia, nada 5

Ayat: Aku bakal nyanyi babagan sih-Mu, ya Gusti, salawas-lawase; karo cangkemu aku bakal ngumumake kabeneran-Mu saka generasi nganti generasi.

Ayat: Amarga Panjenengan sampun ngendika, 'Karisma kaestokaké salawas-lawase'—kasetyan Panjenengan kaestokaké ing swarga.

Mazmur 88:2, 3

Lan Alleluia saka pesta, nada 4

Ayat: Persembahna marang Gusti, he para putraning Allah, persembahna marang Gusti wedhus jantan enom.

Ayat: Swara Gusti ana ing banyu; Gusti kamulyan wis nggelegar; Gusti ana ing banyu kang ageng.

Mazmur 28:1, 3

9. Santo Filipus, Metropolitan Moskow

Prokeimenon saka perayaan lan marang sang wali, nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, lan renungan atiku—pangerten.

Mazmur 48:4

Introit biasa lan kanggo santo, introit 335.

Alleluia kanggo pesta lan wali, nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30, 31

10. Santo Theophan, Pertapa saka Vyshensky

Prokeimenon saka pesta lan santo, nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, lan renungane atiku iku pangerten.

Mazmur 48:4

Introit biasa lan kanggo santo, introit 318A.

Alleluia kanggo perayaan lan santo, nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

31

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné, lan sikilé ora bakal kesandhung. **Mazmur 36:30,**

**Ing dina sing padha
saka Santo Gregorius,
Uskup Nyssa**

Prokeimenon saka perayaan lan santo, nada kapitu

Mulyané ing paningalé Gusti pati para wali Panjenengané.

Mazmur 115:6

Prokeimenon Biasa lan kanggo santo, Prokeimenon 151.

Alleluia kanggo perayaan lan santo, nada 2

Ayat: Imam-imammu bakal nganggo kabeneran, lan para suci-Mu bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Begja wong sing wedi marang Gusti; dheweke bakal tresna marang paugeran-Paugerané kanthi sakabehing atiné.

Mazmur 131:9; 111:1

**11. Santo Teodosius,
pamimpin komunitas biara**

Prokeimenon saka pesta lan marang Sing Kinurmatan, nada kapitu

Mati para wong suci Panjenengané iku larang ing paningalé Gusti.

Mazmur 115:6

Introit biasa lan kanggo Sing Mulya, introit 176.

Alleluia kanggo pesta lan kanggo Sing Kinurmatan, nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi sakabèhé atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

**14. Rayan Epifani.
Santa Nina, Sing Seting karo Para Rasul,
Pencerah Georgia**

Prokeimenon saka pesta, nada 4

Berkah sing teka ing asmané Gusti; / Gusti iku Sang Yehovah, lan Panjenengané wis ngetokaké dhiri marang kita.

Ayat: Padha matur nuwun marang Gusti, awit Panjenengané becik; awit sih-rahmate langgeng salawas-lawase.

Mazmur 117:26A, 27A, 1

Lan prokeimenon sang suci, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging donya, lan tembung-tembung mau tekan pucuking bumi.

Mazmur 18:5A

Introit biasa lan suci, introit 131.

Alleluia saka pesta, nada 4

Ayat: Pasrahaké marang Gusti, he para putraning Gusti, pasrahaké marang Gusti wedhus jantan enom.

Ayat: Swara Gusti ana ing banyu; Gusti kamulyan wis nggelegar; Gusti ana ing banyu kang gedhe.

Mazmur 28:1, 3

Lan Alleluia Suci, Nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6A, 8A

16. Pangurmatan marang rantéé Rasul Petrus

Prokeimenon, Nada 8

Swara padha sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembungé nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti; langit kang amba nyatakake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 29.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan ing pasamuwan para suci.

Mazmur 88:6

17. Santo Antonius Agung

Prokeimenon, Nada 7

Agaweing ing paningalé Gusti / pati para suci Panjenengané.

Ayat: Képiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Diwiwiti 335.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi; generasi wong sing bener bakal pinaringan berkah.

Mazmur 111:1, 2

20. Santo Euthymius Agung

Prokeimenon, Nada 7

Agaweing ing paningalé Gusti / pati para wong suci Panjenengané.

Ayat: Képiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Diwiwiti taun 335.

Alleluia, nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

Minggu antarané 23 lan 31 Januari. Para Martir Anyar lan Pengakuan Iman

Prokeimenon saka nada kanggo Para Martir Anyar, nada kapitu

Gusti Allah iku pangayoman lan kekuwatan kita.

Mazmur 45:2A

Kanggo Rasul Sora lan Para Martir Anyar, wiwitan 99.

Alleluia saka nada lan kanggo Para Martir Anyar, Nada 4

Ayat: Wong sing bener padha njerit, lan Gusti krungu; Panjenengané nylametaké saka kabèh kasangsarané.

Ayat: Akèh sangsara sing dialami wong sing bener – nanging Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku.

Mazmur 33:18, 20

24. Xenia sing Begja saka St Petersburg

Prokeimenon, Nada 7

Agawe Gusti / iku pati para wong suci Panjenengané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake marang aku?
Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

25. Santo Gregorius Teologos

Prokeimenon, Nada 1

Cangkemu bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku—pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Wiwitan 151.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Perhatikna, he bangsaku, marang paugeranku; condhongna kupingmu marang tembung-tembung saka cangkemku.

Ayat: Aku bakal mbukak cangkemku nganggo parabel; aku bakal ngucapake teka-teki kuna.
Mazmur 77:1, 2

27. Pamindahan Relik saka Santo Yohanes Krisostomus

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Wiwitan 318A.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibir wong sing bener bakal ngucapake kawicaksanan, lan ilatné bakal ngumumake kaadilan.

Ayat: Hukumé Gusti ana ing atiné, lan sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30, 31

30. Konsili Para Bapa Suci Basil Agung, Gregorius Teolog lan Yohanes Krisostomus

Prokeimenon, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit ngumumaké kamulyané Gusti Allah; langit kang amba nyatakaké pakaryané tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 334.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan – ing pasamuwan para wali.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6, 8A

FEBRUARI**2. Persembahan Sang Gusti****Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti**

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Wiwitan 316.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Saiki, ya Gusti, Panjenengan paring idin marang abdi Panjenengan mangkat kanthi tentrem, miturut sabda Panjenengan.

Ayat: Cahya kanggo mbukak kersamu marang bangsa-bangsa lan kamulyaning umatmu, Israel.

Lukas 2:29, 32

**3. Simeon sing bener, sing nampani Gusti Allah,
lan nabiyyah Hana****Prokeimenon saka pesta lan para wali, nada kapitu**

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, lan padha ngandel marang Panjenengané. **Mazmur 63:11A**

Introit biasa lan kanggo para wali, introit 321B.

Alleluia kanggo pesta lan para wali, nada 6

Ayat: Padhang sumunar marang wong sing bener, lan kabungahan tumrap wong sing lurus atiné.

Ayat: Padha bungah kowe sing bener ing Gusti, lan mratelakna pangeling marang kasuciane.

Mazmur 96:11, 12

**5. Santo Teodosius,
Uskup Agung Chernihiv****Prokeimenon saka perayaan lan kanggo santo, nada kapitu**

Mati para wong suci iku mulya ing paningalé Gusti.

Mazmur 115:6

Introit biasa lan kanggo santo, introit 335.

Alleluia kanggo perayaan lan santo, nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal remen banget marang dhawuh-dhawuhé.

Ayat: Keturunane bakal kuwat ing bumi; generasi wong sing bener bakal pinaringan berkah.

Mazmur 111:1, 2

8. Panggurita Agung Teodorus Stratelates

Prokeimenon saka pesta lan marang Martir Agung, nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, lan padha ngandel marang Panjenengané. Mazmur 63:11A

Introit biasa lan kanggo Martir Agung, introit 292.

Alleluia kanggo perayaan lan Sang Martir Agung, nada 4

Stikhos: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

9. Penutuping Pesta Pambawaan Gusti

Prokeimenon saka Perayaan, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan. Lukas 1:46–48

Wiwitan Biasa.

Alleluia saka perayaan, nada 8

Ayat: Saiki, ya Gusti, Panjenengan paring dalan marang abdi Panjenengan supados mangkat kanthi tentrem, miturut sabda Panjenengan.

Ayat: Padhang kanggo mbukak kersaning Panjenengan marang bangsa-bangsa lan kamulyaning umat Panjenengan, Israel. Lukas 2:29, 32

12. Ikon Iveron Sang Ibune Gusti. Santo Aleksius, Mukjizat saka Moskow

Prokeimenon, Nada 3, Kidung kanggo Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang kerendahan abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan. Lukas 1:46–48

Prokeimenon kanggo Sang Wali, Nada 7

Mati para kudusé Gusti iku larang regané ing paningalé Gusti.

Mazmur 115:6

Diwiwiti 240 lan kanggo santo, diwiwiti 335.

Alleluia, nada 8

Ayat: Rungokna, anak putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sihmu.

Mazmur 44:11A, 13B

Alleluia marang Sang Santo, Nada 6

Ayat: Wong sing bener padha njerit, Gusti krungu lan nylametake saka kabèh kasusahé.

Ayat: Wong sing bener nduwé akèh sedhih – lan Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku. Mazmur 33:18, 20

17. Panggembara Agung Teodorus saka Tirus

Prokeimenon, nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndonga marang Panjenengan.

Mazmur 63:11A, 2A

Wiwitan 292.**Alleluia, Nada 4**

Antifon: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti, bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

**24. Panemuan sirah sing kapisan lan kapindho
saka St Yohanes Pembaptis**

Prokeimenon, nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndonga marang Panjenengan. Mazmur 63:11A, 2A

Wiwitan 176.**Alleluia, Nada 4**

Ayat: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; bakal tuwuh kaya cedar Libanon.

Ayat: Wong-wong sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing pekaranganing Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

MARET

**9. 40 Martir Suci
saka Sebaste**

Prokeimenon, nada 5

Sampeyan, ya Gusti, bakal ngreksa lan njaga kita supaya aman / saka generasi iki lan salawas-lawase.

Ayat: Slametna aku, ya Gusti, awit ora ana siji wae sing bener. Mazmur 11:8, 2A

Wiwitan 331A.**Alleluia, nada 4**

Ayat: Mberondong swara kabungahan marang Gusti, kabeh bumi; nyanyèkaké pujian marang Asmané; paring kamulyan marang pujiané.

Ayat: Amarga Panjenengan wis nyoba kita, ya Gusti; Panjenengan wis nyucèkaké kita kaya pérak sing disucèkaké. Mazmur 65:1b-2, 10

25. Kabar Kabungahan Sang Theotokos Paling Suci**Prokeimenon, Nada 4**

Maringi kabar saben dina / bab panyelamatan Gusti Allah kita.

Ayat: Nyanyèkna lagu anyar marang Gusti; nyanyèkna marang Gusti, kabèh bumi. Mazmur 95:2B, 1

Wiwitan 306.**Alleluia, Nada 6**

Ayat: Panjenengané bakal mudhun kaya udan ing kain bulu, lan kaya tetes sing tiba ing bumi.

Ayat: Asmané bakal dikurmati salawas-lawase; asmané langgeng sadurungé srengéngé. Mazmur 71: 6, 17A

APRIL**23. Sang Martir Agung Suci
Yuswa Pemenang****Prokeimenon saka Triodion kanggo martir, nada 7**

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.
Mazmur 63:11A

Wiwitan Ordinary lan Martyr, wiwitan 29.

Alleluia saka Triodion lan kanggo martir, nada 4

Ayat: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; bakal tuwuh kaya cedar Libanon.

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

**25. Rasul Suci
lan Penginjil Markus****Prokeimenon saka Triodion lan Rasul, nada 8**

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, lan tembung-tembung mau nganti pucuking donya.
Mazmur 18:5A

Introit Biasa lan marang Rasul, Introit 63.

Alleluia saka Triodion lan marang Rasul, nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali. Mazmur 88:6A, 8A

**27. Rasul
lan Martir Suci Simeon,
Uskup Yerusalem,
seduluré Gusti miturut daging****Prokeimenon saka Triodion lan marang Rasul, nada 8**

Swara padha wis sumebar ing saindenging bumi, lan tembung-tembungé nganti pucuking donya.
Mazmur 18:5A

Introit Biasa lan saka Epistel, Introit 131.

Alleluia saka Triodion lan Para Rasul, nada 1

Stikhos: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali. Mazmur 88:6A, 8A

**30. Rasul Suci
Yakobus, putrané Zebedéus****Prokeimenon saka Triodion lan Para Rasul, nada 8**

Swara padha wis sumebar ing saindenging bumi, lan tembung-tembungé nganti pucuking donya.
Mazmur 18:5A

Alleluia Biasa lan Alleluia marang Rasul, Alleluia 29.

Alleluia saka Triodion lan Para Rasul, Nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali. Mazmur 88:6A, 8A

Mugi

1. Nabi Yeremia

Prokeimenon saka Triodion lan Nabi, nada 4

Sampeyan imam langgeng, miturut tatanan Melkisedek.

Mazmur 109:4B

Introit Biasa lan kanggo Nabi, Introit 156.

Alleluia saka Triodion lan kanggo Nabi, nada 5

Ayat: Musa lan Harun ing antarané imam-imamé, lan Samuel ing antarané wong-wong sing nelukaké asmané.

Ayat: Padhang sumunar marang wong sing bener, lan kabungahan tumrap wong sing lurus atiné.

Mazmur 98:6A; 96:11

2. Pamindahan Relik saka pangeran sing saleh Boris lan Gleb

Prokeimenon saka Triodion lan Para Kudus, nada 4

Kanggo para wali sing ana ing bumi Panjenengané, Gusti kanthi ajaib wis ngetokaké kabèh karsa Panjenengané ing antarané.

Mazmur 15:3

Introit Biasa lan kanggo Para Kudus, Introit 99.

Alleluia saka Triodion kanggo para Kudus, Nada 4

Stikhos: Wong sing bener padha njerit – lan Gusti krungu, banjur nylametake saka kabèh sangsara.

Ayat: Akèh sangsara sing dialami wong sing bener – nanging Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku.

Mazmur 33:18, 20

3. Pangasoé sing Kinurmatan Teodosius saka Gua

Prokeimenon saka Triodion kanggo Sing Mulya, Nada 7

Mati para wong suci iku larang regane ing paningalé Gusti.

Mazmur 115:6

Wiwitan Ordinary lan Venerable, wiwitan 334.

Alleluia saka Triodion lan marang Sing Kinurmatan, Nada 2

Ayat: Imam-imammu bakal nganggo kabeneran, lan para suci-Mu bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Ayo mlebu ing papan suci Panjenengané; ayo sembah ing panggonan sing biyèn dadi panggonané sikilé Panjenengané.

Mazmur 131:9, 7

7. Pangeling-eling penampakan ing swarga salibé Gusti ing Yerusalem ing taun 351

Prokeimenon saka Triodion lan Salib, nada kapitu

Mulyakna Gusti Allah kita, lan sembahna ing pangkal sikilé, awit iku suci.

Mazmur 98:5

Introit Biasa lan kanggo Salib, Introit 125A.

Alleluia saka Triodion lan marang Salib, nada 1

Stikhos: Elinga umat Panjenengan, kang sampun Panjenengan tumbas wiwit wiwitan.

Ayat: Nanging Gusti Allah, raja kita wiwit jaman mbiyen, wis nglaksanani kaslametan ing tengahing bumi.

Mazmur 73:2A, 12

8. Rasul Suci lan Penginjil Yohanes Teolog

Prokeimenon saka Triodion lan Epistel, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, lan tembung-tembungé nganti pucuking jagad raya.

Mazmur 18:5A

Introit Biasa lan marang Rasul, Introit 68B.

Alleluia saka Triodion lan Epistel, nada 1

Stikhos: Langit mratelakaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6A, 8A

9. Pamindahan Relik saka Santo Nikolaus sing Mèngeti Mujijat

Prokeimenon saka Triodion kanggo Sang Wali, nada kapitu

Para wali bakal dipuji ing kamulyan lan bakal bungah ing ambené.

Mazmur 149:5

Introit biasa lan santo, introit 335.

Alleluia saka Triodion lan kanggo Sang Wali, Nada 2

Ayat: Imam-imammu bakal nganggo kabeneran, lan para suci-sucimu bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Ayo mlebu ing papan suci Panjenengané; ayo sembah ing panggonan sing biyèn dadi panggonané sikilé Panjenengané.

Mazmur 131:9, 7

10. Santo Simon Sang Cemburu, Rasul

Prokeimenon saka Triodion kanggo Rasul, Nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, lan tembung-tembung mau tekan pucuking donya.

Mazmur 18:5A

Introit Biasa lan kanggo Rasul, Introit 131.

Alleluia saka Triodion lan marang Rasul, nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6A, 8A

11. Sirilus lan Methodius, padha karo para Rasul, guru-guru bangsa Slavia

Prokeimenon saka Triodion lan marang para Kudus, nada kapitu

Mati para wali iku larang ing paningalé Gusti.

Mazmur 115:6

Introit Biasa lan kanggo Para Kudus, Introit 318A.

Alleluia saka Triodion lan marang para Wali, nada 2

Stikhos: Imam-imammu bakal nganggo kabeneran, lan para suci-sucimu bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Ayo mlebu ing papan suci Panjenengané; ayo sembah ing panggonan sing biyèn dadi tapak sikilé Panjenengané.

Mazmur 131:9, 7

12. Martir Suci Hermogenes, Pausus Agung Moskow

Prokeimenon saka Triodion kanggo Martir Suci, nada kapitu

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, lan padha ngandel marang Panjenengané. Mazmur 63:11A

Wiwitaning Ordinary lan Martir Suci, wiwitan 335.

Alleluia saka Triodion lan kanggo martir suci, nada 4

Bait: Imam-imammu bakal nganggo kabeneran, lan para suci-Mu bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Ayo mlebu ing papan suci Panjenengané; ayo nyembah ing panggonan sing biyèn dadi tapak sikilé Panjenengané. Mazmur 131:9, 7

15. Pangeran sing saleh Pangeran Dimitri saka Uglich

Prokeimenon saka Triodion kanggo wong suci, nada kapitu

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, lan padha ngandel marang Panjenengané. Mazmur 63:11A

Introit biasa lan kanggo santo, introit 292.

Alleluia saka Triodion lan kanggo santo, nada 4

Stikhos: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; dheweke bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

19. Pangeran Agung Sing Begja Dimitri saka Tver

Prokeimenon, nada kapitu

Agaweing ing paningalé Gusti / pati para wong suci Panjenengané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake marang aku? Mazmur 115:6, 3

Miwiwiti 213.

Alleluia, nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi. Mazmur 111:1, 2A

20. Panemuan relik Saint Alexius, Pembuat Mrekah saka Moskow

Prokeimenon, Nada 1

Cangkemku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya. Mazmur 48:4, 2

Wiwitan 335.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibir wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung. Mazmur 36:30, 31

21. Sing Suci Sing Padha karo Para Rasul Konstantinus lan Helena

Prokeimenon, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking jagad raya.

Ayat: Langit mratelakaké kamulyané Gusti Allah; langit kang amba mratelakaké pakaryané tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Upacara Wisuda 200.

Yen, nanging, sadurunge pesta Pentakosta – wiwitan 49.

Alleluia, nada 1

Ayat: Aku wis ngluhurake sing kapilih saka umat-Ku; Aku wis nemokake Daud, abdi-Ku.

Ayat: Ya Gusti, raja bakal bungah ing kekuwatan Panjenengan, lan bakal banget seneng ing panyelamatan Panjenengan.

Mazmur 88:20B–21A; 20:2

Ing dina sing padha, ikon Vladimir saka Sang Ibuné Gusti Allah ingkang Paling Suci.

Prokeimenon, nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang kerendahan abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Wiwitan 240.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sihmumu.

Mazmur 44:11A, 13B

23. Santo Leontius, Uskup Rostov

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Diwiwiti saka 318B.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibir wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30, 31

25. Wahyu Katelu saka Injil Santo Yohanes Pembaptis

Prokeimenon, nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, lan padha ngandel marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndedonga marang Panjenengan.

Mazmur 63:11A, 2A

Wiwitan 176.

Alleluia, Nada 5

Antifon: Cahya sumunar marang wong sing bener, lan kabungahan tumrap wong sing lurus atiné.

Ayat: Kabeneran wis sumebar saka bumi, lan kaadilan wis ndelok saka swarga. Mazmur 96:11; 84:12

**27. Yohanes sing bener saka Rusia,
sing ngakoni iman**

Prokeimenon, nada 7

Para wali bakal dimulyakaké ing kamulyan / lan bakal bungah ing pangarsané.

Ayat: Nyanyèkna lagu anyar marang Gusti; mujikna Panjenengané ing pasamuwan para wali. Mazmur 149:5, 1

Intonasi 233.**Alleluia, Nada 6**

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi. Mazmur 111:1, 2A

JUNI

8. Panggembala Agung Theodore Stratelates

Prokeimenon, nada kapitu

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosané marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndonga marang Panjenengan. Mazmur 63:11A, 2A

Miwiwiti 292.**Alleluia, Nada 4**

Ayat: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Ditandur ing omahé Gusti, padha bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

**9. Santo Siril,
Uskup Agung Alexandria**

Prokeimenon, Nada 1

Cangkemku bakal ngucapaké kabijaksanaan, / lan renungan atiku—pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya. Mazmur 48:4, 2

Wiwitan 334.**Alleluia, Nada 2**

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allahé ana ing atiné. Mazmur 36:30, 31A

**Ing dina sing padha,
saka Sang Cyril sing Kinurmatan,
Abbot of Beloozero**

Prokeimenon, nada kapitu

Arené ing paningalé Gusti / pati para wong suci Panjenengané.

Ayat: Képiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku?
Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

**10. Santo Yohanes,
Metropolitan Tobolsk**

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Wiwitan 335.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30, 31

11. Para Rasul Bartolomeus lan Barnabas

Prokeimenon, Nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti Allah; langit kang amba nyatakake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 28.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6A, 8A

14. Elisha, Nabi Allah

Prokeimenon, Nada 4

Sampeyan imam salawas-lawase, miturut tatanan Melkisedek.

Ayat: Gusti Allah ngandika marang Sang Gustiku: 'Lungguhna ing sisih tengenku nganti Aku nggawe mungsuhmu dadi alas sikilmu.'

Mazmur 109:4B, 1

Wiwitan 57A.

Alleluia, nada 5

Ayat: Musa lan Harun ing antarané imam-imamé, lan Samuel ing antarané wong-wong sing nelokaké jenengé.

Ayat: Padhang wis sumunar marang wong sing bener, lan kabungahan marang wong sing lurus atiné. Mazmur 98:6A; 96:11

15. Santo Yona, Metropolitan Moskow

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatèkna, kabèh sing manggon ing donya. Mazmur 48:4, 2

Wiwitan 335.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné; sikilé ora bakal kesandhung. Mazmur 36:30, 31

18. Ikon 'Sing Nresnani Gusti' ibuné Gusti Allah lan martir Leontius

Prokeimenon, Nada 3, Kidung kanggo Ibune Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan rohku bungah ing Gusti Allah Juruslametku.

Ayat: Panjenengané wis maringi sih marang andhap asor abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan. Lukas 1:46–48

Prokeimenon kanggo martir, nada kapitu

Wong sing bener padha bungah ing Gusti, lan padha ngandel marang Panjenengané. Mazmur 63:11A

Intonasi 240, lan kanggo martir, intonasi 29.

Alleluia, nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sih Panjenengan. Mazmur 44:11A, 13B

Alleluia kanggo martir, nada 4

Ayat: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; dheweke bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Verse: Sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita. Mazmur 91:13, 14

19. Santo Yudas Sang Rasul, seduluré Gusti

Prokeimenon, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti; langit kang amba ngumumake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 77.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit mratelakaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan – ing pasamuwan para wali.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6, 8A

**Ing dina sing padha,
Santo Ayub,
Pausus Agung Moskow lan Kabeh Rusia**

Prokeimenon, nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan pikiran atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatosna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Diwiwiti 318A.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener bakal ngucapake kawicaksanan, lan ilatné bakal ngumumaké kaadilan.

Ayat: Hukumé Gusti ana ing atiné, lan sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30, 31

**23. Ikon Vladimir
saking Sang Indhung Gusti Allah ingkang Paling Suci**

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan rohku bungah ing Allah Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang andhap asor abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

Awal 240.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong akèh bakal ngupaya sihm.

Mazmur 44:11A, 13B

24. Lairé Santo Yohanes Pembaptis

Prokeimenon, Nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndedonga marang Panjenengan.

Mazmur 63:11A, 2A

Wiwitan 112.

Alleluia, Nada 3

Antifon: Kabegjan tumeka marang Gusti, Allahé Israèl, sing wis rawuh lan maringi pambebasan marang umaté.

Ayat: Lan kowe, anak, bakal diarani nabi Sang Maha Luhur.

Lukas 1:68, 76A

**25. Pangeran sing saleh, Peter
lan Putri Fevronia,
para mujijat saka Murom**

Prokeimenon, nada kapitu

Ayu ing paningalé Gusti / pati para wali Panjenengané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

**26. Penampakan Ikon Tikhvin
saking Ibu Allah ingkang Maha Suci**

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi welas asih marang andhap asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

Awal 240.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong akèh bakal ngupaya sih Panjenengan.

Mazmur 44:11A, 13B

**28. Ikon Sang Putri Allah Agung,
sing dikenal minangka 'Sing Telung Tangan'**

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

Awal 240.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong akèh bakal ngupaya sih panjenengan.

Mazmur 44:11A, 13B

**Ing dina sing padha,
saka Sang Wibawa Sergius lan Herman,
para mujijat saka Balaam**

Prokeimenon, nada kapitu

Agawe Gusti / pati para wali Panjenengané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

**29. Para Rasul Suci
Petrus lan Paulus**

Prokeimenon, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking donya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti Allah; langit kang amba nyatakake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Intonasi 193.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Langit ngumandhangake kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6A, 8A

30. Sinode Rolas Rasul

Prokeimenon, Nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging donya, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking jagad raya.

Ayat: Langit ngumandhangkamulyaning Gusti; langit kang amba nyatakake pakaryané tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 131.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6A, 8A

JULI

1. Para Tabib Sing Ora Nampa Bayaran lan Pangripta Mucjizat Kosmas lan Damian, sing nandhang sangsara ing Roma

Prokeimenon, nada 4

Kanggo para wali sing ana ing bumi-Nya, / Gusti kanthi ajaib ngetokake kabèh karsa-Nya ing antarané wong-wong mau.

Ayat: Aku tansah ndeleng Gusti ing ngarepku, amarga Panjenengané ana ing sisih tengenku, supaya aku ora goyah.

Mazmur 15:3, 8

Wiwitan 153.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Delengen, apa sing éndah lan nyenengake – yèn sedulur manggon bebarengan ing katunggalan.

Ayat: Kaya embun Hermon sing tiba ing gunung-gunung Sion; amarga ing kono Gusti wis maringi berkah lan urip langgeng.

Mazmur 132:1, 3

2. Panggonan Jubah saka Sang Ibumé Gusti Allah Paling Suci ing Blachernae

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibumé Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang andhap asor abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Komitmen 320.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Munggha, ya Gusti, lan mlebu ing pangasoan Panjenengan, Panjenengan lan tabut kasucian Panjenengan.

Ayat: Gusti Allah wis ngucapaké sumpah marang Dawud kanthi kasetyan, lan Panjenengané ora bakal mbalèkaké. Mazmur 131:8, 11A

**3. Pamindahan reliké Santo Filipus,
Metropolitan Moskow**

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya. Mazmur 48:4, 2

Wiwitan 335.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné, lan sikilé ora bakal kesandhung. Mazmur 36:30,

31

4. Para Panggembara Kasangsaran Kerajaan Suci:

**Kaisar Nicholas II,
Permaisuri Alexandra,
Putera Mahkota Alexei, Putri Agung Olga,
Tatiana, Maria lan Anastasia,**

dibunuh déning panguwasa sing ora nduwé percaya marang Gusti.

Prokeimenon, Nada 7

Ya Gusti, kanthi kakuwatan Panjenengan raja bakal bungah, / lan dhèwèké bakal banget seneng ing panyelamatan Panjenengan.

Ayat: Panjenengan sampun paring dhumateng piyambakipun karsa manahipun, lan Panjenengan boten nahan saking piyambakipun panyuwunan ingkang dipun aturaken dening lambenipun. Mazmur 20:2, 3

Wiwitan 99.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Amarga raja percaya marang Gusti, lan lumantar sih-rahmaté kang Maha Luhur dhèwèké ora bakal goyah.

Ayat: Mulyakna, ya Gusti, ing kakuwatan Panjenengan! Kita bakal nyanyi lan muji kakuwatan Panjenengan. Mazmur 20:8, 14

**Ing dina sing padha,
saka Sang Mulya Andrei Rublev,
ikonografer.**

Prokeimenon, Nada 7

Agawe Gusti / pati para wali Panjenengané iku larang regané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake marang aku? Mazmur 115:6, 3

Intonasi 334.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

**5. Sing Kinurmatan Athanasius saka Gunung Athos.
Panemuan relik
saka Sang Suci Sergius saka Radonezh**

Prokeimenon, nada kapitu

Agawe Gusti / pati para wali Panjenengané.

Ayat: Kepingku aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.**Alleluia, Nada 6**

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

8. Ikon Kazan Sang Ibuné Gusti**Prokeimenon, Nada 3, Kidung kanggo Ibune Gusti**

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang asor abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

Wiwitan 240.**Alleluia, Nada 8**

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong akèh bakal ngupaya sih panjenengan.

Mazmur 44:11A, 13B

**10. Panggonan Jubahé Gusti Allah
lan Juruslamet kita Yesus Kristus**

Prokeimenon, nada kapitu

Mulyakna Gusti Allah kita, / lan sembah ing sikilé, awit iku suci.

Ayat: Gusti Allah wis lungguh ing pangastana: bangsa-bangsa padha nesu.

Mazmur 98:5, 1A

Lan kanggo Pendeta, prokimen nada kapitu

Mulyo ing paningalé Gusti iku pati para wali Panjenengané.

Mazmur 115:6

Wiwit 125A lan marang Sing Kinurmatan, wiwit 213.**Alleluia, nada 1**

Ayat: Elinga umat Panjenengan, sing sampun Panjenengan entuk wiwit wiwitan.

Ayat: Nanging Gusti Allah, raja kita wiwit jaman mbiyen, wis nglaksanani kaslametan ing tengahing bumi.

Mazmur 73:2A, 12

Alleluia marang Sang Panutan, Nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal tresna marang dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

11. Martir Agung Euphemia sing dipuji kabeh

Prokeimenon, nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para wali Panjenengané; Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwan, saka mata banyu Israel. Mazmur 67:36A, 27

Wiwitan 181.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Aku sabar ngenteni Gusti, lan Panjenengané merhatiin aku lan ngrungokaké pandongaku.

Ayat: Panjenengané nyelehaké sikilku ing watu lan nguataké langkahku. Mazmur 39:2, 3B

12. Ikon Sang Ibuné Gusti Allah ingkang Paling Suci, sing dikenal minangka 'Sing Telung Tangan'

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan. Lukas 1:46-48

Awal 240.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sihmu. Mazmur 44:11A, 13B

13. Rangkaian Pesta Malaikat Agung Gabriel

Prokeimenon, Nada 4

Panjenengan nggawe malaikat-malaikat Panjenengan dadi roh, / lan para abdi Panjenengan dadi kobongan geni.

Ayat: Pujia Gusti, he nyawaku! He Gusti Allahku, Panjenengan agung sanget.

Mazmur 103:4, 1A

Wiwitan 305.

Alleluia, Nada 5

Ayat: Puji Panjenengané, kabèh malaikaté; puji Panjenengané, kabèh pasukanné.

Ayat: Amarga Panjenengané ngandika, banjur padha ana; Panjenengané maréntah, banjur padha kabangun. Mazmur 148:2, 5B

15. Santo Vladimir, Padanané Para Rasul, Pangeran Agung Vladimir

Prokeimenon, nada 3

Nyanyèkna marang Gusti Allah kita, nyanyèkna, / nyanyèkna marang Sang Prabu kita, nyanyèkna.

Ayat: Kabeh bangsa, tepuk tangan; sorak-sorak marang Gusti Allah kanthi swara kabungahan.

Mazmur 46:7, 2

Intonasi 200.

Alleluia, nada 6

Ayat: Aku wis ngluhurake sing kapilih saka antarané umatku.

Ayat: Delengen, tanganKu bakal nyengkuyung dheweke, lan lengenKu bakal nguwatake dheweke. Mazmur 88:20B, 22

**Minggu sing paling cedhak karo tanggal 16 Juli.
Peringatan para Bapa Kudus
saka enem Konsili Ekumenis**

Prokeimenon saka nada lan prokeimenon, nada 4, Himne Para Bapa

Sugeng panjenengan, ya Gusti, Allah para bapa kita, lan asmanipun pantes dipuji lan dimulyakake salawas-lawase.

Dan 3:26

Ordinari lan Pengantar Para Bapa, Pengantar 334.

Alleluia saka nada lan saka Bapa-bapa, nada 1

Ayat: Gusti, Allah para dewa, ngandika lan nyaur bumi saka timuré srengéngé nganti surupé.

Ayat: Kumpulna para suci-Nya marang Panjenengané.

Mazmur 49:1, 5A

**19. Panemuan relik
saka Sang Seraphim Sarov sing kinurmatan**

Prokeimenon, nada 7

Agaweing ing paningalé Gusti / pati para wali Panjenengané.

Ayat: Képiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa kang wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

20. Nabi Suci Elia

Prokeimenon, Nada 4

Sampeyan imam salawas-lawase, / miturut tatanan Melkisedek.

Ayat: Gusti Allah ngandika marang Gustiku: 'Lungguhna ing sisih tengenku nganti Aku nggawe mungsuhmu dadi alas sikilmu.'

Mazmur 109:4B, 1

Awal 57A.

Alleluia, nada 4

Ayat: Musa lan Harun ing antarané imam-imamé, lan Samuel ing antarané wong-wong sing nelukaké jenengé.

Ayat: Padhang sumunar marang wong sing bener, lan kabungahan tumrap wong sing lurus atiné.

Mazmur 98:6A; 96:11

**22. Bab Maria Magdalena, Sing Setara karo Para Rasul
Maria Magdalena**

Gusti Allah nggumunake ing antarané para suci Panjenengané; Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwan, saka mata banyu Israel. Mazmur 67:36A, 27

Intonasi 141.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Aku sabar ngenteni Gusti, lan Panjenengané ngrungokaké aku.

Ayat: Panjenengané nyelehake sikilku ing watu lan nguatake langkahku.

Mazmur 39:2A, 3B

**23. Ikon Pochaiv
saking Sang Ibuné Gusti Allah ingkang Paling Suci**

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang andhap asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

Wiwitan 320.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Munggaha, ya Gusti, lan mlebu ing pangasoan Panjenengan, Panjenengan lan tabut kasucian Panjenengan.

Ayat: Gusti mberkahi Dawud kanthi kasetyan, lan Panjenengané ora bakal mbalèkaké janji mau.

Mazmur 131:8, 11A

**24. Para Martir Suci
Pangeran Boris lan Gleb**

Prokeimenon, nada 4

Kanggo para wali sing ana ing bumi-Nya, / Gusti kanthi ajaib wis ngetokake kabèh karsa-Nya ing antarané wong-wong mau.

Ayat: Aku tansah ndeleng Gusti ing ngarepku, amarga Panjenengané ana ing sisih tengenku, supaya aku ora goyah.

Mazmur 15:3, 8

Wiwitan 99.

Alleluia, Nada 4

Antifon: Wong sing bener padha njerit, lan Gusti krungu; Panjenengané nylametake saka kabèh kasangsarané.

Ayat: Wong sing bener nduwé akèh sedhih, nanging Gusti bakal nylametake saka kabèh iku.

Mazmur 33:18, 20

25. Pangasoing Sang Suci Anna**Prokeimenon, Nada 4**

Gusti Allah nggumunake ing para suci-Nya; Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwan, saka mata banyu Israel. Mazmur 67:36A, 27

Diwiwiti 210B.

Alleluia, nada 1

Ayat: Kaselamatan wong sing bener asalé saka Gusti, lan Panjenengané dadi pangayomané nalika wektu kasangsaran.

Mazmur 36:39

**27. Kanggo Martir Agung
lan Panyembuh Panteleimon**

Prokeimenon, Nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para wali Panjenengané; Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwanmu, saka mata banyu Israel. **Mazmur 67:36A,**

27

Wiwitan 292.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Ditandur ing omahé Gusti, padha bakal mekar ing pekarangané Gusti Allah kita. **Mazmur 91:13,**

14

28. Ikon Smolensk saka Ibuné Gusti Allah sing Paling Suci

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan. **Lukas 1:46–48**

Awal 240.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sihmu.

Mazmur 44:11A, 13B

30. Santo Yohanes Sang Martir, Sang Pejuang

Prokeimenon, Nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndonga marang Panjenengan.

Mazmur 63:11A, 2A

Intonasi 116.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Wong sing bener nduwé akèh sedhih – nanging Gusti bakal nylametaké saka kabèh iku.

Mazmur 33:20

AGUSTUS

1. Asal-usul (Pangagungan) saka Salib Panguripan kunaé Gusti. Pitu sedulur martir, para Makabeus, ibuné Solomonia lan gurué Éleazar

Prokeimenon, nada 6

Slametaké, ya Gusti, umat Panjenengan / lan berkahana pusakan Panjenengan.

Ayat: Marang Panjenengan, ya Gusti, aku njerit. Ya Allahku, aja meneng, lan aja ngalih saka aku.

Mazmur 27:9A, 1A

Lan Prokeimenon para Kudus, Nada 4

Kanggo para wali sing manggon ing bumi Panjenengané, Gusti kanthi ajaib wis ngetokaké kabèh karsa Panjenengané ing antarané.

Mazmur 15:3

Intonasi 125A lan para wali, intonasi 330.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Elinga umat Panjenengan, sing sampun Panjenengan entuk wiwit wiwitan.

Ayat: Nanging Gusti Allah, raja kita wiwit jaman mbiyen, wis nglaksanani kaslametan ing tengahing bumi.

Mazmur 73:2A, 12

Lan marang para wali, nada 4

Ayat: Wong sing bener padha njerit, lan Gusti krungu; Panjenengané nylametaké saka kabèh kasangsarané.

Mazmur 33:18

2. Pamindahan Relik saka Martir Sepisan Stefanus

Prokeimenon, Nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti Allah; langit kang amba ngumumake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 17.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan ing pasamuwan para suci.

Mazmur 88:6

6. Pangowahaning Sang Gusti

Prokeimenon, Nada 4

Endah sanget pakaryan Panjenengan, ya Gusti; / Panjenengan sampun nyipta sedaya kalayan kawicaksanan.

Ayat: Pujia Gusti, he nyawaku! He Gusti Allahku, Panjenengan agung sanget.

Mazmur 103:24A, 1

Wiwitan 65.

Alleluia, nada 8

Ayat: Langit iku kagungan Panjenengan, lan bumi uga kagungan Panjenengan.

Ayat: Begja wong-wong sing ngerti sorak perang.

Mazmur 88:12A, 16A

7. Santo Mitrofan, Uskup Voronezh

Prokeimenon saka perayaan lan prokeimenon kanggo santo, nada 1

Cangkemu bakal ngucapake kawicaksanan, lan renungan atiku—pangerten.

Mazmur 48:4

Wiwitan lumrah lan wiwitan kanggo wali, 318A.

Alleluia kanggo pesta lan kanggo wali, nada 2

Ayat: Bibir wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné, lan sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30,

9. Santo Matius Sang Rasul

Prokeimenon saka pesta lan marang Rasul, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, lan tembung-tembung mau tekan pucuking donya.

Mazmur 18:5A

Introit biasa lan introit kanggo Rasul 2.

Alleluia kanggo pesta lan kanggo Rasul, nada 1

Ayat: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6A, 8A

13. Rangkaian Paskah Pangowahan Wujud.

**Santo Tikhon,
Uskup Voronezh**

Prokeimenon saka pesta, nada 4

Endah sanget pakaryan Panjenengan, ya Gusti, / Panjenengan sampun nyipta sedaya kalayan kawicaksanan.

Ayat: Pujia Pangeran, he nyawaku! He Pangeran, Gusti Allahku, Panjenengan agung sanget.

Mazmur 103:24A, 1

Lan prokeimenon kanggo wali, nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, lan renungan atiku—pangerten.

Mazmur 48:4

Introit biasa lan introit kanggo santo, 318A.

Alleluia saka pesta, nada 8

Ayat: Langit iku kagungan Panjenengan, lan bumi iku kagungan Panjenengan.

Ayat: Begja wong-wong sing ngerti sorak perang.

Mazmur 88:12A, 16A

Lan marang sang wali, nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatne ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allahé ana ing atiné.

Mazmur 36:30, 31A

15. Pangaso Sang Ibu Allah ingkang Paling Suci

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Wiwitan 240.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Munggaha, ya Gusti, lan mlebu ing pangasoan Panjenengan, Panjenengan lan tabut kasucian Panjenengan.

Ayat: Gusti mberkahi Dawud kanthi kasetyan, lan Panjenengané ora bakal mbalèkaké janji mau.

Mazmur 131:8, 11A

16. Pamindahan Ikon Sing Ora Digawe Kanthi Tangan Manungsa sang Gusti kita Yesus Kristus

Prokeimenon, nada 4

Nyanyèkna lagu anyar marang Gusti, / amarga Gusti wis nindakake kaajaiban.

Ayat: Kabèh pucuking bumi wis weruh kaslametané Gusti Allah kita.

Mazmur 97:1A, 3B

Wiwitan Gambar 250 lan sing biasa.

Lan kanggo pesta, prokimen nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, lan rohku bungah ing Allah sing nyelametake aku.

Lukas 1:46-47

Alleluia, nada 4

Ayat: Ya Gusti, kita bakal mlaku ing padhanging pasuryan Panjenengan, lan bungah ing asman Panjenengan salawas-lawase.

Cf. Mazmur 88:16B-17A

Lan Alleluia pasamuwan, nada 2

Ayat: Munggaha, ya Gusti, mlebu ing pangaso Panjenengan, Panjenengan lan tabut kasucian Panjenengan.

Ayat: Gusti Allah wis ngucap sumpah marang Dawud kanthi kasetyan, lan Panjenengané ora bakal mbalèkaké.

Mazmur 131:8, 11A

23. Penutuping pesta

Pangantening Ibuné Gusti Allah ingkang Paling Suci

Prokeimenon saka pesta, nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis ndelok kanthi sih marang kerendahan abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

Introit Biasa lan Perayaan, Introit 240.

Alleluia saka pesta, nada 2

Ayat: Munggaha, ya Gusti, lan mlebu ing pangasoan Panjenengan, Panjenengan lan tabut kasucian Panjenengan.

Ayat: Gusti Allah wis sumpah marang Dawud kanthi kasetyan, lan Panjenengané ora bakal mbalèkaké janji mau.

Mazmur 131:8, 11A

24. Pamindahan Relik

saka Santo Petrus, Metropolitan Moskow

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan pikiran atiku – pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; perhatikna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Diwiwiti 318A.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné, lan sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30,

31

25. Pangalihan Relik saka Rasul Bartolomeus. Rasul Titus

Prokeimenon, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau nganti pucuking jagad raya.

Ayat: Langit nyatakake kamulyaning Gusti Allah; langit kang amba nyatakake pakaryan tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 300A.**Alleluia, Nada 1****Antifon:** Langit ngumandhangake kaajaiban Panjenengan, ya Gusti.**Ayat:** Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6A, 8A

**26. Pambaktèn Ikon Vladimir
saking Sang Indhung Gusti Allah ingkang Paling Suci**

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46-48

Wiwitan 240.**Alleluia, Nada 8****Ayat:** Rungokna, he putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.**Ayat:** Wong sugih ing antarané wong-wong bakal ngupaya sih Paduka.

Mazmur 44:11A, 13B

**29. Pangpenggal sirahé
saka Santo Yohanes Pembaptis**

Prokeimenon, nada 7

Mugi wong sing bener padha bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosan marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndonga marang Panjenengan.

Mazmur 63:11A, 2A

Wiwitan 33.**Alleluia, Nada 4****Antifon:** Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.**Ayat:** Wong-wong sing ditandur ing omahé Gusti bakal mekar ing alun-aluné Gusti Allah kita.

Mazmur 91:13, 14

**30. Pamindahan Relik
saka Pangeran Agung sing saleh
Alexander Nevsky**

Prokeimenon, nada kapitu

Agawe Gusti / pati para wali Panjenengané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis diparingake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Miwiti 213.**Alleluia, Nada 6**

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

31. Posisi Sabuk
saking Sang Theotokos ingkang Maha Suci

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah, Juruslametku.

Ayat: Amarga Panjenengané wis mirsani asor abdi Nipun; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan.

Lukas 1:46–48

Miwiwiti 320.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Munggha, ya Gusti, lan mlebu ing pangasoan Panjenengan, Panjenengan lan tabut kasucian Panjenengan.

Ayat: Gusti Allah wis ngucap sumpah marang Dawud kanthi kasetyan, lan Panjenengané ora bakal mbalèkaké.

Mazmur 131:8, 11A

[Menuju tabel isi.](#)

PROKIMENA, RASUL-RASUL LAN ALLELUIA BERSAMA-SAMA KANGGO KABEH WALI

IBADAT KANGGO IBU SUCI GUSTI

Prokeimenon, Nada 3, Kidungé Ibuné Gusti

Nyawaku ngluhurake Gusti, / lan atiku bungah ing Allah sing nyelametake aku.

Ayat: Panjenengané wis maringi sih marang andhap asor abdi wadoné; awit, wiwit saiki kabèh generasi bakal nyebut aku kabegjan. Lukas 1:46-48

Utawa prokeimenon, nada 6

Aku bakal ndadekake Asmamu kelingan / ing sakabehe generasi.

Ayat: Rungokna, he Putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu. Mazmur 44:18A, 11A

Intonasi 240, utawa intonasi 320.

Alleluia, nada 8

Ayat: Rungokna, Putri, lan delengen, lan condhongna kupingmu.

Ayat: Wong sugih ing antarané wong bakal ngupaya sih-rahmat Panjenengan. Mazmur 44:11A, 13B

PELAYANAN KANGGO SANG SWARGA KUWAT-KUWAT GAIB

Prokeimenon, nada 4

Panjenengan nggawe malaikat-malaikat Panjenengan minangka roh, / lan abdi-abdi Panjenengan minangka kobongan geni.

Ayat: Pujia Pangeran, he nyawaku! He Pangeran, Gustiku, Panjenengan agung sanget. Mazmur 103:4, 1A

Wiwitan 305.

Alleluia, Nada 5

Ayat: Puji Panjenengané, kabèh malaikaté; puji Panjenengané, kabèh bala tentara.

Ayat: Amarga Panjenengané ngandika, banjur padha ana; Panjenengané mréntah, banjur padha kabangun. Mazmur 148:2, 5B

LAYADAN KANGGO PARA NABI

Prokeimenon, Nada 4

Sampeyan imam salawas-lawase, / miturut tatanan Melkisedek.

Ayat: Gusti ngandika marang Sang Gustiku: "Lungguhna ing sisih tengenku, nganti Aku nggawe mungsuhmu dadi alas sikilmu." Mazmur 109:4B, 1

Intonasi 156, utawa intonasi 314, utawa intonasi 57A.

Alleluia, nada 5

Ayat: Musa lan Harun ing antarané imam-imam Panjenengané, lan Samuel ing antarané wong-wong sing nyebut asmané Panjenengané.

Ayat: Padhang wis sumunar marang wong sing bener, lan kabungahan marang wong sing lurus atiné.

Mazmur 98:6A; 96:11

LAYATAN PARA RASUL

Prokeimenon, nada 8

Swara mau wis sumebar ing saindenging bumi, / lan tembung-tembung mau tekan pucuking jagad raya.

Ayat: Langit ngumumaké kamulyané Gusti Allah; langit kang amba nyatakaké pakaryané tangané.

Mazmur 18:5A, 2

Wiwitan 131.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Langit ngumumaké kaajaiban Panjenengan, ya Gusti, lan kabeneran Panjenengan – ing pasamuwan para wali.

Ayat: Kita ngluhurake Gusti Allah ing pasamuwan para wali.

Mazmur 88:6, 8A

PELAYANAN KANGGO SING SUCI

Prokeimenon, Nada 1

Bibirku bakal ngucapake kawicaksanan, / lan renungan atiku—pangerten.

Ayat: Rungokna iki, kabèh bangsa; rungokna, kabèh sing manggon ing donya.

Mazmur 48:4, 2

Diwiwiti 318A.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Bibi wong sing bener ngucapake kawicaksanan, lan ilatné ngumumake kaadilan.

Ayat: Undhang-undhangé Gusti Allah ana ing atiné, lan sikilé ora bakal kesandhung.

Mazmur 36:30,

31

PELAYANAN KANGGO PARA WALI

Prokeimenon, Nada 7

Agawe Gusti / pati para wong suci Panjenengané.

Ayat: Képiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Intonasi 335.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Imam-imam Panjenengan bakal nganggo kabeneran, lan para suci Panjenengan bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Ayo mlebu ing papan suci Panjenengané; ayo nyembah ing panggonan sing biyèn dadi panggonané sikilé Panjenengané.

Mazmur 131:9, 7

PELAYANAN KANGGO PARA SUCI
Lan wong-wong sing tumindak bodho demi Kristus

Prokeimenon, nada kapitu

Agawe Gusti / pati para wali Panjenengané.

Ayat: Kepingku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake marang aku?
Mazmur 115:6, 3

Wiwitan 213.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

IBADAT KANGGO MARTIR

Prokeimenon, Nada 7

Wong sing bener bakal bungah ing Gusti, / lan nyandhak kapitadosané marang Panjenengané.

Ayat: Rungokna, ya Allah, swaraku nalika aku ndonga marang Panjenengan.
Mazmur 63:11A, 2A

Miwiti 292.

Alleluia, Nada 4

Antifon: Wong sing bener bakal mekar kaya wit kurma; dheweke bakal tuwuh kaya cedar ing Libanon.

Ayat: Sing ditandur ing omahé Gusti, bakal mekar ing pekaranganing Allah kita.
Mazmur 91:13, 14

IBADAT KANGGO PARA MARTIR

Prokeimenon, Nada 4

Kanggo para wali sing ana ing bumi-Nya, Gusti Allah kanthi ajaib wis ngetokake kabèh karsa-Nya ing antarané wong-wong mau.

Ayat: Aku tansah ndeleng Gusti ing ngarepku, amarga Panjenengané ana ing sisih tengenku, supaya aku ora goyah.
Mazmur 15:3, 8

Wiwitan 99, utawa wiwitan 330, utawa wiwitan 167B.

Alleluia, nada 4

Ayat: Wong sing bener padha njerit, lan Gusti krungu; Panjenengané nylametaké saka kabèh kasangsarané.

Ayat: Wong sing bener ngalami akèh kasangsaran – nanging Gusti Allah bakal nylametaké saka kabèh iku.
Mazmur 33:18, 20

IBADAH KANGGO MARTIR SUCI

Prokeimenon, nada kapitu

Para wali bakal dimulyakake / lan bakal bungah ing ambené.

Ayat: Nyanyèkaké lagu anyar marang Gusti; muji Panjenengané ing pasamuwan para suci.
Mazmur 149:5, 1

Intonasi 334.

Alleluia, Nada 2

Antifon: Imam-imammu bakal nganggo kabeneran, lan para suci-sucimu bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Ayo mlebu ing papan suci Panjenengané; ayo nyembah ing panggonan sing biyèn dadi tapak sikilé.

Mazmur 131:9, 7

IBADAT KANGGO PARA MARTIR SUCI

Prokeimenon, Nada 7

Agaweing Gusti / pati para suci Panjenengané.

Ayat: Kepiye aku bakal mbalekake marang Gusti kanggo kabèh sing wis ditindakake marang aku?

Mazmur 115:6, 3

Intonasi 318B, utawa intonasi 334, utawa intonasi 246.

Alleluia, nada 2

Antifon: Imam-imammu bakal nganggo kabeneran, lan para suci-Mu bakal bungah kanthi kabungahan.

Ayat: Ayo padha mlebu ing alun-alun-e; ayo padha nyembah ing panggonan sing biyen dadi panggonané sikilé.

Mazmur 131:9, 7

**LAYATAN
KANGGO PARA MARTIR SUCI**

Prokeimenon, nada 7

Para wali bakal dimulyakaké ing kamulyan / lan bakal bungah ing pangarsané.

Ayat: Nyanyèkna lagu anyar marang Gusti; mujikna Panjenengané ing pasamuwan para suci.

Mazmur 149:5, 1

Kanggo Martir Suci, wiwitan 291. Kanggo para Martir Suci, wiwitan 99.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dheweke bakal tresna marang paugeran-Paugerané kanthi sakabehing atiné.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1, 2A

PELAYANAN KANGGO PARA MARTIR

Prokeimenon, nada 4

Gusti Allah nggumunake ing para suci Panjenengané; Gusti Allahé Israèl.

Ayat: Pujia Gusti Allah, Sang Pangeran, ing pasamuwan, saka mata banyu Israel.

Mazmur 67:36A, 27

Intonasi 181, utawa intonasi 208A.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Aku sabar ngenteni Gusti, lan Panjenengané merhatiaké aku lan ngrungokaké pandongaku.

Ayat: Panjenengané nyelehaké sikilku ing watu lan nguwatké langkahku.

Mazmur 39:2, 3B

LAYATAN KANGGO WANITA SUCI

Prokeimenon lan Alleluia kaya kanggo para martir.
Diwiwiti saka 208A.

IBADAH KANGGO PARA PANGAKU IMAN

Prokeimenon lan Alleluia kaya kanggo para martir suci.
Intonasi 233, utawa intonasi 318B, utawa intonasi 291.

LAYATAN KANGGO PELAYAN GEREJA SING ORA DIBAYAR

Prokeimenon kaya kanggo para martir.
Wacan 153.

Alleluia, nada 2

Ayat: Delengen, sepira becik lan nyenengake yen sedulur padha manggon bebarengan ing katunggalan!

Ayat: Kaya embun Hermon sing tiba ing gunung-gunung Sion; amarga ing kono Gusti wis maringi berkah lan gesang langgeng.

Mazmur 132:1, 3

UPACARA KANGGO KAPENAKAN ROH

Prokeimenon, Nada 6

Rohé bakal manggon ing tengah-tengah berkah.

Ayat: Dhumateng Panjenengan, ya Gusti, kula ngangkat atiku; ing Panjenengan, ya Allah kula, kula pitados – mugi kula boten nate kuciwa.

Cf. Mazmur 24:13A, 1–2A

Senèn, Siklus 113.

Kemis, pambacaan 160.

Selasa, maca 162.

Jumat, Siklus 163.

Rebo, maca 178.

Setu, wiwitan 270.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Begja wong sing kowe, ya Gusti, wis milih lan nggawa cedhak marang kowe.

Ayat: Lan elingané lestari saka generasi menyang generasi.

Cf. Mazmur 64:5; 44:18A

Mbalèk menyang dhaptar isi.

PROKIMEN, PARA RASUL LAN ALLELUIA KANGGO MACEM-MACEM KALODHANGAN

NALIKA NGLAKOKAKÉ SAREMENI PAMBAPTISAN

Prokeimenon, Nada 3

Gusti iku pepadhange uripku lan Juruslametku: / sapa sing arep tak ajeni?

Ayat: Gusti Allah iku pelindung uripku: sapa sing tak wedi?

Mazmur 26:1

Diwiwiti 91.

Ora ana ayat sing ditemtokake kanggo Alleluia.

ING PANGELING SARAKAMEN PANGRANGKEPANGAN

Prokeimenon, nada 8

Panjenengan sampun masang mahkota watu mulia ing sirahipun; / nalika padha nyuwun gesang dhumateng Panjenengan, Panjenengan maringi.

Stikhos: Amarga Panjenengan bakal maringi berkah marang wong-wong mau salawas-lawase; Panjenengan bakal nggembiraké wong-wong mau kanthi kabungahan ing ngarsané Panjenengan. **Cf.**

Mazmur 20:4B, 5A, 7

Diwiwiti 230B.

Alleluia, nada 5

Ayat: Sampeyan, Gusti, bakal ngindhungi lan njaga kita saka generasi iki lan salawas-lawase.

Mazmur 11:8

NALIKA MELAKUKAN SAKRAMEN KRISMATASI

Prokeimenon kapisan, nada 1

Mugi sih-rahmat Panjenengan, ya Gusti, ana ing sacedhak kita, / amarga kita nyandhak pangarep-arep kita marang Panjenengan.

Ayat: Padha bungah, he wong sing bener, ing Gusti – puji pantes tumrap wong sing bener. **Mazmur**

32:22, 1

Diwiwiti 57B.

Alleluia, nada 8

Ayat: Aku bakal nyanyi babagan sih lan kaadilan Panjenengan, ya Gusti.

Mazmur 100:1

Prokeimenon kapindho, Nada 2

Gusti iku kekuwatanku lan kidungku; / Panjenengané wis dadi panyelamatku.

Ayat: Gusti wis ngukum aku, nanging ora nyerahake aku marang pati.

Mazmur 117:14, 18

Wiwitan 116.

Alleluia, nada 5

Ayat: Aku bakal nyanyi babagan sih-rahmat Panjenengan, ya Gusti, salawas-lawase. Mazmur 88:2A

Prokeimenon Katelu, Nada 3

Gusti iku padhanging uripku lan Juruslametku: sapa sing arep tak wedi?

Ayat: Gusti iku pelindung uripku: sapa sing tak wedi? Mazmur 26:1

Wiwitan 153.

Alleluia, nada 2

Antifon: Ing Panjenengan, ya Gusti, aku nyandhak kapitadosanku; aja nganti aku kuciwa. Mazmur 30:2A

Prokeimenon kaping papat, Nada 4

Ing dina nalika aku nelukake Panjenengan, / cepet mangsuli aku.

Ayat: Ya Gusti, rungokna pandongaku; mugi tangisanku tekan ing ngarsamu. Mazmur 101:3B, 2

Wiwitan 182B.

Alleluia, nada 2

Ayat: Aku sabar ngenteni Gusti, lan Panjenengané mangsuli aku. Mazmur 39:2A

Prokeimenon kaping lima, nada 5

Panjenengan, ya Gusti, badhé ngreksa lan njagi kita / saking generasi punika lan salami-laminipun.

Ayat: Selamatna aku, ya Gusti, awit ora ana siji wae sing bener. Mazmur 111:8, 2A

Wiwitan 168.

Alleluia, nada 5

Ayat: Aku bakal nyanyi babagan sih-rahmat Panjenengan, ya Gusti, salawas-lawase. Mazmur 88:2A

Prokeimenon kaping enem, Nada 6

Gusti Allah, welas asih marang aku, miturut welas asih Panjenengan ingkang ageng.

Ayat: Gawéna ing aku manah sing resik, ya Allah, lan anyarna roh sing leres ing jeroning atiku. Mazmur 50:3A, 12

Wiwitan 213.

Alleluia, nada 6

Ayat: Begja manungsa sing wedi marang Gusti; dhèwèké bakal nresnani dhawuh-dhawuhé kanthi kabèh atiné. Mazmur 111:1

Prokeimenon kapitu, nada kapitu

Ya Gusti, aja ngélingi aku ing murka Panjenengan / lan aja ngukum aku ing nesu Panjenengan.

Ayat: Welas asih marang aku, ya Gusti, amarga aku ringkih. Mazmur 6:2, 3A

Wiwitan 273.

Alleluia, nada 7

Ayat: Mugi Gusti mireng panjenengan ing dina kasangsaran; mugi asma Allahé Yakub ng lindhungi panjenengan. Mazmur 19:2

KANGGO POTONG RAMBUT BIRAH

Prokeimenon, Nada 3

Gusti iku pepadhange uripku lan Juruslametku: / sapa sing tak wedi?

Ayat: Gusti iku panyelamet uripku: sapa sing tak wedi?

Mazmur 26:1

Wiwitan 233.

Alleluia, Nada 1

Ayat: Wong miskin iki muni, lan Gusti krungu, banjur nylametake saka kabeh kasusahé.

Mazmur

33:7

KANGGO PAMAKAMAN WONG BIASA

Prokeimenon, nada 6

Kabul dalan sing bakal kowe lakoni dina iki, ya jiwa, / amarga panggonan pangaso wis disiapake kanggo kowe.

Ayat: Marang Panjenengan, ya Gusti, aku njerit. Ya Allahku, aja meneng, aja ngremehake aku.

Cf. Yesaya 23:14; 3 Raja 2:2; Yohanes 14:2; Wahyu 14:13; Mazmur 27:1

Wiwitan 270.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja wong sing kowe pilih lan kowe rapetake, ya Gusti.

Cf. Mazmur 64:5

KANGGO PAMAKAMAN PARA RAHIB

Prokeimenon, Nada 6

Berkah dalan sing bakal kowe lakoni dina iki, ya jiwa, / amarga panggonan pangaso wis disiapake kanggo kowe.

Ayat: Baliya, he nyawaku, menyang panggonan istirahatmu, amarga Gusti wis paring sih marang kowe.

Cf. Yesaya 23:14; 3 Raja-raja 2:2; Yohanes 14:2; Wahyu 14:13; Mazmur 114:7

Wiwitan 270.

Alleluia, nada 6

Ayat: Kabegjan tumeka marang sing kowe wis pilih lan tarik cedhak marang kowe, ya Gusti.

Cf.

Mazmur 64:5

KANGGO PAMITAN PARA IMAM

Prokeimenon, Nada 6

Kabul dalan sing bakal kowe lakoni dina iki, ya nyawaku, / amarga panggonan pangaso wis disiapake kanggo kowe.

Ayat: Balèkna, ya nyawaku, marang tentremmu, awit Gusti wis maringi kabecikan marang kowe.

Cf. Yesaya 23:14; 3 Raja 2:2; Yohanes 14:2; Wahyu 14:13; Mazmur 114:7

Miwiwiti 270.

Alleluia, nada 6

Ayat: Begja wong sing kowe wis milih lan ngajak cedhak marang kowe, ya Gusti.

Cf. Mazmur 64:5

Prokeimenon kapindho, Nada 6

Berkah wong kang kowe wis pilih / lan digawa cedhak marang kowe, ya Gusti.

Ayat: Lagu pantes kanggo Panjenengan, ya Gusti Allah, ing Sion.

Cf. Mazmur 64:5, 2A

Wiwitan 89.

Alleluia, Nada 6

Ayat: Begja wong sing kowe wis milih lan nggawa cedhak marang kowe, ya Gusti. Cf. Mazmur 64:5

Prokeimenon katelu, nada 6

Berkah wong kang kowe wis pilih / lan digawa cedhak marang kowe, ya Gusti.

Ayat: Lan elingané lestari saka generasi nganti generasi.

Cf. Mazmur 64:5; 44:18A

Wiwitan 158.

Alleluia, nada 6

Antifon: Begja wong-wong sing kowe wis milih lan nggawa cedhak marang kowe, ya Gusti. Cf.

Mazmur 64:5

Prokeimenon kaping papat, nada 6

Nyawane bakal manggon ing tengah-tengah berkah.

Ayat: Dhuh Gusti, dhuh Panjênêngan kula, kula nguwuh. Dhuh Gusti Allah kula, sampun meneng kemawon, sampun ngremehaken kula.

Mazmur 24:13; 27:1A

Wiwitan 160.

Alleluia, nada 6

Antifon: Begja manungsa kang wedi marang Gusti.

Ayat: Keturunané bakal kuwat ing bumi.

Mazmur 111:1A, 2A

Prokeimenon kaping lima, Nada 6

Berkah wong sing kowe wis milih lan nggawa cedhak marang kowe, ya Gusti.

Ayat: Nyawane bakal manggon ing tengah kamakmuran.

Cf. Mazmur 64:5; 24:13

Wiwitan 113.

Alleluia, nada 6

Antifon: Begja wong sing kowe wis milih lan nggawa cedhak marang kowe, ya Gusti.

Ayat: Nyawane bakal manggon ing tengahing berkah.

Cf. Mazmur 64:5; 24:13

KANGGO PAMITAN BAYI

Prokeimenon, Nada 6

Kabul dalan sing bakal kowe lakoni dina iki, ya jiwa, / amarga panggonan pangaso wis disiapake kanggo kowe.

Ayat: Balèkna, ya nyawaku, marang tentremmu, awit Gusti wis maringi kabecikan marang kowe.

Cf. Yesaya 23:14; 3 Raja-raja 2:2; Yohanes 14:2; Wahyu 14:13; Mazmur 114:7

Wiwitan 162.

Alleluia, nada 6

Ayat: Begja wong sing kowe wis milih lan nggawa cedhak marang kowe, ya Gusti.

Ayat: Nyawane bakal manggon ing antaraning kamakmuran.

Cf. Mazmur 64:5; 24:13

ING BERKAT CILIK ING IKU

Prokeimenon, Nada 3

Gusti iku padhang ing uripku lan Juruslametku: sapa sing tak wedi?

Ayat: Gusti iku pelindung uripku: sapa sing tak wedi?

Mazmur 26:1

Wiwitan 306.

Alleluia, Nada 6

Antifon: Atiku wis ngucapake tembung berkah.

Ayat: Aku nyatakake pakaryanku marang Sang Raja.

Mazmur 44:2A

ING PANGSUCIAN GREJA

Prokeimenon, Nada 4

Kasucian pantes tumrap griya Panjenengan, ya Gusti, / salawas-lawase.

Ayat: Gusti Allah wis lungguh ing pangarsaning tahta; Panjenengané nganggo kamulyan; Gusti Allah nganggo kekuwatan lan wis ngiket awake dhéwé.

Mazmur 92:5B, 1A

Wiwitan 307.

Alleluia, Nada 1

Antifon: Dhasaré ana ing gunung-gunung suci. Gusti tresna marang gapura Sion luwih saka kabèh panggonan panggonané Yakub.

Ayat: Bab-bab kamulyan diomongake babagan kowe, ya kuthaé Gusti Allah.

Mazmur 86:1–2, 3

ING PAMBAGÉAN KANGGO SING LARA

Prokeimenon, Nada 1

Aku kandha: 'Dhuh Gusti, welas asih marang aku, marasna nyawaku, / awit aku wis dosa marang Panjenengan.'

Ayat: Begja wong sing nggatekake wong mlarat lan wong mlarat banget; ing dina bebaya Gusti bakal nylametake dheweke.

Mazmur 40:5, 2

Miwiwiti 57B, utawa miwiwiti 210B.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Delengen aku lan welasani aku.

Mazmur 118:132A

NGENANI PANGADEGAN KUTHA

Prokeimenon, Nada 4

Kasucian pantes tumrap griya Panjenengan, / ya Gusti, salawas-lawase.

Ayat: Amarga Panjenengané wis netepaké donya, lan ora bakal obah.

Mazmur 92:5B, 1B

Diwiwiti 40B.

Alleluia, Nada 2

Ayat: Dhasaré ana ing gunung-gunung suci. Gusti Allah tresna marang gapura Sion luwih saka kabèh panggonan panggonané Yakub.

Ayat: Bab-bab kamulyan diomongake babagan kowe, ya kutha Allah.

Mazmur 86:1–2, 3

KANGGO LUTUHAN SADURUNGE KERIAN

Prokeimenon, Nada 4

Sirami alur-alur bumi, / tambahna asilé.

Ayat: Tanah bakal bungah amarga udanmu, lan subur.

Cf. Mazmur 64:11

Intonasi 57A.

Alleluia, nada 8

Ayat: Panjenengan badhé mberkahi mahkota taun kanthi kabecikan Panjenengan, lan dataran Panjenengan bakal kapenuhan kalimpahan.

Ayat: Panggonan sing éndah ing ara-ara samun bakal mekar, lan bukit-bukit bakal kabungkus kabungahan.

Mazmur 64:12, 13

ING LUTRAH SADURUNGE UDAN DAWA

Prokeimenon, Nada 4

Selametna aku, ya Gusti Allah, / amarga banyu wis nganti nyawaku.

Ayat: Aku wis dibuwang menyang lendhut jero, lan ora ana panggonan kanggo nginjak.

68:2, 3A

Mazmur

Diwiwiti 98.

Alleluia, nada

Ayat: Lepasna aku saka lendhut, supaya aku ora klelep, lan saka banyu jero.

Ayat: Aja nganti badai ing banyu ngluwihi aku, lan aja nganti jero nyerung aku.

16A

Mazmur 68:15A–15C,

ING PAMBAGYAAN SADURUNGE GETER BUMI

Prokeimenon, nada 8

Ya Gusti, aja ngélingi aku ing murka Panjenengan / lan aja ngukum aku ing nesu Panjenengan.

Ayat: Aja ngalihake pasuryan Panjenengan saka abdi Panjenengan.

Mazmur 37:2; 68:18A

Diwiwiti 331B.

Alleluia, nada 5

Antifon: Ya Allah, Panjenengan wis ngusir kita lan ngendhegake kita.

Ayat: Panjenengan sampun nggeguy bumi lan nggawé gempar; panyuwun, warasna retak-retakipun, awit bumi pun kageguy.

Mazmur 59:3A, 4

ING PAMBAKTIAN Nalika Ana Kebakaran

Prokeimenon, Nada 1

Mugi sih Panjenengan, ya Gusti, ana ing sacedhake kita, / amarga kita nyandhak pangarep-arep ing Panjenengan.

Ayat: Delengen, paningalé Gusti Allah ana ing wong-wong sing wedi marang Panjenengané, sing ngarep-arep marang sih-Panjenengané.

Mazmur 32:22, 18

Wiwitan 332.

Alleluia

Gusti Allah welas asih lan ngapura marang kabèh sing nyuwun marang Panjenengané. Cf. Mazmur 102:8; 144:18

**ING PELAYANAN
ING MANGSA PERANG**

Prokeimenon, Nada 1

Gusti kuwat lan gagah, Gusti kuwat ing perang.

Ayat: Bumi iki kagungané Gusti, lan kabèh sing ana ing jerone, donya lan kabèh sing manggon ing kono. Mazmur 23:8B, 1

Wiwitan 233.

Alleluia, Nada 8

Ayat: Gusti tentara ana ing sisih kita; Gusti Allahé Yakub iku pangayoman kita.

Ayat: Gusti Allah iku pangayoman lan kekuwatan kita, pitulungan nalika wektu kasangsaran sing abot banget teka marang kita. Mazmur 45:12, 2

**NALIKA NYEMBAH
NALIKA MUSUH NYERANG**

Prokeimenon, nada 4

Mugi Gusti munggah / lan mungsuh-mungsuhé sumebar.

Ayat: Kaya asap sirna, mangkono uga padha sirna. Mazmur 67:2A, 3A

Intonasi 220A.

Alleluia

Gusti Allah, kang ngremuk ing perang; Gusti Allah iku jenengé.

Keluaran 15:3

ING PELAYANAN KATENTRIMAN

Prokeimenon, nada 4

Agunging katentreman / – tumrap sing tresna marang Panjenengan, ya Gusti.

Ayat: Aku wis ngenteni Gusti, Panyelamatku. Cf. Mazmur 118:165A; 54:9A

Wiwitan 221.

Alleluia, Nada 4

Ayat: Mula ndedonga kanggo tentremé Yerusalem. Mazmur 121:6A

[Bali menyang daftar isi.](#)